

V. 94051

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติฟลูตพื้นฐาน
โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ชญญรัตน์ อ่ำดี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

วัน เดือน ปี..... 14 JAN 2013..... สาขาวิชาดนตรี (ดนตรีศึกษา)

เลขทะเบียน..... 243324..... ปีการศึกษา 2554

เลขเรียกหนังสือ ฆน
373.246 ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ธ452ก
2554

**THE DEVELOPMENT OF HANDOUT ON BASIC FULTE
PRACTICE BY APPLYING LOCAL WISDOM OF
THE PERIOD RAM WONG SONG
FOR SECONDARY EDUCATION LEVEL**

THUNYARAT AMDEE

A Thesis Submitted in Partial of the Requirements for the Master of Arts

Programs in Music (Music Education)

Academic Year 2011

Copyright of Bansomdejchaopraya Rajabhat University

ชื่อเรื่อง

การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติพลุดพื้นฐาน
โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ชื่อผู้วิจัย

ธัญญรัตน์ อ่ำดี

สาขาวิชา

ดนตรีศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร.มนัส วัฒนไชยยศ

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง ชลวิโรจน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. โกวิทย์ ชันธิศิริ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.มนัส วัฒนไชยยศ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง ชลวิโรจน์)

..... กรรมการ
(อาจารย์อุนร์เกษ บุญแจ)

..... กรรมการและเลขานุการ
(อาจารย์จ๊ะพันธ์ อ่อนเลื่อน)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติฟลูตพื้นฐาน โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุคระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ชื่อผู้วิจัย	ธัญญรัตน์ อ่ำดี
สาขาวิชา	ดนตรี (ดนตรีศึกษา)
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.มนัส วัฒนไชยยศ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง ชลวิโรจน์
ปีการศึกษา	2554

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติฟลูตพื้นฐาน โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เรียนด้วยเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติฟลูตพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านปลักแรด ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 32 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติฟลูตพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และแบบประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลการวิจัยพบว่า

1. เอกสารประกอบการเรียนเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติฟลูตพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุคระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคทฤษฎี (ความรู้) มีประสิทธิภาพโดยรวมเท่ากับ 87.34/83.13 และภาคทักษะ มีประสิทธิภาพโดยรวมเท่ากับ 82.19/84.58 เป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ระดับ 80/80
2. คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคทฤษฎีของนักเรียนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 24.94 สูงกว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคทฤษฎี ก่อนเรียนที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.28 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคะแนนประเมินภาคทักษะหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.38 สูงกว่า คะแนนประเมินภาคทักษะก่อนเรียน ที่มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 24.66 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Title	The Development of Handout on Basic Flute Practice by Applying Local Wisdom of the Period Ram Wong Song for Secondary Education Level
Author	Thunyarat Amdee
Program	Music (Music Education)
Major Advisor	Associate Professor Dr. Manas Wattanachaiyot
Co-Advisor	Assistant Professor Bunjong Cholviroj
Academic Year	2011

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to develop handout on Basic Flute Practice by applying local wisdom of the period ram wong song for secondary education level on basis of 80/80 criteria and 2) to compare pre and post learning achievement using handout on Basic Flute Practice by applying local wisdom of the period ram wong song for secondary education level with the conventional method. The research sample included 32 secondary education level students in the first semester of academic year 2012 at Ban Plak Raet School. The research instruments were handout on Basic Flute Practice by applying local wisdom of the period ram wong song and pre-and post-achievement test.

The findings revealed as follows :

1. The efficiency of handout on Basic Flute Practice by applying local wisdom of the period ram wong song on theory and practice was found at 87.34/83.13 and 82.19/84.58 respectively which was consistent with 80/80 criteria.

2. The learning achievement score of students on theory form post-test was averagely found at higher than its counterpart (15.28) significantly at the .05 level while that on practice was averagely found at 25.38 higher than its counterpart (24.66) significantly at .05 level.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้ประสบความสำเร็จลงด้วยดี โดยได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.โกวิทย์ ชันชศิริ รองศาสตราจารย์ ดร.มนัส วัฒนไชยยศ ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง ชลวิโรจน์ รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ แสงทอง อาจารย์จีระพันธ์ อ่อนเถื่อน และอาจารย์อนุรักษ์ บุญแจ่ม ที่ให้คำแนะนำดูแลเอาใจใส่ตรวจแก้ไขอย่างละเอียด จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการและคณะครู โรงเรียนบ้านปลักแรดที่ให้ความช่วยเหลือ และอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจนวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จเรียบร้อยด้วยดี ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วัฒนา เปลี่ยนบางยาง รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ป้อมา เอี่ยมสอาด อาจารย์ประจำภาควิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม อาจารย์ศิริพร ปัดพงส์ อาจารย์ประจำภาควิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ผู้ช่วยศาสตราจารย์เชาวน์ ปิยสุทธิ์ ข้าราชการบำนาญ อดีตอาจารย์ประจำภาควิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ นายประสิทธิ์ ไชยกาล ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านปลักแรด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ที่ให้คำแนะนำในการหาความคุณภาพของเครื่องมือและขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ หลักรัฐศิลป์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ที่เป็นกำลังใจและช่วยเหลือจนวิทยานิพนธ์นี้แล้วเสร็จ

คุณค่าและประโยชน์อันพึงได้จากวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอบแต่บิดา มารดา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ช่วยประสิทธิ์ประสาทความรู้และช่วยเป็นแรงผลักดันให้ผู้วิจัยสำเร็จการศึกษา ด้วยความเคารพอย่างสูง

ธัญญรัตน์ อ่ำดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบและแนวคิดการวิจัย	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิด ทฤษฎี หลักการที่เกี่ยวข้องกับเอกสารประกอบการสอน	8
การลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค	24
จิตวิทยาและแนวคิดเกี่ยวกับการสอนดนตรี	42
แนวคิดการจัดการเรียนการสอนดนตรีของ โรงเรียนบ้านปลักแรด	52
เครื่องดนตรีที่ใช้ในงานวิจัย	61
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	69
บทที่ 3 วิธีดำเนินการ	74
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	74
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	74
การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ	75
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	82
การวิเคราะห์ข้อมูล	87
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	87

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	89
ความนำ	89
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	90
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอน รายวิชาปฏิบัติฟลูตพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำ วงยี่อเนก ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	90
ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น ก่อนเรียน และหลังเรียนด้วยเอกสารประกอบ การสอนรายวิชาปฏิบัติฟลูตพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพลงรำวงยี่อเนก ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	92
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	98
ความนำ	98
สรุปผลการวิจัย	100
อภิปรายผล	101
ข้อเสนอแนะ	109
บรรณานุกรม	106
ภาคผนวก	113
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ	113
ภาคผนวก ข ผลการประเมินเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติ ฟลูตพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพลงรำวงยี่อเนก ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดย ผู้เชี่ยวชาญ	118
ภาคผนวก ค แบบทดสอบวัดความรู้ทั่วไปในด้านการปฏิบัติฟลูต	124
ภาคผนวก ง แบบประเมินเพื่อวัดความสามารถในการปฏิบัติฟลูต	136
ภาคผนวก จ ตัวอย่างเอกสารประกอบการสอนการสอนรายวิชาปฏิบัติ ฟลูตพื้นฐานและแผนการจัดการเรียนรู้	148
ประวัติผู้วิจัย	284

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	โครงสร้างและอัตราเวลาเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านปลักแรด	57
2	โครงสร้างหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระดนตรี) ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านปลักแรด	58
3	มาตรฐานและตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระดนตรี) ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านปลักแรด	59
4	ระยะเวลาที่ใช้จัดการเรียนการสอนด้วยเอกสารประกอบการสอน รายวิชาปฏิบัติพลุค พื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลง รำวงย้อนยุคระดับ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	82
5	ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอนฯ ภาคทฤษฎี(ความรู้) จากการนำไปใช้จัดการเรียนการสอนจริง (Trial Run) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 32 คน	90
6	ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอนฯ ภาคทักษะ(การปฏิบัติ) จากการนำไปใช้จัดการเรียนการสอนจริง (Trial Run) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 32 คน	92
7	คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคทฤษฎี(ความรู้) ของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่เรียนด้วยเอกสารประกอบการสอน รายวิชาปฏิบัติพลุคพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำ วงย้อนยุค ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (n =32)	94
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญ ทางสถิติของการเปรียบเทียบคะแนนสอบก่อนและหลังเรียนของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (n =32)	95
9	คะแนนประเมินภาคทักษะ(การปฏิบัติ) ของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนต้นที่เรียนด้วยเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติ พลุคพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (n = 32)	96

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติของการเปรียบเทียบคะแนนประเมินภาคทักษะ (การปฏิบัติ)ระหว่างเรียน และหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (n =32)	97
11	ผลการประเมินคุณภาพของเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติ ฟลุคพื้นฐานโดย การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยผู้เชี่ยวชาญ.....	118
12	ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องภายใน (IOC) ของแบบทดสอบวัดความรู้ทั่วไปในด้านการปฏิบัติฟลุค (ภาคความรู้)โดยผู้เชี่ยวชาญ	124
13	การวิเคราะห์ค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดความรู้ทั่วไปในด้านการปฏิบัติฟลุค (ภาคความรู้)	125
14	ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องภายใน (IOC) ของแบบประเมินเพื่อวัดความสามารถในการปฏิบัติฟลุค (ภาคทักษะ) โดยผู้เชี่ยวชาญ	136
15	การคำนวณค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา ของแบบประเมินเพื่อวัดความสามารถในการปฏิบัติฟลุค	143

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
2	ซากกระดูกที่ขุดค้นพบในทางตอนใต้ของประเทศเยอรมัน	61
3	กระดูกห่านที่ถูกขุดค้นพบในประเทศจีน	61
4	ทีโอบัลด์ โบเอม (Theobald Boehm)	62
5	ปิคโคโล	64
6	คอนเสิร์ตฟลูต	65
7	อัลโตฟลูต	66
8	เบสฟลูต (Bass Flute)	67
9	คอนทราเบสฟลูต	67
10	ส่วนประกอบของฟลูต	68
11	สรุปขั้นตอนการสร้างเอกสารประกอบการสอนการปฏิบัติฟลูต	81

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ดนตรีกับมนุษย์เป็นสิ่งที่อยู่ร่วมกันมาตั้งแต่อดีต ดนตรีเกิดจากการสร้างสรรค์ของมนุษย์ และสิ่งที่สร้างสรรค์นี้จัดว่าเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม ดนตรีเข้าไปเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนในทุก ๆ ระดับ ซึ่งอาจเกิดจากแรงบันดาลใจที่จะพยายามสะท้อนภาพความเป็นจริงของตน หรือสะท้อนภาพความเป็นจริงของสังคมที่เกิดขึ้นในแต่ละยุคสมัย ปัจจุบันความเป็นอยู่ สภาวะแวดล้อมเป็นตัวกำหนด หรือเป็นวัตถุดิบที่นำมาผสมผสานและสร้างสรรค์แนวคิดทางศิลปะที่สะท้อนผ่านออกมาทางดนตรีและแนวเพลงในแง่มุมต่างๆ หรือสะท้อนแนวคิดอุดมการณ์ในแต่ละยุคสมัย ดังนั้น ดนตรีในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม ที่อยู่ร่วมกับสังคมไทยมาโดยตลอด จะมีบทบาทและหน้าที่อันสำคัญยิ่งในฐานะดนตรีสนองตอบต่อสังคมในสถานะใดนั้น ขึ้นอยู่กับบริบททางสังคมในแต่ละยุคสมัย ในบางครั้งดนตรีอาจรับใช้เจ้านายชั้นสูง รับใช้พิธีกรรม หรือที่เข้ามารับใช้ระบบการเมืองการปกครอง อย่างไรก็ดีตามในบางเวลาดนตรีก็พยายามแสวงหาวิถีทาง ตลอดจนแนวทางเพื่อการสร้างความชอบธรรมให้เกิดขึ้นต่อปัจเจกชน ต่อสังคม ต่อประเทศชาติ ตลอดจนนานาชาติในระดับกลุ่มชนต่างๆนั้นเป็นสิ่งจำเป็น ดนตรีหรือสื่อของบทเพลงในประเภทต่างๆ เป็นวิธีการหนึ่งของการต่อสู้ในเชิงปัญญาเพื่อสะท้อนภาพแนวนโยบาย ความคิด ตลอดจนอุดมการณ์ของกลุ่มชนในแต่ละระดับ โดยดนตรีหรือบทเพลงนั้นจะเป็นตัวกลางในการสะท้อนภาพเหตุการณ์สำคัญของวิถีสังคม วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นที่เกิดขึ้นในยุคสมัยต่างๆ ตลอดจนสามารถสร้างความสำนึกรวมหมู่ (Collective conscience) หรือสร้างพฤติกรรมร่วมทางสังคมได้ การรับใช้ดังกล่าวเป็นการนำมาสื่อสารสร้างสรรค์อุดมการณ์รวมถึงเป็นเครื่องมือในการทำ ความเข้าใจ ตลอดจนถ่ายทอดความรู้สึกต่าง ๆ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของแต่ละกลุ่มชนไม่ว่าจะเป็นมิติของพลังอำนาจรัฐ หรือมิติของพลังอำนาจประชาชน โดยมองผ่านภาพสะท้อนของสังคมไทยมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งการนำเอาดนตรีหรือศิลปะวัฒนธรรมประเพณีรวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมมารับใช้โลกปัจจุบันและอนาคตอย่างชาญฉลาดนับว่าเป็นคำถามที่น่าหาคำตอบเป็นอย่างยิ่ง (สุชาติ แสงทอง, 2553 น.1)

ดนตรีในฐานะที่เป็นตัวกลางในการสะท้อนภาพเหตุการณ์สำคัญของวิถีสังคม วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นที่เกิดขึ้นในยุคสมัยต่างๆ จึงเป็นการสังส่ององค์ความรู้ของคนโบราณที่ได้เรียนรู้

สิ่งต่างๆ จากประสบการณ์การดำรงชีวิตการผสมผสานของชาติพันธุ์ และสภาพสังคมอันหลากหลายมานับพันปี จากประสบการณ์ของคนโบราณได้สร้างรูปแบบของวัฒนธรรมประเพณีที่สามารถรองรับการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นปึกแผ่น ซึ่งกลายมาเป็น “ภูมิปัญญา (Wisdom)” ที่คนในยุคปัจจุบันควรตระหนักถึงและได้เรียนรู้ด้วยความภาคภูมิใจตลอดจนร่วมกันอนุรักษ์และสืบสานให้ดำรงอยู่ ซึ่งเป็นกระบวนการสร้างความมั่นคงในชาติภูมิของตนเอง เพราะ “ภูมิปัญญา (Wisdom)” เหล่านี้ คือรากฐานทางวัฒนธรรมของการพัฒนาสังคมอย่างมีระบบ อันจะนำไปสู่ความก้าวหน้าของชาติบ้านเมืองในอนาคต ดังที่ยุพา ทรัพย์อุไรรัตน์ (2537, น.25-26) กล่าวถึงความสำคัญของภูมิปัญญาชาวบ้านไว้ว่าภูมิปัญญาชาวบ้านเป็นวัฒนธรรมและประเพณีวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม ที่เป็นตัวกำหนดคุณลักษณะของสังคม เป็นสิ่งที่มีจุดหมายเป็นสิ่งสำคัญ มีความหมายและคุณค่าต่อการดำรงอยู่ร่วมกันที่จะช่วยให้สมาชิกในชุมชนหมู่บ้านดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข ช่วยสร้างความสมดุล ระหว่างคนกับธรรมชาติแวดล้อม ทำให้ผู้คนดำรงตนและปรับเปลี่ยนได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบอันเกิดจากสังคมภายนอก

ดนตรีพื้นบ้านเป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่แฝงอยู่ในการละเล่นของไทย ที่นับวันจะหายไปหรือกลายรูปแบบไปเป็นอย่างอื่น อย่างการละเล่นหลายอย่างที่ได้อายุไปแล้ว เช่น โหม่งกล่อม กุลาตีไม้ เป็นต้น ซึ่งเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่พ้น แม้ปัจจุบันจะมีการส่งเสริมฟื้นฟูขึ้นมาบ้างแต่นั้นเป็นแต่เพียงการ “แสดง” เพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภค เป็นเพียงครั้งคราว หาใช้วิญญาณที่ยอมรับด้วยความศรัทธาอย่างลึกซึ้งดังที่เคยเป็นมาในอดีตไม่แม้แต่สถาบันการศึกษาชั้นสูงได้นำเอาดนตรีพื้นบ้านซึ่งอยู่ในหมวดศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านมาศึกษา ตามแนววิชาคติชนวิทยา แต่ก็เป็นเพียงการศึกษา “เพื่อรู้” มากกว่า “เพื่ออนุรักษ์” คือรู้แล้วก็ปล่อยทิ้งไปเพราะไม่อาจทวนกระแสความรู้สึกตามค่านิยมต่างๆของคนไทยส่วนใหญ่ได้ ได้แต่รอวันที่จะมาถึง คือ วันที่คิดถึงประโยชน์ของเพลงพื้นบ้านที่ได้กลายเป็นอดีตไปแล้ว อันการละเล่นต่างๆของคนไทยส่วนใหญ่มักประกอบไปด้วยองค์ 3 คือ ดนตรี ภาษา ท่าทาง หากเราตัดทำนองออกไป เหลือแต่ดนตรีกับภาษาก็พอที่จะเก็บมาศึกษาถึงลักษณะของเพลงพื้นบ้านได้ทั้งแนวศิลป์และแนวศาสตร์ที่อาจมีรายละเอียดปลีกย่อยแตกต่างออกไปตามวิธีการของ “การเล่นเพลง” ของแต่ละท้องถิ่น (สังัด ภูเขาทอง, 2532, น.52-53)

เพลงร่ำวงย้อนยุคถือเป็นการละเล่นพื้นบ้านอย่างแท้จริง โดยมีการเล่นกันแพร่หลายและมักเป็นที่นิยมในการร้องเล่นกันในหมู่บ้านและวิถีชีวิตของท้องถิ่นคน มักไม่เป็นผู้ร่ำก็เป็นผู้ร้องหรืออาจเป็นผู้เล่นเครื่องดนตรีให้จังหวะก็ได้ การละเล่นดังกล่าวไม่ค่อยจะมีพิธีรีตองมากนัก ซึ่งในแต่ละท้องถิ่นจะประดิษฐ์เนื้อร้องและทำรำประกอบเพลงกันขึ้นมาเอง บางแห่งเรียกว่า “ร่ำวงตีบท” หรือ “ร่ำวงประกอบบท” ก็มี ซึ่งเป็นที่น่าสนใจในปัจจุบันที่ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอ

สว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี เป็นแหล่งสำคัญที่มีการละเล่นรำวงย้อนยุคอยู่ซึ่งพบได้ไม่มากนัก พ่อเพลงแม่เพลงที่เป็นต้นแบบในการร้องเพลงรำวงย้อนยุคเหลือเพียงไม่กี่คนซึ่งแต่ละคนก็มีอายุค่อนข้างมาก

จากการสำรวจข้อมูลวิจัยภาคสนามเพื่อสำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางดนตรี ที่ศึกษาที่ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี พบว่าในพื้นที่ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี เป็นแหล่งสำคัญที่มีอนุรักษ์การละเล่นรำวงพื้นบ้านโดยชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี ซึ่งในปัจจุบันได้รับการคัดเลือกให้เป็นองค์กรที่เป็นผู้ถ่ายทอดการแสดงรำวงให้กับนักเรียนและนักศึกษาทั้งในและนอกอำเภอ อันเป็นหลักสูตรท้องถิ่น รวมไปถึงการสอนรำวงให้กับหน่วยงานราชการทางด้านวัฒนธรรม ที่ได้จัดอบรมการถ่ายทอดการแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน และเป็นวิทยากรให้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ซึ่งเป็นการถ่ายทอดให้กับลูกหลานเพื่อให้มีการสืบทอดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมต่อไป การสำรวจข้อมูลวิจัยภาคสนามครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้รวบรวมเพลงรำวงย้อนยุคไว้ทั้งสิ้น 9 เพลง ซึ่งแต่ละเพลงได้สะท้อนวิถีชีวิตของคนในชุมชนอย่างต่อเนื่องในแต่ละยุคสมัยได้อย่างชัดเจนทั้งนี้การละเล่นพื้นบ้านดังกล่าว ได้ประพันธ์บทให้เข้ากับเนื้อร้องและท่วงทำนองการละเล่นในสถานที่ที่รำเล่น มักใช้ลานบ้าน ลานวัด และนิยมเล่นในฤดูเทศกาลต่างๆ อาทิ ตรุษสงกรานต์ บวชนาค โขนจุกหรืองานมงคลต่างๆ เป็นต้น ซึ่งบทเพลงดังกล่าวได้สะท้อนภาพทางสังคมที่หลายความคิดไม่ว่าการสะท้อนตามภาวะการเปลี่ยนแปลงประเพณีวัฒนธรรมของสังคม เช่น เพลงความรัก ความพลัดพราก หรือสะท้อนวิถีความรัก ของชาวชนบทหรือ รักจริง รวมถึงสะท้อนความสัมพันธ์เชิงสังคมหนุ่มสาว มีการทำงานไปร้องรำทำเพลงไป เป็นต้น ทั้งนี้บทเพลงดังกล่าวได้บรรยายถึงวิถีชีวิตในแง่มุมต่าง ๆ ที่สะท้อนภาพลักษณ์ให้มองเห็นถึงพัฒนาการความเปลี่ยนแปลงได้ส่วนหนึ่ง (จักรชัย ธรรมสอน และคณะ, 2553, น.75-83)

อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่คณะผู้วิจัยได้ค้นพบว่า การถ่ายทอดและสืบสานการละเล่นรำวงพื้นบ้านของชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานีในปัจจุบันประสบปัญหาหลายประการ ประเด็นที่สำคัญคือ พ่อเพลงแม่เพลงในตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี มิได้ถ่ายทอดบทเพลงต่าง ๆ ให้กับรุ่นหลังอย่างเป็นระบบระเบียบอาจเป็นเพราะปัจจัยภายนอกหลาย ๆ ประการ อาทิ สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง ความเจริญทางเทคโนโลยี หรือสื่อต่าง ๆ ที่เข้ามาบดบังการละเล่นดังกล่าว ตลอดจนวัฒนธรรมตะวันตกที่เข้ามามีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของคนไทยมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สงัด ภูษาทอง (2531, น. 52 -53) ที่กล่าวไว้ว่าดนตรีพื้นบ้านเป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่แฝงอยู่ในการละเล่นของไทย ที่นับวันจะตายไปหรือกลายรูปแบบไปเป็นอย่างอื่นอย่างการละเล่นหลายอย่างที่ ได้ตายไปแล้ว

ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงปัญหาการถ่ายทอดและสืบสานการละเล่นรำวงพื้นบ้านดังกล่าว จึงเกิดแนวคิดในการนำการละเล่นรำวงพื้นบ้าน อันเป็นบทเพลงภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค ของชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี มาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนดนตรีศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อให้นักเรียนซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ได้ รับรู้และให้ความสำคัญกับบทเพลงภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค อันเป็นผลงานการสั่งสม องค์ความรู้ของคนรุ่นเก่าอีกทั้งเป็นงานวิจัยที่ก่อเกิดคุณูปการในการต่อยอดประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมดนตรีท้องถิ่นอย่างมีพลวัต ตลอดจนการสร้างมูลค่าเพิ่มจากคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ร่วมสมัยในการปรัชญาแนวคิดดนตรีตะวันออก ผสมผสานกับปรัชญาแนวคิดปรัชญาตะวันตก ให้ เกิดการปรับตัวขึ้นในชุมชนท้องถิ่นอย่างตระหนักรู้ และที่สำคัญได้นำเอาศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อมารับใช้ตนเองอย่างแท้จริงในการก่อเกิดประโยชน์ในชุมชนระดับรากหญ้าอย่างเป็นรูปธรรม และมีพลวัต รวมถึงเป็นการสร้างปรากฏการณ์ทางดนตรีให้กับสังคมอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ การศึกษาวิจัยของสุชาติ แสงทอง (2553, น.3) ที่ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบทางด้าน ดนตรีเพลงรำไทونซึ่งได้รวบรวมข้อมูลทางวัฒนธรรมดนตรีของเพลงรำไทون โดยการวิเคราะห์หา โครงสร้างทางดนตรี อันเป็นการสังเคราะห์ในเชิงทฤษฎีดนตรีที่แฝงนัยยะทางสังคมอย่างน่าสนใจ สิ่งปรากฏเป็นการสร้างมาตรฐานให้กับเพลงพื้นบ้านของไทยสู่ระดับสากล และสามารถนำไป พัฒนาสร้างสรรค์เพลงรำไทอนในรูปแบบใหม่ๆ ได้อีกด้วยตอนท้ายของงานวิจัยได้เสนอว่าควรมี การพัฒนาเพลงรำไทอน โดยการพัฒนาสร้างสรรค์ในลักษณะดนตรีร่วมสมัย ซึ่งสิ่งดังกล่าวนับได้ว่าเป็น ความพยายามสร้างปรากฏการณ์ทางดนตรีให้กับสังคมอย่างต่อเนื่อง และยังคงก่อให้เกิดการนำเอา อดีตมารับใช้ปัจจุบันเพื่อสร้างอนาคต ทั้งนี้การสร้างสรรค้งานดังกล่าวไม่เพียงแต่เป็นการสร้าง ปรากฏการณ์ทางดนตรีเท่านั้น แต่เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มทางสังคมทางเศรษฐกิจในการเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรมในรูปแบบใหม่ของชุมชนอย่างยั่งยืนด้วย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงนำ บทเพลงภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุคของชมรม ผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี มาพัฒนาเป็นเอกสารประกอบการ สอนรายวิชาปฏิบัติพลุ่ตพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนดนตรีศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น เพื่อให้นักเรียนซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ได้รับรู้และตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญกับบทเพลง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค อีกทั้งยังเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจศึกษาการจัดการเรียนการ สอนในรายวิชาดนตรี เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา อื่นๆต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติพลุดพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุคระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น ที่เรียนด้วยเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติพลุดพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านปลักแรด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 มีจำนวนทั้งสิ้น 32 คน ที่ได้เลือกเรียนวิชาชุมนุมดนตรี ตามหลักสูตร โรงเรียนบ้านปลักแรด พุทธศักราช 2553

2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านปลักแรด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 32 คน ได้มาด้วย วิธีการเลือกอย่างเจาะจง เพราะเป็นนักเรียนทั้งหมดที่ได้เลือกเรียนวิชาชุมนุมดนตรี ตามหลักสูตร โรงเรียนบ้านปลักแรด พุทธศักราช 2553

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติพลุดพื้นฐาน โดยการ ประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุคระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตัวแปรตาม ได้แก่

1. ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอน
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

4. ข้อตกลงเบื้องต้น

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ มีลักษณะเชิงทดลอง ฉะนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นไว้ ดังนี้ การวิจัยครั้งนี้ เพศ อายุ ความแตกต่างทางด้านพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม อารมณ์ สติปัญญา และสภาพแวดล้อมของนักศึกษา ไม่เป็นตัวแปรที่นำมาศึกษา นักเรียนต้องฝึกฝนตนเองนอกตาราง เรียน อย่างน้อย 4 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้เอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติฟลูตพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุคระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีฟลูตใน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. เป็นการปรับปรุงการเรียนการสอนของผู้เรียน และครูผู้สอนดนตรีให้ดีขึ้น
3. ผลการวิจัยเป็นแนวทางนำไปประยุกต์ใช้พัฒนาเอกสารประกอบการสอนในเรื่องอื่นๆ ต่อไป

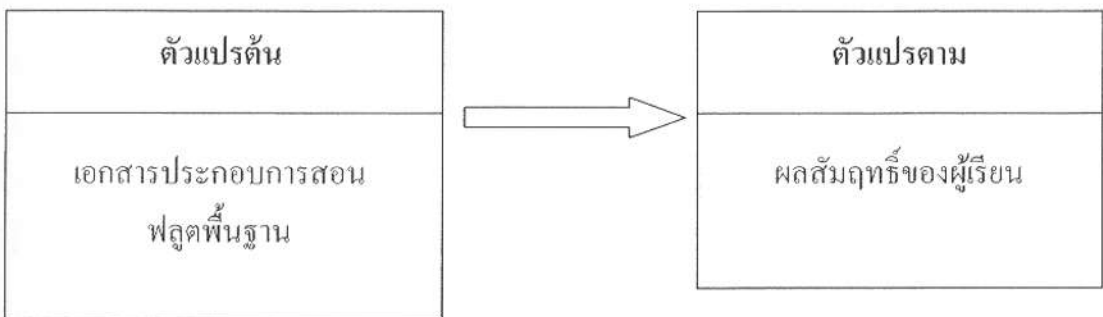
นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เอกสารประกอบการสอน หมายถึง เอกสารที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมาในรูปแบบของการประยุกต์ร่วมกับการปฏิบัติ อันประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบฝึกการปฏิบัติฟลูตพื้นฐาน ซึ่งมีหน่วยการเรียนรู้ทั้งหมด 6 หน่วยการเรียนรู้ รวมทั้งสิ้น 20 ชั่วโมง
2. ฟลูต หมายถึง เครื่องดนตรีที่ผู้วิจัยนำมาใช้ประกอบในการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
3. นักเรียน หมายถึง นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านปลักแรด อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก
4. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนบ้านปลักแรด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1
5. ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอน หมายถึง การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติฟลูตพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น นำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง เมื่อสิ้นสุดการใช้เอกสารประกอบการสอน แล้วเกณฑ์ตามมาตรฐาน 80/80
 - 80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนในการทำแบบทดสอบหรือกิจกรรมระหว่างเรียน ถูกต้องร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม
 - 80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนในการทำแบบทดสอบหรือกิจกรรมหลังเรียน ถูกต้องร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม
6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียนที่ใช้เอกสารประกอบการสอน

7. ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค หมายถึง ความรู้และประสบการณ์ของชาวบ้าน ทางด้านดนตรี ที่ถ่ายทอดสั่งสมกันมา ผ่านกระบวนการพัฒนาให้สอดคล้องกับกาลสมัย ในรูปแบบ บทเพลงและการละเล่นพื้นบ้าน ที่ผู้วิจัย ได้มาจากการสำรวจข้อมูลวิจัยภาคสนามเกี่ยวกับพัฒนา การทางดนตรี ของชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี จำนวน 9 บทเพลง ซึ่งผู้วิจัยนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนวิชาการปฏิบัติพลุดพื้นฐาน โดย ประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

กรอบและแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารประกอบการสอนการปฏิบัติพลุดพื้นฐานระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้นมีแนวคิดเกี่ยวกับความสามารถ การอ่านทฤษฎี และปฏิบัติเพื่อความเข้าใจ แนวคิดทฤษฎี เกี่ยวกับการสร้างเอกสารประกอบการสอนพลุดพื้นฐานและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้ผู้วิจัย เกิดแนวคิดที่จะสร้างเอกสารประกอบการสอนสามารถแก้ปัญหาในเรื่องการอ่านทฤษฎีและการฝึก ปฏิบัติของความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ว่า ผู้เรียนทุกคน ไม่สามารถเรียน ได้เท่าเทียมกัน ในระยะเวลาที่กำหนด จึงจำเป็นต้องใช้สื่อและนวัตกรรมการสอนที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ ได้ด้วยตนเอง ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบความคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง เอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติพลุดพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุคในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นประโยชน์ในการกำหนดแนวทางและความคิดในการศึกษา โดยเรียบเรียงจากลำดับหัวข้อที่ศึกษา ดังนี้

1. แนวคิด ทฤษฎี หลักการที่เกี่ยวข้องกับเอกสารประกอบการสอน
2. การลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค
3. จิตวิทยาและแนวคิดเกี่ยวกับการสอนดนตรี
4. แนวคิดการจัดการเรียนการสอนดนตรีของ โรงเรียนบ้านปลักแรด
5. เครื่องดนตรีที่ใช้ในงานวิจัย
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิด ทฤษฎี หลักการที่เกี่ยวข้องกับเอกสารประกอบการสอน

1.1 ความหมายของเอกสารประกอบการสอน

คำว่า “เอกสารประกอบการสอน” เป็นคำที่มีความหมายเหมือนกับคำว่า “เอกสารประกอบการเรียน” ซึ่งเป็นคำที่ใช้เรียกเพื่อให้สอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนการสอน ตามการปฏิรูปการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กล่าวคือ เป็นเอกสารที่นักเรียนใช้เรียนมิใช่ครูใช้สอน ซึ่งนิยมเรียกว่า เอกสารประกอบการเรียน ซึ่งมีความเหมาะสมกว่าคำว่า เอกสารประกอบการสอน อย่างไรก็ตามในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยยังคงเรียกว่า “เอกสารประกอบการสอน” ซึ่งเป็นคำเดิมและมีผู้ให้ความหมายของเอกสารดังกล่าวไว้ดังนี้

ไสว พักขาว (2544) ได้ให้ความหมายของเอกสารประกอบการสอน ไว้ว่า เอกสารประกอบการสอนโดยทั่วไป หมายถึง เอกสารต่างๆ ที่นำมาใช้ประกอบการเรียนการสอน ทุกระดับชั้น อาจรวมความหมายถึง เอกสารที่มีลักษณะคล้ายเอกสารคำสอน แต่จะไม่ละเอียดเท่าที่มีแผนการสอน ซึ่งประกอบด้วย หัวข้อเนื้อหา วัตถุประสงค์ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ และการประเมินผล เนื้อหาที่พอสังเขปพอใช้เป็นแนวทางในการเรียนการสอน 1 รายวิชา

สุวิทย์ หิรัญยกานต์ และคณะ (2540, น.258) กล่าวว่า เอกสารประกอบการสอน เป็นคำนามตรงกับภาษาอังกฤษว่า Teaching Materials มีความหมายว่า เป็นสิ่งที่มาช่วยในการสอน ของครู ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และ ช่วยในการเรียนการสอนมีความหมายยิ่งขึ้น

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2544, น.12) กล่าวว่า เอกสารประกอบการสอน หมายถึง เอกสาร หรือ อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งตามหลักสูตร มีลักษณะเป็นเอกสาร หรือ อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องในวิชาที่สอน

สุวิทย์ มูลคำ และสุนันทา สุนทรประเสริฐ (2550) ให้ความหมายของเอกสาร ประกอบการเรียนการสอนคือ เอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการสอนของครู หรือประกอบการเรียนของนักเรียนในวิชาใดวิชาหนึ่ง ควรมีหัวข้อเรื่อง จุดประสงค์ เนื้อหาสาระ และกิจกรรม เพื่อจะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามหลักสูตรกำหนด ดังนั้นการผลิตเอกสารประกอบการเรียนการสอนจึงสามารถทำได้ในหลายรูปแบบ ตามความเหมาะสมของเนื้อหาและกิจกรรม ในแต่ละวิชาซึ่งอาจรวมถึงบทเรียนสำเร็จรูป ใบความรู้ ใบงานและแบบฝึกหัดในลักษณะต่าง ๆ

จินตนา ไบชูกาญจน์ (2542, น.6) กล่าวว่า เอกสารประกอบการเรียน คือ หนังสือที่มีสาระอิงหลักสูตรสำหรับให้นักเรียนอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองตามความเหมาะสมของวัยและความสามารถในการอ่านของแต่ละบุคคล หนังสือประเภทนี้เคยเรียกว่า หนังสืออ่านประกอบ

เฉลิมศักดิ์ นามเที่ยงใต้ (2544 อ้างถึงใน นงลักษณ์ ธรรมธูรส, 2547) ให้ความหมายของ เอกสารประกอบการเรียน หรือเอกสารคำสอนว่า เอกสารประกอบการเรียนหรือเอกสารคำสอน คือ เอกสารที่ครูจัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนนำไปประกอบการเรียนการสอนตามหลักสูตร เอกสารประกอบการเรียนเป็นส่วนสำคัญที่สุดของการจัดการเรียนการสอน การนำเนื้อหาสาระของรายวิชา มาเรียงลำดับอย่างต่อเนื่อง พร้อมกับเพิ่มเติมสิ่งใหม่ ๆ เข้าไป เพื่อให้เหมาะสมกับการที่ครู หรือผู้ฝึกอบรมจะนำไปใช้

ถวัลย์ มาศจรัส (2540, น.87) ได้ให้ความหมายเอกสารประกอบการเรียนไว้ว่า เป็น หนังสือสาระอ้างอิงหลักสูตร เป็นการนำเนื้อหาในหลักสูตรมาเขียนในลักษณะต่าง ๆ อาจเขียนในรูปแบบของร้อยแก้วหรือร้อยกรองก็ได้ เพื่อให้เด็กอ่านเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายและผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองตามความเหมาะสมของวัยและความสามารถในการอ่านของแต่ละบุคคล

บุญชม ศรีสะอาด (2539, น.95) ได้ให้ความหมายของเอกสารประกอบการสอนว่า เอกสารประกอบการสอนคือ สื่อการ-เรียนหลายอย่างประกอบกันจัดเข้าไว้ด้วยกันเป็นชุด (Package) เรียกว่า สื่อประสม เพื่อมุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิชัย ดิสสระ (2539, น.154) ได้ให้ความหมายของเอกสารประกอบการสอนว่า หมายถึง การจัดเรื่องลำดับขั้นตอนของเนื้อหาให้เป็นระบบและรัดกุม ซึ่งมีคุณลักษณะที่ตอบสนองความ

ต้องการของผู้เรียนจนสมบูรณ์ในตัวเอง มีจุดประสงค์ของการเรียนการสอนที่เด่นชัด เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายทางการเรียนได้ ภายในเวลาอันสั้น โดยกำหนดกิจกรรม เวลา และ สื่อการสอนได้อย่างชัดเจน เป็นกิจกรรมกลุ่มมากกว่ารายบุคคล มุ่งฝึกทักษะและส่งเสริมการร่วมกิจกรรม จากสื่อ และยุทธวิธีที่มีหลายรูปแบบ โดยมีครูเป็นผู้คอยแนะนำช่วยเหลือ

ฮุสตัน และคนอื่นๆ (Houston and Others, 1972, p.10-12) ให้ความหมายเอกสารประกอบการสอนไว้ว่า ชุดการสอน คือ ชุดประสบการณ์ที่จัดไว้อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามจุดมุ่งหมายโดยเฉพาะ

กู๊ด (Good, 1973, p.306) เอกสารประกอบการสอนหมายถึง โปรแกรมทางการสอนทุกอย่างที่จัดไว้โดยเฉพาะมีวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสอน อุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียน คู่มือครู เนื้อหาแบบทดสอบข้อมูลที่บอกความเที่ยงตรงและมีการกำหนดความมุ่งหมายของการเรียนไว้ครบถ้วน เอกสารประกอบการสอนนี้ ครูเป็นผู้จัดให้นักเรียนแต่ละคนได้ศึกษาและฝึกฝนตนเอง โดยครูเป็นผู้แนะนำเท่านั้น

กอร์ดอน (Gordon, 1973, p.10) ได้ให้คำนิยามของเอกสารประกอบการสอนไว้ว่าเอกสารประกอบการสอน คือชุดของวัสดุอุปกรณ์และกระบวนการเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอน ประกอบด้วยองค์ประกอบพื้นฐานได้แก่วัตถุประสงค์กิจกรรมการเรียนและการประเมินผล

จากความหมายของเอกสารประกอบการสอนที่ผู้รู้ได้ให้ความหมายไว้ อาจสรุปได้ว่าเอกสารประกอบการสอน คือ สื่อการเรียนการสอนชนิดหนึ่งซึ่งเกิดจากเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ผลิตออกมาในรูปของสื่อประสมต่างๆ โดยมีการจัดลำดับขั้นตอนในการใช้อย่างเป็นระบบ มีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาใดวิชาหนึ่ง ที่มีเนื้อหาครอบคลุมครบถ้วนตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เอกสารประกอบการสอน จะเป็นตัวกลางที่ใช้ในกระบวนการเรียนการสอน หรือเป็นแหล่งความรู้ ที่ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมตามความต้องการต่อไป ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการวัดผลการเรียนรู้ทันทีหลังจากเรียนจบในหน่วยนั้นๆ

1.2 แนวคิดทฤษฎี และจิตวิทยาที่นำมาใช้ในเอกสารประกอบการสอน

พรณี ช.เจนจิต. (2545, น.167-168) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการสร้างเงื่อนไขในการเสริมแรงของสกินเนอร์ นักการศึกษาและนักจิตวิทยาที่มีชื่อเสียงชาวอเมริกัน ซึ่งได้ศึกษาค้นคว้าทดลองทฤษฎีจนเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางในปี ค.ศ. 1950 สกินเนอร์ได้สร้างเครื่องมือช่วยสอนที่เรียกว่า บทเรียนสำเร็จรูป หรือ โปรแกรมการเรียนขึ้น และระบบการเรียนการสอนได้เป็นผลสำเร็จดียิ่งขึ้น ทฤษฎีการสร้างเงื่อนไขในการเสริมแรงของสกินเนอร์ (Skinner Theory) ไว้ดังนี้

1. เงื่อนไขการตอบสนองเมื่อมีสิ่งเร้าแล้วมีการตอบสนอง พฤติกรรมที่แสดงออกนี้จะขึ้นอยู่กับความรู้เป็นตัวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของอัตราการตอบสนอง

2. การเสริมแรงต่อสิ่งเร้าใหม่ อาจจะทำให้อัตราการตอบสนองเปลี่ยนแปลงได้ เรียกว่าตัวเสริมแรง แต่ถ้าสิ่งเร้าใหม่ไม่มีผลต่อการทำให้อัตราการตอบสนองเปลี่ยนแปลงเราเรียกว่าไม่เป็นตัวเสริมแรง

3. การเสริมแรงทันทีทันใด สิ่งเร้าที่เป็นตัวเสริมแรงจะต้องเกิดขึ้นทันทีหลังจากมีการตอบสนอง ถ้าไม่ทำเช่นนั้น ผู้เรียนอาจจะมีการตอบสนองอีกอย่างหนึ่งที่เราไม่ต้องการ เช่น คำตอบที่ถูกต้อง จะต้องมีการเสริมแรงภายใน 5 นาที ถ้าเกินนั้นไปอาจจะไม่ได้ประโยชน์อะไร

4. สิ่งเร้าที่มีเงื่อนไขพิเศษโดยเฉพาะ มีบางครั้งที่ต้องการให้ผู้เรียนตอบสนองอย่างใดอย่างหนึ่งในเวลาหนึ่ง และไม่ต้องการตอบสนองเช่นนั้นอีกในอีกระยะเวลาหนึ่ง ผู้สอนอาจจะทำได้โดยให้สิ่งเร้าเฉพาะสำหรับการตอบสนองที่ต้องการนั้นๆ

5. การยุติการตอบสนอง ในการตอบสนองนั้นมีการเสริมแรงแล้วมีการตอบสนองในอัตราที่สูง อัตราการตอบสนองจะลดลงให้มาอยู่ในระดับเดิมของมันได้โดยไม่มีการเสริมแรงของการตอบสนองนั้น การตอบสนองก็จะลดความถี่ลงเรื่อยๆ จนกระทั่งถือว่าไม่สำคัญหรือไม่ทำให้เกิดการเรียนรู้

6. การเรียนรู้พฤติกรรมเป็นขั้นๆ พฤติกรรมการเรียนรู้บางอย่างซับซ้อนมาก ประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ต่อเนื่องกันไปเรื่อยๆ ดังนั้นการรู้พฤติกรรมขั้นสุดท้ายว่าเป็นอะไร แล้วมีการเสริมแรงแต่ละขั้นไปเรื่อยๆ จนกระทั่งได้พฤติกรรมการเรียนรู้ที่ต้องการ

การเสริมแรงเป็นสิ่งเร้าใดที่ทำให้พฤติกรรมการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นแล้วมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นอีก มีความคงทนถาวร เช่น การกดคันและจิกเป็นสี่ ของนกพิราบได้อย่างถูกต้องทุกครั้ง เมื่อหิวหรือต้องการ ในการทดลองของสกินเนอร์ตัวเสริมแรงแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ตัวเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) หมายถึง สิ่งเร้าใดเมื่อนำมาใช้แล้วทำให้อัตราการตอบสนองเพิ่มมากขึ้น เช่น การชมเชย รางวัล อาหาร เป็นต้น

2. ตัวเสริมแรงทางลบ (Negative Reinforcement) หมายถึง สิ่งเร้าใดซึ่งเมื่อนำออกไปแล้วทำให้เกิดการตอบสนองเพิ่มขึ้น เช่น เสียงดัง คำตำหนิ อากาศร้อน กลิ่นเหม็น เป็นต้น

จากทฤษฎีของสกินเนอร์ สามารถได้หลักการที่นำมาใช้ในการศึกษาเอกสารประกอบการสอน ดังนี้

1. เงื่อนไขการตอบสนอง (Operant Conditioning) พฤติกรรมส่วนมากของมนุษย์ประกอบด้วยการตอบสนองที่แสดงออกมา การตอบสนองเหล่านี้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรม

ที่แสดงออกมาเรื่อย ๆ ในเมื่อมนุษย์ยังมีชีวิตอยู่และพฤติกรรมนั้นจะเกิดขึ้นก็ครั้ง หรือบ่อยครั้ง แต่ไหนก็ด้วยความถี่อันหนึ่งที่เรียกว่า อัตราการตอบสนองหรืออัตราการแสดงออกของพฤติกรรม การเรียนรู้ได้เพราะการเสริมแรง

2. การเสริมแรงเมื่อสิ่งมีชีวิตมีการตอบสนอง ผู้ฝึกสามารถที่จะให้สิ่งเร้าใหม่ซึ่งอาจจะทำให้อัตราการตอบสนองเปลี่ยนแปลง หรืออาจจะไม่ทำให้อัตราการตอบสนองเปลี่ยนแปลง แต่ถ้าสิ่งเร้านั้นทำให้อัตราการตอบสนองเปลี่ยนแปลงเราเรียกสิ่งเร้าใหม่นั้นว่า ตัวแรงเสริม ถ้าสิ่งเร้านั้นไม่มีผลต่อการทำให้อัตราการตอบสนองเกิดการเปลี่ยนแปลงเราเรียกว่า ไม่เป็นตัวเสริมแรง

จอห์น ดิวอี้ (John Dewey, 1963) เชื่อว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้จากการกระทำ หรือ Learning by Doing อันเป็นแนวคิดที่แพร่หลายและได้รับการยอมรับทั่วโลกมานานแล้ว ซึ่งแต่เดิมมาการศึกษาธรรมชาติของการเรียนรู้มุ่งศึกษาปัจจัยภายนอกของผู้เรียน ได้แก่ ตัวแปรเกี่ยวกับครู การแสดงออก ความกระตือรือร้น และการชมเชย ได้เปลี่ยนแปลงมาเป็นการมุ่งศึกษาปัจจัยภายในของผู้เรียน ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเดิมของผู้เรียน มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน ความจำ ความสามารถในการจัดกระทำข้อมูล การเสริมแรง ความตั้งใจ และแบบแผนทางปัญญา จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยภายในมีส่วนช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและความรู้เดิมมีส่วนเกี่ยวข้องและเสริมสร้างความเข้าใจของผู้เรียน ข้อความนี้ไปสอดคล้องกับปรัชญา Constructivism ที่เชื่อว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในของผู้เรียน ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้จากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบเห็นกับความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิมพยายามที่จะนำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุการณ์และปรากฏการณ์ที่ตนพบเห็นมาสร้างเป็นโครงสร้างทางปัญญาหรือที่เรียกว่า Schema โครงสร้างทางปัญญานี้ประกอบด้วยความหมายหรือความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งทีบุคคลมีประสบการณ์ อาจเป็นความเชื่อ ความเข้าใจ คำอธิบาย ความรู้ของบุคคลนั้น

การเรียนรู้ตามแนวความคิดของดิวอี้ จะเกิดขึ้นได้ตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

1. การเรียนรู้เป็นกระบวนการปฏิบัติ ที่เกิดขึ้นเฉพาะตัวบุคคล
2. ความรู้ต่างๆ จะถูกสร้างขึ้น ด้วยตัวของนักเรียนเอง โดยใช้ข้อมูลที่ได้รับมาใหม่ รวมกับข้อมูลหรือความรู้ที่มีอยู่แล้วจากแหล่งต่างๆ เช่น สังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งประสบการณ์เดิมมาเป็นเกณฑ์ช่วยตัดสินใจ
3. ความรู้และความเชื่อของแต่ละคนจะแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียมประเพณี และสิ่งทีนักเรียนได้พบเห็น ซึ่งจะถูกใช้เป็นพื้นฐานการตัดสินใจ และเป็นข้อมูลในการสร้างแนวคิดใหม่
4. ความเข้าใจแตกต่างจากความเชื่อที่ว่าโดยสิ้นเชิง และความเชื่อจะมีผลโดยตรงต่อการสร้างแนวคิดหรือการเรียนรู้

คือ ยังได้เสนอความเชื่อที่ว่า ถ้าจัดสถานการณ์ให้นักเรียนได้เรียนในบรรยากาศของความเป็นประชาธิปไตยแล้ว จะทำให้นักเรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และเกิดการเรียนรู้ที่จะดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างเหมาะสม

บลูม (Bloom, 1976) กล่าวว่าการสอนที่มีประสิทธิภาพประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ 4 ประเภท คือ

1. การให้แนวทาง (Cues) คือ คำอธิบายของครูที่ทำให้นักเรียนเข้าใจชัดเจนว่าเมื่อเรียนเรื่องนั้นๆ แล้วจะต้องมีความสามารถอย่างไร ต้องทำอะไรบ้าง
2. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ (Participation) เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้
3. การเสริมแรง (Reinforcement) ทั้งการเสริมแรงภายนอก เช่นการให้สิ่งของ การดีชม และการเสริมแรงภายในตัวของนักเรียนเอง เช่น ความอยากรู้อยากเห็น ฯลฯ
4. การให้ข้อมูลย้อนกลับและการแก้ไขข้อบกพร่อง (Feedback and Corrections) จะต้องมีการแจ้งผลการเรียน

เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต (2528, น.292-293) ได้กล่าวถึงหลักการทฤษฎี และจิตวิทยาที่มาใช้ในการผลิตเอกสารประกอบการสอนมีดังนี้

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล นักการศึกษาได้นำหลักจิตวิทยาในด้านความแตกต่างระหว่างบุคคลมาใช้ เพราะถือว่าการสอนนั้นไม่สามารถปั้นผู้เรียนให้เป็นแม่พิมพ์เดียวกันได้ในช่วงเวลาที่เท่ากัน เพราะผู้เรียนแต่ละคนจะเรียนรู้ตามวิถีทางของเขา และใช้เวลาเรียนเรื่องหนึ่งๆ ที่แตกต่างกันออกไป ความแตกต่างเหล่านี้มีความแตกต่างทางด้านความสามารถ สติปัญญา ความต้องการ ความสนใจ ร่างกาย อารมณ์ และสังคม ด้วยเหตุผลที่คนเรามีความแตกต่างกัน ดังกล่าว ผู้สร้างเอกสารประกอบการสอนจึงพยายามที่จะหาวิธีการที่เหมาะสมที่สุดในการที่จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้อย่างประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ในชุดนั้นๆ ซึ่งวิธีที่เหมาะสมที่สุดวิธีหนึ่งก็คือการจัดการสอนรายบุคคลซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนตามความแตกต่างของแต่ละคน

2. การนำสื่อประสมมาใช้ เป็นการนำเอาสื่อการสอนหลายประเภทมาใช้สัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยข้อดีของสื่อแต่ละชนิดเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น

3. ทฤษฎีการเรียนรู้ เป็นจิตวิทยาการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนดังต่อไปนี้

- 3.1 เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง

- 3.2 ตรวจสอบผลการเรียนของตนเองว่าถูกหรือผิดได้ทันที

3.3 มีการเสริมแรง คือ ผู้เรียนจะเกิดความรู้สึก ดีใจที่ตนเองทำได้ถูกต้อง เป็นการให้กำลังใจที่จะเรียนต่อไป ถ้าตนเองทำไม่ถูกต้องจะได้ทราบว่าที่ถูกต้องนั้นคืออะไร จะได้ไต่ตรองพิจารณาทำให้เกิดความเข้าใจ ซึ่งจะไม่ทำให้เกิดความท้อถอยหรือสิ้นหวังในการเรียน เพราะเขาจะมีโอกาสที่จะสำเร็จได้เหมือนคนอื่นๆ เหมือนกัน

3.4 เรียนไปทีละขั้นตามความสามารถและความสนใจของตนเอง

4. การใช้วิธีวิเคราะห์ระบบ เป็นการนำเอาวิธีวิเคราะห์ระบบมาใช้โดยจัดเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและวัยของผู้เรียน ทุกสิ่งทุกอย่างที่จัดไว้ในเอกสารประกอบการสอนจะสร้างขึ้นอย่างมีระบบจะต้องมีการตรวจเช็คทุกขั้นตอน และทุกอย่างต้องสัมพันธ์กัน สอดคล้องกันเป็นอย่างดี มีการทดลองปรับปรุงจนมีประสิทธิภาพ อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่จะเชื่อถือได้

จากแนวคิดและข้อมูลเบื้องต้นพอสรุปได้ว่า การสร้างเอกสารประกอบการสอนที่ดีจะต้องสอดคล้องกับความต้องการ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน มีการจัดเนื้อหาสาระออกเป็นขั้นตอนย่อยๆ โดยเรียงเนื้อหาจากง่ายไปยาก สื่อการเรียนการสอนที่อยู่ในเอกสารประกอบการสอนจะต้องช่วยสร้างแรงจูงใจในการเรียน และเสริมแรงให้ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ไม่ให้เกิดความเบื่อหน่ายหรือท้อใจ ในเอกสารประกอบการสอนจะต้องมีการประเมินผลการเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้ทราบความก้าวหน้าในการเรียนของตนเอง

1.3 ชนิดและลักษณะของเอกสารประกอบการสอน

อัจฉรา คลประสิทธิ์ (2549) กล่าวว่า เอกสารประกอบการสอน มีลักษณะ และ แยกเป็นชนิดต่างๆ ดังนี้

ลักษณะของเอกสารประกอบการสอน

1. เป็นเอกสารที่จัดพิมพ์ที่มีรูปแบบแน่นอนที่ใช้แทนตำราหรือแบบเรียนก็ได้
2. ควรครอบคลุมจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน และ วิธีวัดผล ตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรรายวิชาใดวิชาหนึ่ง
3. สามารถใช้ศึกษาได้ด้วยตนเอง และ ใช้จัดสภาพการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้
4. มีความเชื่อถือได้สูง ในกรณีที่เรียบเรียงเนื้อหามาจากหลายแหล่ง ควรมีการอ้างอิง (เชิงอรรถ และ บรรณานุกรม) ปรากฏท้ายเอกสารเล่มนั้นๆ ด้วย
5. สามารถนำไปใช้ได้ ตามแผนการสอนที่วางไว้ และ ประเมินคุณภาพของเอกสารได้ หรือสามารถให้ผู้อื่นไปใช้ได้
6. ส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนให้สูงขึ้น
7. สามารถประเมินประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ตั้งแต่ 70/70 ขึ้นไป

8. ควรจัดทำเป็นเอกสารรวมเล่มในกรณีที่มีหลายจุดประสงค์ หรือ ทั้งรายวิชา ซึ่งจะต้องมีการเรียบเรียงส่วนต่างๆ ในเล่มอย่างเป็นระบบ

9. เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่สามารถแก้ปัญหาได้ มีความเชื่อถือสูง มีผลพิสูจน์เชิงประจักษ์ และ สามารถนำไปใช้ได้จริง

ชนิดของเอกสารประกอบการสอน

1. ใบความรู้ มุ่งเสนอเนื้อหาสาระประกอบการสอน
2. ใบงาน ใช้เป็นแนวทางในการฝึกปฏิบัตินักเรียน
3. แบบฝึกหัด ใช้ฝึกกิจกรรมหรือทักษะที่สอดคล้องตามเนื้อหาสาระที่เรียน
4. แผ่นคำสอน เสนอเนื้อหาสาระกิจกรรมและข้อทดสอบหลังเรียน
5. บทเรียนซ่อมเสริม ใช้เป็นบทเรียนซ่อมเสริมการเรียนรู้ให้สูงขึ้น
6. เอกสารการสอน ใช้ประกอบการเรียนประจำหน่วยใดหน่วยหนึ่ง ในชุดวิชา ประกอบด้วย แผนการสอน การทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน กิจกรรม และ แบบฝึกปฏิบัติ
7. หนังสือเสริม ประสบการณ์ สร้างเสริมทักษะ และนิสัยรักการอ่านหรือเพิ่มพูนความรู้ในการเรียนตามหลักสูตรให้กว้างขวางยิ่งขึ้น มี 2 รูปแบบคือ
 - 7.1 หนังสืออ่านนอกเวลา ใช้อ่านนอกเวลาตามที่หลักสูตรกำหนดไว้
 - 7.2 หนังสืออ่านเพิ่มเติม เนื้อหาสาระอิงหลักฐาน (ความรู้เพิ่มเติม)
8. คู่มือครู/คู่มือการเรียน เป็นเอกสารที่ครูและนักเรียนใช้เป็น แนวทางในการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งประกอบด้วย
 - 8.1 คำแนะนำสำหรับผู้สอน
 - 8.2 เนื้อหาสาระของหลักสูตร
 - 8.3 กำหนดการสอน
 - 8.4 ความคิดรวบยอด หลักการ หรือ มโนทัศน์
 - 8.5 จุดประสงค์การเรียนรู้
 - 8.6 วิธีสอนและกิจกรรม
 - 8.7 วิธีการวัดผล/สื่อสนับสนุนการเรียนการสอน
 - 8.8 ข้อทดสอบ/แบบฝึกหัดรูปแบบต่างๆพร้อมคำตอบ
 - 8.9 แหล่งอ้างอิงเพิ่มเติม
 - 8.10 ภาคผนวก (การนำเสนอข้อมูลเพิ่มเติมจากเนื้อหาสาระ)

จากชนิด และลักษณะดังกล่าวสรุปได้ว่า เอกสารประกอบการสอน คือ สื่อสิ่งพิมพ์ หรือ เอกสารที่จัดทำขึ้น เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ถือว่า เป็นนวัตกรรมหนึ่งที่สามารถ นำมาแก้ปัญหาในการจัดการเรียนรู้ได้อีกแนวทางหนึ่งด้วย

1.4 องค์ประกอบของเอกสารประกอบการสอน

นักการศึกษาหลายท่าน ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของเอกสารประกอบการสอนไว้ดังนี้

สุนันtha สุนทรประเสริฐ (2544, น.2 - 3) กล่าวว่า ในการอบรมปฏิบัติการผลิตเอกสาร ประกอบการสอน เพื่อความเหมาะสมและเป็นรูปแบบในแนวเดียวกัน จึงขอเสนอแนะ ส่วนประกอบของเอกสารประกอบการสอน ไว้ดังนี้

1. ส่วนนำ ควรมีส่วนประกอบดังนี้

- 1.1 ปกนอก
- 1.2 ปกใน
- 1.3 คำนำ
- 1.4 สารบัญ
- 1.5 คำชี้แจง

2. ส่วนเนื้อหา อาจแบ่งเป็นเรื่องย่อยหรือเป็นตอนตามลักษณะเนื้อหา ควรมี ส่วนประกอบดังนี้

- 2.1 ชื่อบท หรือชื่อหน่วย หรือชื่อเรื่อง
- 2.2 หัวข้อเรื่องย่อย
- 2.3 กิจกรรมหลัก
- 2.4 จุดประสงค์
- 2.5 เนื้อหาโดยละเอียด หรือใบความรู้
- 2.6 แบบฝึก หรือใบงาน
- 2.7 บทสรุป (ถ้ามี)

อาจมีข้อทดสอบก่อนและหลังการเรียน เพื่อใช้วัดและประเมินผลการเรียนด้วย

3. ส่วนอ้างอิง อาจมีอยู่ส่วนท้ายของเนื้อหาในแต่ละตอน หรืออยู่ท้ายของเล่มเอกสาร ควรมีส่วนประกอบดังนี้

- 3.1 เอกสารอ้างอิงประจำบท
- 3.2 ภาคผนวก เช่น ข้อทดสอบ เฉลย หรือแนวตอบ

อย่างไรก็ตาม เอกสารประกอบการเรียนไม่มีรูปแบบที่เฉพาะเจาะจง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับดุลพินิจ ของผู้จัดทำที่จะต้องคำนึงถึงลักษณะการนำไปใช้และกลุ่มผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า

ส่วนประกอบของเอกสารประกอบการเรียน ควรมี 3 ส่วนที่สำคัญซึ่งจะขาดส่วนใดส่วนหนึ่งไม่ได้ ดังนี้

ส่วนนำ ได้แก่ ปกนอก ปกใน คำนำ สารบัญ รายละเอียดของเอกสาร คำแนะนำการใช้เอกสาร

ส่วนเนื้อหา ได้แก่ หัวข้อเรื่อง จุดประสงค์การเรียนรู้ แนวคิด แบบทดสอบก่อนเรียน เนื้อหาอย่างละเอียด บทสรุป กิจกรรม แบบทดสอบหลังเรียน

ส่วนอ้างอิง ได้แก่ อภิธานศัพท์ บรรณานุกรม ภาคผนวก

กิดานันท์ มะลิตอง (2548, น.181) การจัดองค์ประกอบโดยทั่วไปของเอกสารประกอบการสอน สรุปได้ว่า ชุดการสอนมีส่วนประกอบดังต่อไปนี้

1. คู่มือสำหรับผู้สอนในการใช้เอกสารประกอบการสอน และสำหรับผู้เรียนในการใช้ชุดการเรียน

2. คำสั่งเพื่อกำหนดแนวทางในการสอนหรือการเรียนรู้

3. เนื้อหาสาระบทเรียน จะจัดอยู่ในรูปของสไลด์ ฟิล์มสตริป เทปบันทึกเสียง วัสดุกราฟิก วีดิทัศน์ หนังสือบทเรียน ฯลฯ

4. กิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการให้ผู้เรียนทำรายงาน ทำกิจกรรมที่กำหนด หรือค้นคว้าต่อจากที่เรียนไปแล้วเพื่อให้ความรู้ที่กว้างขึ้น

5. การประเมินผล เป็นการทดสอบเกี่ยวกับเนื้อหาบทเรียนนั้น บุญชม ศรีสะอาด (2537 น.95-96) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของเอกสารประกอบการสอนที่สำคัญ 4 ด้านดังนี้

6. คู่มือการใช้เอกสารประกอบการสอน เป็นคู่มือที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้ใช้เอกสารประกอบการสอนศึกษาและปฏิบัติตามเพื่อให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ อาจประกอบด้วยแผนการสอน สิ่งที่ต้องเตรียมก่อนสอน บทบาทของผู้เรียน และการจัดชั้นเรียน

7. บัตรงาน เป็นบัตรคำสั่งว่า จะให้ผู้เรียนปฏิบัติอย่างไรบ้าง โดยระบุกิจกรรมตามขั้นตอนของการเรียน

8. แบบทดสอบวัดผลความก้าวหน้าของผู้เรียน เป็นแบบทดสอบที่ใช้สำหรับตรวจสอบว่าหลังจากการเรียนเอกสารประกอบการสอนจบแล้ว ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่

9. สื่อการเรียนต่างๆ เป็นสื่อสำหรับผู้เรียนได้ศึกษามีหลายชนิดประกอบกัน อาจเป็นประเภทสิ่งพิมพ์ เช่น บทความ เนื้อหาเฉพาะเรื่อง จุลสาร บทเรียน โปรแกรม หรือประเภทโสตทัศนูปกรณ์ เช่น รูปภาพ แผนภูมิต่างๆ แถบบันทึกเสียงของจริงต่างๆ เป็นต้น

ชัยยศ เรื่องสุวรรณ (2534, น.153) ได้กล่าวถึงเอกสารประกอบการสอนไว้ว่า เอกสารประกอบการสอนอาจมีหลายรูปแบบ แต่ต้องประกอบด้วยส่วนต่างๆ ที่สำคัญ ดังนี้

1. คู่มือครู เป็นคู่มือและแผนการสอนสำหรับครูและนักเรียนตามลักษณะของเอกสารประกอบการสอน ภายในคู่มือครูชี้แจงถึงวิธีการใช้เอกสารประกอบการสอนไว้อย่างละเอียด ครูและนักเรียนต้องปฏิบัติตามคำชี้แจงอย่างเคร่งครัด จึงสามารถใช้เอกสารประกอบการสอนนั้นอย่างได้ผล คู่มืออาจทำเป็นเล่มหรือทำเป็นแผ่น แต่ต้องมีส่วนสำคัญ ดังนี้

- 1.1 คำชี้แจงสำหรับครู
- 1.2 บทบาทของครู
- 1.3 การจัดชั้นเรียนพร้อมแผนผัง
- 1.4 แผนการสอน
- 1.5 แบบฝึกปฏิบัติ

2. บัตรคำสั่ง เพื่อให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรมแต่ละอย่างที่มีอยู่ในเอกสารประกอบการสอนแบบกลุ่มและเอกสารประกอบการสอนแบบรายบุคคล บัตรคำสั่งประกอบด้วย

- 2.1 คำอธิบายในเรื่องที่จะศึกษา
- 2.2 คำสั่งให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรม
- 2.3 การสรุปบทเรียน อาจใช้การอภิปรายหรือการตอบคำถาม

บัตรคำสั่งต้องมีถ้อยคำกะทัดรัด เข้าใจง่าย ชัดเจน ครอบคลุมกิจกรรมที่ต้องการให้ผู้เรียนทำ ผู้เรียนต้องอ่านบัตรคำสั่งให้เข้าใจเสียก่อน แล้วจึงปฏิบัติตามเป็นขั้นๆ ไป

3. เนื้อหาหรือประสบการณ์ ถูกบรรจุอยู่ในรูปของสื่อการสอนต่างๆ อาจประกอบด้วยบทเรียนสำเร็จรูป สไลด์ แถบบันทึกเสียง แผ่นภาพโปรงใส เป็นต้น ผู้เรียนต้องศึกษาจากสื่อการสอนต่าง ๆ ที่บรรจุอยู่ในเอกสารประกอบการสอนตามบัตรคำสั่งที่กำหนดไว้

4. แบบประเมินผล อาจอยู่ในรูปของแบบฝึกหัดให้เติมคำในช่องว่าง จับคู่เลือกคำตอบที่ถูกหรือให้ดูผลจากการทดลองหรือทำกิจกรรม

เนื่องจากเอกสารประกอบการสอนมีหลายประเภท การผลิตเอกสารประกอบการสอนจึงขึ้นอยู่กับความเหมาะสมที่เกี่ยวกับลักษณะผู้เรียน สภาพแวดล้อม และเนื้อหา ที่จะช่วยให้สามารถเลือกรูปแบบของเอกสารประกอบการสอน ได้ตรงตามจุดประสงค์

จากการศึกษาองค์ประกอบของเอกสารประกอบการสอน พอสรุปได้ว่า เอกสารประกอบการสอนแต่ละประเภทมีองค์ประกอบพื้นฐานที่ใกล้เคียงกัน คือ คู่มือ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อประสมประกอบการเรียน และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.5 การจัดทำเอกสารประกอบการสอนที่ดี

เคนส์รี สีนส์บิล (2540 อ้างถึงใน นงลักษณ์ ธรรมธูรส, 2547) ได้กล่าวถึง ลักษณะผลงานทางวิชาการที่มีคุณค่า ต้องมีคุณสมบัติพร้อมทั้งปริมาณและคุณภาพ ผู้จัดทำต้องตระหนักในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. การเตรียมตัวที่ดี ในการเป็นครูอาจารย์ที่ดี ต้องมีความพร้อมในทุกด้าน อันได้แก่ การวางแผนการสอน การเตรียมการสอน การศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากภายนอกมาสู่ห้องเรียน การศึกษาค้นคว้าในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่จะสอน ควรศึกษาจากเนื้อหาจากหนังสือหลาย ๆ เล่มเพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบว่าเนื้อหาตอนใดดีที่สุด ถูกต้องที่สุดและทำให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุด

2. การเรียบเรียงที่มีระบบ ผู้เขียนผลงานวิชาการ ต้องคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ในการเรียบเรียง ดังนี้

2.1 การนำเสนอผลงานผู้อื่นหลายเล่มมารวมกัน ต้องมีการเรียบเรียงใหม่ พร้อมทั้งเสนอข้อคิด ความคิดเห็นในส่วนที่เป็นของผู้เรียบเรียงเพิ่มเติมไว้ด้วย

2.2 ข้อมูลต้องทันสมัย เป็นปัจจุบันและต้องแสดงแหล่งที่มาของข้อมูล ข้อมูลที่แสวงหามาควรเป็นข้อมูลปฐมภูมิ

2.3 ต้องกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดทำให้ชัดเจน และเสนอเนื้อหาสาระของผลงานให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

2.4 เนื้อหาสาระต้องไม่สรุปจนย่อเกินไป จะทำให้อ่านเข้าใจยาก

2.5 เน้นผลงานที่แสดงผลการนำทฤษฎีหรือหลักการ ไปประยุกต์ใช้เป็นผลงานที่น่าสนใจกว่าผลงานที่มุ่งไปเชิงทฤษฎีหรือหลักการอ่านอย่างเดียว

2.6 การจัดบท ต้องสอดคล้องกัน แต่ละบทมีความยาวพอๆ กัน หากแต่ละบทมีการสรุป ต้องเขียนสรุปเหมือนกันทุกบท

2.7 การเรียงลำดับเนื้อหาสาระ ควรเรียงอย่างมีระบบ หากใช้ระบบใด ต้องใช้ระบบนั้นเหมือนกันทั้งหมด เช่น เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก เรียงลำดับเหตุการณ์ หรือเรียงตามลำดับเวลา

2.8 ตัวอย่างที่ยกมาประกอบต้องทันสมัย

2.9 เนื้อหาสาระแต่ละเรื่องควรสรุปเพียงครั้งเดียว

2.10 แบบฝึกหัดที่ใช้ประกอบผลงานวิชาการ ต้องมีคำอธิบายวิธีทำชัดเจน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และครอบคลุมวัตถุประสงค์ทุกข้อ หลีกเลี่ยงความจำเพียงอย่างเดียว

ต้องไม่ลอกมาจากคู่มือที่พิมพ์ขาย หากเป็นแบบฝึกหัดเพื่อทบทวนความรู้ต้องพิมพ์ไว้ท้ายทุกบท และแบบฝึกหัดต้องมีความเชื่อมั่นสูง

3. ใช้ภาษาที่ได้มาตรฐาน ผู้เรียบเรียงตระหนักในเรื่องสำคัญที่สุด เพราะภาษาไทยมีระดับการใช้ภาษาหลายระดับ เช่น ภาษาปาก ภาษาแบบแผน ในการเรียบเรียงมี ข้อพึงระวังในการใช้ภาษา ดังนี้

3.1 การใช้คำนิยามศัพท์ ควรศึกษาค้นคว้าให้ถูกต้องครอบคลุมความหมายของคำศัพท์นั้น

3.2 ศัพท์ทางวิชาการใดที่บัญญัติศัพท์ไว้แล้ว ให้ใช้ภาษาไทย

3.3 การใช้คำราชาศัพท์ ต้องใช้ให้ถูกต้องตามหลักภาษาไทย

3.4 การใช้คำย่อ ต้องใช้เหมือนกันตลอดทั้งเล่ม แต่การทำผลงานวิชาการไม่นิยมใช้ คำย่อเว้นแต่คำย่อที่ใช้เป็นคำที่รู้จักกันโดยทั่วไป

3.5 การใช้คำภาษาต่างประเทศ ควรใช้เมื่อจำเป็นเท่านั้น และเมื่อใช้คำว่าภาษาต่างประเทศในคำแรกแล้ว หากมีคำนั้นซ้ำไม่ต้องใช้อีก ใช้เฉพาะภาษาไทยเท่านั้น และการใช้คำภาษาต่างประเทศไม่ควรใช้ทับศัพท์

3.6 จำนวนภาษา ต้องใช้จำนวนภาษาที่เป็นภาษาเขียนที่เป็นแบบแผนและภาษาที่ใช้ในราชการเท่านั้น ยกเว้นหนังสืออ่านสำหรับเด็ก ควรใช้ภาษาพูดให้เหมาะสมกับเรื่องและกับวัยเด็ก

4. การจัดพิมพ์ที่ถูกต้อง ในการจัดพิมพ์มีข้อควรคำนึง ดังนี้

4.1 ไม่ควรพิมพ์แยกคำไว้ต่างบรรทัด

4.2 การแก้คำผิด ควรใช้วิธีพิมพ์ใหม่ทั้งหน้า หากแก้ไม่ได้จริงๆ ให้พิมพ์ใบแก้คำผิดแทรก ควรพิมพ์อักษรเหมือนกัน และมีขนาดเท่ากันทั้งเล่ม เว้นแต่ข้อความที่ต้องการเน้น

4.3 การพิมพ์ควรสะอาดตลอดทั้งเล่ม

4.4 ควรใช้กระดาษขาวสัน

4.5 รูปแบบการพิมพ์ จะใช้ระบบใดต้องใช้ระบบนั้นตลอดทั้งเล่ม

1.6 ขั้นตอนในการจัดทำเอกสารประกอบการสอน

นักการศึกษาหลายท่านได้ อธิบายถึงขั้นตอนในการจัดทำเอกสารประกอบการสอนไว้ ดังนี้

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2544 น.6) กล่าวว่า ขั้นตอนการผลิตเอกสารประกอบการสอนจะเหมือนกับขั้นตอนการผลิตสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนทั่วไป ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุจากการเรียนการสอน ซึ่งอาจได้มาจากการสังเกต ปัญหาที่เกิดขึ้นขณะทำการสอน การบันทึกปัญหาระหว่างการสอนและการศึกษา และวิเคราะห์ ผลการเรียน

2. ศึกษารายละเอียดในหลักสูตรเพื่อวิเคราะห์เนื้อหา นั้น ๆ จุดประสงค์และกิจกรรม

3. เลือกเนื้อหาที่เหมาะสมแบ่งเป็นบทเป็นตอน หรือเป็นเรื่องเพื่อแก้ปัญหาที่พบ

4. ศึกษารูปแบบของการเขียนเอกสารประกอบการเรียนและกำหนดส่วนประกอบ ภายในของเอกสารประกอบการเรียนให้เหมาะสม

5. ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมากำหนดเป็นจุดประสงค์ เนื้อหา วิธีการ และสื่อประกอบเอกสารในแต่ละบทหรือแต่ละตอน

6. เขียนเนื้อหาสาระในแต่ละตอน รวมทั้งภาพประกอบ แผนภูมิและแบบทดสอบ ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

7. ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

8. นำไปทดลองใช้ในห้องเรียนและเก็บบันทึกผลการใช้

9. นำผลที่ได้มาใช้พิจารณาเพื่อปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่อง (อาจทดลองใช้ มากกว่า 1 ครั้ง เพื่อปรับปรุงเอกสารประกอบการเรียนนั้นให้สมบูรณ์และมีคุณภาพมากที่สุด)

10. นำไปใช้จริงเพื่อแก้ปัญหาที่พบจากข้อ 1

จากข้อข้างต้นกล่าวได้ว่าถึงขั้นตอนการผลิตเอกสารประกอบการเรียนได้ดังนี้ การผลิตเอกสารประกอบการเรียนประกอบด้วย ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการจัดทำเอกสาร ขั้นตอนพัฒนา และปรับปรุงและขั้นการนำไปใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2541 น.123) ได้เสนอขั้นตอนการผลิตเอกสารประกอบการสอน โดยการนำเอาวิธีระบบการผลิตแผนจุฬาฯ ซึ่งเป็นเอกสารประกอบการสอนแบบกลุ่มกิจกรรม เข้ามาใช้มี 10 ขั้นตอน สรุปได้ดังนี้

1. กำหนดหมวดหมู่ เนื้อหาสาระและประสบการณ์ อาจเป็นหมวดวิชาหรือบูรณาการ เป็นแบบสหวิทยาการ ตามที่เห็นเหมาะสม

2. กำหนดหน่วยการสอน แบ่งเนื้อหาวิชาออกเป็นหน่วยการสอน โดยประมาณ เนื้อหาวิชาที่ครูสามารถถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนได้ใน 1 สัปดาห์ หรือ 1 ครั้ง

3. กำหนดหัวเรื่องโดยกำหนดประสบการณ์ในหน่วยการเรียนแต่ละหน่วยเป็นเรื่องๆ

4. กำหนดความคิดรวบยอดและหลักการ ต้องให้สอดคล้องกับหน่วยการเรียนและหัวเรื่อง โดยสรุปแนวคิด สาระ และหลักเกณฑ์สำคัญไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดเนื้อหาที่สอนให้ สอดคล้องกัน

5. กำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับหัวเรื่อง เป็นจุดประสงค์ทั่วไปก่อนแล้ว เปลี่ยนเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องมีเงื่อนไขและเกณฑ์พฤติกรรมไว้ทุกครั้ง

6. กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งเป็นแนวทางในการเลือกและการผลิตสื่อการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้ ที่หมายถึงกิจกรรมทุกอย่างที่ ผู้เรียนปฏิบัติ เช่น การอ่านบัตรคำสั่ง ตอบคำถาม เขียนภาพ ทำการทดลองวิทยาศาสตร์ ฯลฯ

7. กำหนดแบบประเมินผล ต้องออกแบบประเมินผลให้ตรงกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยการสอนแบบอิงเกณฑ์ เพื่อให้ผู้สอนทราบว่า หลังจากผ่านกิจกรรมเรียบร้อยแล้ว ผู้เรียน ได้เปลี่ยนพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่ได้ตั้งไว้หรือไม่

8. เลือกและผลิตสื่อการสอน วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการที่ครูใช้ ถือเป็นสื่อการสอน ทั้งสิ้น เมื่อผลิตสื่อการสอนแต่ละหัวเรื่องแล้ว ก็จัดสื่อการสอนนั้นไว้เป็นหมวดหมู่ในกล่องที่เตรียมไว้ ก่อนนำไปทดลองประสิทธิภาพ

9. การหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอน เพื่อเป็นการประกันว่าเอกสารประกอบการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพในการสอน ผู้สร้างต้องกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำล่วงหน้า โดยคำนึงถึงหลักการที่ว่า การเรียนรู้เป็นการช่วยในการเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนบรรลุผล

10. การใช้เอกสารประกอบการสอน เอกสารประกอบการสอนที่ได้ปรับปรุง และมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้แล้ว สามารถนำไปสอนผู้เรียนได้ตามประเภทของเอกสารประกอบการสอนและระดับการศึกษา โดยกำหนดขั้นตอนการใช้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนเพื่อพิจารณาพื้นฐานความรู้เดิม

ขั้นที่ 2 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ขั้นที่ 3 ขั้นประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ (ขั้นสอน) ผู้สอนบรรยายหรือแบ่งกลุ่มประกอบกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปผลการสอน เพื่อสรุปความคิดรวบยอดและหลักการที่สำคัญ

ขั้นที่ 5 ทำแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไป

เอกสารประกอบการสอนประกอบคำบรรยายหรือเอกสารประกอบการสอนสำหรับครู มีขั้นตอนการสร้างหรือการผลิตเช่นเดียวกับเอกสารประกอบการสอนแบบกลุ่มกิจกรรม แตกต่างกันเพียงไม่มีการแบ่งแยกหัวเรื่องเป็นหัวข้อย่อยเท่านั้น เพราะเป็นการเรียนรู้หรือปฏิบัติกิจกรรมไปพร้อมๆ กัน ยกเว้นเมื่อต้องการให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมที่แตกต่างกัน จึงจัดแบ่งเนื้อหาหรือกิจกรรมให้เหมาะสมกับการดำเนินการเรียนการสอนในขั้นตอนนี้ๆ

ชัยยศ เรืองสุวรรณ (2534, น.199-200) ได้กำหนดขั้นตอนในการสร้างเอกสารประกอบการสอนไว้ 10 ขั้นตอนด้วยกัน

1. กำหนดหมวดหมู่เนื้อหาและประสบการณ์ อาจกำหนดเป็นหมวดวิชาหรือบูรณาการเป็นแบบสหวิทยาการตามที่เห็นเหมาะสม
 2. กำหนดหน่วยการเรียนรู้ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยการเรียนรู้ ประมาณเนื้อหาวิชาที่จะให้ครูสามารถถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนได้ในหนึ่งสัปดาห์ หรือสอนได้หน่วยละครั้ง
 3. กำหนดหัวข้อเรื่อง ผู้สอนจะต้องถามตัวเองว่าในการสอนแต่ละหน่วยควรให้ประสบการณ์อะไรแก่ผู้เรียนบ้าง แล้วกำหนดหัวข้อเรื่องออกเป็นหน่วยเรียนย่อยๆ
 4. กำหนดหลักการและมโนคติที่กำหนดขึ้น จะต้องสอดคล้องกับหน่วยและหัวข้อเรื่องโดยสรุปรวมแนวความคิด สาร และหลักเกณฑ์ที่สำคัญไว้เพื่อเป็นแนวทางจัดเนื้อหาการสอนให้สอดคล้องกัน
 5. กำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับหัวข้อเรื่อง โดยเขียนเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ที่ต้องมีเกณฑ์การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไว้ทุกครั้ง
 6. กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งจะเป็แนวทางทางเลือกและการผลิตสื่อการสอน “กิจกรรมการเรียนรู้” หมายถึงกิจกรรมทุกอย่างที่ผู้เรียนปฏิบัติ เช่น การอ่านบัตรคำสั่ง ตอบคำถาม เขียนภาพ ทำการทดลองทางวิทยาศาสตร์ การเล่นเกม เป็นต้น
 7. กำหนดแบบประเมินผล ต้องประเมินผลผู้เรียนให้ตรงกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยใช้แบบทดสอบอิงเกณฑ์ เพื่อให้ผู้สอนทราบว่า หลังจากการเรียนรู้ด้วยเอกสารประกอบการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้แล้ว ผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่
 8. เลือกและผลิตสื่อการสอน วัสดุอุปกรณ์และวิธีการที่ครูใช้ถือเป็นสื่อการสอน ทั้งสิ้นเมื่อผลิตสื่อการสอนของแต่ละหัวข้อเรื่องแล้ว ก็จัดสื่อการสอนเหล่านั้นไว้เป็นหมวดหมู่ในกล่องที่เตรียมไว้เพื่อนำไปทดลองหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ ส่วนมากจะกำหนดเกณฑ์ไม่ต่ำกว่า 80/80
 9. ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอน เพื่อประกันว่าเอกสารประกอบการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพในการสอน ผู้สร้างจำต้องกำหนดเกณฑ์ขึ้น โดยคำนึงถึงหลักการที่ว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการเพื่อช่วยให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนบรรลุผล
 10. การใช้เอกสารประกอบการสอน เป็นขั้นการนำเอกสารประกอบการสอน ไปใช้ ซึ่งจะต้องมีการตรวจสอบและปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา
- จากการศึกษาขั้นตอนการทำเอกสารประกอบการสอน พบว่า เอกสารประกอบการสอนมีขั้นตอนในการทำดังนี้
1. เลือกเรื่อง และหัวข้อให้ครอบคลุมกับเนื้อหา ศึกษาทฤษฎี และเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง

2. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้
3. สร้างเอกสารประกอบการสอนและจัดทำสื่อ ให้สอดคล้องกับเนื้อหา
4. สร้างแบบทดสอบ ให้ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และมีการประเมินผลทุกครั้ง
หลังจากสิ้นสุดการเรียนการสอนในหน่วยนั้นๆ
5. ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขสื่อ และแบบทดสอบให้สมบูรณ์
6. ทดลองใช้สื่อการเรียนรู้และแบบทดสอบ โดยนำไปทดลองใช้กับผู้เรียนกลุ่มย่อย
7. ปรับปรุงสื่อการเรียนรู้ แบบทดสอบ กิจกรรมการเรียนการสอนและเนื้อหาให้สมบูรณ์
8. ทดลองใช้สื่อการเรียนรู้ และแบบทดสอบที่ปรับปรุงแล้วกับผู้เรียนกลุ่มใหญ่
9. ปรับปรุงแก้ไขสื่อการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอนให้สมบูรณ์
10. นำเอกสารประกอบการสอนที่ได้ไปทดลองใช้

2. การลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค

2.1 ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom)

2.1.1 ความเป็นมาของภูมิปัญญาท้องถิ่น

คำว่า “ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom)” หรือ “ภูมิปัญญาชาวบ้าน (Popular Wisdom)” หรือ “ภูมิปัญญาไทย (Thai Wisdom)” เป็นคำที่รู้จักกันในวงการศึกษามานานพอสมควรแล้วแต่ความจริงในการกล่าวถึงได้เกิดขึ้นในบางระยะๆและไม่ได้นำมาใช้ในการพัฒนาด้านต่างๆของประเทศได้เต็มที่นัก ในด้านการศึกษาได้มีการตื่นตัวครั้งหนึ่ง เมื่อแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535-2539) ในหมวดที่ 4 ได้กล่าวถึงแนวทางจัดการศึกษา ในส่วนของเนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนการสอน ข้อ 9 ที่ว่า ให้นำความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าและวิจัยในศาสตร์สาขาต่างๆรวมทั้งจากแหล่งวิทยากรอื่นๆเช่นภูมิปัญญาท้องถิ่น วัด ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ สื่อมวลชน เป็นต้น นำมาพิจารณาประกอบการจัดการเรียนการสอน

จากนั้นภูมิปัญญาท้องถิ่นก็ได้รับการหยิบยกให้เห็นความสำคัญมากขึ้น จนกระทั่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้มีการกำหนดไว้ในมาตรา 6 ที่ว่าด้วยการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รวมทั้งส่วนหนึ่งของมาตรา 23 ที่ระบุว่า กระบวนการเรียนรู้ต้องปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องในเรื่องต่างๆรวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬาภูมิปัญญาท้องถิ่น

สำนักคณะกรรมการการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2534, น.52) ได้กล่าวไว้ว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom) สะสมขึ้นมาจากประสบการณ์ของชีวิต สังคม และในสภาพสิ่งแวดล้อม

ที่แตกต่างกัน และถ่ายทอดสืบต่อกันมาเป็นวัฒนธรรม การดำเนินงานด้านวัฒนธรรม จึงต้องใช้ ปัญญาค้นหาสิ่งที่มีอยู่แล้ว พื้นฟู ประยุกต์ ประดิษฐ์ เสริมสร้างสิ่งใหม่ บนรากฐานสิ่งเก่าที่ ค้นพบนั้น นักฟื้นฟู นักประยุกต์ และนักประดิษฐ์คิดค้นทางวัฒนธรรมพื้นบ้านเหล่านี้ มีชื่อเรียก ในเวลาต่อมาว่า “ปราชญ์ชาวบ้าน” หรือ “ผู้รู้ชาวบ้าน” และสติปัญญาที่นำมาใช้ในการสร้างสรรค์นี้ เรียกว่า “ภูมิปัญญาชาวบ้าน” หรือ “ภูมิปัญญาท้องถิ่น”

ประเวศ วะสี (2536, น.21) ได้กล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น เกิดจากการสังสม การเรียนรู้มาเป็นระยะเวลายาวนาน มีลักษณะเชื่อมโยงกันไปหมดทุกสาขาวิชาไม่แยกเป็นวิชา แบบเรียนที่เราเรียน แต่เป็นการเชื่อมโยงกันทุกรายวิชาทั้งที่เป็นเศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ การศึกษา และวัฒนธรรม จะผสมกลมกลืนเข้าด้วยกัน

ยุพา ทรัพย์อุไรรัตน์ (2537, น.21) กล่าวว่า ภูมิปัญญาชาวบ้านเกิดจากการสังสม ความรู้ประสบการณ์ ที่ได้รับถ่ายทอดจากบุคคลและสถาบันต่างๆ โดยมีอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม และศาสนา เกี่ยวข้องอยู่ด้วยและมีวัฒนธรรมเป็นพื้นฐานภูมิปัญญา ภูมิปัญญาชาวบ้านเป็นสิ่งที่มื มานาน มีการปฏิบัติโดยผู้คนในชุมชนนั้น

สรุปได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกิดจากการดำเนินชีวิตของมนุษย์ที่มีการสังสม ความรู้มวล ประสบการณ์ต่างๆ ที่มีการสืบทอดจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ที่เป็นไปอย่างต่อเนื่องไม่ขาดสายโดยมีความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านกับชาว บ้าน จากชุมชนหนึ่งสู่ชุมชนหนึ่งจนทำให้ สังคมชาวบ้านมีความเป็นปึกแผ่นมั่นคง

2.1.2 ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom) หรือ ภูมิปัญญาชาวบ้าน (Popular Wisdom) เป็นคำที่รู้จักกันมานานพอสมควร เป็นคำที่มีความหมายลึกซึ้งหลายแง่มุม ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ในแง่มุมต่างกัน ดังนี้

อังกุล สมกะเนย์ (2535, น.37) กล่าวถึงภูมิปัญญาชาวบ้านว่า หมายถึง มวล ความรู้และมวลประสบการณ์ของชาวบ้านที่ใช้ในการดำเนินชีวิตให้เป็นสุข โดยได้รับการถ่ายทอด สังสมกันมา ผ่านกระบวนการพัฒนาให้สอดคล้องกับกาลสมัย

รัตนะ บัวสนธิ์ (2535, น.35) กล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึงกระบวนการทัศน์ ของบุคคลที่มีต่อตนเอง ต่อโลกและสิ่งแวดล้อม ซึ่งกระบวนการทัศน์ดังกล่าวมีรากฐานจากคำสอน ทางศาสนา คติ จารีตประเพณีที่ได้รับการถ่ายทอด สังสอนและปฏิบัติสืบเนื่องกันมา ปรับเข้ากับ บริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงแต่ละสมัย ทั้งนี้โดยมีเป้าหมายเพื่อความสงบสุขของส่วนที่เป็น ชุมชน และปัจเจกบุคคล

สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ(2537, น.47) กล่าวว่า ภูมิปัญญาชาวบ้าน หมายถึง ความรู้และประสบการณ์ทั้งหลายของชาวบ้านในท้องถิ่น ที่ใช้แก้ปัญหาหรือการดำเนินชีวิต โดยได้รับการถ่ายทอดและกลั่นกรองกันยาวนาน

รุ่ง แก้วแดง (2543, น.204) ได้กล่าวถึงภูมิปัญญาไทยว่า หมายถึง องค์ความรู้ความสามารถและทักษะของคนไทย อันเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเลือกสรร เรียนรู้พัฒนาและถ่ายทอดสืบต่อกันมา เพื่อให้แก้ปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและเหมาะสม สมกับยุคสมัย

วันเพ็ญ พวงพันธุบุตร (2542, น.108) ให้ทัศนะเกี่ยวกับภูมิปัญญาไทยว่าหมายถึง องค์ความรู้ทั้งหลายที่มีการสั่งสมและถ่ายทอดสืบต่อกันมาของชาติไทย โดยการคิดค้นปรับเปลี่ยน ผสมผสานกับความรู้ใหม่ และพัฒนาให้เหมาะสม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต มีความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง

สรุปได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้าน หมายถึง ความรู้และประสบการณ์ของชาวบ้านที่ใช้ในการดำเนินชีวิตให้เป็นสุข โดยได้รับการถ่ายทอดสั่งสมกันมาผ่านกระบวนการพัฒนาให้สอดคล้องกับกาลสมัย

2.1.3 ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น เกิดจากการสืบสาน สืบทอดประสบการณ์จากรุ่นถึงรุ่น เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สั่งสมกันมาเป็นเวลานาน ถ้าถูกละเลย ขาดการยอมรับ และถูกทำลายลง ก็สูญหายไป ไร้ซึ่งภูมิปัญญาของตนเอง ทำให้คนในท้องถิ่นไม่มีศักดิ์ศรี ขาดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน ดังนั้นภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งนี้การศึกษา หน่วยงานได้กล่าวถึงความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้าน ไว้ดังนี้

ยุพา ทรัพย์อุไรรัตน์ (2537, น.25-26) กล่าวถึง ความสำคัญของภูมิปัญญาชาวบ้านว่าภูมิปัญญาชาวบ้าน เป็นวัฒนธรรมและประเพณี วิถีชีวิตแบบดั้งเดิม เป็นตัวกำหนดคุณลักษณะของสังคม เป็นสิ่งที่มีจุดหมาย เป็นวิงสำคัญ มีความหมายและคุณค่าต่อการดำรงอยู่ร่วมกันที่จะช่วยให้สมาชิกในชุมชนหมู่บ้าน ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข ช่วยสร้างความสมดุล ระหว่างคนกับธรรมชาติแวดล้อม ทำให้ผู้คนดำรงตนและปรับเปลี่ยนได้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงและผลกระทบอันเกิด จากสังคมภายนอกและเป็นประโยชน์ต่อการทำงานพัฒนาชนบทของเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆทั้งนี้เพื่อเป็นการกำหนดท่าทีในการทำงานให้กลมกลืนกับชาวบ้านได้มากยิ่งขึ้น

ประกอบ ใจมั่น (2539, น.84) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภูมิปัญญาชาวบ้าน คือ

1. ช่วยให้สมาชิกในชุมชน หมู่บ้าน ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

2. ช่วยสร้างความสมดุลระหว่างคนกับธรรมชาติแวดล้อม

3. ช่วยให้ผู้คนดำรงตนและปรับเปลี่ยนทันต่อความเปลี่ยนแปลง และผลกระทบอันเกิดจากสังคมภายนอก

4. เป็นประโยชน์ต่อการทำงานพัฒนาชนบทของเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ เพื่อที่จะได้กำหนดท่าทีการทำงานให้กลมกลืนกับชาวบ้านมากยิ่งขึ้น

นันทสาร สีสลับ (2542, น.25) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภูมิปัญญาไทย ดังนี้

1. ภูมิปัญญาไทยช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่น

2. สร้างความภาคภูมิใจและศักดิ์ศรีเกียรติภูมิแก่คนไทย

3. สามารถปรับประยุกต์หลักธรรมคำสอนทางศาสนาใช้กับวิถีชีวิตได้อย่าง

เหมาะสม

4. สร้างความสมดุลระหว่างคนในสังคมและธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน

5. เปลี่ยนแปลงปรับปรุงได้ตามยุคสมัย

รุ่ง แก้วแดง (2543, น.205) กล่าวถึงความสำคัญของภูมิปัญญาไทยว่า ภูมิปัญญาไทยได้ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่น สร้างศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิแก่คนไทย ทำให้บรรพบุรุษของเราได้ดำรงชีวิตอยู่บนผืนแผ่นดินนี้มาอย่างสงบสุขเป็นเวลา ยาวนาน แม้ว่าภูมิปัญญาส่วนหนึ่งจะสูญหายไป แต่ยังมีบางส่วนหลงเหลือเป็นมรดกอันล้ำค่าอยู่กับสังคมไทยมาโดยตลอด

จากความสำคัญที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความสำคัญ เป็นมรดกที่บรรพบุรุษในอดีตได้สั่งสม สร้างสรรค์ สืบทอดภูมิปัญญาอย่างต่อเนื่อง สืบสานเรื่องราวอันทรงคุณค่ามากมาย ส่งผลให้คนในชาติเกิดความรัก ความภาคภูมิใจและร่วมแรงร่วมใจสืบสานต่อกันมาและต่อไปในอนาคต ภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่ง

2.1.4 ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นเรื่องราวการสืบทอดประสบการณ์จากอดีตถึงปัจจุบัน ที่มีลักษณะของความสัมพันธ์ภายในท้องถิ่น ที่มีความหลากหลายทางภูมิปัญญาแต่ไม่แตกต่างกันมากนัก ซึ่งมีหลายท่านได้กล่าวถึงลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ ดังนี้

เสรี พงศ์พิศ (2536, น.145) กล่าวว่า ภูมิปัญญา มี 2 ลักษณะ คือ

1. มีลักษณะเป็นนามธรรม เป็นโลกทัศน์ จีวรทัศน์ เป็นปรัชญาในการดำเนินชีวิต เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเกิด แก่ เจ็บตาย คุณค่าและความหมายของทุกสิ่งในชีวิตประจำวัน

2. มีลักษณะเป็นรูปธรรม เกี่ยวกับเรื่องเฉพาะด้านต่างๆ เช่น การทำมาหากิน การเกษตร หัตถกรรม ศิลปะ ดนตรี และอื่นๆ

ภูมิปัญญาเหล่านี้สะท้อนออกมาใน 3 ลักษณะ ที่สัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด คือ ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับโลก สิ่งแวดล้อม สัตว์ พืช ธรรมชาติ ความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ที่อยู่ร่วมกันในสังคมหรือชุมชน ความสัมพันธ์กับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ สิ่งเหนือธรรมชาติ สิ่งที่ไม่สามารถสัมผัสได้ทั้งหลาย ทั้ง 3 ลักษณะนี้ คือ สามมิติของเรื่องเดียวกัน คือ ชีวิตของชาวบ้าน สะท้อนออกมาถึงภูมิปัญญาในการดำเนินชีวิตอย่างเอกภาพ เหมือนมุมของสามเหลี่ยม ภูมิปัญญาจึงเป็นรากฐานในการดำเนินชีวิตของชาวบ้าน

สัจญา สัจญาวิวัฒน์(2534, น.25) ได้กล่าวถึงลักษณะภูมิปัญญาท้องถิ่น ไว้ดังนี้

1. ภูมิปัญญา เป็นความรู้เกี่ยวกับเรื่องใดๆหรือหน่วยสังคมใดๆเป็นข้อมูล เป็นเนื้อหาสาระเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ เช่น ความรู้เกี่ยวกับครอบครัว ความรู้เกี่ยวกับมนุษย์ เกี่ยวกับผู้หญิง ผู้ชาย ประเภทครอบครัวของสังคมนั้น
2. ภูมิปัญญา เป็นความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องใดๆของสังคมนั้น มีความเชื่อแต่ยังไม่มีการพิสูจน์ยืนยันว่าถูกต้อง เช่น เรื่องนรก สวรรค์ ตายแล้วไปไหน
3. ภูมิปัญญา คือ ความสามารถหรือแนวทางในการแก้ปัญหา หรือป้องกันปัญหาเกี่ยวกับหน่วยสังคมหนึ่งสังคมใด ตัวอย่างครอบครัว เช่น ความสามารถในการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นในครอบครัว
4. ภูมิปัญญาทางวัตถุ ในหน่วยสังคมใดๆ ตัวอย่าง เช่น เรือนชานบ้านช่อง เครื่องใช้ไม่สอยต่างๆในครอบครัว ทำให้ครอบครัวมีความสะอาด สะดวก สบายตามสภาพเป็นต้น
5. ภูมิปัญญาด้านพฤติกรรมในหน่วยสังคมใดๆ ตัวอย่างครอบครัว เช่น การกระทำความประพฤติ การปฏิบัติตัวของคนต่างๆในครอบครัวจนทำให้ครอบครัวสามารถดำรงอยู่ได้ก็นับ เป็นภูมิปัญญาเช่นเดียวกัน

ฉลาดชาย รมิตานนท์ (2536) ได้กล่าวถึงลักษณะภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นมิได้มีนัยเป็นแต่เพียงนามธรรม หากแต่มีความหมายครอบคลุมไปถึงรูปธรรมของการดำรงชีวิต เช่น แบบแผนของการใช้ทรัพยากร ซึ่งแบบแผนดังกล่าวจะต้องกำกับด้วยกฎเกณฑ์คุณธรรม หรืออาจเรียกว่า สติ คือ การรู้จักยั้งคิดว่าการใช้ทรัพยากรในระดับใดจึงจะเป็นการสมควร พร้อมกันนั้นก็ใช้ปัญญาที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแบบแผน หรือวิธีการใช้ทรัพยากรหรือธรรมชาติอย่างรอบคอบ เหมาะสมกับเงื่อนไขทางธรรมชาติและสังคม เพื่อความมั่นคงและยืนยาวในอนาคต จึงอาจแยกภูมิปัญญาท้องถิ่นออกเป็น 2 ระดับ หรือ 2 ประเภท กล่าวคือ ระดับหนึ่ง คือ สิ่งที่จับต้องได้ สัมผัสได้ไม่ยากนัก เช่น การเกษตรพื้นเมือง ส่วนอีก

ระดับหนึ่ง คือ ด้านที่ดูเหมือนกับเป็นนามธรรม นั่นคืออุดมการณ์หรือหลักยึดในการดำรงชีวิต
นั่นเอง

พรชัย กาพันธ์ (2545, น.5-6) กล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นสะสมกันมาจาก
ประสบการณ์ของชีวิต สังคมและในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน และถ่ายทอดสืบต่อกันมาเป็น
วัฒนธรรม วัฒนธรรมชุมชนจึงเป็นทรัพยากรอันมีคุณค่ามหาศาลของสังคมตลอดจนประเทศชาติ
ที่ต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่และหวงแหน มีลักษณะสำคัญ 4 ประการ คือ

1. ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีวัฒนธรรมเป็นฐาน ไม่ใช่วิทยาศาสตร์
2. ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีบูรณาการ
3. ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความเชื่อมโยง ไปสู่นามธรรมที่ลึกซึ้งสูงส่ง
4. ภูมิปัญญาท้องถิ่นเน้นความสำคัญของจริยธรรมมากกว่าวัตถุธรรม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540, น.1) ได้กล่าวถึง ลักษณะ
สำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ ดังนี้

1. เป็นเรื่องเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ ความเชื่อ และพฤติกรรม
2. แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่าง คนกับคน คนกับธรรมชาติแวดล้อม และคน
กับสิ่งเหนือธรรมชาติ

ลักษณะภูมิปัญญาที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างคนกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม
จะแสดงออกมาในลักษณะภูมิปัญญาในการดำเนินชีวิตขั้นพื้นฐาน ด้านปัจจัยสี่ การบริหารจัดการ
องค์กร ตลอดจนการประกอบอาชีพต่างๆ เป็นต้น

ภูมิปัญญาที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคนอื่นในสังคม จะแสดงออกมา
ในลักษณะจารีต ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและนันทนาการ ภาษาและวรรณกรรม ตลอดจนทั้ง
การสื่อสารต่างๆ เป็นต้น

1. เป็นองค์รวม หรือกิจกรรมทุกอย่างในวิถีชีวิต
2. เป็นเรื่องของการแก้ปัญหา การจัดการ การปรับตัว การเรียนรู้ เพื่อความ
อยู่รอดของบุคคล ชุมชนและสังคม
3. เป็นแกนหลัก หรือกระบวนทัศน์ในการมองชีวิต เป็นพื้นความรู้ในเรื่องต่างๆ
4. มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อการปรับสมดุลในพัฒนาการทางสังคมตลอดเวลา
5. มีลักษณะเฉพาะหรือมีเอกลักษณ์ในตัวเอง

ถวัลย์ มาศจรัส (2543, น.37) กล่าวว่า ภูมิปัญญาไทย มีลักษณะเป็นองค์รวม
และมีคุณค่าทางวัฒนธรรม เกิดขึ้นในวิถีชีวิตไทย ซึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นอาจเป็นที่มาขององค์

ความรู้ที่งอกงามขึ้นใหม่ที่ช่วย ในการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การจัดการและการปรับตัวในการดำเนินวิถีชีวิตของคนไทย

จากแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า ภูมิปัญญา มี 2 ลักษณะคือ

1. เป็นรูปธรรม ได้แก่ วัตถุการกระทำทั้งหลาย เช่น การเกษตร หัตถกรรม ศิลปะ ดนตรี ฯลฯ
2. เป็นนามธรรม คือ ความรู้ ความเชื่อ หรือแนวทางในการแก้ปัญหาและป้องกันปัญหา รวมทั้งการสร้างความสะดวกให้กับชีวิตมนุษย์

2.1.5 ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

อังกูต สมคะเนย์ (2535, น.37) ได้จำแนกภูมิปัญญาชาวบ้านออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 เรื่องเกี่ยวกับ คติ ความคิด ความเชื่อ ภาษาและหลักการที่เป็นพื้นฐานขององค์แห่งความรู้ที่เกิดจากการสั่งสมถ่ายทอด กันมา

คติ ความคิด ความเชื่อ ภาษาและหลักการที่เป็นพื้นฐานขององค์ความรู้ที่ปรากฏให้เห็นได้ในปัจจุบัน ทั้งที่เป็นการประกอบพิธีกรรม การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์และการใช้แรงงานของตนเอง รวมถึงการหาผลผลิตต่างๆที่มีอยู่ในธรรมชาติมาใช้ประโยชน์เพื่อการยังชีพ ประกอบกับความเชื่อทางศาสนา ได้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องด้วย คติ คำคม สุภาษิต คำพังเพย นิทานหรือตำนานพื้นบ้าน คติธรรมคำสอนทางศาสนา ปริศนาคำทายต่างๆ ภาษาถิ่นหรือภาษาพื้นบ้าน

กลุ่มที่ 2 เรื่องของศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณี

ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณี จะเป็นตัวชี้ที่สำคัญต่อการแสดงออกถึงภูมิปัญญาชาวบ้านแต่ละหมู่บ้านต่อการ ดำเนินชีวิต ซึ่งก็คือผลงานหรือกิจกรรมที่เกิดจากความคิดของชาวบ้านที่แสดงให้เห็นคุณค่า แห่งการดำเนินชีวิต วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ที่ได้รับการถ่ายทอดสืบต่อกันมาเฉพาะกลุ่มชน หรือท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งเป็นการแสดงถึงความเจริญงอกงามและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของกลุ่มชน หรือท้องถิ่นนั้นๆ ได้แก่ การละเล่นพื้นบ้าน เพลงพื้นบ้านประเภทต่างๆศิลปะการแสดง เช่น หนังตะลุง มโนราห์ ศิลปะด้านโบราณสถาน โบราณวัตถุของท้องถิ่น ขนบธรรมเนียมประเพณีหรือวัฒนธรรมท้องถิ่น

กลุ่มที่ 3 เรื่องของการประกอบอาชีพในแต่ละท้องถิ่น

ในอดีตวิถีชีวิตของคนไทยมีความเป็นอยู่โดยธรรมชาติ ทำมาหากินเลี้ยงชีพด้วยการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ จับสัตว์น้ำโดยใช้เครื่องมือที่ประดิษฐ์เอง ในการประกอบอาชีพนั้นเป็นการทำให้มีอยู่มีกินมากกว่าที่จะทำเพื่อความ มั่งมี ความร่ำรวย โดยที่ไม่จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยจากภายนอกมาเป็นตัวกำหนดหรืออิทธิพลในการ ผลิต แต่ปัจจุบันวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทย

เปลี่ยนแปลงไปมากซึ่งเป็นผลมาจากการ มุ่งเน้นพัฒนาประเทศ เพื่อเปลี่ยนแปลงจากประเทศ เกษตรกรรมเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ ทำให้ระบบการผลิตของชาวบ้าน ได้รับผลกระทบไป ด้วย จึงก่อให้เกิดความล้มเหลวทางเศรษฐกิจในชนบทอย่างรุนแรง ผลจากความล้มเหลวและความ ผิดพลาดที่เกิดขึ้นจึงได้มีบุคคลหนึ่งนำไปใช้เป็นบท เรียน เกิดแนวความคิดการพึ่งพาตนเองและการ พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในชนบท จึงได้มีการริเริ่มฟื้นฟูทรัพยากรในท้องถิ่นที่ได้มีการสูญเสียไป ให้มีสภาพ อุดมสมบูรณ์พร้อมปรับสภาพการดำเนินชีวิตที่เคยถูกรอบงำด้วยระบบธุรกิจการค้า กลับมาสู่อาชีพเกษตรกรรม เพื่อความอยู่รอดโดยอาศัยความสมดุลทางธรรมชาติ กลุ่มบุคคล ดังกล่าวยื่นหยัดต่อสู้ด้วยความเข้มแข็งกับความล้มเหลว และความผิดพลาดที่เกิดขึ้นอย่างภาคภูมิใจ ด้วยกำลังกาย สติปัญญา สังคมประสบการณ์จากการผสมผสานกลมกลืนได้อย่างเหมาะสม สามารถยืนหยัดอยู่ได้ด้วยการพึ่งพาตนเอง บุคคลเหล่านี้จึงเป็นผู้ที่สมควรได้รับการยกย่อง และนำเอาหลักการ ความรู้ แนวคิดและประสบการณ์ไปถ่ายทอดให้กับอนุชนรุ่นต่อไป ได้แก่ การทำเครื่องมือจับสัตว์น้ำ งานจักสานจากไม้ไผ่ งานจักสานจากเตยปาหนัน งานจักสาน จากหวาย งานประดิษฐ์สิ่งของจากเปลือกหอยแตก การจัดทำผ้าบาติกและการเขียนลายผ้าบาติก

กลุ่มที่ 4 เรื่องของแนวความคิด หลักปฏิบัติและเทคโนโลยีชาวบ้าน

จากสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศได้เปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรกรรม ไปสู่ สังคมอุตสาหกรรม ส่งผลให้การดำเนินชีวิตเปลี่ยนไป เพื่อให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมี ความสุข จึงได้มีบุคคลนำแนวความรู้และหลักการที่เคยปฏิบัติกันมา นำมาผสมผสานกับ เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อเพิ่มผลผลิตหรือประกอบกิจกรรมในการดำเนินชีวิตในครอบครัวและ ท้องถิ่น ซึ่งนับว่าบุคคลเหล่านี้ เป็นภูมิปัญญาอีกกลุ่มหนึ่ง ที่มีความรู้ความสามารถในการพัฒนา ตนเองและช่วยเหลือสังคม ได้แก่ การทำไร่นาสวนผสม ตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่ การแปรรูป อาหาร การประดิษฐ์ดอกไม้โดยใช้วัสดุในท้องถิ่น การนำสมุนไพรเพื่อใช้รักษาโรค การถนอม อาหาร

รัตน์ บัวสนธิ (2535, น.57) ได้จำแนกภูมิปัญญาท้องถิ่นออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ภูมิปัญญาเกี่ยวกับการจัดความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ
2. ภูมิปัญญาเกี่ยวกับระบบสังคมหรือการจัดความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์
3. ภูมิปัญญาเกี่ยวกับระบบการผลิตหรือการประกอบอาชีพมีลักษณะมุ่งเน้นระบบ

การผลิตเพื่อพึ่งพาตนเอง

มาลินี สวายคำข้าว (2538, น.39) ได้แบ่งประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยยึด เกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการ วัฒนธรรมแห่งชาติ ทั้ง 5 หมวด คือ หมวดชนบทธรรมเนียม

ประเพณี ความเชื่อและศาสนา หมวดภาษาและวรรณกรรม หมวดศิลปกรรมและโบราณคดี
หมวดการละเล่น ดนตรี และการพักผ่อนหย่อนใจ หมวดชีวิตความเป็นอยู่และวิทยาการ

รุ่ง แก้วแดง (2543, น.206-208) ได้แยกประเภทภูมิปัญญาไทยไว้ 1 สาขา ดังนี้

1. สาขาเกษตรกรรม หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้
ทักษะ และเทคนิคด้านการเกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคน
สามารถพึ่งพาตนเองในสภาวะการณ์ต่างๆได้
2. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม หมายถึง การรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยี
สมัยใหม่ในการแปรรูปผลผลิต เพื่อชะลอการนำเข้าตลาด เพื่อแก้ปัญหาด้านการบริโภค
อย่างปลอดภัยประหยัด และเป็นธรรม
3. สาขาแพทย์แผนไทย หมายถึง ความสามารถในการจัดการป้องกันและรักษา
สุขภาพของคนในชุมชน โดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพและอนามัยได้
4. สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความสามารถ
เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งการอนุรักษ์ การพัฒนา การใช้
ประโยชน์จากคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน
5. สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการ
ด้านการสะสมและบริการกองทุน และธุรกิจชุมชน ทั้งที่เป็นเงินตราและโภคทรัพย์ เพื่อเสริม
ชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน
6. สาขาสวัสดิการ หมายถึง ความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกัน
คุณภาพชีวิตของคนให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม
7. สาขาศิลปกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานทางด้านศิลปะ
สาขาต่างๆเช่น จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม ทัศนศิลป์ ลีลาศิลป์ เป็นต้น
8. สาขาการจัดการองค์กร หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการ
ดำเนินงานองค์กรชุมชนต่างๆให้สามารถพัฒนาและ บริหารองค์กรของตนเองได้ตามบทบาทหน้าที่
ขององค์กร เช่น การจัดการองค์กรของกลุ่มแม่บ้าน เป็นต้น
9. สาขาภาษาและวรรณกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานเกี่ยวกับ
ภาษาทั้งภาษาถิ่น ภาษาโบราณ ภาษาไทยและการใช้ภาษา ตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท
10. สาขาศาสนาและประเพณี หมายถึง ความสามารถในการประยุกต์และปรับ
ใช้หลักธรรม คำสอนทางศาสนา ความเชื่อและประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่าให้เหมาะสมต่อการ
ประพฤติปฏิบัติให้บังเกิดผลดีต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อม เช่น การถ่ายทอดหลักธรรมทางศาสนา
การบวชป่า การประยุกต์ประเพณีบุญประเพณีต่างๆ เป็นต้น

11. สาขาการศึกษา หมายถึง ความสามารถในการถ่ายทอดการอบรมเลี้ยงดูการ บ่มเพาะ การสอนสั่ง การสร้างสื่อ และอุปกรณ์การวัดความสำเร็จ

กล่าวโดยสรุป ลักษณะและประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นคือ มีลักษณะเป็น วัฒนธรรมและนามธรรม อันเกิดจากการสั่งสมความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการถ่ายทอด จากบุคคลและ สถาบันต่างๆในท้องถิ่น โดยมีวัฒนธรรมเป็นพื้นฐาน จะมีลักษณะจำกัดเฉพาะถิ่น มีความเป็นสากล มุ่งการมีชีวิตอยู่ร่วมกับธรรมชาติและมีความสัมพันธ์ระหว่างชีวิตกับชีวิต

2.1.6 การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น

การที่ชนชาติและเผ่าพันธุ์ต่างๆอยู่รอดมาได้ถึงทุกวันนี้ เพราะคุณค่าอันเป็น พื้นฐานแห่งการดำเนินชีวิต สามารถรักษาสมดุลระหว่างความสัมพันธ์ของมนุษย์กับ สภาพแวดล้อมกับผู้คนใน สังคมเดียวกัน และกับสังคมอื่นๆความสมดุลดังกล่าวยังคงอยู่ และถ่ายทอดสืบสานกันมา บางส่วนนั้นอาจหายไป แต่มีสิ่งใหม่ๆเกิดขึ้นแทน การถ่ายทอดสืบ สานมีลักษณะทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งการถ่ายทอดภูมิปัญญานั้น ปฐม นิคมมานนท์ (2538, น.279-281) ได้สรุปไว้ดังนี้

1. การสืบทอดความรู้ภายในชุมชน ส่วนใหญ่เป็นเรื่องอาชีพของหมู่บ้านที่แทบ ทุกครัวเรือนทำกัน อาจเป็นอาชีพรองจากการทำไร่ทำนา เช่น เครื่องปั้นดินเผา จักสาน ทอผ้า ซึ่งสมาชิกของชุมชนได้คลุกคลี กันเคยมาตั้งแต่เด็กภายใต้สภาพการดำรงชีวิตประจำวัน

2. การสืบทอดภายในครัวเรือน เป็นการสืบทอดความรู้ความชำนาญ ที่มีลักษณะเฉพาะกล่าวคือ เป็นความสามารถเฉพาะบุคคล หรือเฉพาะครอบครัว เช่น ความสามารถ ในการรักษาโรค งานช่างศิลป์ ช่างฝีมือ ความรู้ด้านพิธีกรรมต่างๆความรู้เหล่านี้จะถ่ายทอดภายใน ครอบครัวยุคและเครือญาติ บางอย่างมีการหวงแหน และเป็นความลับในสายตระกูล

3. การฝึกจากผู้รู้ผู้ชำนาญเฉพาะอย่าง เป็นการถ่ายทอดที่ผู้สนใจไปขอรับการ ถ่ายทอดวิชาการ ผู้รู้อาจเป็นญาติหรือไม่ใช่ญาติ หรืออาจอยู่นอกชุมชนก็ได้ เช่น ช่างโบสถ์ ช่างลายไทย หมอตำแย เป็นต้น

4. การฝึกฝนและค้นคว้าด้วยตนเอง อาชีพและความชำนาญหลายอย่างเกิดขึ้น ด้วยคิดค้น ดัดแปลง และพัฒนาขึ้นมาด้วยตนเอง แล้วถ่ายทอดไปสู่ลูกหลาน เช่น การแกะสลัก หิน เป็นต้น

5. ความรู้ความชำนาญที่เกิดขึ้นจากความบังเอิญหรือสิ่งลึกลับ เป็นความรู้ที่ เกิดขึ้นโดยตนเองไม่ได้สนใจหรือไม่ได้คาดคิดมาก่อน มีวิญญาณหรืออำนาจลึกลับเข้าสิงมาบอก ทำให้มีความสามารถในการรักษาโรคได้

สามารถ จันท์สุรย์ (2534, น.50-51) จำแนกการถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้านดังนี้

1. วิธีการถ่ายทอดภูมิปัญญาแก่เด็ก เนื่องจากเด็กเป็นวัยที่เรียนรู้โลกรอบๆตัวเอง กิจกรรมการถ่ายทอดจึงเป็นเรื่องง่ายๆไม่ซับซ้อน สนุกสนาน และดึงดูดใจ เช่น การละเล่น การเล่านิทาน การทดลองทำหรือการเข้าร่วมปรากฏการณ์ ตลอดจนการเล่นปริศนาคำทาย

2. วิธีการถ่ายทอดภูมิปัญญาแก่ผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่เป็นผู้ที่ถือว่าผ่านประสบการณ์ต่าง ๆ มานานพอสมควรแล้ว และเป็นวัยทำงาน วิธีการถ่ายทอดทำได้หลายรูปแบบ เช่น วิธีบอกเล่า โดยตรง หรือบอกเล่าโดยผ่านพิธีสู่ขวัญ พิธีกรรมทางศาสนา พิธีกรรมทางธรรมเนียมประเพณี ท้องถิ่นต่างๆคงจะเห็นได้โดยทั่วไปในพิธีแต่ง งานของท้องถิ่นต่างๆจะมีขั้นตอนผู้ใหญ่สอนคู่บ่าวสาววิธีการถ่ายทอดในรูปแบบ การบันเทิง เช่น การสอดแทรกในคำร้องของบันเทิง

ถ้าจะแบ่งลักษณะการถ่ายทอดภูมิปัญญาในอดีตตามรูปแบบใหญ่ๆอาจแบ่งได้ 2 รูปแบบ คือ แบบไม่เป็นลายลักษณ์อักษร กับแบบเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งในอดีตส่วนใหญ่ได้จารึกหรือเขียนไว้ในใบลานหรือสมุดข่อย ที่ชาวบ้านภาคใต้เรียกว่า บุคคำ บุคขาว ส่วนในปัจจุบัน มีการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้านผ่านสื่อมวลชนทุกสาขา เช่น หนังสือ สิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์และอื่นๆ

สรุปการถ่ายทอดภูมิปัญญา คือ การส่งทอดความรู้ ความเข้าใจจากบุคคลหนึ่งซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมีลายลักษณ์อักษร และไม่มีลายลักษณ์อักษร โดยมีองค์ประกอบในการถ่ายทอดคือ

1. องค์คติ (Concepts) ได้แก่ ความเชื่อ ความคิดความเข้าใจ อุดมการณ์ต่างๆ
2. องค์พิธีการ (Usages) ได้แก่ ขนบธรรมเนียม ประเพณี ซึ่งแสดงออกมาในรูปแบบพิธีกรรมต่างๆ เช่น พิธีแต่งงาน พิธีการตั้งศพ การแต่งกาย เป็นต้น

3. องค์วัตถุ (Instrumentary And Symbolic Objects) ได้แก่ สิ่งประดิษฐ์ที่มีรูปร่างสามารถจับต้องได้ เช่น ผลผลิตทางศิลปกรรม งานฝีมือ และองค์วัตถุที่ไม่มีรูปร่าง แต่เป็นเครื่องแสดงสัญลักษณ์ ความหมายต่าง ๆ เช่น ภาษา เป็นต้น

2.2 ข้อมูลการลงพื้นที่งานภาคสนามเพื่อศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านดนตรีศึกษา

คณะผู้วิจัย (จักรชัย ธรรมสอน และคณะ, 2553) ได้ลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านดนตรีศึกษาที่ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี จากการศึกษาค้นคว้าเบื้องต้น พบว่าในพื้นที่ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี เป็นแหล่งสำคัญที่มีอนุรักษ์การเล่นรำวง โดยชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี ซึ่งได้ถ่ายทอดการแสดงรำวงให้กับนักเรียนและนักศึกษาทั้งในและนอกอำเภอ อันเป็นหลักสูตรท้องถิ่น รวมไปถึงการสอนรำวงให้กับหน่วยงานราชการทางด้านวัฒนธรรม ที่ได้จัด

อบรมการถ่ายทอดการแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน และเป็นวิทยากรให้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ซึ่งเป็นการถ่ายทอดให้กับลูกหลานเพื่อให้มีการสืบทอดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมต่อไป

จังหวัดอุทัยธานี ตั้งอยู่ในเขตภาคเหนือตอนล่าง มีพื้นที่ประมาณ 6,730 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าและภูเขาสูง สภาพป่าไม้อุดมสมบูรณ์ มีความหลากหลายทางธรรมชาติจนทำให้เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกเป็นผืนป่าที่ควรค่าแก่การดูแลรักษาและนำความภาคภูมิใจมาสู่ความเป็นไทยทุกคน

ดินแดนบางส่วนพบหลักฐานว่าเคยเป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของมนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์ และเป็นที่ตั้งของเมืองโบราณหลายเมืองในสมัยทวารวดี ตามตำนานกล่าวว่าในสมัยสุโขทัย ท้าวมหาพรหมได้เข้ามาสร้างเมืองที่บ้านอุทัยเก่า (อำเภอหนองฉาง) แล้วพาคนไทยมาอยู่ท่ามกลางหมู่บ้านกะเหรี่ยงและหมู่บ้านมอญ จึงเรียกว่า เมืองอุไทย ตามกลุ่มหรือที่อยู่ของคนไทย ต่อมาเกิดน้ำแล้งกระแสน้ำเปลี่ยนทาง เมืองจึงถูกทิ้งร้าง ในสมัยกรุงศรีอยุธยาชาวกะเหรี่ยงชื่อ “พะตะเบิด” เข้ามาปรับปรุงเมืองอุไทย โดยขุดทะเลสาบขังน้ำไว้ใกล้เมืองและเป็นผู้ปกครองเมืองอุไทยคนแรก ชื่อเมือง จึงเรียกเพี้ยนเป็นเมืองอุไทยตามสำเนียงชาวกะเหรี่ยงและมีฐานะเป็นหัวเมืองหน้าด่านชั้นนอก ในการสกัดกั้นกองทัพพม่าที่จะเข้ามาตีกรุงศรีอยุธยา ต่อมาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น มีการอพยพผู้คนมาตั้งบ้านเรือนที่ริมฝั่งแม่น้ำสะแกกรังมากขึ้น และได้กลายเป็นที่ตั้งของตัวเมืองอุทัยธานีในปัจจุบัน

2.2 เพลงร่ำวาง

2.2.1 ประวัติความเป็นมาของเพลงร่ำวาง

เพลงร่ำวางที่นำมาร้องนั้นใช้วิธีจดจำสืบทอดกันมา ไม่นิยมคัดแปลงทั้งเนื้อร้องและทำนอง คือ จำมาอย่างไรก็ร้อง และร่ำ อย่างนั้น บางครั้งการถ่ายทอดมาอาจได้มาเฉพาะเนื้อเพลงกรณีเช่นนี้ผู้เล่นจะคิดทำร่ำประกอบเองตามความหมายของเนื้อเพลง การถ่ายทอด อาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ได้ทั้งเนื้อเพลง และทำร่ำ จากการสำรวจพบว่าแม้เป็นเพลงเดียวกัน หากคณะของผู้เล่นอยู่ต่างสถานที่ หรือต่างท้องถิ่นกัน ทำร่ำและเนื้อเพลงอาจผิดแผกกันไปได้ แต่บางเพลงยังคงเหมือนกันทุกประการ อย่างไรก็ตาม เพลงทุกเพลง ไม่จำเป็นต้องได้จากการสืบทอดเสมอไป ผู้เล่นสามารถแต่งเนื้อร้อง และทำร่ำ ขึ้นเป็นปัจจุบัน ในขณะที่เล่น ก็ได้เนื้อหาในเพลงส่วนใหญ่

ช่วงก่อน พ.ศ. 2484 จะเป็นเพลงที่เกี่ยวกับตัวละครในวรรณคดี เช่น ลักขณะวงศ์ ไกรทอง รามเกียรติ์ ฯลฯ แต่ที่พบมากที่สุด ได้แก่ เพลงรัก หรือเพลงที่เกี่ยวข้องพาราสิกันระหว่างหนุ่มสาว เช่น ไหนเล่าดอกรัก เดือนจำ วันนี้มีนัด สายลมหวน โลกที่เราสร้างสรรค์ ดอกบัวไทย

นกยูงลำแพน เข็ญมารำวงไทย รักจริง แม่พันทอง มีกรรมต้องจำจาก ฯลฯ เนื่องจากเพลงแต่ละเพลงยาวมาก ฉะนั้นการตั้งชื่อเพลง หรือเรียกชื่อเพลง ก็จะเรียกชื่อเพลง ตามวรรคแรกของเพลงเท่านั้น

ในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม รัฐบาล ต้องการเชิดชูรำโทน ให้เป็นศิลปะประจำชาติ ได้มีการปรับปรุง แก้ไข รำโทนให้เป็นรำวง และพัฒนามาตามลำดับ จนเป็น รำวงมาตรฐาน เช่น ในปัจจุบัน นอกจากนี้มีการแต่งเพลงเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะ เพลงประเภทปลุกใจ ถูกแต่งขึ้นเป็นจำนวนมากและเพลงประเภทชักชวนให้เชื่อผู้นำ เช่น เพลงแปดนาฬิกา ไตรรงค์ธงชาติ เพลงประเภทสะท้อนภาพบ้านเมือง

เพลงที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมการแต่งกาย เช่น สาวน้อยเอวกลม นอกจากนี้ ยังมีเพลงที่แสดงออกถึงความรัก การเกี่ยวพาราตี ระหว่างหนุ่มสาว อีกเป็นจำนวนมาก

เพลงรำวงช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 จะเป็นเพลงจากวรรณกรรม นิทานและเพลงเกี่ยวพาราตีกันระหว่างหนุ่มสาว ชื่นชมธรรมชาติ ในยามค่ำคืน ดังเช่นเพลงรำโทนช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 จะเป็นเพลงปลุกใจให้รักชาติ เข็ญชวนให้ประชาชนปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล เชื่อมั่นในตัวผู้นำ คือ จอมพล ป.พิบูลสงคราม และในสมัยนั้นท่านให้มีการวางผังเมืองใหม่ และตั้งหน่วยทหารขึ้นมาในเมืองลพบุรี และบ้านเมืองอยู่ในสภาวะสงคราม และเพลงที่บ่งบอกถึงวัฒนธรรมการแต่งกายในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงครามแต่งตามรัฐนิยมของรัฐบาล คือ สตรีจะนุ่งผ้าถุง หรือกระโปรงไว้หมวยและตัดยาว สวมรองเท้าหุ้มส้นหรือรัดส้น สวมหมวกทุกครั้งที่ออกจากบ้าน การสวมหมวกของสตรีนั้น เป็นเรื่องที่รัฐให้ความสำคัญมาก เน้นว่าเป็นการนำชาติไปสู่อารยธรรมถึงกับมีคำว่า “มาลानำชาติไทย”

2.2.2 การบรรเลงและการขับร้อง

การบรรเลงและการขับร้องประกอบการแสดงรำวง จะเริ่มต้นด้วยผู้บรรเลงและขับร้องนั่งด้านหน้าเวที ผู้แสดงออกมายืนในท่าที่พร้อมจะแสดง พ่อเพลง แม่เพลง จะร้องขึ้นต้นบทเพลง เพลงแรกลูกคู่ และผู้บรรเลงดนตรีจะตีรับผู้แสดงก็จะร้องพร้อมกับรำและตีบทไปตามเนื้อเพลง ใช้ท่าทางที่เป็นธรรมชาติสื่อให้ผู้ชมได้เห็นอย่างชัดเจนเข้าใจง่าย โดยแต่ละเพลงจะร้องซ้ำหรือร้องทวน 2 ถึง 3 เที่ยว เมื่อจบแต่ละเพลง ทั้งดนตรีและผู้ขับร้อง จะหยุดแล้วขึ้นบทเพลงใหม่ต่อไป ซึ่งในแต่ละเพลงก็จะปฏิบัติ เช่นเดียวกับขั้นตอนดังกล่าวข้างต้นเนื้อหาของบทเพลงจะเกี่ยวกับการปลุกใจให้รักชาติ สร้างขวัญและกำลังใจในยามศึกสงคราม เพราะสมัยนั้นอยู่ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2

นอกจากนั้นจะเป็นเพลงที่เกี่ยวกับการเกี่ยวพาราตีกันของหนุ่มสาวเพื่อให้เกิดความรื่นเริง สนุกสนาน และจะจบสุดท้ายด้วยเพลงลาหรือเพลงจาก เช่น ดึกเสียแล้วละหนานั่นขอลาไปก่อน

2.2.3 การแต่งกายของผู้บรรเลงและการขับร้อง

การแต่งกายของผู้แสดงร้อง ชมรมผู้สูงอายุ ตำบล สว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี จากการสังเกตมีการแต่งกายแยกออกเป็น ดังนี้

1. ชาย สวมเสื้อฝ้ายลายดอก หรือผ้าพันกางเกงขายาว ผ้าขาวม้าคาดเอว
2. หญิง สวมเสื้อผ้าไทยแขนยาว นุ่งผ้าถุงผ้าไทยพื้นบ้าน พร้อมสไบเฉียง มีเครื่องประดับต่างหู สร้อยคอทองคำห้อยพระ ข้อมือ แหวนทองหรือเพชรที่ใส่เป็นของประจำตัวอยู่แล้ว

2.2.4 ลักษณะเฉพาะของท่ารำ

ผู้รำใช้ท่ารำเป็นแบบฉบับของผู้รำในท้องถิ่นเองโดยผู้รำในท้องถิ่นเป็นผู้คิดท่ารำ และเลือกใช้ท่ารำให้เหมาะสมกับเพลง ท่ารำจะมีรูปแบบเป็นธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ หมายถึง การใช้ท่าทางแสดงสื่อความหมาย ประกอบกิริยาการพุดคุย หรือการเคลื่อนไหวต่างๆ ไป เช่น

1. ท่าไหว้เมื่อกล่าวถึงพระพุทธศาสนา หรือผู้มีพระคุณ ทำท่าพนมมือไหว้ข้างศีรษะข้างใดข้างหนึ่ง
2. ท่าเคารพชงชาติ เมื่อกล่าวถึงการทำความเคารพชงชาติ ชายทำท่าค้ำบับ หญิง ทำท่าดอนสายบัว
3. ท่าไหว้มือ เมื่อกล่าวถึงพระมหากษัตริย์ หรือผู้สูงศักดิ์ ทำท่าไหว้ คือ ยกมือข้างใดข้างหนึ่ง ขึ้นเหนือศีรษะ ตะแคงมือ ปลายนิ้วชี้ไปข้างหน้า
4. ท่าปฏิเสธ เมื่อกล่าวว่ “ไม่เคย ไม่รำ ไม่เห็น หรือไม่เสียดาย” ทำท่าตั้งมือทั้งสองข้างขึ้นข้างลำตัวข้างใดข้างหนึ่งระดับอก หันหน้าไปคนละทางกับมือที่ตั้งขึ้น แล้วส่วนหน้าเล็กน้อย
5. ท่ารัก เมื่อกล่าวถึงความรัก ทำท่าประสานมือไว้ระดับอก หรือประสานมือแตะที่แขนจะทำท่าเท้าสะเอว โดยใช้นิ้วชี้แตะที่สะโพก ส่วนชายทำท่าเท้าสะเอวตามปกติ

2.2.5 การนำเครื่องดนตรีมาใช้บรรเลงประกอบการแสดง

รำมะนา จากการสัมภาษณ์ นักดนตรี และ นักร้อง ทำให้ทราบว่า มีการนำรำมะนา มาตีแทน โทณ แต่ก็ยังคงได้รับความนิยมนำโทณมาใช้ที่อยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งคุณภาพเสียงของโทณมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพอากาศ เช่น อากาศชื้น ทำให้หนังหน้าโทณหย่อนเสียงที่ออกมาไม่เป็นไปตามต้องการ ผู้บรรเลงต้องคอยปรับแต่งเสียงอยู่ตลอด ซึ่งแตกต่างจากถ้ำน้ำมัน ที่ให้คุณภาพเสียงดังกังวานและสภาพดินฟ้าอากาศไม่ได้มีผลกระทบต่อคุณภาพเสียงของถ้ำน้ำมันแต่อย่างใด

ฉิ่ง ใช้เป็นเครื่องตีประกอบจังหวะซึ่งการแสดงรำโทนพบว่าการตีฉิ่งนั้น ใช้เพียงอัตราจังหวะเดียวเท่านั้น คือ จังหวะชั้นเดียว ฉะนั้นการแสดงรำโทนเป็นศิลปะการแสดงที่อยู่ในภาคกลาง ซึ่งฉิ่งได้ใช้เป็นเครื่องประกอบจังหวะดนตรีไทยอยู่โดยทั่วไปมาช้านานแล้ว

กรับคู่ ใช้เป็นเครื่องตีประกอบจังหวะเช่นเดียวกับฉิ่ง โดยตีเป็นจังหวะหนัก

2.3 แนวคิดการอนุรักษ์ภูมิปัญญาเพลงร่ำวงย้อนยุคของชมรมผู้สูงอายุ ตำบล สว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี

2.3.1 แนวคิดและการวิเคราะห์คุณค่าของผลงานลักษณะเฉพาะหรือเอกลักษณ์

จักรชัย ธรรมสอน และคณะ (2553) ได้ดำเนินการลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อศึกษาภูมิปัญญาเพลงร่ำวงย้อนยุคของชมรมผู้สูงอายุ ตำบล สว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี พบว่า รูปแบบของร่ำวงพื้นบ้านของชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี เป็นการร่ำที่มีลักษณะเฉพาะ เรียกว่า “ร่ำวงรำไช้บท” เป็นการร่ำวงในสมัยก่อนสงครามโลก และช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่ยังคงรักษาภูมิปัญญาด้านการแสดง รูปแบบการร่ำที่เป็นลักษณะเฉพาะ โดยจะเริ่มด้วยบทไหว้ครูในลำดับแรก และตามด้วยบทเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ต่อด้วยเพลงเชิดชวนเพลงเกี่ยวพาราตี เพลงลาไปรบ เพลงที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ในสงคราม จบช่วงนี้สมมุติว่าไปรบกลับมาแล้วต่อด้วยเพลงชวนสาวไปเที่ยวเกี่ยวพาราตี สลับกับเพลงสนับสนุนรัฐบาลเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณกรรม เมื่อจบการเล่น จะส่งด้วยเพลงลา คนตรีประกอบด้วย โทนหรือตะโพน / ฉิ่ง / กรับ การแต่งกาย แต่งแบบไทยพื้นบ้านทั้งชายและหญิง

การแสดงร่ำวงชมรมนี้ มีส่วนคล้ายกับร่ำวง ของจังหวัดอ่างทองและจังหวัดลพบุรี คือ เครื่องดนตรีที่ใช้เหมือนกัน คือ โทน หรือ รำมะนา / ฉิ่ง / กรับ แต่เนื้อเพลงแตกต่างกันมาก ซึ่งทางชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี และทำรำนี้นี้ได้มีการนำมาประยุกต์ โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และการร่ำวงในแบบฉบับนี้ยังได้ถูกบรรจุไว้ในหลักสูตรท้องถิ่นของจังหวัด อุทัยธานี

2.3.2 คุณค่าของการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุคมาใช้ในชีวิตประจำวัน

รูปแบบการร่ำวงของ ชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี ได้รับการสร้างสรรค์แนวคิดโดยภูมิปัญญาคนท้องถิ่น ในการคิดสร้างสรรค์ มีการจัดระบบลำดับขั้นตอนในการแสดง รวมทั้งตีความความสามารถเฉพาะตัว เป็นการแสดงที่ชาวบ้านรวมตัวกันแสดงเพื่อความสนุกสนาน เพื่อสร้างความสามัคคี และเนื้อเพลงที่ใช้ขับร้องได้บอกเล่าความเป็นมาในอดีต คติสอนใจ ความรักชาติ วัฒนธรรม

การแต่งกายในสมัยก่อน เนื้อเพลงและท่วงทำนองมีความไพเราะ เรียบง่าย สร้างความภาคภูมิใจให้เยาวชนรุ่นหลังเมื่อได้ชมและรับฟังทำให้รางวัล ได้รับการยอมรับเป็นศิลปะ พื้นบ้านที่ควรยกย่อง สนับสนุน อนุรักษ์ เผยแพร่ ให้คงอยู่ต่อไป

ปัจจุบันรางวัลพื้นบ้านของชมรม ยังเล่นในโอกาสงานเทศกาลประจำปีของท้องถิ่น และรับเกียรติให้ไปแสดงสาธิตในงานสำคัญๆ ทั้งในกรุงเทพมหานคร และในต่างจังหวัดในนาม ของรางวัลพื้นบ้าน ชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัด อุทัยธานี

2.3.3 ขนบความเชื่อเกี่ยวกับการแสดง

การแสดงรางวัลของชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัด อุทัยธานี เดิมจะแสดงในงานรื่นเริง เช่น งานตรุษสงกรานต์ งานบวชนาค งานแต่งงาน แสดงกันใน บริเวณลานวัด บริเวณลานบ้าน บริเวณโรงเรียน และเป็นการพบปะกัน การเกี่ยวพาราสีกัน ระหว่าง หมู่สาวในหมู่บ้านและต่างถิ่น จะเริ่มแสดงในช่วงหัวค่ำจนถึงเช้าของวันรุ่งขึ้น และแสดงภายใต้ แสงเทียน เพราะยังไม่มีไฟฟ้าใช้ในสมัยก่อน ก่อนการแสดง

เพลงที่นำมาร้องสำหรับรางวัลนั้น จะมีเนื้อร้องที่ค่อนข้างสั้น จึงต้องร้องซ้ำ 3 รอบ ใช้เวลาประมาณ 3 นาที เนื้อหาในเนื้อเพลง ส่วนใหญ่บรรยายเกี่ยวกับตัวละครในวรรณคดี สมัยก่อนมีประมาณ 80 เพลง แต่ปัจจุบันเหลือประมาณ 10-12 เพลง ถ้าเพลงใดที่ผู้เล่นไม่ชอบก็ มักจะไม่นำมาร้อง เพลงนั้นก็สูญหายไป คงอยู่แต่เพลงที่สนุกสนาน ไพเราะ และมีทำนองที่ผู้แสดง พอใจเท่านั้น เพลงที่นำมาร้องใช้จำสืบทอดกันมา ไม่นิยมคัดแปลงจามาอย่างไรก็ร้องต่อกันไป อย่างนั้น รูปแบบลักษณะทำนองเพลงรำโทนของชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่าง อารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี

2.3.4 การฟื้นฟูและถ่ายทอดองค์ความรู้ของภูมิปัญญา

รางวัลของชมรมผู้สูงอายุ ตำบล สว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี โดยเริ่มจากผู้นำชุมชน หน่วยงานราชการ สภาวัฒนธรรมสถานศึกษา ที่เห็นความสำคัญของภูมิ ปัญญาด้วยมีความคิดว่า การละเล่นพื้นบ้าน ในท้องถิ่นอื่นๆ ได้มีการฟื้นฟู เพื่ออนุรักษ์ไว้เป็น เอกลักษณะประจำท้องถิ่นรางวัลของชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัด อุทัยธานี เคยรุ่งเรืองมาก่อนในอดีต ถือเป็นการละเล่นพื้นบ้าน ที่เป็นเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่นที่ควร อนุรักษ์ไว้

ชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี ได้ ถ่ายทอดการแสดงรางวัลให้กับนักเรียนและนักศึกษาทั้งในและนอกอำเภอ ซึ่งเป็นหลักสูตรท้องถิ่น และได้สอนการรำวงให้กับหน่วยงานราชการทางด้านวัฒนธรรมซึ่งได้จัดอบรมการถ่ายทอดการ แสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน โดยสมาชิกของชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่าง

อารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี เป็นวิทยากรให้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา นอกจากนี้ยังถ่ายทอดให้กับลูกหลานเพื่อให้มีการสืบทอดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมต่อไป

2.4 บทเพลงภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ของชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี

จักรชัย ธรรมสอน และคณะ (2553) ได้ดำเนินการลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อศึกษา ภูมิปัญญาเพลงร่ำวงย้อนยุคของชมรมผู้สูงอายุ ตำบล สว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี พบว่า บทเพลงภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุคของชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี มีความน่าสนใจศึกษา ทั้งนี้บทเพลงดังกล่าวบรรยายถึงวิถีชีวิต ในแง่มุมต่างๆ ที่สะท้อนภาพลักษณ์ต่างๆ ทำให้มองเห็นถึงพัฒนาการความเปลี่ยนแปลงได้ส่วนหนึ่ง โดย แต่ปัญหาในปัจจุบันพบว่าการเล่นร่ำวงมีอยู่ไม่มากนัก อีกทั้งพ่อเพลงแม่เพลงที่เป็นต้นแบบในการร้องเพลงร่ำวงมีเพียงไม่กี่คน เพราะแต่ละคนมีอายุมากแล้วทั้งสิ้น ในการลงพื้นที่สำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับดนตรีศึกษา จึงเป็นการสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่นและร่วมอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยนั่นเอง

จากการศึกษาข้อมูลผู้วิจัย ได้รวบรวม เพลงร่ำวงของชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี ไว้ดังนี้

1. เพลงวันนี้มีน้ด

วันนี้มีน้ด ฉันจะไม่มาหรือก็ไม่ได้ ตั้งใจ มาสมาน ไมตรี ดูกิริยา หรือ จะวางท่าที่ฉันรำไม่ดี ฉันรำไม่ดี ก็ขอกภัย

เพลงดังกล่าวบรรยายเกี่ยวกับการดูกิริยา การวางท่าทาง การวางตัว ความตรงต่อเวลา

2. เพลงสายลมหวน

สายลมหวน จวนจะรุ่ง น้ำค้างประปรุง ยารุ่งแสงทองเหลือง ชะเง้าแลหา สุริยา จากฟ้า เรื่องรอง ยามหนาวใครเล่าจะประคอง โถ ยามหนาวใครเล่าจะประคอง มานี้ขึ้นน้อ มาครองสินวล

เพลงดังกล่าวบรรยายเกี่ยวกับการถามหาความรัก จากฟ้าฟ้าแลธรรมชาติ

3. เพลงโลกที่เราสร้างสรรค์

โลกที่เราสร้างสรรค์ ต่างกันนั้นช่างงามวิไล ย้มนิด ย้มจ้องมอง ไป งามวิไลล่อหลอตา ได้อย่างนี้รำคู่ เหมือนอยู่วิมานแดนฟ้า ทุกวันฉันปลื้มอุรา เหมือนเด็ดดอกฟ้า เอามาเชยชม เหมือนเด็ดดอกฟ้า เอามาเชยชม

เพลงดังกล่าวเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์บนโลกที่งามวิไล มีความสุขกับความคิดสร้างสรรค์

4. เพลงรักจริง

วันใด ฉันไม่ได้มา คิดถึงดารา คิดตาเตือนใจ รักจริง รักจริง รักจริง ทุกสิ่งขอให้เธอ
เห็นใจ รักจริงก็จริงใจ จะพุดออกไปฉันอายุเธอ

เพลงดังกล่าวบรรยายเกี่ยวกับความรัก คำพุดที่ออกมาจากหัวใจ

5. เพลงยูงรำแพน

สายลม รำแพนพัดล่อง นกยูงทอง มาร้อง รำแพน จากถิ่นหากิน ไกลแดน จากถิ่นหากิน
ไกลแดน นกยูงรำแพนพัดแดนมาไกล นกยูงรำแพนพัดแดนมาไกล

เพลงดังกล่าวบรรยายเกี่ยวกับสัตว์ที่มีปีกซึ่งมักชอบออกหากินต่างพื้นที่

6. เพลงเชญมารำวงไทย

เชญมารำวงไทย แบบใหม่ ขอให้ไทยเจริญ ฉันอุทิศส่าห์มาเชญ สาวงามมารำคู่กัน รำวง
สวยดี (ลูกคู่) ขอให้มื้ทำนอง รำวงสวยดี (ลูกคู่) ขอให้มื้ทำนอง สายตาแลมอง เมื่อแรกรักกัน (ลูกคู่)
สายตาแลมอง เมื่อแรกรักกัน

เพลงดังกล่าวบรรยายเกี่ยวกับการเชญมารำวงไทยแบบเก่าหรือสมัยใหม่เพื่อช่วย
อนุรักษ์นาฏศิลป์ไทย

7. เพลงดอกบัวไทย

ดอกบัวไทย นั้นช่างงามสุดผ่อง แต่ฉันมองเห็นว่าเธอสวยกว่า เธอนั้นสวยกว่า สวยยิ่ง
กว่าเทพธิดา เธอนั้นสวยนักษณา สวยกว่าชีวาของฉัน หากเธอตาย ฉันต้องวายชีวัน มะมะ ดาย
ด้วยกัน ขึ้นสวรรค์ ฉันคู่กับเธอ

เพลงดังกล่าวบรรยายเกี่ยวกับการชมดอกบัวเปรียบเสมือนความงามของผู้หญิง

8. เพลงชิงรางวัลแม่พันทอง

ชิงรางวัลแม่พันทอง เร เร เร แม่พวงดอกสร้อย ของรางวัลให้ฉันหน่อย ขอรางวัลให้
ฉันหน่อย ได้แล้วจะลอยหน้ารำ

เพลงดังกล่าวบรรยายเกี่ยวกับการให้รางวัลของผู้หญิงเป็นสิ่งตอบแทนจากการทำดี

9. เพลงมีกรรมต้องจำจาก

มีกรรม จะต้องจำจาก ดึกมากเสียแล้วพ่อคุณ ไก่แก้ว ส่งสำเนียงเสียงแจ้ว บอกเวลาแล้ว
ยามรุ่งอรุณ ไก่แก้วส่งสำเนียงเสียงแจ้ว บอกเวลาแล้วยามรุ่งอรุณ ดึกมากฝากรักกันไว้ก่อน ดึกมาก
ฝากรักกันไว้ก่อน แสงเดือนอ่อนๆ ยามรุ่งรัสมิ์จากไป ขอให้เธอ โชคดี จากไปขอให้เธอโชคดี ทุกๆ
นาที ผันดีตลอดคืน เพลงดังกล่าวบรรยายเกี่ยวกับการลาจากให้มีความโชคดี มีชัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีการรวบรวมข้อมูลของบทเพลงและได้นำบทเพลง
ทั้ง 9 บทเพลง มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนวิชาการปฏิบัติพลุดพื้นฐาน โดยประยุกต์ใช้

ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ และให้นักเรียนได้รู้จักคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุคนี้ด้วย

3. จิตวิทยาและแนวคิดเกี่ยวกับการสอนดนตรี

3.1 หลักจิตวิทยาการเรียนรู้

หลักการเรียนรู้โดยทั่วไปนั้นมุ่งให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายดังที่ได้กำหนดขึ้น เช่น ในการแก้ปัญหาได้นั้น สิ่งสำคัญคือหลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เช่น จิตวิทยาบุคลิกภาพ จิตวิทยาการเรียนรู้ จิตวิทยาว่าด้วยความรู้ ความเข้าใจ จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาว่าด้วยความแตกต่างระหว่างบุคคล และจิตวิทยาสังคม เป็นต้น สำหรับจิตวิทยาที่นำมาใช้ในการเรียนการสอน วิชาการปฏิบัติพลุดพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีดังนี้

3.1.1 ทฤษฎีการเชื่อมโยง (Connection Theory)

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (2528, น.175-180) ได้นำเสนอว่า ธอร์นไคด์ เป็นนักจิตวิทยา ผู้ให้กำเนิดทฤษฎีการเรียนรู้ ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันแพร่หลาย คือ ทฤษฎีการเชื่อมโยง (Connection Theory) เป็นทฤษฎีจิตวิทยาที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง เขาเชื่อว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นด้วยการที่มนุษย์ หรือสัตว์ได้เลือกปฏิบัติตอบสนองที่ถูกต้องมาเชื่อมต่อกับสิ่งเร้าอย่างเหมาะสม โดยอาศัยการเรียนรู้ 3 กฎ คือ

1) กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) กฎนี้กล่าวถึงสภาพความพร้อมของผู้เรียนทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ถ้าร่างกายเกิดความพร้อมและได้กระทำย่อมเกิดความพึงพอใจ แต่ถ้ายังไม่พร้อมที่จะกระทำแล้วถูกบังคับให้กระทำ ทำให้เกิดความไม่พึงพอใจ

2) กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) กฎนี้กล่าวถึงการสร้างความมั่นคงของการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองที่ถูกต้อง โดยการฝึกหัดกระทำซ้ำบ่อยๆ ย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้ได้นานและคงทนถาวร

3) กฎแห่งผล (Law of Effect) กฎนี้กล่าวถึงผลที่ได้รับเพื่อแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ว่าถ้าได้รับผลที่พึงพอใจย่อมอยากจะเรียนรู้ต่อไปอีก แต่ถ้าได้รับผลที่ไม่พึงพอใจก็ไม่อยากจะเรียนรู้หรือเกิดความเบื่อหน่าย

ซาโรจน์ แพ่งยัง (2529,น.9) กล่าวว่าจากทฤษฎีสัมพันธ์เชื่อมโยงของ ธอร์นไคด์ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนดังนี้

1. คำนึงถึงผู้เรียนในด้านความแตกต่างระหว่างบุคคล กล่าวคือผู้สอนจะต้องคำนึงถึงความต้องการ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมไปถึงความแตกต่างในด้านอื่น ๆ อีกหลายประการ เช่น ความสามารถ สติปัญญา ความสนใจ ร่างกาย อารมณ์ และสังคม

2. การจัดประสบการณ์ในการเรียนรู้โดยการใช้สื่อ กล่าวคือผู้สอนจะต้องนำสื่อการสอนหลาย ๆ แบบมาใช้ เช่น หุ่นจำลอง ของจริง ภาพถ่าย แผ่นภาพ ต้นแบบ วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ตลอดจนวิธีใช้สื่อที่ถูกต้อง มาให้แก่ผู้เรียนเพื่อที่จะสามารถทำกิจกรรมต่างๆ ได้ด้วยตนเอง โดยมีครูผู้สอนคอยแนะนำช่วยเหลือบ้างตามความเหมาะสม

3.1.2 ทฤษฎีการสร้างเงื่อนไขในการเสริมแรง ของสกินเนอร์ (Skinner Theory)

พรณี ข. เจนจิต (2545, น.167-168) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการสร้างเงื่อนไขในการเสริมแรง ไว้ดังนี้

1. เงื่อนไขการตอบสนองเมื่อมีสิ่งเร้าแล้วมีการตอบสนอง พฤติกรรมที่แสดงออกนี้จะขึ้นอยู่กับความรู้เป็นตัวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของอัตราการตอบสนอง

2. การเสริมกำลังต่อสิ่งเร้าใหม่ อาจจะทำให้้อตราการตอบสนองเปลี่ยนแปลงได้ เรียกว่าตัวเสริมแรง แต่ถ้าสิ่งเร้าใหม่ไม่มีผลต่อการทำให้อตราการตอบสนองเปลี่ยนแปลง เราเรียกว่าไม่เป็นตัวเสริมแรง

3. การเสริมแรงทันทีทันใด สิ่งเร้าที่เป็นตัวเสริมแรงจะต้องเกิดขึ้นทันทีหลังจากมีการตอบสนอง ถ้าไม่ทำเช่นนั้น ผู้เรียนอาจจะมี การตอบสนองอีกอย่างหนึ่งที่เราไม่ต้องการ เช่น คำตอบที่ถูกต้อง จะต้องมีการเสริมแรงภายใน 5 นาที ถ้าเกินนั้นไปอาจจะไม่ได้อะไร

4. สิ่งเร้าที่มีเงื่อนไขพิเศษ โดยเฉพาะ มีบางครั้งที่ต้องการให้ผู้เรียนตอบสนองอย่างใดอย่างหนึ่งในเวลาหนึ่ง และไม่ต้องการตอบสนองเช่นนั้นอีกในอีกระยะเวลาหนึ่ง ผู้สอนอาจจะทำได้โดยให้สิ่งเร้าเฉพาะสำหรับการตอบสนองที่ต้องการนั้นๆ

5. การยุติการตอบสนอง ในการตอบสนองนั้นมีการเสริมแรงแล้วมีการตอบสนองในอัตราที่สูง อัตราการตอบสนองจะลดลงให้มาอยู่ในระดับเดิมของมันได้โดยไม่มี การเสริมแรงของการตอบสนองนั้น การตอบสนองก็จะลดความถี่ลงมาเรื่อย ๆ จนกระทั่งถือว่าไม่สำคัญหรือไม่ทำให้เกิดการเรียนรู้

6. การเรียนรู้พฤติกรรมเป็นขั้นๆ พฤติกรรมการเรียนรู้บางอย่างซับซ้อนมาก ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ต่อเนื่องกันไปเรื่อยๆ ดังนั้นการรู้พฤติกรรมขั้นสุดท้ายว่าเป็นอะไรแล้ว มีการเสริมแรงแต่ละขั้น ไปเรื่อยๆ จนกระทั่งได้พฤติกรรมการเรียนรู้ที่ต้องการ

3.1.3 ทฤษฎีเชาวน์ปัญญา (Theory of Multiple Intelligences)

เป็นทฤษฎีที่มีแนวคิดเกี่ยวกับเชาวน์ปัญญา (Intelligence) ที่มีมาแต่ดั้งเดิม การ์ดเนอร์ (Gardner, 1983, p.124-125 อ้างถึงใน สาโรจน์ แฟงยัง, 2529 น.15) ได้นิยามคำว่า “เชาวน์ปัญญา” ว่าหมายถึง ความสามารถในการแก้ปัญหาในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ หรือการสร้างสรรค์ผลงานต่าง ๆ ซึ่งจะมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมในแต่ละแห่ง รวมทั้งความสามารถในการตั้งปัญหาเพื่อจะหาคำตอบและเพิ่มพูนความรู้ การ์ดเนอร์มีความเชื่อพื้นฐานที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. เชาวน์ปัญญาของบุคคลมิได้มีเพียงความสามารถทางภาษา และทางคณิตศาสตร์เท่านั้น แต่มีอยู่อย่างหลากหลายถึง 8 ประเภทด้วยกัน ซึ่งแต่ละคนมีความสามารถเฉพาะด้านที่แตกต่างไปจากคนอื่นสามารถผสมผสานกันออกมา ทำให้แต่ละคนมีเอกลักษณ์เฉพาะตน
2. เชาวน์ปัญญาของแต่ละคนจะไม่คงที่อยู่ที่ตน มีตอนเกิดแต่สามารถเปลี่ยนแปลงได้หากได้รับการส่งเสริมที่เหมาะสม แนวทางการหาทฤษฎีเชาวน์ปัญญามาใช้จัดการเรียนการสอนมีดังนี้

สาโรจน์ แฟงยัง (2529, น.16) ได้กล่าวถึงแนวทางการหาทฤษฎีเชาวน์ปัญญามาใช้จัดการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนแต่ละคนมีเชาวน์ปัญญาไม่เหมือนกัน ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนควรมีกิจกรรมที่หลากหลายสามารถส่งเสริมเชาวน์ปัญญาหลาย ๆ ด้านมิใช่มุ่งพัฒนาเพียงเชาวน์ปัญญาด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น
2. เนื่องจากผู้เรียนมีระดับพัฒนาการในเชาวน์ปัญญาแต่ละด้านไม่เท่ากัน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับขั้นพัฒนาในแต่ละขั้นของผู้เรียน
3. เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีเชาวน์ปัญญาแต่ละด้านไม่เหมือนกัน การผสมผสานของความสามารถด้านต่าง ๆ ที่มีอยู่ไม่เท่ากัน ทำให้เกิดเป็นเอกลักษณ์ (Uniqueness) ครูควรสอนโดยเน้นให้นักเรียนค้นหาเอกลักษณ์ของตน ภาควิโมใจในเอกลักษณ์ของตนและเคารพในเอกลักษณ์ของผู้อื่น อยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูลกัน
4. ระบบการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ควรจะต้องมีการปรับเปลี่ยนไปจากแนวคิดเดิมที่ใช้การทดสอบเพื่อวัดความสามารถทางเชาวน์ปัญญาเพียงด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น ควรมีการประเมินหลาย ๆ ด้านตามสภาพการของปัญญาที่สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยอุปกรณ์ที่สัมพันธ์กับเชาวน์ปัญญานั้น ๆ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาการรวมกลุ่ม เกี่ยวข้องกับทฤษฎี การเชื่อมโยง ทฤษฎีการวางเงื่อนไข ทฤษฎีพัฒนาการ ทฤษฎีเซาว์ปัญญา รวมทั้งการนำทฤษฎีเซาว์ ปัญญาไปใช้

จากทฤษฎีดังกล่าวข้างต้น จะพบว่ามีความสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน วิชา การงานอาชีพและเทคโนโลยีอย่างยิ่ง เพราะเป็นวิชาที่เน้นทักษะ เนื้อหาวิชาจะเป็นเรื่องของการฝึกฝน และการนำไปใช้ ถ้านักเรียนได้รับการฝึกฝนไว้ดีแล้ว แต่ถ้าไม่มีโอกาสที่จะได้นำไปใช้ ไม่นานก็จะลืมเลือนไปในการจัดการเรียนการสอนดนตรี ครูจึงต้องให้โอกาสนักเรียนได้ฝึกฝน บ่อยๆ เพื่อให้เกิดความแม่นยำ เกิดความคล่องแคล่วในการทำงานจนเกิดเป็นทักษะเฉพาะตัว

3.2 แนวคิด และจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสอนดนตรี

3.2.1 พัฒนาการทางด้านดนตรีของเด็ก

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2535, น.21-23) ได้กล่าวถึงพัฒนาการทางด้านดนตรีของเด็ก ว่ามีการดำเนินไปตามลำดับขั้นเช่นเดียวกับการพัฒนาการด้านอื่นๆ โดยกล่าวไว้สรุปได้ใจความ ดังนี้

1. พัฒนาการทางด้านดนตรีของเด็กในวัย 9-12 ปี มีความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด ด้านดนตรีที่ลึกซึ้งกว่าเด็กในวัยก่อนหน้านี้อ สามารถเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ที่ยากขึ้น สลับซับซ้อนขึ้น ได้ รู้จักเลือกฟังเพลง และความละเอียดอ่อนในการฟังเพลงมากขึ้น ด้านจังหวะ เด็กมีการรับรู้และมีความจำเกี่ยวกับรูปแบบของจังหวะดีขึ้น ด้านทำนอง เด็กสามารถร้องเพลงที่มีช่วงเสียงกว้างได้มากขึ้น และมีแนวคิดเรื่องระดับเสียงดีขึ้น สามารถแสดงออกทางการร้องเพลงได้มากขึ้น

1.1 ทฤษฎีการเรียนรู้แบบ เป็นการเรียนรู้ทางสุนทรียภาพของนักเรียน ที่ต้องอาศัยต้นแบบที่ดี คือ การที่ครูปฏิบัติให้นักเรียนดู และฟัง จนนักเรียนเกิดความประทับใจ และจดจำ ให้เหมือนหรือใกล้เคียงกับสิ่งที่ได้รับรู้มา เช่น การร้องเพลง การเล่นดนตรี และการทำท่าทาง ประกอบ

1.2 ทฤษฎีการทำซ้ำ เป็นการย้ำทักษะเพื่อให้เกิดความแม่นยำ ความชำนาญทำให้ควบคุมกำกับ และจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทฤษฎีนี้เกิดขึ้นได้ต้องอาศัยการปฏิบัติเครื่องดนตรีซ้ำ ๆ หลายๆ ครั้ง จนขึ้นใจ และเกิดความชำนาญ เมื่อนำมาปฏิบัติซ้ำครั้งใด ก็ สามารถทำได้

2. ทฤษฎีของความแตกต่าง เป็นการเรียนรู้ทางสุนทรียภาพ โดยการหาความแตกต่าง สามารถแบ่งเป็นทฤษฎีย่อย ได้ 2 ทฤษฎี คือ

2.1 ทฤษฎีการแตกคอก คือ ทฤษฎีที่เกิดขึ้นจากการสร้างผลงานเก่าให้แตกต่างไปจากเดิม โดยอาศัยความรู้เดิมเป็นพื้นฐาน ได้แก่ การแต่งเนื้อร้องขึ้นมาใหม่โดยใช้ทำนองเดิม การสร้างทำนองเพลงขึ้นมาใหม่โดยใช้คอร์ดเดิม และการแสวงหาตัวเอง โดยการสร้างผลงานขึ้นมาใหม่เพื่อแสดงออกถึงความเป็นตัวเอง

2.2 ทฤษฎีทางเทวดา คือ การแสดงออกถึงทักษะที่สมบูรณ์ ถูกต้องแม่นยำ แสดงถึงความเป็นตัวของตัวเอง โดยการสร้างผลงานใหม่ หรือใช้ศรัยปฎิภาณสามารถค้นเพลงได้

3. ทฤษฎีความเป็นฉันทัน เป็นวิธีการเรียนรู้สุนทรียภาพ โดยการแสวงหาตัวเองอยู่บนพื้นฐานของวัฒนธรรม แบ่งออกเป็น 2 แบบ

3.1 วัฒนธรรมที่เป็นสันดานภายใน เป็นความรู้ที่ครูสะสมอยู่ภายใน นำออกมาถ่ายทอดเป็นงานด้านศิลปะ

3.2 วัฒนธรรมที่เป็นของสังคมภายนอก คือ การที่ครูศิลปะสร้างผลงานที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะทางของตน ซึ่งยากต่อการเลียนแบบ

3.2.2 แนวคิดในการสอนดนตรี

นักการศึกษามองเห็นความสำคัญในการเรียนวิชาดนตรี จึงได้จัดให้มีการสอนวิชาดนตรีเข้าไปในหลักสูตรการศึกษาทุกระดับชั้น เริ่มตั้งแต่ระดับก่อนวัยเรียนจนถึงระดับอุดมศึกษา โดยมุ่งหวังให้วิชาดนตรีช่วยพัฒนาร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม เจตคติ และบุคลิกภาพ เพื่อช่วยให้บุคคลมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ดังนั้น ดนตรีจึงมีบทบาทสำคัญในการหล่อหลอมกลมเกลียวจิตใจและสร้างเสริมลักษณะที่นิสัยที่สังคมต้องการ เพื่อนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันอย่างมีความสุข และเป็นพื้นฐานสำคัญในการศึกษาดนตรีระดับสูงต่อไป นักการศึกษาดนตรีได้พยายามแสวงหาวิธีการสอนเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน โดยให้แนวทางข้อปฏิบัติในการเรียนการสอนตลอดจนสื่อหลายรูปแบบใหม่ และใช้กันอย่างแพร่หลาย ดังนักการศึกษาดนตรีต่อไปนี้

แนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ เด็กควรเล่นจากความจำเสมอ วิธีนี้เท่านั้นที่อำนวยอิสระในการเล่นได้มากที่สุด แต่เครื่องหมายทางดนตรี (Notation) ก็ไม่ควรทอดทิ้ง ตรงกันข้ามควรถูกแนะนำตั้งแต่ตอนเริ่มต้น พร้อมๆกับการเล่นคำพูด (Speech Patterns) ซึ่งใช้เพียงสัญลักษณ์ด้านจังหวะ ทั้งนี้เพื่อให้เด็กได้จดจำทำนองหรือจังหวะที่เขาเห็น กล่าวคือ สามารถช่วยให้นักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานได้เช่นกัน เพราะการได้ฝึกเล่นดนตรีที่ทำทำนองได้ย่อมทำให้เด็กได้ทักษะการเล่นดนตรี (ธวัชชัย นาควงษ์ 2543, น.16-18)

ธอร์นเบิร์ก (Thornburg, 1979 อ้างถึงใน สุรางค์ โค้วตระกูล, 2541, น.290-292) ได้ใช้วิธีการเลียนแบบจากตัวแบบ (Modeling) ในการสอนให้ซาบซึ้งและสนใจวิชาดนตรี แทนนำ

ที่เป็นต้นแบบเริ่มจากผู้สอนคนตรี ต่อมาก็เป็นผู้เรียนที่เล่นดนตรีได้เก่งและนักดนตรีอาชีพ ระยะเวลาทำการทดลอง 5 แบบ ปรากฏว่าผู้สนใจดนตรีมากขึ้น จึงสรุปได้ว่าการสอนดนตรีที่ใช้วิธีการเลียนแบบจากตัวแบบเป็นวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพสูง หลักการดังกล่าวใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม เชิงพุทธิปัญญา หรือการเรียนรู้โดยการสังเกต (Observational Learning) หรือเลียนแบบจากตัวแบบ มีรายละเอียด ดังนี้

ผู้สอนแบ่งหน่วยการเรียนรู้เป็นขั้นๆ ให้ผู้เรียนเลียนแบบหรือปฏิบัติตาม และบอกถึงวัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ บอกถึงความคาดหวังของผู้สอนที่ต้องการให้ผู้เรียน เรียนรู้ ผู้สอนยึดมั่นในหลักการเรียนรู้ด้วยการเลียนแบบ

ขั้นแรก เป็นขั้นการรับรู้ ซึ่งการเรียนรู้ (Acquisition) ผู้เรียนต้องตั้งใจ ใส่ใจรับรู้ และมีการจดจำ ขั้นที่สอง เป็นขั้นการกระทำหรือปฏิบัติ (Performance) ซึ่งผู้เรียนเป็นผู้แสดงการเลียนแบบขึ้นอยู่กับความสามารถและทักษะร่างกายของผู้เรียน รวมทั้งความแม่นยำในขั้นการเรียนรู้ด้วย ดังนี้ ก่อนผู้สอนจะสอนต้องบอกให้ผู้เรียนใส่ใจทุกขั้นตอน

ขั้นสอนหรือขั้นแสดง (Demonstration) เริ่มจากการใช้ตัวอย่างในสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้หลายๆอย่าง อาจต้องใช้ตัวอย่างที่แตกต่างกัน เพื่อตอบสนองต่อความแตกต่างของผู้เรียน ขณะแสดงตัวอย่างผู้สอนต้องอธิบายไปด้วย หลังจากผู้สอนแสดงตัวอย่างแล้ว ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติทันที จึงทำให้ผู้เรียนสนใจหรือใส่ใจในบทเรียนมากขึ้น ให้ผู้เรียนมีโอกาสแสดงด้วยตนเอง เป็นการประเมินผลว่าผู้เรียนรับรู้หรือเรียนรู้สิ่งที่สอนได้หรือไม่ ถ้าได้ผลยังไม่เป็นที่พอใจต้องแสดงตัวอย่างใหม่เพื่อช่วยให้ผู้เรียนทำได้สำเร็จ ผู้ที่ทำไม่ได้ต้องให้คำชมเพื่อเป็นแรงเสริมให้อยากเรียนต่อไป ตัวแบบครั้งต่อไป อาจจะเป็นผู้เรียนที่ทำได้ก่อน หรือภาพยนตร์ โทรทัศน์ แม้กระทั่งภาพในหนังสือ

สุรพันธ์ คันศรีวงษ์ (2538, น.47) กล่าวถึง วิธีสอนแบบแบฮาร์ดไว้ดังนี้ แนวคิดของแบร์ฮาร์ด เชื่อว่า การเรียนรู้ในเรื่องใหม่นั้นจะมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมอยู่ ดังนั้นในการสอนครูจึงควรกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจก่อนที่จะให้เนื้อหาสาระในวิชานั้นๆ จากนั้นก็ให้เนื้อหาเป็นลำดับต่อไป ซึ่งจัดได้เป็น 5 ขั้นตอน

1. ขั้นเตรียมการหรือนำเข้าสู่บทเรียน (Preparation) เป็นการเตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะเรียนด้วยความเร็ว ความสนใจด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การนำสาระแปลกๆที่เกี่ยวกับเนื้อเรื่องมาสร้างปัญหาที่น่าคิด เพื่อให้ผู้เรียนคอยติดตามบทเรียนต่อไป
2. ขั้นตอนการเสนอเนื้อหาสาระ (Presentation) ขั้นตอนการนำเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอกับผู้เรียน

3. ขั้นประสานสัมพันธ์ (Association) เป็นขั้นตอนที่ครูต้องแจกแจงรายละเอียดและนำผู้เรียนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดความเชื่อมโยงความรู้ เพื่อเกิดความเข้าใจในเนื้อหาบทเรียน

4. ขั้นสรุป (Generalization) เป็นขั้นที่ครูจะนำนักเรียนให้เห็นถึงความสำคัญของเนื้อหาสาระในบางตอนบางช่วง เพื่อที่นักเรียนจะได้จับความเอา โนคติขั้นตอนกระทำเมื่อจบการบรรยายเนื้อหาได้โดยถูกต้อง

5. ขั้นนำไปใช้ (Application) เป็นขั้นตอนของการนำความรู้ที่ได้ศึกษามาใช้เพื่อแก้ปัญหาที่งานจริงๆ ขั้นนี้ครูอาจให้งานทำในชั้นเรียน เป็นต้นว่า แบบฝึกหัด การปฏิบัติงาน หรืออาจให้ทำนอกชั้น เช่น ทำเป็นการบ้าน

ซอลตัน โคดาไล (Zoltan Kodaly) เป็นครูสอนวิชาดนตรีชาวฮังการี ที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นที่ยอมรับของนักการศึกษาโดยทั่วไป แนวคิดด้านดนตรีของโคดาไลเน้นการฟังและการร้องเพลงเป็นทักษะดนตรีเป็นอันดับแรก โดยนำเอาเพลงพื้นบ้าน ดนตรีพื้นบ้านสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวนักเรียนมากที่สุด รวมถึงการให้ผู้เรียนเริ่มเรียนรู้วิชาดนตรีตั้งแต่เด็กๆ ในระดับอนุบาลศึกษา หรือในระดับประถมศึกษาด้วยเครื่องดนตรีธรรมชาติที่มีอยู่ประจำตัว คือ เสียงร้อง ทำให้ดนตรีซึมซาบเข้าไปอยู่ในจิตใจ เด็กถูกฝึกเพื่อเรียนรู้การอ่าน โน้ต โดยการใช้สัญญาณมือใช้แทนระดับเสียงต่าง ๆ ในเรื่องการสอนโน้ต โคดาไลใช้ระบบ โทนิค ซอล ฟา เป็นหลัก ระบบโทนิค ซอล ฟา นี้หมายถึง ระบบที่ใช้สัญลักษณ์ โด เรามิ ฟา ซอล ลา ที แทนระดับเสียงจากต่ำไปสูง เนื้อหาของเพลงที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก เน้นการร้องเพลงและการเคลื่อนไหวควบคู่กัน ไปในการสอนดนตรีหรือการถ่ายทอดดนตรีไปยังเด็ก (ณรุทธ์ สุทธจิตต์ม 2534, น.73-76)

ชินอิจิ ซูซูกิ (Shinichi Suzuki, p.1898-1998 อ้างถึงใน musicman,นามแฝง 2554:ออนไลน์) นักการศึกษาและครูไวโอลินชาวญี่ปุ่น พบความจริงเกี่ยวกับการเรียนภาษาแม่ของเด็กทั่วโลกและได้ นำมาพัฒนาให้เข้ากับการเรียนดนตรี ซูซูกิได้สังเกตว่าเด็กสามารถพูดภาษาของตนเองได้ก่อนที่จะเรียนการอ่านและ การเขียน เป็นเพราะการฟังและการเลียนแบบนั่นเอง ดังนั้นการฟังดนตรีต้นฉบับ การเลียนแบบครูและการทำซ้ำบ่อยๆ เด็กย่อมสามารถให้บรรเลงเครื่องดนตรี ได้อย่างดี ซูซูกิได้คัดเลือกบทเพลงในระดับต่าง ๆ ตามความยากง่าย ในวิธีการเรียนของซูซูกิ เด็กเรียนรู้สาระดนตรีต่างๆ และการปฏิบัติดนตรีมากกว่าเทคนิคต่างๆ การคัดเลือกบทเพลงในแบบฝึกหัดของซูซูกิได้นำเสนออย่างเป็นขั้นตอนและมี กระบวนการพัฒนา ต้องปฏิบัติด้วยความสม่ำเสมอ มาตรฐานของบทเพลงฝึกมีการเตรียมความพร้อมในการเรียนดนตรีขั้นสูงขึ้น แม้ซูซูกิจะไม่ได้เน้นการฝึก โสดประสาทในด้านต่างๆ เช่นเดียวกับวิธีของโคดาไล ออร์ฟ และคาลโครซ แต่เมื่อพิจารณาถึงวิธีการของเขาแล้วจะพบว่ามีแก่นขั้นตอนของการฟังเป็น

พื้นฐานแรก จากนั้นจึงเป็นขั้นตอนของการปฏิบัติเครื่องดนตรี ซึ่งนับว่าเป็นการฝึกโสตประสาท และนำมาปฏิบัติบนเครื่องดนตรีโดยตรง และสามารถประเมินผลได้จากการเล่นเครื่องดนตรีนั่นเอง แนวคิดและเทคนิคการสอน ไวโอลินของชินอิจิ ชูซูกิ ที่ผ่านการทดลองใช้ จนเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลายทั่วโลก โดยเรียกวิธีการสอนของเขาว่า Mother-tongue method (วิธีพูดตามแม่) คือ การสอนให้เด็กเล่นเครื่องดนตรีด้วยความจำ คือ มีครูสาธิตให้ดู แล้วนักเรียนปฏิบัติตามจนเกิดความชำนาญ ครูจึงลงมือสอนโน้ตให้นักเรียน

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2535, น.99-100) กล่าวว่า การเรียนการสอนดนตรีไม่ว่าระดับใดก็ตามถ้าผู้สอนมีหลักการหรือเทคนิควิธีการสอนเป็นสิ่งจำเป็นช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความเข้าใจในสาระดนตรี โดยเทคนิคและวิธีการสอนเป็นสิ่งจำเป็นช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างมีความหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนให้ดีขึ้น การเรียนการสอนดนตรีที่ดีจึงควรพิจารณาจากหลักการหรือแนวคิดที่เหมาะสมกับการพัฒนาของผู้เรียนและสาระดนตรี ได้แก่ การสอนให้ผู้เรียนมีประสบการณ์เกี่ยวกับเสียงก่อนที่จะแนะนำหรือสอนเกี่ยวกับสัญลักษณ์ทางดนตรี ผู้เรียนควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมดนตรีทุกประเภทสาระดนตรี และกิจกรรมควรจัดให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน กิจกรรมที่จัดในการเรียนการสอนควรมีหลากหลายแตกต่างกันไป

จากการศึกษาจิตวิทยาและแนวคิดเกี่ยวกับการสอนดนตรี พอสรุปได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนรู้ คือ ด้านตัวผู้เรียนต้องมีสิ่งจูงใจและมีความต้องการที่จะเรียนรู้ ด้านกระบวนการเรียนการสอนมีการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ มีการเรียงลำดับความยากง่ายตามขั้นตอนมีสื่อและกิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจ มีการชมเชยและให้กำลังใจทุกครั้ง ที่นักเรียนปฏิบัติเพื่อเป็นการปลุกฝังเจตคติที่ดีในด้านการเรียนดนตรี ในการเรียนการสอนดนตรีนั้น ครูต้องเข้าใจถึงพัฒนาการ ทางด้านดนตรีและความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ โดยไม่อาจบังคับหรือเร่งรัดให้เกิดผล ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีในเวลาจำกัดได้ เนื่องจากธรรมชาติของวิชาดนตรีนั้น เป็นวิชาที่เน้นทักษะการปฏิบัติให้เกิดความชำนาญซึ่งต้องอาศัยเวลาในการฝึกฝน ซึ่งถ้าหากครูผู้สอนเร่งรัดให้เกิดผลสัมฤทธิ์โดยเร็วนั้นจะทำให้นักเรียนเกิดความท้อถอย เบื่อหน่ายและเกิดเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียนดนตรีได้

จากแนวคิดของนักการศึกษาดนตรีทุกท่านที่ได้กล่าวมาทั้งหมด ทำให้มองเห็นถึงความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนการปฏิบัติเครื่องดนตรีในชั้นเรียน โดยนำเอาแนวคิดของนักการศึกษาทุกท่าน มาลำดับความสำคัญในการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งจัดทำสื่อที่ใช้ประกอบการสอนด้วย มุ่งคำนึงถึงการอ่านโน้ต การร้องโน้ต และการปฏิบัติเครื่องดนตรีเป็นหลัก โดยผ่านกระบวนการทางทักษะ ดังนั้นสาระสำคัญของดนตรีจึงไม่ได้อยู่ที่การเรียนรู้สัญลักษณ์ทางดนตรีเพียงอย่างเดียว แต่ในความเป็นจริงก็คือ การนำเอาสาระสำคัญของดนตรีมาเรียนรู้ด้วยผ่าน

กระบวนการการเห็นรูปแบบ หรือแบบฝึกทักษะ ที่จะต้องอ่าน และร้อง แล้วจึงปฏิบัติ ซึ่งในการเรียนรู้จากแบบฝึกทักษะจะมีความแตกต่างอยู่ในตัวของแบบฝึกทักษะเอง โดยผู้เรียนจะเกิดความเข้าใจในแบบฝึกทักษะตามลำดับขั้นตอนการสอนและลำดับขั้นตอนในการฝึกตามแบบฝึกทักษะ จากนั้นผู้เรียนก็จะปฏิบัติทักษะได้และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในโอกาสต่อไปได้ จากแนวคิดและทฤษฎีทั้งหลายของนักการศึกษานี้เอง จึงทำให้เกิดการเรียนการสอนปฏิบัติฟูลพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุคระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

3.2.3 แนวคิดการพัฒนาสื่อการเรียนรู้อัตนศึกษา

ดนตรี เป็นสาระหนึ่งในกลุ่มศิลปะของหลักสูตรวิชาดนตรีในการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือมาตรฐานที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดไว้ กรอบแนวคิดพื้นฐานควรเป็นดังนี้ แนวคิดการพัฒนาสื่อการเรียนรู้อัตนศึกษา

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2554, น.79) แบ่งประเภทของสื่อการเรียนการสอนดนตรีไว้ 5 ประเภท ดังนี้

1. แผนภูมิและแผนภาพ ได้แก่ แผนภูมิเพลง แผนภูมิแสดงจังหวะ รูปแบบจังหวะ รวมไปถึงแนวทำนอง บันไดเสียง คอร์ดลักษณะต่างๆ และรูปเครื่องดนตรี รูปภาพผู้ประพันธ์เพลง เป็นต้น สื่อพวกนี้เป็นสื่อที่ต้องจัดเตรียมไว้ก่อน การทำบันทึกการสอนจะช่วยกำหนดได้ว่าควรจะมีการเตรียมอะไรไว้ล่วงหน้า สื่อพวกนี้อาจจะใช้ชอล์กและกระดานดำเขียนในขณะที่ทำการสอนได้ แต่ถ้าใช้สื่อพวกนี้จะทำให้การสอนดำเนินไปรวดเร็ว และน่าสนใจกว่าเพลงจัดเป็นสื่อสำคัญในการสอนดนตรี

2. การเลือกเพลงที่นำมาใช้สอนควรให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียนและควรเป็นเพลงหลาย ๆ ประเภทที่มีคุณค่าแก่การนำมาใช้เป็นสื่อประกอบการสอนดนตรี

3. เครื่องเสียง ได้แก่ เครื่องเล่นแผ่นเสียง เครื่องเล่นเทป แผ่นเสียง และเทป ซึ่งใช้เหมือนกัน ในการสอนดนตรี เครื่องเสียงควรอยู่ในสภาพที่พร้อมใช้ และควรมีคุณภาพดีเพื่อช่วยให้ผู้ฟังเกิดสุนทรีย์รส และความซาบซึ้ง

4. เครื่องดนตรี การสอนดนตรีอย่างน้อยควรมีเครื่องประกอบจังหวะเอาไว้ใช้ประกอบกิจกรรมการเล่นเครื่องประกอบจังหวะ ถ้ามีเครื่องดนตรีประเภทคีย์บอร์ดด้วยจะช่วยทำให้การสอนน่าสนใจมากขึ้นเวลาสอนการเล่น

5. สื่ออื่น ๆ เช่น แถบภาพ สไลด์ ภาพยนตร์ หนังสือ เป็นต้น หรือสื่อดนตรีที่ผู้สอนผลิตเองหรือซื้อหามา ซึ่งสื่อเหล่านี้ควรมีคู่มือการใช้ด้วย เพราะผู้ใช้อาจไม่เข้าใจสื่อ

3.2.3 การวัดผลและประเมินผลวิชาดนตรี

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2545, น.161-165) ได้ให้ความหมายของการวัดผลไว้ว่า เป็นการวัดผลการเรียนของนักเรียนว่าเป็นอย่างไร ค่าที่ได้จากการวัดมีลักษณะเป็นตัวเลข

ส่วนการประเมินผลหมายถึง การนำค่าที่ได้จากการวัดมาประเมินค่าออกมาในรูปของคุณภาพว่าดีมากน้อยเพียงใด วิธีการวัดผลประเมินผล สามารถทำได้ 2 ลักษณะ คือ

1. การวัดผลประเมินผลเชิงกระบวนการ (Formative Evaluation) เป็นการวัดผลประเมินผลเป็นระยะๆ ในระหว่างเรียน ได้แก่ การทดสอบเมื่อเรียนจบในแต่ละชั่วโมง

2. การวัดผลประเมินผลเชิงผลงาน (Summative Evaluation) เป็นการวัดผลประเมินผลรวมเมื่อการเรียนสิ้นสุดลง ได้แก่ การสอบกลางภาคเรียน

ส่วนวิธีการประเมินผลวิชาดนตรีทำได้โดย สร้างแบบทดสอบวิธีการวัดผล และเกณฑ์การประเมินผลการเรียนขึ้นมาใช้ โดยคำนึงถึงโครงสร้างของดนตรีเป็นหลัก ซึ่งสามารถแบ่งการประเมินผลได้ใน 2 ลักษณะ คือ

1. การประเมินผลในเชิงปริมาณ ได้แก่ การวัดเนื้อหาทางด้านทฤษฎี และทักษะดนตรี

2. การประเมินผลในเชิงคุณภาพ ได้แก่ การวัดเจตคติ แนวคิด ความซาบซึ้งในดนตรี รวมทั้งทักษะดนตรีในระดับสูง

การทดสอบเพื่อประเมินผลวิชาดนตรี ควรแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. การประเมินผลเนื้อหาดนตรี เป็นการประเมินผลระดับการเรียนรู้ในแง่มุมต่างๆ ตามความเข้าใจ แนวคิด การประยุกต์ การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์ ที่ประกอบด้วยองค์ประกอบดนตรี ได้แก่ จังหวะ ทำนอง เสียงประสาน รูปพรรณ รูปแบบ สีสัน ลักษณะของเสียง และวรรณคดีดนตรี ได้แก่ บทเพลง ประวัติดนตรี

2. การประเมินผลทักษะทางดนตรี ซึ่งมี 2 ลักษณะ คือ การปฏิบัติทักษะเดี่ยว และการปฏิบัติทักษะกลุ่ม ซึ่งการประเมินผลทักษะดนตรี ควรมุ่งเน้นการปฏิบัติทักษะเดี่ยวอย่างครบถ้วน ได้แก่ การเล่นดนตรี การฟัง การร้อง การเคลื่อนไหว การสร้างสรรค์ และควรแบ่งคะแนนการวัดผล ออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่เป็นเชิงปริมาณ เป็นความสามารถในการปฏิบัติทักษะ และส่วนที่เป็นเชิงคุณภาพ เป็นคุณภาพของการปฏิบัติ

3. การประเมินผลเจตคติดนตรี เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับรสนิยม ความชื่นชอบความมีสุนทรีย์ ความซาบซึ้ง ซึ่งเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ นักเรียนอาจแสดงให้เห็นพฤติกรรมอย่างเด่นชัดหรือไม่แสดงออกมาทางพฤติกรรม ดังนั้น การวัดเจตคติจึงควรวัดด้วยวิธีการหลายลักษณะ ส่วนการประเมินผล ควรทำในรูปของการเสนอข้อ

4. แนวคิดการจัดการเรียนการสอนดนตรีของโรงเรียนบ้านปลักแรด

4.1 หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านปลักแรด

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านปลักแรด พุทธศักราช 2553 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นแผนหรือแนวทาง หรือข้อกำหนดของการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านปลักแรดที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ โดยมุ่งหวังให้มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา อีกทั้งมีความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต และมีคุณภาพได้มาตรฐานสากลเพื่อการแข่งขันในยุคปัจจุบัน ดังนั้นหลักสูตรโรงเรียนบ้านปลักแรดพุทธศักราช 2553 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงประกอบด้วยสาระสำคัญของหลักสูตรแกนกลาง สาระความรู้ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนท้องถิ่น และสาระสำคัญที่สถานศึกษาพัฒนาเพิ่มเติม โดยจัดเป็นสาระการเรียนรู้รายวิชาพื้นฐานตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นรายปีในระดับประถมศึกษา และกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยมีรายละเอียดดังนี้ (โรงเรียนบ้านปลักแรด, 2553)

4.1.1 ความสำคัญ

หลักสูตรโรงเรียนบ้านปลักแรด พุทธศักราช 2553 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้เป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในการจัดมวลประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนได้พัฒนาให้บรรลุถึงคุณภาพตามมาตรฐานในการพัฒนาเยาวชนของชาติ นอกเหนือจากการใช้เป็นแนวทางหรือข้อกำหนดในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุตามจุดหมายของการจัดการศึกษาแล้ว หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านปลักแรด พุทธศักราช 2553 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่พัฒนาขึ้นยังเป็นหลักสูตรที่มีจุดมุ่งหมายให้ครอบคลุม ชุมชน องค์กรในท้องถิ่น ทั้งภาครัฐและเอกชนเข้าร่วมจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยมีแนวทางสำคัญที่สถานศึกษากำหนดไว้ในหลักสูตร ดังนี้

1. หลักสูตรโรงเรียนบ้านปลักแรด พุทธศักราช 2553 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความสุข สนุกสนาน และความเพลิดเพลินในการเรียนรู้เปรียบเสมือนเป็นวิธีสร้างกำลังใจ และเร้าให้เกิดความก้าวหน้าแก่ผู้เรียนให้มากที่สุด มีความรู้สูงสุด ผู้เรียนทุกคนมีความเข้มแข็ง ความสนใจ มีประสบการณ์ และความ

มั่นใจ เรียนและทำงานอย่างเป็นอิสระและร่วมใจกัน มีทักษะในการอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น รู้ข้อมูลสารสนเทศ และเทคโนโลยีสื่อสาร ส่งเสริมจิตใจที่อยากรู้ อยากเห็น และมีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล

2. หลักสูตร โรงเรียนบ้านปลักแรด พุทธศักราช 2553 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ส่งเสริมการพัฒนาด้านจิตวิญญาณ จริยธรรม สังคม และวัฒนธรรม พัฒนาหลักการในการจำแนกระหว่างถูกและผิด เข้าใจและศรัทธาในความเชื่อของคน ความเชื่อและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน พัฒนาหลักคุณธรรมและความอิสระของผู้เรียนและช่วยให้เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ สามารถช่วยพัฒนาสังคมให้เป็นธรรมขึ้น มีความเสมอภาค พัฒนาความตระหนัก เข้าใจ และยอมรับสภาพแวดล้อมที่ตนดำรงชีวิตอยู่ ยึดมั่นในข้อตกลงร่วมกันต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในระดับส่วนตน ระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับโลก สร้างให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเป็นผู้บริโภคที่ตัดสินใจแบบมีข้อมูล เป็นอิสระ และมีความรับผิดชอบ

4.1.2 วิสัยทัศน์

โรงเรียนบ้านปลักแรด มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน เป็นเด็กเก่ง ดี มีสุข ให้มีความรู้และทักษะพื้นฐานตามมาตรฐานสากล มีเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ อนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมเอกลักษณ์ไทย โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

4.1.3 พันธกิจ

พันธกิจ ที่โรงเรียนบ้านปลักแรดดำเนินการเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์และนำไปสู่การวางแผนปฏิบัติมีดังนี้ คือ

1. จัดสภาพแวดล้อมให้มีบรรยากาศน่าอยู่ สะอาด ร่มรื่น เหมาะสมกับการพัฒนาการเรียนการสอน เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนรู้ และมีความปลอดภัย
2. จัดสื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยี นวัตกรรม ห้องปฏิบัติการทางภาษา ให้สมบูรณ์ทันสมัย เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
3. พัฒนาแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียน และร่วมกับชุมชนพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน ให้มีความสมบูรณ์ หลากหลาย และมีคุณภาพ
4. พัฒนาผู้เรียนโดยเน้นพัฒนาธรรมชาติแห่งการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนให้สามารถเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เป็นพลเมืองดีของชาติ
5. ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

6. ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากร ให้ได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพ

7. พัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของ
ชุมชนท้องถิ่น

8. จัดระบบการวัดผล ประเมินผลการเรียน จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นระบบ
ครบถ้วน ครอบคลุมระเบียบการวัดผลตามหลักสูตร

9. สร้างความสัมพันธ์ ความร่วมมือ ระหว่าง โรงเรียน และชุมชน

10. ดำเนินการบริหาร นิเทศ และประเมินผลหลักสูตร

11. จัดการพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

4.1.4 เป้าหมาย

การศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา
มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ ในการจัดการศึกษา
ตามหลักสูตร โรงเรียนวัดบ้านไร่จึงกำหนดเป้าหมายซึ่งเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิด
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. ขยัน ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทนสามัคคี มีวินัย มีความรับผิดชอบ คำนึงถึง
ประโยชน์ส่วนรวม

2. ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ

3. นับถือตนเองและผู้อื่น มีความมั่นคงทางอารมณ์

4. ใฝ่รู้ใฝ่เรียน รู้วิธีการเรียนรู้ รักการอ่าน มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

5. มีทักษะในการใช้ภาษาไทย และภาษาสากล

6. มีทักษะในการทำงาน การจัดการ รักการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่องาน และ
อาชีพสุจริต

7. มีความรู้และทักษะทางด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และ
วิทยาการ

8. มีความคิดเชิงระบบ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดอย่างสร้างสรรค์

9. รักการออกกำลังกาย ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ และมีสมรรถภาพทางกาย

10. ดูแลรักษาสุขภาพตนเอง ครอบครัว และชุมชน ป้องกันตนเองจากสารเสพติด
และอบายมุข

11. มีลักษณะนิสัยที่ดีในการบริโภค เลือกและตัดสินใจบริโภคได้อย่างถูกต้อง
เหมาะสม

12. เห็นคุณค่าในความงามของศิลปะและธรรมชาติ

13. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

14. รักท้องถิ่น ประเทศชาติและความเป็นไทย สืบสานมรดกทางศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย

15. มีจิตสำนึกและปฏิบัติตนตามวิถีทางประชาธิปไตย รักสิทธิเสรีภาพของตนเอง และเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น

4.1.5 จุดหมาย

หลักสูตร โรงเรียนบ้านปลักแรด พุทธศักราช 2553 ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพ ในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษา ตามหลักสูตร ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง

2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถี ชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์ และพัฒนา สิ่งแวดล้อมมีจิตสำนึกที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคม อย่างมีความสุข

4.1.6 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตร โรงเรียนบ้านปลักแรด พุทธศักราช 2553 ตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตาม มาตรฐานที่กำหนดซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

1) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตร โรงเรียนบ้านปลักแรด พุทธศักราช 2553 ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง

เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของ คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำ และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้ เทคโนโลยีด้านต่างๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเอง และสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

4.1.7 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตร โรงเรียนบ้านปลักแรดพุทธศักราช 2553 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1. รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์	5. อยู่อย่างพอเพียง
2. ซื่อสัตย์สุจริต	6. มุ่งมั่นในการทำงาน
3. มีวินัย	7. รักความเป็นไทย
4. ใฝ่เรียนรู้	8. มีจิตสาธารณะ

4.1.8 โครงสร้างหลักสูตรและอัตราเวลาการจัดการเรียนรู้ หลักสูตรสถานศึกษา

โรงเรียนบ้านปลักแรด พ.ศ. 2553

ตารางที่ 1 โครงสร้างและอัตราเวลาเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านปลักแรด
(โรงเรียนบ้านปลักแรด, 2553, น. 25)

กลุ่มสาระการเรียนรู้	มัธยมศึกษาปีที่ 1		มัธยมศึกษาปีที่ 2		มัธยมศึกษาปีที่ 3	
	นก.	เวลาเรียน	นก.	เวลาเรียน	นก.	เวลาเรียน
สาระพื้นฐาน						
ภาษาไทย	3.0	120	3.0	120	3.0	120
คณิตศาสตร์	3.0	120	3.0	120	3.0	120
วิทยาศาสตร์	3.0	120	3.0	120	3.0	120
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	4.0	160	4.0	160	4.0	160
สุขศึกษาและพลศึกษา	2.0	80	2.0	80	2.0	80
ศิลปะ	2.0	80	2.0	80	2.0	80
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	2.0	80	2.0	80	2.0	80
ภาษาต่างประเทศ	3.0	120	3.0	120	3.0	120
รวมเวลาเรียน (พื้นฐาน)	22.0	880	22.0	880	22.0	880
สาระเพิ่มเติม						
คณิตศาสตร์	1.0	40	1.0	40	1.0	40
วิทยาศาสตร์	2.0	80	2.0	80	1.0	40
ศิลปะ	1.0	40	1.0	40	1.0	40
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	1.0	40	1.0	40	2.0	80
รวมเวลาเรียน (สาระเพิ่มเติม)	5.0	200	5.0	200	5.0	200
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน						
ลูกเสือ-เนตรนารี	-	40	-	40	-	40
แนะแนว	-	40	-	40	-	40

ตารางที่ 1 (ต่อ)

กลุ่มสาระการเรียนรู้	มัธยมศึกษาปีที่ 1		มัธยมศึกษาปีที่ 2		มัธยมศึกษาปีที่ 3	
	นก.	เวลาเรียน	นก.	เวลาเรียน	นก.	เวลาเรียน
สาระเพิ่มเติม (ต่อ)						
ชุมนุม/กิจกรรมเพื่อสังคม และสาธารณประโยชน์	-	40	-	40	-	40
กลุ่มอาชีพสู่ประชาคม อาเซียน	-	200	-	200	-	200
รวมเวลาพัฒนาผู้เรียน	-	320	-	320	-	320
รวมเวลาเรียนทั้งหมด	27.0	1400	27.0	1400	27.0	1400
รวมหน่วยกิต รายวิชาสาระพื้นฐาน เท่ากับ 66 หน่วยกิต						
รวมหน่วยกิต รายวิชาสาระเพิ่มเติม เท่ากับ 15 หน่วยกิต						
รวมหน่วยกิต ตลอดหลักสูตร เท่ากับ 81 หน่วยกิต						

ตารางที่ 2 โครงสร้างหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระดนตรี) ระดับชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น โรงเรียนบ้านปลักแรด (โรงเรียนบ้านปลักแรด, 2553, น.27-30)

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วย กิต	เวลาเรียน/ ภาคเรียน	กลุ่มวิชา	หมายเหตุ
ศ21103	ดนตรีและนาฏศิลป์ 1	0.5	20	พื้นฐาน	ภาคเรียนที่ 1
ศ21201	ดนตรีพื้นฐาน 1	0.5	20	เพิ่มเติม	ชั้นม. 1
	กลุ่มอาชีพสู่ประชาคมอาเซียน	-	100	กิจกรรม พัฒนาผู้เรียน	
ศ21104	ดนตรีและนาฏศิลป์ 2	0.5	20	พื้นฐาน	ภาคเรียนที่ 2
ศ21202	ดนตรีพื้นฐาน 2	0.5	20	เพิ่มเติม	ชั้นม. 1
	กลุ่มอาชีพสู่ประชาคมอาเซียน	-	100	กิจกรรม พัฒนาผู้เรียน	
ศ22103	ดนตรีและนาฏศิลป์ 3	0.5	20	พื้นฐาน	ภาคเรียนที่ 1
ศ22201	ดนตรีสากล 3	0.5	20	เพิ่มเติม	ชั้นม. 2

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วย กิต	เวลาเรียน/ ภาคเรียน	กลุ่มวิชา	หมายเหตุ
	กลุ่มอาชีพสู่ประชาคมอาเซียน	-	100	กิจกรรม พัฒนาผู้เรียน	ภาคเรียนที่ 1 ชั้นม. 2
ศ22104	ดนตรีและนาฏศิลป์ 4	0.5	20	พื้นฐาน	ภาคเรียนที่ 2
ศ22202	ดนตรีสากล 4	0.5	20	เพิ่มเติม	ชั้นม. 2
	กลุ่มอาชีพสู่ประชาคมอาเซียน	-	100	กิจกรรม พัฒนาผู้เรียน	
ศ23103	ดนตรีและนาฏศิลป์ 5	0.5	20	พื้นฐาน	ภาคเรียนที่ 1
ศ23201	ดนตรีสากล 5	0.5	20	เพิ่มเติม	ชั้นม. 3
	กลุ่มอาชีพสู่ประชาคมอาเซียน	-	100	กิจกรรม พัฒนาผู้เรียน	
ศ23104	ดนตรีและนาฏศิลป์ 6	0.5	20	พื้นฐาน	ภาคเรียนที่ 2
ศ23202	ดนตรีสากล 6	0.5	20	เพิ่มเติม	ชั้นม. 3
	กลุ่มอาชีพสู่ประชาคมอาเซียน	-	100	กิจกรรม พัฒนาผู้เรียน	

4.1.9 มาตรฐานและตัวชี้วัด

ตารางที่ 3 มาตรฐานและตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระดนตรี) ระดับชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น โรงเรียนบ้านปลักแรด (โรงเรียนบ้านปลักแรด, 2553, น. 79-80)

มาตรฐาน	ตัวชี้วัด		
	ชั้น ม. 1	ชั้น ม. 2	ชั้น ม. 3
	1. อ่าน เขียน ร้อง โน้ตไทย และ โน้ตสากล 2. เปรียบเทียบเสียงร้องและ เสียงของเครื่องดนตรี ที่มาจากวัฒนธรรมที่ต่างกัน 3. ร้องเพลงและใช้เครื่อง ดนตรีบรรเลงประกอบการ ร้องเพลงด้วยบทเพลงที่ หลากหลายรูปแบบ	1. เปรียบเทียบการใช้ องค์ประกอบดนตรีที่มาจาก วัฒนธรรมต่างกัน 2. อ่าน เขียน ร้อง โน้ตไทย และ โน้ตสากลที่มี เครื่องหมายแปลงเสียง 3. ระบุนปัจจัยสำคัญที่มี อิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ งานดนตรี	1. เปรียบเทียบองค์ประกอบที่ ใช้ในงานดนตรีและงาน ศิลปะอื่น 2. ร้องเพลง เล่นดนตรีเดี่ยว และรวมวง โดยเน้นเทคนิค การร้องการเล่น การ แสดงออก และคุณภาพเสียง 3. แต่งเพลงสั้น ๆ จังหวะ ง่าย ๆ

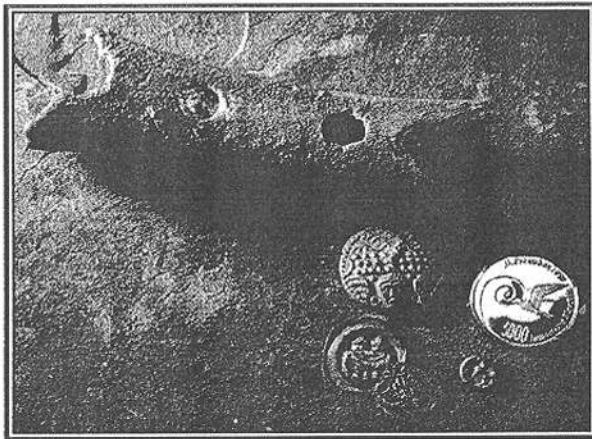
ตารางที่ 3 (ต่อ)

มาตรฐาน	ตัวชี้วัด		
	ชั้น ม. 1	ชั้น ม. 2	ชั้น ม. 3
มาตรฐาน ศ 2.1	<p>4. จัดประเภทของวงดนตรีไทยและวงดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมต่าง ๆ</p> <p>5. แสดงความคิดเห็นที่มีต่ออารมณ์ของบทเพลงที่มีความเร็วของจังหวะ และความดัง-เบาแตกต่างกัน</p> <p>6. เปรียบเทียบอารมณ์ความรู้สึกในการฟังดนตรีแต่ละประเภท</p> <p>7. นำเสนอตัวอย่างเพลงที่ตนเองชื่นชอบและอภิปรายลักษณะเด่นที่ทำให้งานนั้นน่าสนใจ</p> <p>8. ใช้เกณฑ์สำหรับประเมินคุณภาพงานดนตรีหรือเพลงที่ฟัง</p> <p>9. ใช้และบำรุงรักษาเครื่องดนตรีอย่างระมัดระวังและรับผิดชอบ</p>	<p>4. ร้องเพลงและเล่นดนตรีเดี่ยว และรวมวง</p> <p>5. บรรยายอารมณ์ของเพลงและความรู้สึกที่มีต่อบทเพลงที่ฟัง</p> <p>6. ประเมินพัฒนาการทักษะทางดนตรีของตนเองหลังจากการฝึกปฏิบัติ</p> <p>7. ระบุงานอาชีพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับดนตรีและบทบาทของดนตรีในธุรกิจบันเทิง</p>	<p>4. อธิบายเหตุผลในการเลือกใช้อุปกรณ์ประกอบดนตรีในการสร้างสรรค์งานดนตรีของตนเอง</p> <p>5. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างงานดนตรีของตนเองและผู้อื่น</p> <p>6. อธิบายเกี่ยวกับอิทธิพลของดนตรีที่มีต่อบุคคลและสังคม</p> <p>7. นำเสนอหรือจัดการแสดงดนตรีที่เหมาะสมโดยการบูรณาการกับสาระการเรียนรู้อื่นในกลุ่มศิลปะ</p>
มาตรฐาน ศ 2.2	<p>1. อธิบายบทบาทความสัมพันธ์และอิทธิพลของดนตรีที่มีต่อสังคมไทย</p> <p>2. ระบุความหลากหลายขององค์ประกอบดนตรีในวัฒนธรรมต่างกัน</p>	<p>1. บรรยายบทบาท และอิทธิพลของดนตรีในวัฒนธรรมของประเทศต่าง ๆ</p> <p>2. บรรยายอิทธิพลของวัฒนธรรม และเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ที่มีต่อรูปแบบของดนตรีในประเทศไทย</p>	<p>1. บรรยายวิวัฒนาการของดนตรีในแต่ละยุคสมัย</p> <p>2. อภิปรายลักษณะเด่นที่ทำให้งานดนตรีนั้นได้รับการยอมรับ</p>

5. เครื่องดนตรีที่ใช้ในงานวิจัย

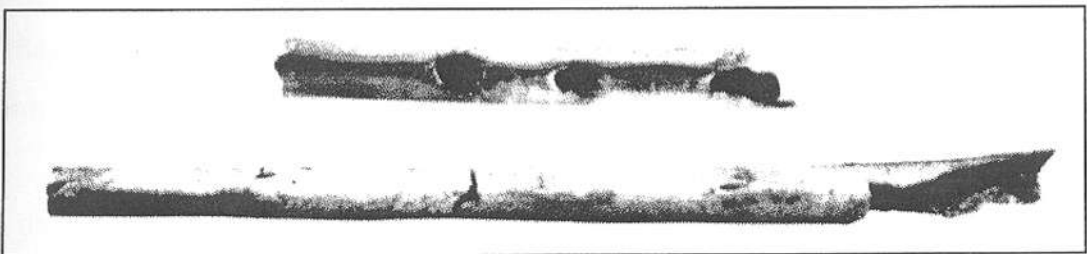
5.1 ประวัติความเป็นมาของฟลูต (Flute)

ฟลูต เป็นหนึ่งในเครื่องดนตรีแรก ๆ ของโลก ฟลูตที่เป่าตามแนวนอนพบครั้งแรกที่ประเทศจีนเมื่อ 900 ปีก่อน ค.ศ. ฟลูตได้ไปถึงยุโรปเมื่อราวปี ค.ศ. 1100 ฟลูตในช่วงปี ค.ศ. 1700 นั้นผลิตจากไม้และมีคีย์ 1-4 คีย์ ในศตวรรษที่ 19 จำนวนคีย์ได้เพิ่มเป็น 8 คีย์ ในปี ค.ศ. 1832 ผู้ผลิตเครื่องดนตรีชาวเยอรมันชื่อ Theobald Boehm ได้คิดค้นระบบการวางนิ้วของฟลูตใหม่ และเปลี่ยนวัสดุที่ใช้ผลิตจากไม้เป็นโลหะ ทำให้ฟลูตสามารถเรียนรู้ได้ง่ายยิ่งขึ้นและเสียงเจิดจ้าขึ้น ระบบเดียวกันนี้ยังถูกนำไปประยุกต์ใช้กับ โอโบ คลาริเน็ต และแซกโซโฟนด้วย (วิกิพีเดีย, สารานุกรม 2554: ออนไลน์)

ภาพที่ 2 ซากกระดูกที่ขุดค้นพบในทางตอนใต้ของประเทศเยอรมัน
ที่มา: Flutehistory.com, 2009: ออนไลน์

ฟลูตที่เป่าตามแนวนอนพบครั้งแรกที่ประเทศจีนเมื่อ 900 ปีก่อนคริสตกาล

ภาพที่ 3 กระดูกห่านที่ถูกขุดค้นพบในประเทศจีน
ที่มา : Stateuniversity.com, 2009: ออนไลน์

ฟลูตได้ไปถึงยุโรปเมื่อราวปี ค.ศ. 1100 ฟลูตในช่วงปี ค.ศ. 1700 นั้นผลิตจากไม้และมีคีย์ 1-4 คีย์ ในศตวรรษที่ 19 จำนวนคีย์ได้เพิ่มเป็น 8 คีย์ ในปี ค.ศ. 1832 ผู้ผลิตเครื่องดนตรีชาวเยอรมันชื่อ ทีโอบัลด์ โบเอม (Theobald Boehm) ได้คิดค้นระบบการวางนิ้วของฟลูตใหม่ และเปลี่ยน วัสดุที่ใช้ผลิตจากไม้เป็นโลหะ ทำให้ฟลูตสามารถเรียนรู้ได้ง่ายยิ่งขึ้นและเสียงเจิดจ้าขึ้น ระบบเดียวกันนี้ยังถูกนำไปประยุกต์ใช้กับ โอโบ คลาริเน็ต และแซ็กโซโฟนด้วย

ภาพที่ 4 ทีโอบัลด์ โบเอม (Theobald Boehm)

ที่มา : Flutehistory.com, 2009: ออนไลน์

5.2 ประเภทของฟลูต

ฟลูตมีหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับแหล่งที่มา, โดยพื้นฐานแล้วฟลูตก็คือ ท่อปลายเปิดที่ถูกเป่าให้มีเสียง (เหมือนการเป่าขวด) เมื่อมีความต้องการเครื่องดนตรีที่มีความสามารถมากขึ้น ได้ทำให้เกิดการพัฒนาจนเกิด ฟลูตตะวันตก ซึ่งมีกลุ่มของแป้นกดที่มีความซับซ้อน

ฟลูตถูกแบ่งเป็นหลายประเภท โดยส่วนใหญ่ผู้เล่นจะเป่าไปที่ขอบของฟลูตเพื่อให้เกิดเสียง อย่างไรก็ตาม ฟลูตบางประเภทอย่างเช่น ขลุ่ย, นกหวีด จะมีท่อนำลมไปยังขอบ ซึ่งทำให้ง่ายต่อการเล่น แต่จะทำให้ไม่สามารถควบคุมลักษณะของเสียงได้เช่นเดียวกับการผิว โดยปรกติแล้ว ขลุ่ยจะไม่ถูกเรียกว่าฟลูต ถึงแม้ว่ากายภาพ วิธีการ และเสียง จะคล้ายกับฟลูตก็ตาม

การแบ่งประเภทอีกแบบหนึ่งก็การแบ่งระหว่าง การเป่าด้านข้าง (Transverse) และการเป่าจากส่วนบน

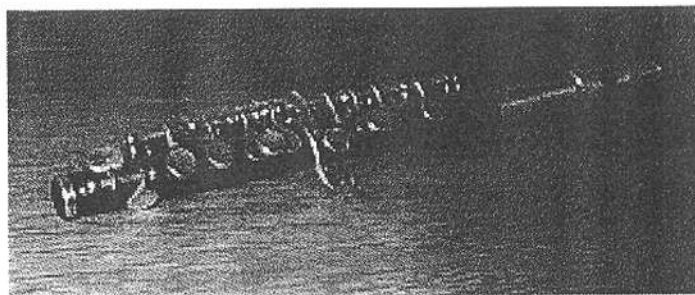
กลุ่มหลัก ๆ ของฟลูตประกอบไปด้วย

- ปิคโคโล
- คอนเสิร์ตฟลูต
- อัลโตฟลูต
- เบสฟลูต
- คอนทราเบสฟลูต

ฟลูตแต่ละชนิดจะมีช่วงของเสียงแตกต่างกัน ปิคโคโลจะมีเสียงสูงกว่าฟลูต ไป 1 คู่แปด แต่การเขียนโน้ตจะเขียนเช่นเดียวกับคอนเสิร์ตฟลูต อัลโตฟลูตจะให้เสียง G (โซ) ซึ่งต่ำกว่า C (โด) กลาง เสียงสูงที่สุดที่อัลโตฟลูตจะเล่นได้คือ G (โซสูง) อยู่บนเส้นที่ 4 เหนือบรรทัด 5 เส้น เบสฟลูตจะให้เสียงต่ำกว่าคอนเสิร์ตฟลูตอยู่ 1 คู่แปด เป็นฟลูตที่ไม่ค่อยถูกนำมาเล่น มีทั้ง ฟลูตเสียงสูง ที่ให้เสียง G (โซ) ที่ให้เสียงสูงกว่า อัลโตฟลูตอยู่ 1 คู่แปด, โซปราโนฟลูต, เทเนอร์ฟลูต ฯลฯ โดยฟลูตที่มีขนาดแตกต่างจาก ฟลูต และ ปิคโคโล บางครั้งจะถูกเรียกว่า ฮาร์โมนีฟลูต (วิกิพีเดีย, สารานุกรม 2554: ออนไลน์)

1. **พิกโคโล** (อังกฤษ: Piccolo) เป็นเครื่องดนตรีสากลประเภทเครื่องเป่าลมไม้ มีลักษณะคล้ายฟลูตแต่ มีขนาดเล็กกว่า และมีเสียงสูงกว่า 1 ออกเทฟ มีขนาดเล็กกว่าฟลูต 4 เท่า จึงทำให้มีคุณภาพเสียงที่สดใสและแหลมมาก เสียงในระดับต่ำของพิกโคโลจะดังกั้นชัดเจน พิกโคโลจึงเหมาะที่จะใช้ในการเล่นในระดับเสียงกลางและเสียงสูงมากกว่าใน ระดับเสียงต่ำ พิกโคโลในวงออร์เคสตรา คือในศตวรรษที่ 18 ด้วยส้อมเสียงที่แหลมสูงของพิกโคโลนี้เองทำให้เราสามารถ ที่จะได้ยินเสียงพิกโคโลได้อย่างชัดเจน ถึงแม้ว่าเครื่องดนตรีชิ้นอื่นจะบรรเลงอยู่ก็ตาม

Piccolo

A Yamaha piccolo. The body is made of ABS resin, and the head is plated with silver.

Woodwind instrument

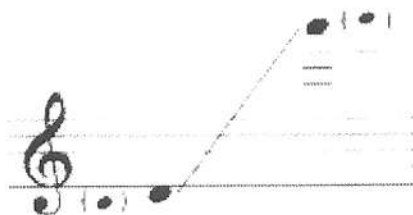
Classification

- Woodwind
- Wind
- Aerophone

Hornbostel–Sachs classification

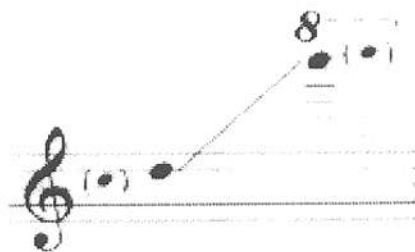
421.121.12-71
(Flute-like aerophone with keys)

Playing range

The piccolo sounds one octave higher than written.

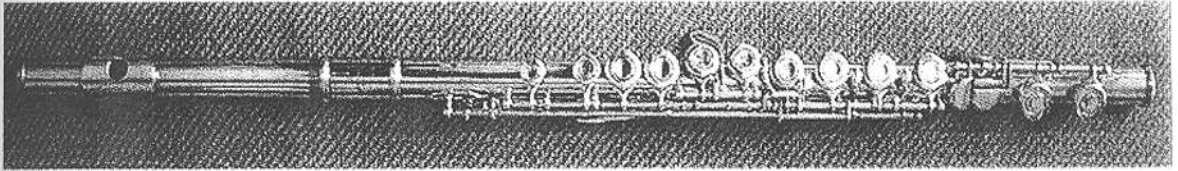
Sounding:

ภาพที่ 5 ปิคโคโล

ที่มา: <http://en.wikipedia.org/wiki/Piccolo>

2. **Concert Flute** หรือ **Flute** ทั่วไป เป็นเครื่องดนตรีสากลประเภทเครื่องเป่าลมไม้ ซึ่งแตกต่างจากเครื่องเป่าลมประเภทอื่น ๆ ที่กำเนิดเสียงจากการสั่นสะเทือนของลิ้น ฟลูต กำเนิดเสียงจากการผิวของลม ลักษณะเสียงของฟลูตจะมีความไพเราะ นุ่มนวล อ่อนหวาน Concert Flute จะมีเสียงต่ำกว่าปิคโคโล 1 คู่แปด

Flute

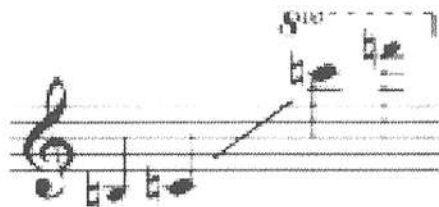

Other names Transverse flute, Boehm flute, C flute

Classification

- *Woodwind*
- *Wind*
- *Aerophone*

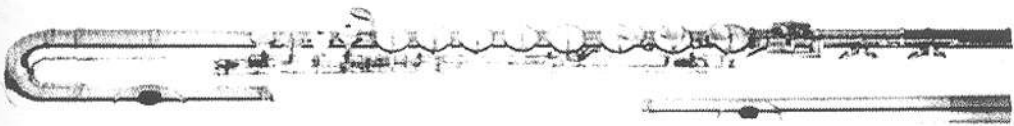
Playing range

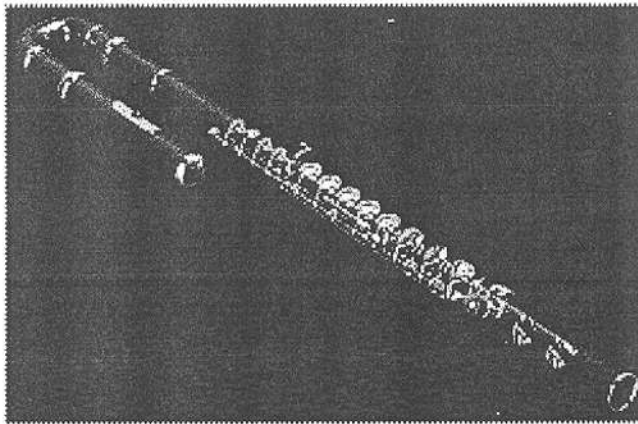
ภาพที่ 6 คอนเสิร์ตฟลูต

ที่มา: http://en.wikipedia.org/wiki/Western_concert_flute

3. อัลโตฟลูต (Alto Flute) จะให้เสียง G (ซอล) ซึ่งต่ำกว่า C (โด) กลาง เสียงสูงที่สุด
ที่อัลโตฟลูต จะเล่น ได้คือ G (ซอลสูง) อยู่บนเส้นที่ 4 เหนือบรรทัด 5 เส้น

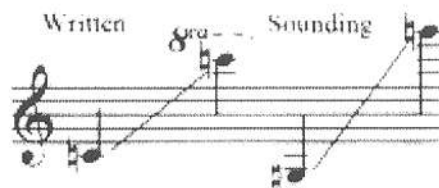

Alto flute

Classification Woodwind (Aerophone)

Playing range

Related instruments

- Woodwind family (Clarinet, oboe, bassoon)
- Flute, bass flute, piccolo

Musicians

ภาพที่ 7 อัลโตฟลูต

ที่มา: http://en.wikipedia.org/wiki/Alto_flute

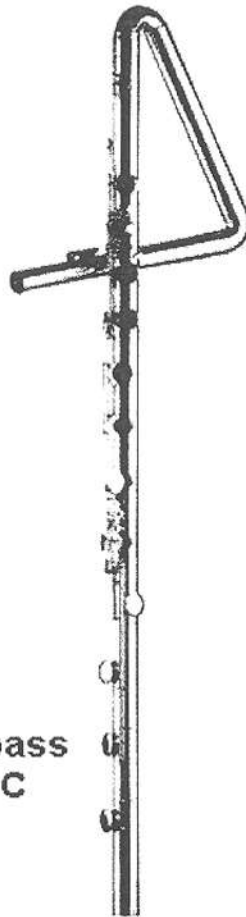
4. เบสฟลูต (Bass Flute) จะให้เสียงต่ำกว่าคอนเสิร์ตฟลูตอยู่ 1 คู่แปด

ภาพที่ 8 เบสฟลูต (Bass Flute) (Nancy Toff, 1996)

ที่มา: http://en.wikipedia.org/wiki/Bass_flute

5. คอนทราเบสฟลูต (Contra bass flute) จะให้เสียงต่ำกว่าเบสฟลูตอยู่ 1 คู่แปด

**Contrabass
Flute in C**

ภาพที่ 9 คอนทราเบสฟลูต

ที่มา: http://en.wikipedia.org/wiki/Contrabass_flute

ฟลูตที่ไม่ค่อยถูกนำมาเล่น มีทั้ง ฟลูตเสียงสูง ที่ให้เสียง ซอล ที่ให้เสียงสูงกว่า อัลโตฟลูต อยู่ 1 คู่แปด, โซปราโนฟลูต, เทเนอร์ฟลูต ฯลฯ โดยฟลูตที่มีขนาดแตกต่างจาก ฟลูต และ ปิกโคโล บางครั้งจะถูกเรียกว่า ฮาร์โมนีฟลูต

ส่วนวัสดุที่ใช้ทำฟลูตนั้น มีหลายประเภทได้แก่ นิกเกิล นิกเกิล-ซิลเวอร์ เงิน ไม้ แก้ว ทอง ทองคำขาว สำหรับฟลูตในระดับนักเรียนนั้นนิยมทำด้วยนิกเกิล ฟลูตที่ทำจากวัสดุประเภทนี้จะมีราคาถูก มีการตอบสนองต่อการสัมผัสที่อ่อนนุ่ม ให้เสียงที่ทึบ การเลือกฟลูตในระดับนักเรียนนั้น ควรให้ความสำคัญกับนิ้วและฝ่าเป็นกดที่ปิดได้สนิททุกด้านเพราะจะเป่าออกได้ง่าย

5.3 ส่วนประกอบฟลูต (Concert Flute) (วิกิพีเดีย, สารานุกรม 2554: ออนไลน์)

1. ส่วนหัว หรือเรียกว่า Head Joint เป็นตัวกำเนิดเสียง ประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

1.1 ตัวสร้างเสียง หรือเรียกว่า Reflector อยู่ด้านในสุดของรู

1.2 ส่วนวางปาก หรือเรียกว่า Lip Plate ซึ่งบน Lip Plate จะมีปากเป่า

(Embouchure) เป็นส่วนให้ผู้เล่นผิวลมเข้าไป

1.3 ตัวปรับตัวสร้างเสียง หรือเรียกว่า Crown เป็นส่วนที่อยู่บนสุดของฟลูต

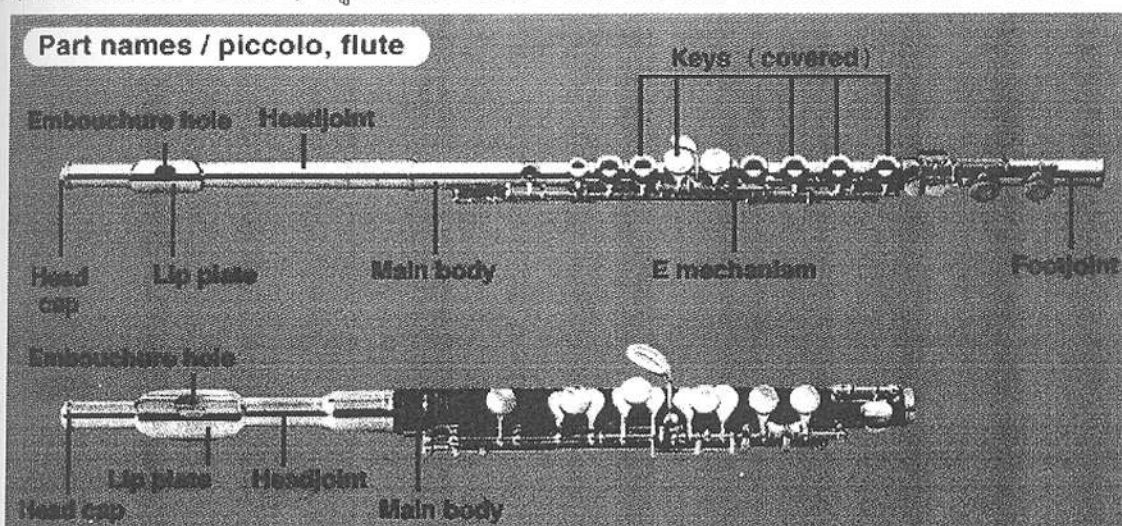
สามารถหมุนออกเพื่อปรับ Reflector ได้

2. ส่วนลำตัว หรือเรียกว่า Body Joint เป็นส่วนควบคุมเสียง โดยมีส่วนคีย์และกลไก

ในการเล่น อาจจะมีกลไกเพิ่มเติมเช่น E Mechanism

3. ส่วนหาง หรือเรียกว่า Foot Joint มี 2 ประเภทคือ C Foot และ B Foot โดยฟลูตที่

เป็น C Foot จะเล่นเสียงต่ำสุดได้คือ Middle C และฟลูตที่เป็น B Foot จะเล่นเสียงต่ำสุดได้คือเสียง B (ต่ำกว่า Middle C 1 เสียง) ฟลูตที่เป็น B Foot จะราคาแพงกว่า ยาวกว่า และหนักกว่า C Foot

ภาพที่ 10 ส่วนประกอบของฟลูต

ที่มา : Wattana Wittaya Academy, 2554: ออนไลน์

5.4 การใช้และบำรุงรักษาเครื่องดนตรีสากลประเภทเครื่องเป่าลมไม้

เครื่องเป่าลมไม้ เช่น คลาริเน็ต โอโบ บาสซูน แซกโซโฟน ฟลูต มีวิธีการใช้ และบำรุงรักษาเครื่องดนตรี ดังนี้

1. เมื่อนำเครื่องดนตรีออกจากกล่องแล้วนำมาประกอบกันเป็นลำตัวต้องทำด้วยความระมัดระวังและหลีกเลี่ยงการจับส่วนที่เป็นแกนของลิ้นนิ้ว
2. หลังจากใช้เสร็จ ควรซับน้ำลายที่ค้างอยู่ในเครื่องดนตรีออกให้หมด เพราะจะทำให้เครื่องดนตรีเป็นสนิม ผุกร่อนได้
3. ใช้ผ้านุ่มเช็ดภายนอกเครื่องดนตรีและ ไม่นำเครื่องดนตรีไปล้างน้ำหรือใช้ผ้าเปียกเช็ด
4. นำเครื่องดนตรีเก็บใส่กล่องปิดกล่องให้สนิทเพื่อป้องกันการกระแทก

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวกับเอกสารประกอบการสอน เป็นงานที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของกระบวนการวิจัยในการสนับสนุนซึ่งกันและกัน มีงานวิจัยของนักวิจัยหลายท่าน ได้ศึกษาเกี่ยวกับชุดการสอนซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาความสัมพันธ์ดังกล่าวแล้ว จึงขอนำผลการวิจัยมาเสนอ ดังต่อไปนี้

วรรณพร เทวะหะ (2554: ออนไลน์) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระดนตรี) เรื่อง ดนตรีสากล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระดนตรี) เรื่อง ดนตรีสากล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียน โดยการใช้เอกสารประกอบการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระดนตรี) เรื่อง ดนตรีสากล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยการใช้เอกสารประกอบการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระดนตรี) เรื่อง ดนตรีสากลชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนบ้านไผ่พิทยาคม อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 25 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ คือเอกสารประกอบการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระดนตรี) เรื่อง ดนตรีสากล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยการใช้เอกสารประกอบการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระดนตรี)

เรื่อง คนตรีสากล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมี 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ พบว่า

1. เอกสารประกอบการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระดนตรี) เรื่อง คนตรีสากล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 86.80/94.13 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้
2. นักเรียนที่เรียน โดยใช้เอกสารประกอบการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระดนตรี) เรื่อง คนตรีสากล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนทดสอบหลังการใช้เอกสารประกอบการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระดนตรี) เรื่อง คนตรีสากล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าก่อนการใช้เอกสารประกอบการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้เอกสารประกอบการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระดนตรี) เรื่อง คนตรีสากล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ประดิษฐ์ เหล็กสิงห์ (2553: ออนไลน์) ศึกษาเรื่องการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียน สาระดนตรีเพิ่มเติม รายวิชา ศ 21202 กีตาร์ขั้นพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำเอกสารประกอบการเรียน สาระดนตรีเพิ่มเติม รายวิชา ศ 21202 กีตาร์ขั้นพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอุตรดิตถ์ หลังการเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียน สาระดนตรีเพิ่มเติม รายวิชา ศ 21202 กีตาร์ขั้นพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อเอกสารประกอบการเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนาครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอุตรดิตถ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ที่เลือกเรียนสาระดนตรีเพิ่มเติม รายวิชา ศ 21202 กีตาร์ขั้นพื้นฐาน จำนวนนักเรียน 20 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ใช้เวลาในการทดลอง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 20 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวม 40 ชั่วโมง ประเมินผลโดยใช้ทดสอบก่อนเรียน ประเมินจากการทำกิจกรรมระหว่างเรียน ทดสอบหลังเรียนและวัด ความพึงพอใจของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าที (t-test for dependent)

ผลการศึกษาพบว่า

1. เอกสารประกอบการเรียน สาระดนตรีเพิ่มเติม รายวิชา ศ 21202 กีตาร์ขั้นพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าประสิทธิภาพ E1/E2 เฉลี่ย 84.32/83.63 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียน โดยใช้เอกสารประกอบการเรียน ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.10 ส่วนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 33.45 เมื่อเทียบ

กับค่าที่ (t-test for dependent) พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อเอกสารประกอบการเรียนมีค่าเฉลี่ย 4.66 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.21 ซึ่งอยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด

กรกฎ ถนอมสิน. (2554: ออนไลน์) ศึกษาเรื่องการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียน รายวิชา คนตรีสากล 2 รหัสวิชา ศ 30245 การฝึกปฏิบัติคีย์บอร์ด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งมีวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียน รายวิชา คนตรีสากล 2 รหัสวิชา ศ 30245 การฝึกปฏิบัติคีย์บอร์ด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ที่กำหนด 80 / 80 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลัง เรียน ด้วยเอกสารประกอบการเรียน รายวิชา คนตรีสากล 2 รหัสวิชา ศ 30245 การฝึกปฏิบัติ คีย์บอร์ด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มี ต่อการเรียน โดยใช้เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา คนตรีสากล 2 รหัสวิชา ศ 30245 การฝึก ปฏิบัติคีย์บอร์ด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ผลการศึกษาพบว่า

1. ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียน รายวิชา คนตรีสากล 2 รหัสวิชา ศ 30245 การฝึกปฏิบัติคีย์บอร์ด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 84.10 / 88.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ ที่กำหนดคือ 80 / 80

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียน โดยใช้เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา คนตรี สากล 2 รหัสวิชา ศ 30245 การฝึกปฏิบัติคีย์บอร์ด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสา คัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีผลการเรียน ดีขึ้น

3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียน โดยใช้เอกสาร ประกอบการเรียน รายวิชา คนตรีสากล 2 รหัสวิชา ศ 30245 การฝึกปฏิบัติคีย์บอร์ด ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

วณิ ลัดดาภรณ์ (2542) ได้ทำการศึกษาประสิทธิภาพของแบบฝึกซ้ำร้องประสานเสียงใน รายวิชา MSID 102 มหาวิทยาลัยมหิดล สำหรับนักศึกษาระดับชั้นปริญญาตรีปีที่1 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า แบบฝึกที่สร้างขึ้นมีค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 คือ ผลการเรียนจากแบบทดสอบระหว่างเรียนภาคทฤษฎีร้อยละ 99.08 ภาคปฏิบัติร้อยละ 87.04 และผล การเรียนจากแบบทดสอบหลังเรียนภาคทฤษฎีร้อยละ 95.60 ภาคปฏิบัติร้อยละ 90.20

สมศักดิ์ สนใจ (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการสอนการอ่านและร้องโน้ต สากล รายวิชา คส 114 กิตติศิลป์สากล 2 ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นกลางปีที่ 1

ที่เลือกปฏิบัติวิชาเอกคิดศิลป์สากล จากวิทยาลัยนาฏศิลป์ ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 80.17 / 84.32 มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 80/80 นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีพัฒนาการด้านความรู้ความเข้าใจสูงกว่าก่อนเรียน ผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

ปิยมาภรณ์ สบายแท้ (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนเรื่อง ทฤษฎีดนตรีสากลพื้นฐาน ผ่านทักษะขับร้องประสานเสียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/5 โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 92.41 / 93.66 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยชุดการสอนมีพัฒนาการด้านความรู้ความเข้าใจสูงกว่าก่อนเรียน ผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

ปิ่นท้ชชนิด ปัญญาสังข์ (2550) ได้ทำการวิจัยสอนวิชาขับร้องสากล กรณีศึกษาโรงเรียนดนตรีมี ฟา ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ครูส่วนใหญ่ทำแผนการสอนแบบอาทิตยต์ต่ออาทิตยต์สำหรับเทคนิคและวิธีสอนจะใช้วิธีการอธิบาย การเลียนแบบ โดยครูเป็นต้นแบบ การทำซ้ำ และการสอนปฏิบัติควบคู่ไปกับทฤษฎี ด้านครุภัณฑ์ทางดนตรี ได้แก่ เปียโน ส่วนสื่อช่วยสอน ได้แก่ หนังสือโน้ตเพลง หนังสือเนื้อเพลง ซีดีเพลง วีซีดีคาราโอเกะ เครื่องเล่นคาราโอเกะ เครื่องเสียง โทรทัศน์ ไมโครโฟน กระจก และดีวีดีคอนเสิร์ต ในด้านวัดผลและประเมินผลส่วนใหญ่จะประเมินผลโดยครูผู้สอน การส่งนักเรียนแสดงคอนเสิร์ต การส่งนักเรียนสอบวัดผลสถาบันต่างประเทศและการประเมินผลด้วยตัวนักเรียนเอง ส่วนปัญหาในการเรียนการสอนส่วนใหญ่เกิดจากตัวนักเรียนและผู้ปกครองยังมีความเข้าใจผิดในการเรียนร้องเพลง นักเรียนรู้จักเพลงน้อยสื่อในการเรียนการสอนไม่เพียงพอ และไม่มีคุณภาพ นักเรียนไม่ซ้อม เสนอข้อเสนอแนะว่าน่าจะมีการจัดทำหลักสูตรการสอนโดยเพิ่มเนื้อหาด้านทักษะทางดนตรี มีสื่อในการเรียนเพิ่มขึ้น มีการอบรมด้านเทคนิคการสอนต่างๆ ให้กับครูและมีการวัดระดับความสามารถของนักเรียนให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น

6.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

สภาราสต้าร์ (Sbaratta, 1975) ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างชุดการสอนเพื่อสอนเรียงความแก่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 แห่งมหาวิทยาลัยบอสตัน ที่เรียนวิชาการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเรียงความ และทัศนคติของนักเรียนที่เรียน โดยใช้ชุดการสอนกับนักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนปรกติ ชุดการสอนแบ่งหน่วยการเรียนออกเป็น 5 หน่วย ได้แก่ การอ่าน การเล่นเกมภาษา ประสพการณ์ส่วนตัว เทคนิคในการเขียนงาน ศึกษาค้นคว้าวิจัยการเขียนในเชิงโต้แย้ง และการเขียนวิจารณ์ ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการสอน มีความสามารถทั่วไปในการเขียนเรียงความ การเขียนโครงสร้างของประโยคและส่วนประกอบของ

ประโยชน์สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการสอน มีทัศนคติที่ดีต่อการเขียนเรียงความ สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แอนเดอร์สัน (Anderson, 1982) ได้สร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาในระดับเตรียมประถม ศึกษาโดยใช้ชุดการสอนด้วยตนเองกับการสอนแบบบรรยาย ผลการวิจัยพบว่ามีผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จากกลุ่มที่สอนโดยใช้ชุดการสอนด้วยตนเองและการสอบแบบบรรยาย ทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การวางแผนการสอนและวิธีสอนแต่ไม่มีความแตกต่างกันด้านทัศนคติที่มีต่อวิชาสังคมศึกษาและครูฝึกสอน โดยชอบชุดการสอนด้วยตนเอง

วีวาส (Vivas, 1986) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบพัฒนาและประเมินค่าของการรับรู้ทางความคิดของนักเรียนเกรด 1 ในประเทศเวเนซุเอล่า โดยใช้ชุดการสอนจากการศึกษาเกี่ยวกับความเข้าใจในการพัฒนาทักษะทั้ง 5 ด้าน คือด้านความคิด ด้านความพร้อมในการเรียน ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านเซวปัญหาและด้านการปรับตัวทางสังคม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 1 จากโรงเรียนเรนีส์กัวเนียร์ เขตรัฐมิลินค้ำ ประเทศเวเนซุเอล่า จำนวน 214 คน แบ่งเป็น กลุ่มทดลอง 3 ห้องเรียน จำนวน 114 คน ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอน กลุ่มควบคุม 3 ห้องเรียน จำนวน 100 คน ได้รับการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมีความสามารถเพิ่มขึ้นในด้านความคิด ด้านความพร้อมในการเรียน ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านเซวปัญหา และด้านการปรับตัวทางสังคม หลังจากได้รับการสอนด้วยชุดการสอนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนการปฏิบัติฟลูตพื้นฐาน ผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามหัวข้อ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านปลักแรด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 มีจำนวนทั้งสิ้น 32 คน ที่ได้เลือกเรียนวิชาชุมนุมดนตรีตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2555

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านปลักแรด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 32 คน ได้มาด้วยวิธีการเลือกอย่างเจาะจง เพราะเป็นนักเรียนทั้งหมดที่ได้เลือกเรียนวิชาชุมนุมดนตรี ตามหลักสูตรโรงเรียนบ้านปลักแรด พุทธศักราช 2553

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

2.1 เอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติฟลูตพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงราวงฮ้อนยุค ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วย

2.1.1 เอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติฟลูตพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงราวงฮ้อนยุคระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2.1.2 แผนภาพระบบนิ้ว สรีระการปฏิบัติฟลูต

2.1.3 แผนภาพแสดงโน้ตสากล

2.1.4 แบบทดสอบระหว่างเรียนในหน่วยที่ 1 – 3

2.1.5 แบบทดสอบวัดความสามารถในการเป่าฟลูต ระหว่างเรียนในหน่วยที่ 4 – 6

2.2 แบบประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียน (Pre – test) หลังเรียน (Post – test)

เป็นเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนด้วย เอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติ ฟลูตพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุคระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 คือแบบทดสอบวัดความรู้ทั่วไปในด้านการปฏิบัติฟลูต (ภาคทฤษฎี)

ตอนที่ 2 คือแบบประเมินเพื่อวัดความสามารถในการปฏิบัติฟลูต (ภาคทักษะ)

3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ มีรายละเอียดซึ่งจะนำเสนอ ดังต่อไปนี้

3.1 การสร้างและการพัฒนาเอกสารเอกสารประกอบการสอนการปฏิบัติฟลูตสำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีขั้นตอนและกระบวนการสร้างดังนี้

3.1.1 กำหนดจุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า เพื่อพัฒนาเอกสารประกอบการสอน การปฏิบัติฟลูต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

3.1.2 ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเอกสารประกอบการสอน การปฏิบัติฟลูต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

3.1.3 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับหลักการและวิธีการพัฒนาเอกสารประกอบการ สอนการปฏิบัติฟลูต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

3.1.4 สร้างเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติฟลูตพื้นฐาน โดยการ ประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุคระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ให้สอดคล้องกับ เนื้อหา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1.4.1 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 แนวคิดในการพัฒนาเอกสารประกอบการสอน การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค (1 ชั่วโมง)

3.1.4.2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ระบบนิ้วการปฏิบัติแบบฝึกหัด (4 ชั่วโมง)

3.1.4.3 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เทคนิคการปฏิบัติฟลูตตามบทเพลง (4 ชั่วโมง)

3.1.4.4 หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การปฏิบัติฟลูตตามเทคนิคต่างๆ ในบทเพลง

ภูมิปัญญาท้องถิ่น (4 ชั่วโมง)

3.1.4.5 หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การปฏิบัติฟลูตตามเทคนิคต่างๆในบทเพลง ภูมิปัญญาท้องถิ่น (5 ชั่วโมง)

3.1.4.6 หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 ภูมิปัญญาท้องถิ่นร่ววงโยนยุคสู่การปฏิบัติฟลูต พื้นฐาน (2 ชั่วโมง)

3.1.5 การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1.5.1 วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและจุดประสงค์การเรียนรู้กลุ่มสาระศิลปะ (สาระดนตรี)ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

3.1.5.2 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอนโดยใช้เอกสารประกอบการสอน รายวิชาปฏิบัติฟลูตพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ววงโยนยุคระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 6 แผน

3.1.6 ผู้วิจัยนำเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติฟลูตพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ววงโยนยุคระดับ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) และประเมินคุณภาพของเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติฟลูตพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพลงร่ววงโยนยุคระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยได้จัดแบ่งการประเมินออกเป็นด้านต่างๆ

สำหรับการประเมินและการให้ความหมายของค่าที่วัดได้ดังนี้ การประเมินแบ่งระดับ เป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เหมาะสมมาก

ระดับ 3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เหมาะสมน้อย

ระดับ 1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

การให้ความหมาย โดยการให้ค่าเฉลี่ยเป็นรายด้านและรายข้อ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง เหมาะสมน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง เหมาะสม

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง เหมาะสมมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

โดยได้ค่าการประเมินเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติฟลูตพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ววงโยนยุคระดับ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีค่าเฉลี่ย (\bar{X})

เท่ากับ 4.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.54 ซึ่งแสดงว่าเอกสารประกอบการสอนฯ มีความเหมาะสมมากที่สุด โดยผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงในเรื่องของ การใช้อักษรการเน้นคำ คำแนะนำวิธีการใช้ให้ชัดเจน และควรจัดรูปภาพให้มีขนาดใหญ่เหมาะสมกับกระดาษ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญไว้ในตารางที่ 11 หน้า 118 ภาคผนวก ก

3.1.7 ผู้วิจัยปรับปรุงเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติฟุตพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุคระดับ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญอีกครั้งหนึ่ง

3.1.8 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติฟุตพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุคระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ดังนี้

3.1.8.1 การทดลองแบบรายบุคคล (1: 1) ผู้วิจัยนำเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติฟุตพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุคระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่เลือกเรียนชุมนุมดนตรีสากล ของโรงเรียนบ้านปลักแรด อำเภอบางระกำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โดยสุ่มเลือกนักเรียนในกลุ่มนักเรียนเก่ง 1 คน นักเรียนในกลุ่มปานกลาง 1 คน และนักเรียนในกลุ่มอ่อน 1 คน เพื่อให้นักเรียนทดลองใช้เอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติฟุตพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุคระดับ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

จากการทดลองใช้ครั้งนี้ พบว่า เอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติฟุตพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุคระดับ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีข้อบกพร่องที่ต้องนำมาปรับปรุงแก้ไข ได้แก่ การเลือกใช้ภาษาและคำศัพท์ที่ยากเกินไปไม่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ผู้เรียนไม่เข้าใจแผนภาพระบบนี้ว่า สรีระการปฏิบัติฟุตและแผนภาพแสดงโน้ตสากล การใช้เลือกใช้ภาพไม่สื่อความหมายกับผู้เรียน ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขเอกสารประกอบการสอน ให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น แล้วนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาความเหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง

3.1.8.2 การทดลองหาประสิทธิภาพกับกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้นำเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติฟุตพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุคระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ไปใช้จัดการเรียนการสอนจริง (Trial Run) ให้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านปลักแรด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555

จำนวน 32 คน พบว่า เอกสารประกอบการเรียนเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติพลุด พื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุคระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคทฤษฎี (ความรู้) มีประสิทธิภาพโดยรวมเท่ากับ 87.34/ 83.13 และภาคทักษะ (การปฏิบัติ) มีประสิทธิภาพโดยรวมเท่ากับ 82.19/ 84.58 ซึ่งผ่านเกณฑ์ประสิทธิภาพในการทดลองใช้นวัตกรรม ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ระดับ 80/ 80 ซึ่งได้นำเสนอไว้ในตารางที่ 5 หน้า 90 และ ตารางที่ 6 หน้า 91 ของบทที่ 4

3.2 แบบประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียน หลังเรียน (Pretest - Posttest) เป็นเครื่องมือ ประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนด้วย เอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติพลุด พื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ ตอนที่ 1 คือแบบทดสอบวัดความรู้ทั่วไปในด้านการปฏิบัติพลุด (ภาคทฤษฎี) และตอนที่ 2 คือแบบประเมินเพื่อวัดความสามารถในการปฏิบัติพลุด (ภาคทักษะ) ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาตาม ขั้นตอนและกระบวนการสร้างดังนี้

3.2.1 ตอนที่ 1 คือแบบทดสอบวัดความรู้ทั่วไปในด้านการปฏิบัติพลุด (ภาคทฤษฎี) มีลักษณะเป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ (multiple choice) 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ กำหนด การให้คะแนน คือ ถ้าผู้เรียนตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดผิดได้ 0 คะแนน ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนา ตามขั้นตอนและกระบวนการสร้างดังนี้

3.2.1.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อหาทั้งหมดในแต่ละหน่วยของเอกสาร ประกอบการสอนการปฏิบัติพลุด โดยกำหนดให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ให้ครอบคลุม ทุกหน่วยการเรียนรู้

3.2.1.2 สร้างแบบทดสอบวัดความรู้ทั่วไปในด้านการปฏิบัติพลุด ให้ครอบคลุม จุดประสงค์ทุกหน่วยการเรียนรู้ จำนวน 40 ข้อ

3.2.1.3 หากความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Face Validity) โดยนำแบบทดสอบที่สร้าง ขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีสากลจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงและ ความถูกต้องของเนื้อหา โดยมีผู้เชี่ยวชาญคั้งแสดงไว้ในภาคผนวก ก

3.2.1.4 ในขั้นนี้ผู้วิจัยนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ หาดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง แบบทดสอบก่อนเรียน หลังเรียนแต่ละข้อกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยจัดทำตารางวิเคราะห์เนื้อหาให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ พิจารณาว่า แบบทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน แต่ละข้อสามารถวัดความรู้ความสามารถของผู้เรียนได้ตรงตาม จุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนจากการพิจารณา ดังนี้

ให้ 1 เมื่อแน่ใจว่าแบบทดสอบวัดได้ตามจุดประสงค์

ให้ 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบวัดได้ตรงตามจุดประสงค์

ให้ -1 เมื่อแน่ใจว่าแบบทดสอบวัดได้ไม่ตรงตามจุดประสงค์

3.2.1.5 หาค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาลงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านในการคัดเลือกแบบทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน ที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ไว้ใช้ต่อไป จากการนำมาคำนวณพบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 ผู้วิจัยได้คัดเลือกไว้จำนวน 30 ข้อ ผู้วิจัยได้รายงานไว้ในตารางที่ 12 หน้า 125-126 ภาคผนวก ค

3.2.1.6 ปรับปรุงแก้ไข แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจพิจารณาอีกครั้งแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะให้เรียบร้อย

3.2.1.7 ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดความรู้ทั่วไปในด้านการปฏิบัติพลุด (ภาคทฤษฎี) ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่เลือกเรียนชุมนุมดนตรีสากล ของโรงเรียนบ้านปลักแรด อำเภอบางระกำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยดำเนินการสอบด้วยตนเอง แล้วตรวจให้คะแนนโดยข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนนข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบหรือตอบเกิน 1 ตัวเลือกในข้อเดียวกันให้ 0 คะแนน เมื่อตรวจให้คะแนนเรียบร้อยแล้วจึงนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) แบบ Item Total Correlation รายข้อ และค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของปรกรณ์ ประจัญบาน (2550) ผลการคำนวณค่าสถิติ ผู้วิจัยนำเสนอไว้ใน ตารางที่ 13 หน้า 124-128 ภาคผนวก ค ซึ่งมีค่าความยาก (p) ของข้อสอบอยู่ระหว่างอยู่ระหว่าง 0.50 ถึง 0.70 ค่าเฉลี่ยทั้งฉบับเท่ากับ 0.61 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของข้อสอบ อยู่ระหว่าง 0.21 ถึง 0.62 ค่าเฉลี่ยทั้งฉบับเท่ากับ 0.35 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.8214

3.2.2 ตอนที่ 2 คือแบบประเมินเพื่อวัดความสามารถในการปฏิบัติพลุด (ภาคทักษะ) มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

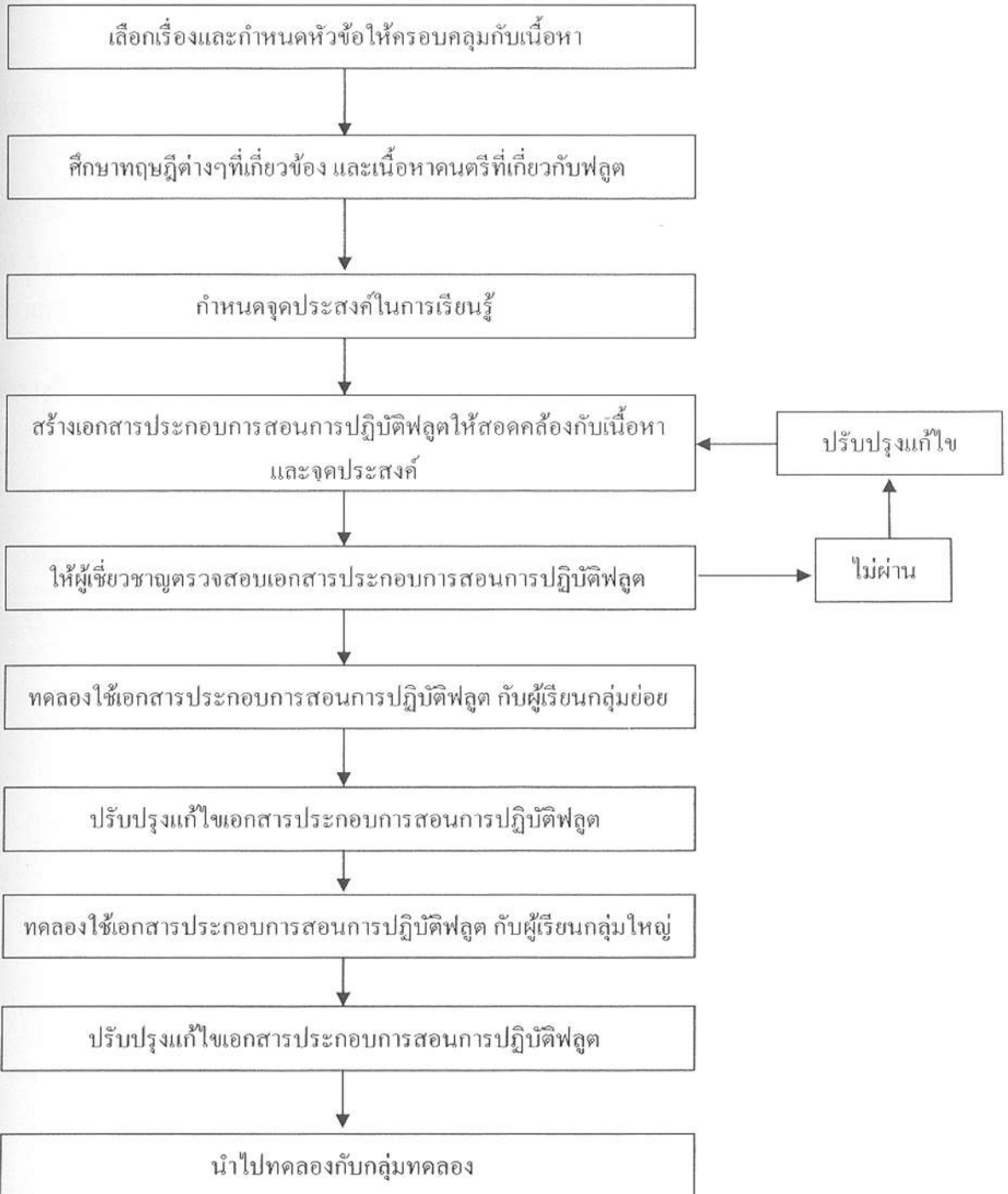
3.2.2.1 กำหนดหัวข้อและเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน

- 1) จังหวะ
- 2) ทำนองเพลง
- 3) คุณภาพเสียง
- 4) ความคล่องแคล่ว
- 5) ท่าทางการเป่า

3.2.2.2 ผู้วิจัยนำแบบประเมินเพื่อวัดความสามารถในการปฏิบัติฟลูต (ภาคทักษะ) เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสมของกำหนดหัวข้อและเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน ด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยผู้เชี่ยวชาญ IOC (Index of item Objective Congruence) นำข้อมูลที่รวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item Objective Congruence) แล้วเลือกค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 0.84 ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงเกณฑ์การประเมินให้กะทัดรัดและเข้าใจง่าย ให้ตรงกับวัตถุประสงค์การศึกษา

3.2.2.3 ผู้วิจัยนำแบบประเมินเพื่อวัดความสามารถในการปฏิบัติฟลูต (ภาคทักษะ) ที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (try out) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่เลือกเรียนชุมนุมดนตรีสากล ของโรงเรียนบ้านปลักแรด อำเภอบางระกำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 30 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ต้องการ แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบประเมินเพื่อวัดความสามารถในการปฏิบัติฟลูต (ภาคทักษะ) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของ (Cronbach) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .9062 ซึ่งผู้วิจัยได้รายงานไว้ในผู้วิจัยได้รายงานไว้ในตารางที่ 14 หน้า 136-142 ภาคผนวก ง

ขั้นตอนการสร้างเอกสารประกอบการสอนการปฏิบัติฟลุต สรุปได้ดังภาพประกอบดังนี้

ภาพที่ 11 สรุปขั้นตอนการสร้างเอกสารประกอบการสอนการปฏิบัติฟลุต

4. วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ทดสอบก่อนเรียน (Pre – test) ด้วยแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อตรวจสอบความรู้ก่อนการเรียนด้วยเอกสารประกอบการสอนการปฏิบัติฟลูต

2. ผู้วิจัยดำเนินการสอนเองทั้งหมด ตามเนื้อหาที่กำหนดไว้ในเอกสารประกอบการสอน ตลอดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ระยะเวลาในการสอน 20 ชั่วโมง โดยแบ่งเป็น 5 กลุ่มๆ ละ 6 คนเหลือเศษ 2 คนเลือกกลุ่มตามความสมัครใจ สัปดาห์ละ 2 วัน โดยจัดการเรียนการสอนในวันพฤหัสบดี 1 ชั่วโมง และวันศุกร์ 2 ชั่วโมง ดังรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4 ระยะเวลาที่ใช้จัดการเรียนการสอนด้วยเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติ ฟลูตพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุคระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ครั้งที่	ตัวชี้วัด	แผนการจัดการเรียนรู้
(1 ช.ม)	1 มิ.ย. 2555	ปฐมนิเทศ ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน
1	1 มิ.ย. 2555	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 1. แนวคิดในการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนฟลูตพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค 1.1 ประวัติฟลูต 1.2 ประวัติฟลูตทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน
(1 ช.ม)	7 มิ.ย. 2555	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 2. ระบบนี้เกี่ยวกับการปฏิบัติแบบฝึกหัด 2.1 ระบบ fingerings flute
3	8 มิ.ย. 2555	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 2.2 สรีระการปฏิบัติฟลูตพื้นฐาน 2.2.1 แบบฝึกหัดที่ 1 ฝึกปฏิบัติโน้ต โด 2.2.2 แบบฝึกหัดที่ 2 ฝึกปฏิบัติโน้ต เร 2.2.3 แบบฝึกหัดที่ 3 ฝึกปฏิบัติโน้ต มี

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ครั้งที่	ตัวชี้วัด	แผนการจัดการเรียนรู้
4 (1 ช.ม)	8 มิ.ย. 2555	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2</p> <p>2.2 สรีระการปฏิบัติฟลูตพื้นฐาน</p> <p>2.2.4 แบบฝึกหัดที่ 4 ฝึกปฏิบัติโน้ต มีแฟล็ต</p> <p>2.2.5 แบบฝึกหัดที่ 5 ฝึกปฏิบัติโน้ต ฟา</p> <p>2.2.6 แบบฝึกหัดที่ 6 ฝึกปฏิบัติโน้ต ซอล</p>
5 (1 ช.ม)	14 มิ.ย. 2555	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2</p> <p>2.2 สรีระการปฏิบัติฟลูตพื้นฐาน</p> <p>2.2.7 แบบฝึกหัดที่ 7 ฝึกปฏิบัติโน้ต ลา</p> <p>2.2.8 แบบฝึกหัดที่ 8 ฝึกปฏิบัติโน้ต ที</p> <p>2.2.9 แบบฝึกหัดที่ 9 ฝึกปฏิบัติโน้ต ทีแฟล็ต</p> <p>2.2.10 แบบฝึกหัดที่ 10 ฝึกปฏิบัติโน้ตกันเถอะ</p>
6 (1 ช.ม)	15 มิ.ย. 2555	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3</p> <p>3. เทคนิคการปฏิบัติฟลูตตามบทเพลง</p> <p>3.1 เทคนิคการปฏิบัติ legato</p> <ul style="list-style-type: none"> - แบบฝึกหัดการปฏิบัติ legato - วรรณคดีวันนี้มีนัด <p>3.2 เทคนิคการปฏิบัติ staccato</p> <ul style="list-style-type: none"> - แบบฝึกหัดการปฏิบัติ staccato - วรรณคดีดอกบัวไทย
7 (1 ช.ม)	15 มิ.ย. 2555	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3</p> <p>3. เทคนิคการปฏิบัติฟลูตตามบทเพลง</p> <p>3.3 เทคนิคการปฏิบัติ accent</p> <ul style="list-style-type: none"> - แบบฝึกหัดการปฏิบัติ accent - วรรณคดีขลุ่ยระนาด

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ครั้งที่	ตัวชี้วัด	แผนการจัดการเรียนรู้
8 (1 ชม.)	21 มิ.ย. 2555	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3</p> <p>3. เทคนิคการปฏิบัติฟลูตตามบทเพลง</p> <p>3.4 เทคนิคการปฏิบัติ pick-up- note</p> <ul style="list-style-type: none"> - แบบฝึกหัดการปฏิบัติ pick-up- note - วรรณคดีเพลงเชษฐมาราวงไทย <p>3.5 เทคนิคการปฏิบัติ trill</p> <ul style="list-style-type: none"> - แบบฝึกหัดการปฏิบัติ trill - วรรณคดีเพลงมัทรากรม <p>3.6 เทคนิคการปฏิบัติ fermata</p> <ul style="list-style-type: none"> - วรรณคดีเพลงสายลำดวน
9 (1 ชม.)	22 มิ.ย 2555	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3</p> <p>3. เทคนิคการปฏิบัติฟลูตตามบทเพลง</p> <p>3.7 เทคนิคการปฏิบัติ tenuto</p> <ul style="list-style-type: none"> - วรรณคดีเพลงชิงนางวันแม่พันทอง <p>3.8 เทคนิคการปฏิบัติ bend</p> <ul style="list-style-type: none"> - วรรณคดีเพลงวันไฉนไม่ได้มา <p>3.9 เทคนิคการปฏิบัติ fall</p> <ul style="list-style-type: none"> - วรรณคดีเพลงโลกที่เราสร้างสรรค์
10 (1 ชม.)	22 มิ.ย. 2555	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4</p> <p>4. ปฏิบัติฟลูตตามเทคนิคต่างๆในบทเพลงภูมิปัญญาท้องถิ่น เพลงราวงย่อนยุค</p> <p>4.1 บทเพลงวันนี้มีนัดปฏิบัติ legato</p>
11 (1 ชม.)	22 มิ.ย.2555	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4</p> <p>4. ปฏิบัติฟลูตตามเทคนิคต่างๆในบทเพลงภูมิปัญญาท้องถิ่น เพลงราวงย่อนยุค</p> <p>4.2 บทเพลงดอกบัวไทย ปฏิบัติ staccato</p>

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ครั้งที่	ตัวชี้วัด	แผนการจัดการเรียนรู้
12 (1 ช.ม)	28 มิ.ย 2555	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4</p> <p>4. ปฏิบัติฟลูตตามเทคนิคต่างๆ ในบทเพลงภูมิปัญญาท้องถิ่น เพลงรำวงย้อนยุค</p> <p>4.3 บทเพลงขลุ่ยลำแพน ปฏิบัติ accent</p>
13 (1 ช.ม)	29 มิ.ย 2555	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4</p> <p>4. ปฏิบัติฟลูตตามเทคนิคต่างๆ ในบทเพลงภูมิปัญญาท้องถิ่น เพลงรำวงย้อนยุค</p> <p>4.4 บทเพลงมีกรรม ปฏิบัติ pick-up- note</p>
14 (1 ช.ม)	5 ก.ค. 2555	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5</p> <p>5. ปฏิบัติฟลูตตามเทคนิคต่างๆ ในบทเพลงภูมิปัญญาท้องถิ่น เพลงรำวงย้อนยุค</p> <p>5.1 บทเพลงเชิดมารำวงไทย ปฏิบัติ trill</p>
15 (1 ช.ม)	6 ก.ค. 2555	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5</p> <p>5. ปฏิบัติฟลูตตามเทคนิคต่างๆ ในบทเพลงภูมิปัญญาท้องถิ่น เพลงรำวงย้อนยุค</p> <p>5.2 บทเพลงสายลำดวน ปฏิบัติ fermata</p>
16 (1 ช.ม)	6 ก.ค. 2555	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5</p> <p>5. ปฏิบัติฟลูตตามเทคนิคต่างๆ ในบทเพลงภูมิปัญญาท้องถิ่น เพลงรำวงย้อนยุค</p> <p>5.3 บทเพลงชิงรางวัลแม่พันทอง ปฏิบัติ tenuto</p>
17 (1 ช.ม)	12 ก.ค.2555	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5</p> <p>5. ปฏิบัติฟลูตตามเทคนิคต่างๆ ในบทเพลงภูมิปัญญาท้องถิ่น เพลงรำวงย้อนยุค</p> <p>5.4 บทเพลงวันไฉฉินไม่ได้มา ปฏิบัติ bend</p>

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ครั้งที่	ตัวชี้วัด	แผนการจัดการเรียนรู้
18 (1 ช.ม)	13 ก.ค 2555	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 5. ปฏิบัติฟลูตตามเทคนิคต่างๆในบทเพลงภูมิปัญญาท้องถิ่น เพลงราวงย้อนยุค 5.5 บทเพลงโลกที่เราสร้างสรรค์ปฏิบัติ fall
19 (1 ช.ม)	13 ก.ค 2555	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 6. ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงราวงย้อนยุคสู่การปฏิบัติฟลูตกับ การประยุกต์บทเพลงใหม่ 6.1 บทเพลง ภูมิปัญญาไทยในสากล
20 (1 ช.ม)	19 ก.ค 2555	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 6. ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงราวงย้อนยุคสู่การปฏิบัติฟลูตกับ การประยุกต์บทเพลงใหม่ 6.1 บทเพลง ภูมิปัญญาไทยในสากล
(1 ช.ม)	20 ก.ค 2555	ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน

3. เมื่อสิ้นสุดการเรียนในเนื้อหาของแต่ละหน่วย ผู้วิจัยจะประเมินผลด้วยแบบทดสอบระหว่างเรียนในแต่ละบทต่างๆ เพื่อรวมผลการประเมินคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ

4. เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post – test) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียน หลังการเรียน โดยใช้เอกสารประกอบการสอนเรื่องการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาการปฏิบัติฟลูตพื้นฐานโดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงราวงย้อนยุค ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พร้อมกับดำเนินการสอบภาคทักษะ(การปฏิบัติ) หลังเรียน โดยใช้แบบประเมินเพื่อวัดความสามารถในการปฏิบัติฟลูต (ภาคทักษะ) อีกครั้งหนึ่ง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียนการสอน ตามเกณฑ์ ประสิทธิภาพ 80/80
2. วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการทดสอบที (t-test Dependent)

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลคำนวณหาค่าต่าง ๆ ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน

- 1.1 หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) คำนวณจากสูตร (วาโร พึงสวัสดิ์, 2546, น.95)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนข้อมูล

- 1.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คำนวณจากสูตร (วาโร พึงสวัสดิ์, 2546, น.6)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{N - 1}}$$

เมื่อ S.D. แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนนักเรียน

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติ t-test

Dependent sample (วาโร เฟ็งสวัสดิ์, 2546, น.99)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}} \quad \text{เมื่อ } df = n - 1$$

เมื่อ D แทน ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่

n แทน จำนวนคู่

$\sum D^2$ แทน ผลรวมของผลต่างของคะแนนแต่ละตัวกำลังสอง

$(\sum D)^2$ แทน ผลรวมของผลต่างของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

3. การคำนวณค่าประสิทธิภาพ E_1, E_2 (วาโร เฟ็งสวัสดิ์, 2546, น.43) คำนวณจากสูตร

$$E_1 = \frac{\sum X}{A} \times 100$$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพกระบวนการ

$\sum X$ แทน คะแนนรวมจากการทำกิจกรรม

A แทน คะแนนเต็มของกิจกรรมทุกจุดประสงค์รวมกัน

N แทน จำนวนผู้เรียนทั้งหมด

$$E_2 = \frac{\sum f}{B} \times 100$$

เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพผลลัพธ์

$\sum f$ แทน คะแนนรวมของการทำแบบทดสอบหลังเรียน

B แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน

N แทน จำนวนผู้เรียนทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง เอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติพลุดพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้
ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงยี่อนยุค ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น นี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ

1. พัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติพลุดพื้นฐาน โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา
ท้องถิ่นเพลงร่ำวงยี่อนยุค ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้น ที่เรียนด้วยเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติพลุดพื้นฐาน
โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงยี่อนยุค ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ผู้วิจัยจึงนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ออกเป็น 2 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติพลุด
พื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงยี่อนยุค ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ก่อนเรียน หลังเรียนที่เรียนด้วยเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติพลุดพื้นฐาน โดยประยุกต์ใช้
ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงยี่อนยุค ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติฟุตพื้นฐาน
โดยการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย่อนยุค ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตารางที่ 5 ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอนฯ ภาคทฤษฎี (ความรู้) จากการนำไปใช้
จัดการเรียนการสอนจริง (Trial Run) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 32 คน

เอกสาร ประกอบ การสอนฯ	คะแนนกิจกรรมระหว่างเรียนจากการใช้ เอกสารประกอบการสอนฯ (E_1)				คะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (E_2)				
	คะแนน เต็ม	คะแนน รวมของ นักเรียน ที่ได้	เฉลี่ย	เฉลี่ย	คะแนน เต็ม	คะแนน รวมของ นักเรียน ที่ได้	เฉลี่ย	เฉลี่ย	
หน่วยที่ 1	20	565	17.66	88.28	30	798	24.94	83.13	
หน่วยที่ 2	20	551	17.22	86.09					
หน่วยที่ 3	20	561	17.53	87.66					
รวมทั้งหมด	60	1677	52.41	87.34					
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) = 87.34				ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) = 83.13					

จากตารางที่ 5 พบว่า เอกสารประกอบการสอนฯ ภาคทฤษฎี (ความรู้) มีประสิทธิภาพ
โดยรวมเท่ากับ 87.34/ 83.13 ซึ่งผ่านเกณฑ์ประสิทธิภาพในการทดลองใช้นวัตกรรม ตามเกณฑ์ที่ตั้ง
ไว้ที่ระดับ 80/ 80

ตารางที่ 6 ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอนฯ ภาคทักษะ(การปฏิบัติ) จากการนำไปใช้จัดการเรียนการสอนจริง (Trial Run) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 32 คน

เอกสารประกอบ	คะแนนประเมินทักษะ(การปฏิบัติ) ระหว่างเรียน (E_1)				คะแนนประเมินทักษะ(การปฏิบัติ) หลังเรียน (E_2)				
	คะแนนเต็ม	คะแนนรวมของนักเรียนที่ได้	เฉลี่ยเฉลี่ย	เฉลี่ยร้อยละ	คะแนนเต็ม	คะแนนรวมของนักเรียนที่ได้	เฉลี่ยเฉลี่ย	เฉลี่ยร้อยละ	
การสอนฯ									
หน่วยที่ 4	30	799	24.97	83.23	30	812	25.38	84.58	
หน่วยที่ 5	30	771	24.09	80.31	-	-	-	-	
หน่วยที่ 6	30	797	24.91	83.02					
รวมทั้งหมด	90	2367	73.97	82.19					
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) = 82.19				ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) = 84.58					

จากตารางที่ 6 พบว่า เอกสารประกอบการสอนฯ ภาคทักษะ(การปฏิบัติ) มีประสิทธิภาพโดยรวมเท่ากับ 82.19/ 84.58 ซึ่งผ่านเกณฑ์ประสิทธิภาพในการทดลองใช้ในนวัตกรรม ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ระดับ 80/ 80

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ก่อนเรียน-หลังเรียนที่เรียนด้วยเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติฟลูตพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตารางที่ 7 คะแนนผลสัมฤทธิ์ภาคทฤษฎี (ความรู้) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่เรียนด้วยเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติฟลูตพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (n = 32)

นักเรียน คนที่	คะแนนผลสัมฤทธิ์ภาคทฤษฎี(ความรู้)		คะแนนความก้าวหน้า (D)
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	
	30	30	
1	16	23	7
2	14	25	11
3	19	24	5
4	18	24	6
5	16	26	10
6	13	25	12
7	10	23	13
8	13	24	11
9	18	26	8
10	13	24	11
11	12	26	14
12	10	28	18
13	13	25	12
14	14	26	12
15	18	25	7
16	14	26	12
17	13	25	12

ตารางที่ 7 (ต่อ)

นักเรียน คนที่	คะแนนผลสัมฤทธิ์ภาคทฤษฎี (ความรู้)		คะแนนความก้าวหน้า (D)
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	
	30	30	
18	17	23	6
19	15	25	10
20	20	24	4
21	19	24	5
22	20	26	6
23	14	25	11
24	14	24	10
25	14	23	9
26	19	28	9
27	14	23	9
28	14	28	14
29	14	28	14
30	14	23	9
31	15	24	9
32	22	25	3
รวม	489	798	
ค่าเฉลี่ย	15.28	24.94	
ค่า S.D.	2.93	1.54	
ร้อยละ	50.94	83.13	

จากตารางที่ 7 พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคทฤษฎี (ความรู้) ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติพลุดพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงข้อนยุค ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 15.28 (ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.93) คิดเป็นร้อยละ 50.94 ส่วนคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 24.94 (ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.54) คิดเป็นร้อยละ 83.13

2.2 การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยสถิติทดสอบที่แบบไม่อิสระ (t-test dependent samples)

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติของการเปรียบเทียบคะแนนสอบก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (n = 32)

การทดสอบ	\bar{X}	S.D.	\bar{d}	S.D. _d	t	Sig.(2-tailed)
ก่อนเรียน	15.28	2.93				
หลังเรียน	24.94	1.54	9.66	3.37	16.23 *	0.000

* ระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตารางที่ 8 พบว่า การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 15.28 คะแนน (ค่า S.D. = 2.54) และ 24.94 คะแนน (ค่า S.D. = 1.54) ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 9 คะแนนประเมินภาคทักษะ(การปฏิบัติ) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ที่เรียนด้วยเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติพลุดพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้
ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (n = 32)

นักเรียน คนที่	คะแนนประเมินภาคทักษะ(การปฏิบัติ)		คะแนน ความก้าวหน้า (D)
	ระหว่างเรียน	หลังเรียน	
	30	30	
1	22.33	25.00	2.67
2	24.67	26.00	1.33
3	24.33	25.00	0.67
4	24.67	26.00	1.33
5	24.00	24.00	0.00
6	23.00	24.00	1.00
7	24.33	25.00	0.67
8	25.33	26.00	0.67
9	25.67	25.00	-0.67
10	24.33	26.00	1.67
11	25.33	26.00	0.67
12	23.67	26.00	2.33
13	24.00	26.00	2.00
14	25.33	25.00	-0.33
15	24.00	27.00	3.00
16	24.67	25.00	0.33
17	25.33	24.00	-1.33
18	25.00	25.00	0.00
19	24.00	26.00	2.00

ตารางที่ 9 (ต่อ)

นักเรียน คนที่	คะแนนประเมินทักษะ(การปฏิบัติ)		คะแนนความก้าวหน้า (D)
	ระหว่างเรียน	หลังเรียน	
	30	30	
20	25.00	27.00	2.00
21	25.33	25.00	-0.33
22	24.33	23.00	-1.33
23	26.00	25.00	-1.00
24	25.33	25.00	-0.33
25	24.33	26.00	1.67
26	24.67	25.00	0.33
27	25.33	26.00	0.67
28	24.67	25.00	0.33
29	25.67	26.00	0.33
30	24.00	25.00	1.00
31	25.33	26.00	0.67
32	25.00	26.00	1.00
รวม	789.00	812.00	
ค่าเฉลี่ย	24.66	25.38	
ค่า S.D.	0.80	0.87	
ร้อยละ	82.19	84.58	

จากตารางที่ 9 พบว่า คะแนนประเมินภาคทักษะ(การปฏิบัติ)ระหว่างเรียน ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติพลุดพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 24.66 (ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.80) คิดเป็นร้อยละ 82.19 ส่วนคะแนนประเมินภาคทักษะ (การปฏิบัติ) หลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.38 (ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.87) คิดเป็นร้อยละ 84.58

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติของการเปรียบเทียบคะแนนประเมินภาคทักษะ(การปฏิบัติ)ระหว่างเรียน หลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (n =32)

การทดสอบ	\bar{X}	S.D.	\bar{d}	S.D. _d	T	Sig.(2-tailed)
ก่อนเรียน	24.66	0.80				
หลังเรียน	25.38	0.87	0.72	1.10	3.70 *	0.0008

* ระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตารางที่ 10 พบว่าคะแนนประเมินภาคทักษะ (การปฏิบัติ)ระหว่างเรียน หลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 24.66 คะแนน (ค่า S.D. = 0.80) และ 25.38 คะแนน (ค่า S.D. = 0.87) ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนประเมินภาคทักษะ(การปฏิบัติ)ระหว่างเรียน และหลังเรียน พบว่า คะแนนประเมินภาคทักษะ(การปฏิบัติ)หลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าคะแนนประเมินภาคทักษะ(การปฏิบัติ)ระหว่างเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติพลุดพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในครั้งนี้ผู้วิจัยนำเสนอ วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติพลุดพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เรียนด้วยเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติพลุดพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติพลุดพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- 1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 1.2 กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 1.4 เก็บรวบรวมข้อมูล
- 1.5 วิเคราะห์ข้อมูล

2. การกำหนดประชากร

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านปลักแรด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 มีจำนวนทั้งสิ้น 32 คน ที่ได้เลือกเรียนวิชาชุมนุมดนตรี ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2555

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านปลักแรด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 32 คน ได้มาด้วยวิธีการเลือกอย่างเจาะจง เพราะเป็นนักเรียนทั้งหมดที่ได้เลือกเรียนวิชาชุมนุมดนตรี ตามหลักสูตรโรงเรียนบ้านปลักแรด พุทธศักราช 2553

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

3.1 เอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติฟลูตพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วย

3.1.1 แผนภาพระบบนิเวศ สรีระการปฏิบัติฟลูต

3.1.2 แผนภาพแสดงโน้ตสากล

3.1.4 แบบทดสอบระหว่างเรียนในหน่วยที่ 1 – 3

3.1.5 แบบทดสอบวัดความสามารถในการเป่าฟลูต ระหว่างเรียนในหน่วยที่ 4 – 6

3.2 แบบประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียน (Pre – test) หลังเรียน (Post – test)

เป็นเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนด้วย เอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติ ฟลูตพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุคระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ แบบทดสอบวัดความรู้ทั่วไปในด้านการปฏิบัติฟลูต (ภาคทฤษฎี) และแบบ ประเมินเพื่อวัดความสามารถในการปฏิบัติฟลูต (ภาคทักษะ)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

4.1 ทดสอบก่อนเรียน (Pre – test) ด้วยแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อตรวจสอบความรู้ก่อน เรียนด้วยเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติฟลูตพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุคระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

4.2 ผู้วิจัยดำเนินการสอนเองทั้งหมด ตามเนื้อหาที่กำหนดไว้ในเอกสารประกอบการ สอน ระยะเวลาการสอน 20 ชั่วโมง

4.3 เมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้ในเนื้อหาแต่ละหน่วย ผู้วิจัยจะประเมินผลด้วยแบบทดสอบหลังเรียนในแต่ละหน่วยต่างๆ เพื่อรวมผลการประเมินคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ

4.4 เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post – test) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน และหลังเรียน โดยใช้เอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติฟลูตพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุคระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ทดลองหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติฟลูตพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 โดยใช้สูตรการหาประสิทธิภาพ

5.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ด้วยการทดสอบค่า t ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ผลการทดลอง สรุปได้ดังนี้

1. เอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติฟลูตพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุคระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคทฤษฎี (ความรู้) มีประสิทธิภาพโดยรวมเท่ากับ 87.34/ 83.13 และภาคทักษะ (การปฏิบัติ) มีประสิทธิภาพโดยรวมเท่ากับ 82.19/ 84.58 เป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ระดับ 80/ 80

2. คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคทฤษฎี (ความรู้) ของนักเรียนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 24.94 (ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.54) สูงกว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคทฤษฎี (ความรู้) ก่อนเรียนที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.28 (ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.93) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคะแนนประเมินภาคทักษะ (การปฏิบัติ) หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.38 (ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.87) สูงกว่า คะแนนประเมินภาคทักษะ (การปฏิบัติ) ระหว่างเรียน ที่มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 24.66 (ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.80) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการวิจัยครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. เอกสารประกอบการเรียนเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติฟลูตพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพโดยรวมภาคทฤษฎี (ความรู้) เท่ากับ 87.34/ 83.13 หมายความว่า คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ที่ 1-3 ของเอกสารประกอบการสอน คะแนน ของนักเรียนทั้งหมดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 87.34 และคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนทั้งหมดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 83.13 และมีประสิทธิภาพโดยรวมภาคทักษะ (การปฏิบัติ) เท่ากับ 82.19/ 84.58 หมายความว่า คะแนนเฉลี่ยจากการประเมินภาคทักษะ (การปฏิบัติ) ระหว่างเรียนในแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ที่ 4-6 ของเอกสารประกอบการสอน 1 คะแนนของนักเรียนทั้งหมดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 82.19 และคะแนนเฉลี่ยจากการประเมินภาคทักษะ (การปฏิบัติ) หลังเรียนของนักเรียนทั้งหมดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 84.58 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ และสามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดีที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า เนื้อหาในแต่ละบทเรียนได้ถูกนำมาวิเคราะห์แยกออกให้ละเอียดยิ่งขึ้น โดยเริ่มจากเนื้อหาที่มีความยากง่ายไม่ซับซ้อน ผู้เรียนได้เรียนรู้และเข้าใจเนื้อหาจากง่ายไปสู่ยากตามลำดับ และเนื่องจาก เอกสารประกอบการสอน นี้ได้จัดทำในรูปของสื่อประสม ซึ่งเป็นการนำสื่อการเรียนรู้อะไรอย่าง มาสัมพันธ์กันตั้งแต่ สื่อตัวผู้สอน สื่อเอกสาร สื่ออุปกรณ์ดนตรี ซึ่งแต่ละชนิดมีจุดเด่นที่สนับสนุน ประสิทธิภาพการเรียนรู้ต่อกัน จึงทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและสนใจที่จะเรียนรู้จนจบเนื้อหา ซึ่งสอดคล้องกับหลักการทฤษฎี และจิตวิทยาที่นำมาใช้ในการผลิตเอกสารประกอบการสอน ของเสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต (2528, น.292-293) ที่กล่าวว่า การพัฒนาเอกสารประกอบการสอน ชิดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยคำนึงว่าการสอนนั้นไม่สามารถสร้างผู้เรียนให้เป็น แม่พิมพ์เดียวกันได้ในช่วง เวลาที่เท่ากัน เพราะผู้เรียนแต่ละคนจะเรียนรู้ตามวิถีทางของเขา และใช้เวลาเรียนเรื่องหนึ่ง ๆ ที่แตกต่างกันออกไป ความแตกต่างเหล่านี้มีความแตกต่างทางด้าน ความสามารถ สติปัญญา ความต้องการ ความสนใจ ร่างกาย อารมณ์ และสังคม ด้วยเหตุผลที่คนเรานั้น มีความแตกต่างกันดังกล่าว ผู้สร้างเอกสารประกอบการสอนจึงพยายามที่จะหาวิธีการที่เหมาะสม ที่สุดในการที่จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้อย่างประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ในชุดนั้นๆ ซึ่งวิธีที่เหมาะสมที่สุดวิธีหนึ่งก็คือการจัดการสอนรายบุคคลซึ่งเปิด โอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการ เรียนตามความแตกต่างของแต่ละคน การนำสื่อประสมมาใช้ เป็นการนำเอาสื่อการสอน หลายประเภทมาใช้สัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยข้อดีของสื่อแต่ละชนิดเพื่อให้ผู้เรียนเกิด ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น การเปิด โอกาสให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตรวจสอบ

ผลการเรียนของตนเองว่าถูกหรือผิดได้ทันที และการมีการเสริมแรงกล่าวคือผู้เรียนจะเกิดความภูมิใจที่ตนเองทำได้ถูกต้องเป็นการให้กำลังใจที่จะเรียนต่อไป ถ้าตนเองทำไม่ถูกต้องจะได้ทราบว่า สิ่งที่ต้องทำนั้นคืออะไร จะได้ใคร่ครวญพิจารณาทำให้เกิดความเข้าใจ โดยไม่ทำให้เกิดความท้อถอยหรือสิ้นหวังในการเรียน เพราะผู้เรียนจะมีโอกาสที่จะสำเร็จได้เหมือนคนอื่นๆ เหมือนกัน การเสริมแรงเป็นสิ่งเร้าที่ทำให้พฤติกรรมการเรียนรู้เกิดขึ้น และมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นอีก มีความคงทนถาวร การเสริมแรงเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว ถ้าเนื้อหาสาระที่เรียนรู้ได้มีการจัดให้เป็นไปตามลำดับขั้นจากง่ายไปหายาก และการเรียนรู้ผลแห่งการปฏิบัติเป็นระยะๆ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจที่จะมุ่งทำสิ่งนั้นต่อไป (พรรณี ช. เจนจิต, 2545, น.167-168) นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอน โดยใช้เอกสารประกอบการสอน ยังเป็นไปตามหลักการสอนที่มีประสิทธิภาพของบลูม (Bloom, 1976) ซึ่งประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ 4 ประเภท คือ การให้แนวทาง (Cues) อันได้แก่การให้คำอธิบายของครู ที่ทำให้นักเรียนเข้าใจชัดเจนว่าเมื่อเรียนเรื่องนั้นๆ แล้วจะต้องมีความสามารถอย่างไร ต้องทำอะไรบ้าง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน (Participation) เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน การเสริมแรง (Reinforcement) ทั้งการเสริมแรงภายนอก เช่นการให้สิ่งของ การติชม และการเสริมแรงภายในตัวของนักเรียนเอง เช่น ความอยากรู้อยากเห็น ฯลฯ และการให้ข้อมูลย้อนกลับ และการแก้ไขข้อบกพร่อง (Feedback and Corrections) ด้วยการแจ้งผลการเรียนรู้ให้ผู้เรียนรับทราบ โดยทันที ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรพรหม เทวะหะ (2554: ออนไลน์) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระดนตรี) เรื่อง ดนตรีสากล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า เอกสารประกอบการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระดนตรี) เรื่องดนตรีสากล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 86.80/94.13 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ ประดิษฐ์ เหล็กสิงห์ (2553: ออนไลน์) ศึกษาเรื่องการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียน สาระดนตรีเพิ่มเติม รายวิชา ศ 21202 กิตาร์ขั้นพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า เอกสารประกอบการเรียน สาระดนตรีเพิ่มเติม รายวิชา ศ 21202 กิตาร์ขั้นพื้นฐานชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 เฉลี่ย 84.32/83.63 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด และสอดคล้องกับ กรกฎ ถนอมสิน. (2554: ออนไลน์) ศึกษาเรื่องการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียน รายวิชา ดนตรีสากล 2 รหัสวิชา ศ 30245 การฝึกปฏิบัติคีย์บอร์ด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียน รายวิชา ดนตรีสากล 2 รหัสวิชา ศ 30245 การฝึกปฏิบัติคีย์บอร์ด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 84.10 / 88.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ 80 / 80

2. จากการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติ ผลิตพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลปรากฏว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคทฤษฎี (ความรู้) ของนักเรียนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 24.94 (ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.54) สูงกว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาคทฤษฎี (ความรู้) ก่อนเรียนที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.28 (ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.93) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคะแนนประเมินภาคทักษะ (การปฏิบัติ) หลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.38 (ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.87) สูงกว่า คะแนนประเมินภาคทักษะ (การปฏิบัติ) ระหว่างเรียน ที่มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 24.66 (ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.80) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าเอกสารประกอบการสอนฯ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ ทดลองเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ผลดีมากขึ้น ทั้งนี้อาจ เนื่องมาจาก การจัดกิจกรรมในชุดการสอนนั้นให้ผู้เรียนได้ทดลองฝึกปฏิบัติจริง โดยได้จัด เรียงลำดับของกิจกรรมเป็นไปตามขั้นตอนจากง่ายไปยากมีการทดสอบและปรับปรุงเอกสาร ประกอบการสอนฯ ในด้านเนื้อหา เวลา กิจกรรม ตลอดจนการประเมินผล ให้มีความเหมาะสม และมีการสาธิตให้การเรียนรู้ได้ดีก็ด้วยการลงมือสัมผัสด้วยตนเอง

ในการสอนดังกล่าวนี้เป็นกรนำเอาแนวคิดและทฤษฎีการสอนของนักการศึกษาคนตรี และ คีตกวี ที่ได้ทำการทดลองสอนมาทำการทดลองใช้จนเป็นที่ยอมรับดังเช่น สอดคล้องกับ แนวคิดของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey, 1963) ที่มีความเชื่อว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้จากการกระทำ หรือ Learning by Doing การประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองจะทำให้เกิดการพัฒนาไปสู่ ความเจริญก้าวหน้า การเรียนรู้ตามแนวความคิดของดิวอี้ จะเกิดขึ้นได้ตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้ คือ การเรียนรู้เป็นกระบวนการปฏิบัติ ที่เกิดขึ้นเฉพาะตัวบุคคล ความรู้ต่างๆ จะถูกสร้างขึ้น ด้วยตัวของ นักเรียนเอง โดยใช้ข้อมูลที่ได้รับมาใหม่ร่วมกับข้อมูลหรือความรู้ที่มีอยู่แล้วจากแหล่งต่างๆ เช่น สังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งประสบการณ์เดิมมาเป็นเกณฑ์ช่วยตัดสินใจ ความรู้และความเชื่อของแต่ละคนจะแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียมประเพณี และสิ่งที่นักเรียนได้พบ เห็น ซึ่งจะถูกใช้เป็นพื้นฐานการตัดสินใจ และเป็นข้อมูลในการสร้างแนวคิดใหม่ และความเข้าใจ แตกต่างจากความเชื่อที่ว่าโดยสิ้นเชิงและความเชื่อจะมีผลโดยตรงต่อการสร้างแนวคิดหรือการ เรียนรู้ นอกจากนี้กระบวนการจัดการเรียนการสอนกปฏิบัติผลิตพื้นฐาน ที่ปรากฏอยู่ในเอกสาร ประกอบการสอนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ยังสอดคล้องกับแนวการสอนคนตรีของของ ซึนอิชิ ซูซูกิ (Shinichi Suzuki, p.1898-1998 อ้างถึงใน musicman, นามแฝง 2554: ออนไลน์) นักการศึกษาคนตรี ชาวญี่ปุ่นที่สอนไวโอลินด้วยวิธีการจำเลียนแบบ โดยครูสาธิตให้นักเรียนดู แล้วนักเรียนปฏิบัติตาม จนเกิดความชำนาญ เช่นเดียวกับหลักการของ เบอร์เกตัน และบอร์คแมน (เบอร์เกตัน และบอร์ค

แมน อ่างใน พงษ์สดดา นาควิเชียร. 2537) นักการศึกษาชาวอเมริกา ที่ว่า ควรสอนเนื้อหาเกี่ยวกับองค์ประกอบของดนตรีโดยใช้วิธีการผสมผสานประสบการณ์ทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย การฟัง, การร้องเพลง, การเล่นเครื่องดนตรี, การเคลื่อนไหวร่างกาย, การคิดสร้างสรรค์, การอ่านโน้ต

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรกฎ ธนอมสิน (2554: ออนไลน์) ที่พบว่า นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา ดนตรีสากล 2 รหัสวิชา ศ 30245 การฝึกปฏิบัติคีบอร์ด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีผลการเรียนดีขึ้น เช่นเดียวกับ อรนุช บุญไธ (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการสอนเรื่อง คีบอร์ดเบื้องต้นวิชาดุริยางค์สากล สำหรับนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นต้นผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนคีบอร์ดเบื้องต้นที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ทั้ง 6 หน่วยคือ 83.33/83.67, 80.28/82.67, 81.17/81.67, 80.33/83.00, 83.44/82.33 และ 85.00/83.00 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรนุชา อัญญาวัชระ (2544) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำเสนอแบบฝึกทักษะการเป่ารีคอร์เดอร์โดยใช้โน้ตสากลด้วยวิธีผสมผสานการอ่านโน้ตกับการร้องโน้ต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ผลการวิจัยพบว่า ในด้านปฏิบัติทักษะผู้เรียนมีพัฒนาการทางทักษะการเป่ารีคอร์เดอร์ดีขึ้นเรื่อยๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประดิษฐ์ เหล็กสิงห์ (2553: ออนไลน์) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้เอกสาร ประกอบการเรียน ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.10 ส่วนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 33.45 เมื่อเทียบกับค่าที (t-test for dependent) พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการวิจัยเกี่ยวกับเอกสารประกอบการสอนและผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการเรียนด้วยเอกสารประกอบการสอนที่มีประสิทธิภาพ มีการจัดเนื้อหา เวลา กิจกรรม ตลอดจนการประเมินผลที่เหมาะสมนั้น ช่วยทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากการที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเรื่องการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติฟลูตพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงราว้ยอนยุค ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่าในการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนฯ ให้เกิดประสิทธิภาพผู้วิจัยควรพิจารณา ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ครูผู้สอนควรมีกิจกรรมเตรียมไว้ให้นักเรียนบางคนที่ศึกษาบทเรียนเสร็จก่อนเพื่อนคนอื่นๆ เช่น หนังสืออ่านเพิ่มเติม สื่อวีดิทัศน์เกี่ยวกับด้านดนตรีต่างๆ ให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

1.2 ผู้สอนควรบรรยายเสริม นอกเหนือจากเนื้อหาที่มีในเอกสารประกอบการสอน เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

1.3 การสร้างเอกสารประกอบการสอนฯ ประกอบคำบรรยายนั้น ควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายเป็นข้อความสรุปสั้นๆ และควรมีภาพประกอบเนื้อหา เพื่อสร้างความสนใจให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

1.4 การสอนการเป่าฟลูตนั้น ผู้สอนควรสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนว่าคนใดยังไม่สามารถปฏิบัติได้ตามขั้นตอนในกิจกรรมดังกล่าว ก็สามารถให้นักเรียนฝึกฝนนอกเวลาได้ จะทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ผู้วิจัยที่จะทำการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างเอกสารประกอบการสอน ควรทดลองทำการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างเอกสารประกอบการสอนในรูปแบบต่างๆ ในระดับชั้นต่างๆ และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ เพื่อเพิ่มความหลากหลายในการนำเอกสารประกอบการสอนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาเอกสารประกอบการสอนต่อไป

2.2 ควรขยายผลการทดลองใช้เอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติ ฟลูตพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ไปยังโรงเรียนต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอนการเป่าฟลูตในวิชาดนตรีสากล

2.3 ผู้วิจัยควรทำการศึกษาวิจัยเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการใช้เอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติฟลูตพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นด้วย

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. (2528). **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- กรกฎ ถนอมสิน. (2554). **การพัฒนาเอกสารประกอบการเรียน รายวิชา ดนตรีสากล 2
รหัสวิชา ศ 30245 การฝึกปฏิบัติคีย์บอร์ด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**. สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม
2554. จาก <http://www.chs.ac.th/korakot.pdf>
- กิดานันท์ มะลิทอง. (2548). **เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการศึกษา**. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์อรุณการพิมพ์.
- จินดา ไบกาซูยี. (2542). **การเขียนสื่อการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ฉลาดชาย รมิตานนท์. (2536). “ความหลากหลายทางชีวภาพ: ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการพัฒนา”.
ใน **วิวัฒน์ คติธรรมนิทัศน์ (บรรณาธิการ). สัทธรรมุชฌนการกระจายอำนาจจัดการทรัพยากร**.
กรุงเทพมหานคร: สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.
- ชัยงค์ พรหมวงศ์. (2541). “ชุดการสอนระดับประถมศึกษา” ใน **เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อ
การสอนระดับประถมศึกษา**. หน่วยที่ 14 หน้า 494-500. นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ชัยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ. (2537). **ระบบสื่อการสอน**. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยยศ เรืองสุวรรณ. (2534). **หลักการทฤษฎีเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา**. กทม. สิ้นธุ์ :
ประสานการพิมพ์.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2534). **จิตวิทยาการสอนดนตรี**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- _____. (2535) **สาระดนตรีศึกษา : แนวคิดสู่แนวปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- _____. (2537). **หลักการของโคคายสู่การปฏิบัติ. วิธีการด้านดนตรีศึกษาโดยการสอนแบบ
โคคาย** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2545). **หนังสือเสริมความรู้ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับศิลปะ ดนตรีคลาสสิก-บทเพลง
และการขับร้อง ระดับมัธยมศึกษา** กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

- _____ . (2554). **สังคีตนิยม : ความซาบซึ้งในดนตรีตะวันตก** .พิมพ์ครั้งที่ 10
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2540). **การเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านและเอกสารประกอบการสอน**.
พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: บริษัทต้นอ้อแกรมมี จำกัด.
- _____ . (2543). **ตำราย มีสมชัย คุรุภูมิปัญญาไทย เพชรแท้ของแผ่นดิน**. กรุงเทพมหานคร:
บริษัทต้นอ้อ 1999 จำกัด.
- รัชชัช นาควงษ์. 2543. **โคโคสู่การปฏิบัติ**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธัญรัตน์อำดี และคณะ (2553). **ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อยอนยุค**. การสำรวจข้อมูลภาคสนาม
ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี. วันที่ 20-28 เมษายน 2554.
- นงลักษณ์ ชรรมธุรส. (2547). **การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษเรื่อง Present
Perfect และ Past Simple Tense โดยใช้เอกสารประกอบการสอน**. สืบค้นเมื่อ
20 มีนาคม 2554. จาก www.thaiedresearchd.org/result/detail/add.php?id=7186.
- นันทสาร สีสลับ. (2542). “ภูมิปัญญาไทย” . สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่ม 23.
(พิมพ์ครั้งที่ 2). (2542):11-29.
- บ้านปลักแรด,โรงเรียน. (2553). **หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านปลักแรด ระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น**. เอกสารอัดสำเนา
- บุญชม ศรีสะอาด. (2537). **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- _____ . (2539). **การพัฒนาการสอน**. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ปกรณ์ ประจัญบาน. (2550). **โปรแกรมวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนทดสอบก่อนและหลังเรียน
ด้วย t-test dependent samples**. ภาควิชาวิจัย วัดและประเมินผลการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร พิษณุโลก.
- _____ . (2550). **โปรแกรมวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานจากเครื่องมือวิจัย**. ภาควิชาวิจัยวัด
และประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร พิษณุโลก.
- ประกอบ ใจมั่น. (2539). **การศึกษาสภาพและความต้องการเกี่ยวกับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ในการ เรียนการสอนในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง** .
กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประดิษฐ์ เหล็กสิงห์. (2553). การพัฒนาเอกสารประกอบการเรียน สาระดนตรีเพิ่มเติมรายวิชา

ศ 21202 ถัดารั้ชั้นพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2554. จาก

<http://bbznet.pukpik.com/scripts/view.php?user=sobkru&board=8&id=807&c=1&order=numtopic>

ประเวศ วะสี. (2536). "การศึกษาของชาติกับภูมิปัญญาท้องถิ่น". น.17-19. ใน เสรี พงศ์พิศ.

(บรรณาธิการ). 2536. ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป.

ปิ่นคำชนิด ปัญญาสังข์. (2550). การสอนวิชาขับร้องสากล : กรณีศึกษาโรงเรียนมีฟ้า

วิทยานิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยมหิดล.

ปิยะภรณ์ สบายแท้. (2545). การศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนเรื่องทฤษฎีดนตรีสากล

พื้นฐาน ผ่านทักษะขับร้องประสานเสียง. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

พงษ์คดา นาควิเชียร. (2537). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐาน

ของนัก เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการสอนตามแนวคิดของโคดายกับการ

สอนตามแนวคิดของบอร์เกตันและบอร์แดเมน. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต.ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พรชัย กาพันธ์. (2545). "คู่วิกฤตติการศึกษาดั้วภูมิปัญญาไทย". วารสารวิชาการ. 7 (กรกฎาคม

2545):

พรรณี ช. เจนจิต. (2545). จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: เมธิทิปส์.

มาลินี สวยคำข้าว. (2538). การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเรียนการสอนสังคมศึกษาในโรงเรียน

มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุพา ทรัพย์อุไรรัตน์. (2537). การใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านในการศึกษานอกระบบโรงเรียนภาค

ตะวันออก. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัตนะ บัวสนธิ์. (2535). การศึกษาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญา

ท้องถิ่น: กรณีศึกษาชุมชนแห่งหนึ่งในเขตภาคกลางตอนล่าง. กรุงเทพมหานคร:

วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

รุ่ง แก้วแดง. (2543). ปฏิบัติการศึกษไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ:

สุวีริยาสาส์น.

วณิ ลัดดาภิรมย์. (2542). การศึกษาประสิทธิภาพของแบบฝึกซ้ำร้องประสานเสียง

ในรายวิชา MSID 102 มหาวิทยาลัยมหิดล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต.

สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

วรรณพร เทวะหะ (2554). การพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

(สาระดนตรี) เรื่อง ดนตรีสากล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2554. จาก

http://classroom-krumeaw.blogspot.com/2012/06/blog-post_6301.html.

วันเพ็ญ พวงพันธ์บุตร. (2542). **พื้นฐานวัฒนธรรมไทย**. ลพบุรี: สถาบันราชเทพสตรี.

วโร เฟื่องสวัสดิ์. (2546) การวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

วิชัย ดิสสระ. (2539). การพัฒนาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร.

สังข์ ภูเขาทอง. (2532). การดนตรีไทยและทางเข้าสู่ดนตรีไทย. กรุงเทพมหานคร:

เรือนแก้วการพิมพ์.

สมศักดิ์ สนใจ. (2542). การพัฒนาชุดการสอนการอ่านและร้องโน้ตสากลในรายวิชา ดศ. 1114

กิตติศิลป์สากล 2 ในวิทยาลัยนาฏศิลป์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2534). **ภูมิปัญญาไทย**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันไทยศึกษา.

สามารถ จันทร์สุรย์. (2534). **ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการพัฒนาชนบท**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท

อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป.

สารานุกรมวิกิพีเดีย. (2554). **ฟลุค**. สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2554. จาก [http://th.wikipedia.org/wiki/](http://th.wikipedia.org/wiki/ฟลุค)

ฟลุค

สารโรจน์ แผงยัง. (2529). **เทคโนโลยีการผลิตสื่อการสอน หลักการและทฤษฎีที่นำมาใช้**. กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัยเกษตร.

สุชาติ แสงทอง. (2553). **อดีตรับใช้ปัจจุบัน: กรณีศึกษาการประดิษฐ์สร้างดนตรีร่วมสมัย**

เพลงรำโทน. นครสวรรค์: ริมปีงการพิมพ์

สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2544). **การผลิตเอกสารประกอบการเรียนการสอน**. นครสวรรค์:

โรงพิมพ์ริมปีง.

สุพันธ์ ดันศรีวงษ์. (2538). **วิธีการสอน: Teaching methods**. ปทุมธานี : สกายบุ๊กส์,

สุรงค์ ไคว้ตระกูล. (2541). **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวิทย์ มูลคำและสุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2550). **การพัฒนาผลงานทางวิชาการสู่การเลื่อน**

วิทยฐานะ. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดการพิมพ์.

- สุวิทย์ หิรัญยกานนท์ และคณะ (2540). **พจนานุกรมศัพท์การศึกษา**. กรุงเทพฯ : โอ.คิวบุ๊คเซ็นเตอร์.
- เสรี พงศ์พิศ. (2536). **ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการพัฒนาชนบท**. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป แอนด์ พับลิชชิ่ง.
- เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต. (2525). **การเรียนการสอนรายบุคคล**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สถาบันพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- _____ . (2528). **เทคโนโลยีทางการศึกษา** สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2537). **แนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยภูมิปัญญาชาวบ้านในโรงเรียนสังกัด สปช.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2534). **ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมและการพัฒนาชนบท**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป.
- ไสว พิทขาว. (2544). **หลักการสอนสำหรับการเป็นครูมืออาชีพ**. กรุงเทพฯ : เอ็มพันธ์.
- อังกุล สมคณีย์. (2535). **สภาพและปัญหาการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้พัฒนาหลักสูตรโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี**. กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัจฉรา คลประสิทธิ์. (2549). **การพัฒนาและศึกษาประสิทธิภาพเอกสารประกอบการสอน รายวิชาคณิตศาสตร์ รหัสวิชา ค 4212 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่องอันดับและอนุกรม**. นครราชสีมา : โรงเรียน สุรนารีวิทยา.
- อรนุช บุญโอ. (2542). **การพัฒนาชุดการสอนเรื่องคีย์บอร์ดเบื้องต้นวิชาดุริยางค์สากล สำหรับนักเรียนระดับนาฏศิลป์ขั้นต้น**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรนุชา อัญญาวัชระ. (2545). **การนำเสนอแบบฝึกทักษะการเป่ารีคอร์เดอร์โดยใช้โน้ตสากลด้วยวิธีผสมผสานการอ่านโน้ตกับการร้องโน้ต สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Anderson, R.M. (1982). **Self instruction as a method of preparing Elementary Schools Social Studies Teacher Trainees to Apply an Inductive Teaching Model**. Dissertation Abstracts International. 42 (11): 4795-A.
- Bloom, Benjamin S. (1976). **Human Characteristic and School Learning**. New york : Mcgraw – Hill.
- Dewey, John. (1963). **Experience and education**. New york : Macmillan Publishing Company.

- Flutehistory.com. (2009). **Boehm-system flutes**. [On-line]. Available:
<http://www.flutehistory.com/Instrument/Boehm.php3> (2009, April 16)
- Flutehistory.com. (2009). **Theobald Boehm**. [On-line]. Available:
http://www.flutehistory.com/players/theobald_boehm/index.php3 (2009, April 16)
- Good, Carter. V. (1973). **Dictionary of Education**. 3 ed New York : McGraw – Hill.
- Gordon, L. Modules. (1973). **O-A**. Florida : Department of Education.
- Houston, and others. (1972). **Development Instruction Modules**. Texas : College of Education, University of Texas.
- He Shengqi. (1996). **Flute etude 100 lessons**. China: People's Music.
- Howard Harrison. (1982). **How to play the flute**. London: Elm Tree Books.
- musicman, นามแฝง. (2554). [On-line]. Available:
<http://changnasan.blogspot.com/2009/02/suzuki-method-shinichi-suzuki-1898-1998.html>
- Nancy Toff. (1996). **The flute book**. Oxford University.
- Otto Langey. (1965). **Practical Tutor for the Flute**. London: Boosey and Hawkes Music.
- Paul Taffanel., and Philippe Gaubert. 1956. **Complete flute method**. Paris: Alphonse Leduc.
- Sbaratta, Phillip A. (1975). **A Flexible Modular System : An Experiment in Teaching Freshmen Comparison**. Dissertation Abstracts International. 36 : 1280-A.
- Stateuniversity.com. (2009). **Flute-history, flute acoustics, categories of flute**. [On-line]. Available: <http://encyclopedia.stateuniversity.com/pages/7602/flute.html> (2009, April 16)
- Toshio Takahashi. (1971). **Suzuki flute school**. United States of America: Alfred.
- Wattana Wittaya Academy. (2554) **Flute**. [On-line]. Available:
<http://musicforall.forumth.com/t96-topic>
- Vivas, David A. (1986). **The Design and Evaluation of a Course in Thinking Operations For First Graders in Venezuela**. Dissertation Abstracts International. 46 : 603-A

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ผศ. เขาวน ปิยสุทธิ	ตำแหน่ง	อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
	วุฒิการศึกษา	ศส.ม. (ศิลปะมหาบัณฑิตกิตติมศักดิ์)
กศ.บ. (ดุริยางคศาสตร์)
2. ผศ. ปณมา เอี่ยมสอาด	ตำแหน่ง	อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรี
(แขนงวิชาดนตรีสากล)
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พิษณุโลก
	วุฒิการศึกษา	ค.บ. (ดนตรี)
ศศ.ม. (วัฒนธรรมศึกษา)
3. อาจารย์ศิริพร ปัตตพงษ์	ตำแหน่ง	อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรี
(แขนงวิชาดนตรีสากล)
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พิษณุโลก
	วุฒิการศึกษา	ศศ.บ. (ดนตรี)
ศศ.ม. (ดนตรีศึกษา)

ที่ศธ.0564.14/

2873

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

๑๑ มิถุนายน 2555

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน อาจารย์ศิริพร ปัดตะพงค์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวธัญรัตน์ อ่ำดี นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาคนตรี (คนตรีศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติพลุดพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.ดร.มนัส	วัฒนไชยยศ	ประธานกรรมการ
2. ศศ.บรรจง	ชลวิโรจน์	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร)
รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

ที่ ศช.0564.14/ 2873

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญบุรี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

11 มิถุนายน 2555

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์เชาวน์ ปิยสุทธิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวธัญญรัตน์ อ่ำดี นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาดนตรี (ดนตรีศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติฟลูตพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.ดร.มนัส	วัฒนไชยยศ	ประธานกรรมการ
2. ศศ.บรรจง	ชลวิโรจน์	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรายฤทธิ์ เศรษฐขจร)
รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

ที่ทอ.0564.14/ 237.3

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถนนตริภูมิ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
1061 ถนนนิสิตราชมหา ถนนพริ้ว
เขตถนนบุรี กรุงเทพมหานคร 10300

47 มิถุนายน 2555

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปณมา เขียวสะอาด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวรัชฎาภรณ์ อ่ำดี นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ (เศรษฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถนนตริภูมิ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนการสอนรายวิชาปฏิบัติฟุตพั้นธุวม โดยกระบวนการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงกับทฤษฎีระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1" โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษามหาวิทยาลัยฯ ดังนี้

1. รศ.ดร.มนัส วัฒนไชยยศ	ประธานกรรมการ
2. ผศ.บวรพงษ์ ชลวิโรจน์	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความสามารถทางด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังกล่าวเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวญุทธ์ เศรษฐขจร)
รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

ภาคผนวก ข

ผลการประเมินเอกสารประกอบการสอน

รายวิชาปฏิบัติฟลุตพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
เพลงรำวงย้อนยุค ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยผู้เชี่ยวชาญ

ตารางที่ 11 ผลการประเมินคุณภาพของเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติฟลูตพื้นฐาน
 โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
 โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า เฉลี่ย	ค่า S.D.	การแปล ความหมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ลักษณะการจัดรูปเล่ม							
1	มีความน่าสนใจ	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
2	ตัวอักษรมีความเหมาะสม	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
3	รูปภาพประกอบชัดเจนเข้าใจง่าย	5	3	5	4.33	1.15	สมมาก
4	ลักษณะโน้ตอ่านเข้าใจง่าย	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
5	สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
ลักษณะเนื้อหา							
6	เหมาะสมกับระดับชั้นของ นักเรียน	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
7	นักเรียนสามารถศึกษาจากแบบ ฝึกด้วยตนเอง	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
8	นักเรียนสามารถใช้ฟลูตในการ ฝึกปฏิบัติได้	5	5	4	4.67	0.58	มาก
9	มีความสัมพันธ์กับจุดประสงค์ การเรียนรู้	5	5	4	4.67	0.58	มาก
10	การเรียนเหมาะสมตาม กระบวนการและขั้นตอน	4	5	5	4.67	0.58	มากที่สุด
11	มีเนื้อหาที่ต่อเนื่องกันและชัดเจน	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
12	มีความกระชับของการฝึกปฏิบัติ	4	5	4	4.33	0.58	สมมาก

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า เฉลี่ย	ค่า S.D.	การแปล ความหมาย
		คนที่	คนที่	คนที่			
		1	2	3			
ประโยชน์ที่ได้รับ							
13	แบบฝึกหัดมีความเหมาะสมและ สอดคล้องกับเนื้อหา	5	4	4	4.33	0.58	มาก
14	บทเพลงมีความไพเราะน่าฝึก ปฏิบัติ	5	4	3	4.00	1.00	มาก
15	แบบฝึกหัดมีความเหมาะสมกับ วัยของผู้เรียน	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
16	ได้รับความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ ฟลูต	5	4	4	4.33	0.58	มาก
17	สามารถปฏิบัติฟลูตตามแบบ ฝึกหัดได้ถูกต้อง	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
18	สามารถปฏิบัติร่วมกับผู้อื่นได้	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
19	มีความสนุกสนานเพลิดเพลิน	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
20	สามารถใช้ความรู้เป็นพื้นฐาน ในการเรียนวิชาดนตรีในระดับ สูงขึ้นต่อไปได้	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
ผลการประเมินในภาพรวม (ค่าเฉลี่ย)					4.68	0.43	มากที่สุด

แบบประเมินคุณภาพของเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติฟุตพื้นฐาน
 โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
 โดยผู้เชี่ยวชาญ

คำชี้แจง

1. แบบประเมินนี้ใช้สำหรับประเมินคุณภาพของเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติฟุตพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อที่ผู้วิจัยจะได้นำผลการประเมินไปวิเคราะห์ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาเอกสารประกอบการเรียน ต่อไป

2. แบบประเมินนี้มีลักษณะเป็น มาตรฐานค่า 5 ระดับ ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการให้ความหมายโดยได้จากแนวคิดของ สมนึก กัทฑิยธนี (2546 , น. 36 – 42) ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เหมาะสมมาก

ระดับ 3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เหมาะสมน้อย

ระดับ 1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้ความหมายโดยการให้ค่าเฉลี่ยเป็นรายด้านและรายข้อ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง เหมาะสมน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง เหมาะสม

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง เหมาะสมมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

3. โปรดพิจารณาความเหมาะสมในด้านต่างๆ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนตามความคิดเห็นของท่าน หากมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ขอให้โปรดบันทึกความเห็นนั้นลงในแบบประเมินนี้ได้ จักเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

แบบประเมินคุณภาพของเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติฟุตพื้นฐาน
 โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
 โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		มาก ที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1	
1	<u>ลักษณะการจัดรูปเล่ม</u> มีความน่าสนใจ						
2	ตัวอักษรมีความเหมาะสม						
3	รูปภาพประกอบชัดเจน เข้าใจง่าย						
4	ลักษณะโน้ดอ่านเข้าใจง่าย						
5	สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง						
6	<u>ลักษณะเนื้อหา</u> เหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน						
7	นักเรียนสามารถศึกษาจากแบบฝึก ด้วยตนเอง						
8	นักเรียนสามารถใช้ฟุตในการฝึก ปฏิบัติได้						
9	มีความสัมพันธ์กับจุดประสงค์ การเรียนรู้						
10	การเรียนรู้เหมาะสมตาม กระบวนการและขั้นตอน						
11	มีเนื้อหาที่ต่อเนื่องกันและชัดเจน						
12	มีความกระชับของการฝึกปฏิบัติ						

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		มาก ที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1	
13	<u>ประโยชน์ที่ได้รับ</u> แบบฝึกหัดมีความเหมาะสมและ สอดคล้องกับเนื้อหา						
14	บทเพลงมีความไพเราะน่าฝึก ปฏิบัติ						
15	แบบฝึกหัดมีความเหมาะสมกับ วัยของผู้เรียน						
16	ได้รับความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับฟลูต						
17	สามารถปฏิบัติฟลูตตาม แบบฝึกหัดได้ถูกต้อง						
18	สามารถปฏิบัติร่วมกับผู้อื่นได้						
19	มีความสนุกสนานเพลิดเพลิน						
20	สามารถใช้ความรู้เป็นพื้นฐานใน การเรียนวิชาดนตรีในระดับสูง ขึ้นไปได้						

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ตำแหน่ง.....

ภาคผนวก ก

แบบทดสอบวัดความรู้ทั่วไปในด้านการปฏิบัติฟลูต (ภาคความรู้)

ตารางที่ 12 ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องภายใน (IOC) ของแบบทดสอบวัดความรู้
ทั่วไปในด้านการปฏิบัติพลุด (ภาคความรู้) โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum x_i$	IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
2	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
3	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
5	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
6	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
7	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
8	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
10	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
11	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
12	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
13	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
14	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
15	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
16	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
17	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
18	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
19	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
20	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
21	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
22	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
23	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum x_i$	IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
24	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
25	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
26	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
27	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
28	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
29	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
30	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ค่า IOC						
รวมทั้งฉบับ	0.93	0.87	0.93		0.91	ใช้ได้

ตารางที่ 13 การวิเคราะห์ค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดความรู้ทั่วไปในด้านการปฏิบัติพลุด (ภาคความรู้)

ข้อที่	ความยาก	แปลผล	อำนาจจำแนก	Sig.	แปลผล	แปลผลคุณภาพของข้อสอบ
1	0.60	ใช้ได้	0.40 *	0.027	ใช้ได้	ใช้ได้
2	0.63	ใช้ได้	0.36 *	0.019	ใช้ได้	ใช้ได้
3	0.67	ใช้ได้	0.42 *	0.022	ใช้ได้	ใช้ได้
4	0.60	ใช้ได้	0.55 *	0.002	ใช้ได้	ใช้ได้
5	0.60	ใช้ได้	0.50 *	0.005	ใช้ได้	ใช้ได้
6	0.63	ใช้ได้	0.35 *	0.031	ใช้ได้	ใช้ได้
7	0.53	ใช้ได้	0.68 *	0.000	ใช้ได้	ใช้ได้
8	0.60	ใช้ได้	0.45 *	0.012	ใช้ได้	ใช้ได้
9	0.53	ใช้ได้	0.57 *	0.001	ใช้ได้	ใช้ได้

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ข้อที่	ความยาก	แปลผล	อำนาจ จำแนก		Sig.	แปลผล	แปลผลคุณภาพ ของข้อสอบ
10	0.60	ใช้ได้	0.26	*	0.740	ใช้ได้	ใช้ได้
11	0.50	ใช้ได้	0.48	*	0.008	ใช้ได้	ใช้ได้
12	0.70	ใช้ได้	0.30		0.091	ทิ้ง	ปรับปรุง
13	0.63	ใช้ได้	0.35	*	0.035	ใช้ได้	ใช้ได้
14	0.63	ใช้ได้	0.25	*	0.019	ใช้ได้	ใช้ได้
15	0.60	ใช้ได้	0.32		0.039	ทิ้ง	ปรับปรุง
16	0.63	ใช้ได้	0.24	*	0.474	ใช้ได้	ใช้ได้
17	0.53	ใช้ได้	0.34		0.067	ทิ้ง	ปรับปรุง
18	0.67	ใช้ได้	0.31		0.090	ทิ้ง	ปรับปรุง
19	0.53	ใช้ได้	0.30		0.104	ทิ้ง	ปรับปรุง
20	0.63	ใช้ได้	0.38	*	0.037	ใช้ได้	ใช้ได้
21	0.67	ใช้ได้	0.26		0.159	ทิ้ง	ปรับปรุง
22	0.63	ใช้ได้	0.26		0.168	ทิ้ง	ปรับปรุง
23	0.60	ใช้ได้	0.32		0.089	ทิ้ง	ปรับปรุง
24	0.53	ใช้ได้	0.23		0.220	ทิ้ง	ปรับปรุง
25	0.63	ใช้ได้	0.27		0.148	ทิ้ง	ปรับปรุง
26	0.67	ใช้ได้	0.30		0.105	ทิ้ง	ปรับปรุง
27	0.63	ใช้ได้	0.32		0.084	ทิ้ง	ปรับปรุง
28	0.57	ใช้ได้	0.30		0.105	ทิ้ง	ปรับปรุง
29	0.70	ใช้ได้	0.25	*	0.034	ใช้ได้	ใช้ได้
30	0.60	ใช้ได้	0.21		0.274	ทิ้ง	ปรับปรุง

ค่าเฉลี่ย	0.61	0.35
ค่าสูงสุด	0.70	0.68
ค่าต่ำสุด	0.50	0.21

* ระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05

สรุปผลการวิเคราะห์ค่าสถิติของแบบทดสอบ

1. ความยาก (p) ของข้อสอบอยู่ระหว่าง อยู่ระหว่าง 0.50 ถึง 0.70 ค่าเฉลี่ยทั้งฉบับ

เท่ากับ 0.61

2. ค่าอำนาจจำแนก (r) ของข้อสอบ อยู่ระหว่าง 0.21 ถึง 0.68 ค่าเฉลี่ยทั้งฉบับเท่ากับ 0.35

3. ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีของคูเคอร์ริชาร์ดสัน (KR 20) เท่ากับ 0.8214

หมายเหตุ

ค่าความยากคำนวณจากสูตร $P=r/n$

ค่าอำนาจจำแนกคำนวณจากสูตร Item Total Correlation

ค่าความเที่ยงคำนวณด้วยสูตร Alpha - Conbach coefficient

ค่าความเที่ยง (Reliability) = 0.8214

แบบประเมินผลวัดความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้ของแบบทดสอบวัด ความรู้ทั่วไปในด้านการปฏิบัติฟลูต (ภาคความรู้) โดยผู้เชี่ยวชาญ

คำชี้แจง

โปรดพิจารณาว่าข้อสอบแต่ละข้อมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่องคะแนนการพิจารณาตามความคิดเห็นของท่าน ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนี้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ระบุไว้ได้

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบนี้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ระบุไว้ได้

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนี้ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ระบุไว้ได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. มีความรู้ความเข้าใจประวัติฟลูต

2. มีความรู้ความเข้าใจทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐานดนตรี

3. มีความรู้ความเข้าใจระบบนิ้วกับการปฏิบัติ ระบบ fingerings flut และสรีระการปฏิบัติ

ฟลูตพื้นฐานได้

4. มีความรู้ความเข้าใจเทคนิคการปฏิบัติฟลูตตามบทเพลงและรู้ความหมายเทคนิคเพลง

ได้

แบบประเมินผลวัดความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้
ของแบบทดสอบวัดความรู้ทั่วไปในด้านการปฏิบัติฟลุค (ภาคความรู้) โดยผู้เชี่ยวชาญ

จุดประสงค์	แบบทดสอบ	ความคิดเห็น		
		1	0	-1
มีความรู้ความเข้าใจ ประวัติฟลุค	1. ช่วงพุทธศักราช 2584 บทเพลงที่ใช้มากที่สุดเป็นบทเพลงประเภทใด ก. บทเพลงรัก ข. บทเพลงโกรธ ค. บทเพลงเศร้า ง. บทเพลงฮึกเหิม ตอบ ก			
	2. “มาลานำชาติไทย”คืออะไร ก. การที่หญิงไทยนำดอกไม้มาทัดหูเมื่อออกนอกบ้าน ข. การที่หญิงไทยสวมชุดไทยเมื่อออกนอกบ้าน ค. การที่หญิงไทยสวมเสื้อลายดอกเมื่อออกนอกบ้าน ง. การที่หญิงไทยสวมหมวกเมื่อออกนอกบ้าน ตอบ ง			
	3. ฟลุค ค้นพบครั้งแรกที่ประเทศใด ก. กัมพูชา ข. จีน ค. เวียดนาม ง. มาเลเซีย ตอบ ข			
	4. บรรทัด 5 เส้น มีกี่ช่องมีกี่เส้น ก. มี 4 ช่อง 5 เส้น ข. มี 5 ช่อง 5 เส้น ค. มี 4 ช่อง 4 เส้น ง. มี 5 ช่อง 6 เส้น ตอบ ก			

แบบประเมินผลวัดความสอดคล้อง (ต่อ)

จุดประสงค์	แบบทดสอบ	ความคิดเห็น		
		1	0	-1
มีความรู้ความเข้าใจ ทฤษฎีดนตรีสากล ขั้นพื้นฐานดนตรี	6. บรรทัด 5 เส้น เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ก. Time ข. Staff ค. Clef ง. Bar Line ตอบ ข			
	7. ญูแฉ G เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ก. Time ข. Staff ค. Clef ง. Bar Line ตอบ ก			
	8. ญูแฉซอลมีความหมายว่าอย่างไร ก. กำหนดให้โน้ตบนเส้นที่ 4 มีเสียง ฟา ข. กำหนดให้โน้ตบนเส้นที่ 4 มีเสียง ซอล ค. กำหนดให้โน้ตบนเส้นที่ 2 มีเสียง ฟา ง. กำหนดให้โน้ตบนเส้นที่ 2 มีเสียง ซอล ตอบ ง			
	9. ตัวโน้ตที่คาบเส้นที่ 3 ในญูแฉซอลมีเสียงอะไร ก. ซอล ข. ลา ค. ที ง. โค ตอบ ก			

แบบประเมินผลวัดความสอดคล้อง (ต่อ)

จุดประสงค์	แบบทดสอบ	ความคิดเห็น		
		1	0	-1
มีความรู้ความเข้าใจ ระบบนิ้วกับการ ปฏิบัติระบบ fingerings flut และ สรีระการปฏิบัติ ฟลูตพื้นฐานได้	<p>10. ระบบนิ้วในรูปภาพ คือ เสียงใด</p> <p>ก. ทีแฟล็ต</p> <p>ข. มี</p> <p>ค. ซอล</p> <p>ง. โด</p> <p>ตอบ ก</p>			
	<p>12. เราควรใช้มือใดในการ จับฟลูตตอนบน</p> <p>ก. มือซ้าย</p> <p>ข. มือขวา</p> <p>ค. มือใดก็ได้</p> <p>ง. ถูกทุกข้อ</p> <p>ตอบ ก</p>			
	<p>13. ลักษณะของข้อศอกซ้ายควรมีลักษณะใด เมื่อนำฟลูตขึ้นเป่า</p> <p>ก. แนบชิดลำตัว</p> <p>ข. ชี้ไปทางด้านซ้ายของลำตัว</p> <p>ค. ห่างออกจากลำตัวเล็กน้อย</p> <p>ง. ลักษณะใดก็ได้ตามความถนัด</p> <p>ตอบ ก</p>			
	<p>14. เมื่อปฏิบัติฟลูตเป็นเวลานานจนเกิดอาการเมื่อยนิ้ว ควรปฏิบัติตามข้อใด</p> <p>ก. หักข้อนิ้วให้เกิดเสียงดัง</p> <p>ข. กำมือและแบออกหลายๆครั้ง</p> <p>ค. ควรหยุดปฏิบัติในทันที</p> <p>ง. ปฏิบัติตามข้อใดก็ได้</p> <p>ตอบ ข</p>			

แบบประเมินผลวัดความสอดคล้อง (ต่อ)

จุดประสงค์	แบบทดสอบ	ความคิดเห็น		
		1	0	-1
	<p>15. เมื่อเป่าโน้ตเสียงซอลนักเรียนควรใช้นิ้วใดกดเป็น</p> <p>ก. นิ้วชี้ ข้างซ้าย</p> <p>ข. นิ้วชี้ และนิ้วหัวแม่มือด้านซ้าย</p> <p>ค. นิ้วชี้ นิ้วหัวแม่มือ และนิ้วกลางด้านซ้าย</p> <p>ง. นิ้วชี้ นิ้วหัวแม่มือ นิ้วกลาง และนิ้วนางด้านซ้าย</p> <p>ตอบ ง</p>			
	<p>17. การวางนิ้วจะใช้นิ้วทั้งหมดกี่นิ้วในการกดเป็น</p> <p>ก. 6 นิ้ว</p> <p>ข. 7 นิ้ว</p> <p>ค. 8 นิ้ว</p> <p>ง. 9 นิ้ว</p> <p>ตอบ ง</p>			
	<p>18. การใช้ลิ้นเพื่อสร้างเสียงสั้น ๆ ควรใช้ปลายลิ้นในลักษณะใด</p> <p>ก. แตะปลายลิ้นที่ริมฝีปากอย่างรวดเร็ว</p> <p>ข. แตะปลายลิ้นที่ริมฝีปากเป็นจังหวะ</p> <p>ค. แตะปลายลิ้นที่ด้านในของฟันหน้าอย่างรวดเร็ว</p> <p>ง. แตะปลายลิ้นที่ด้านในของฟันหน้าเป็นจังหวะ</p> <p>ตอบ ง</p>			
	<p>19. ลักษณะของแก้มในการเป่าฟลูต ควรมีลักษณะใด</p> <p>ก. ผ่อนคลายไม่เกร็ง</p> <p>ข. เกร็งแก้มเข้ามาชิดฟันกราม</p> <p>ค. บวมป่องออกเพื่อเพิ่มเนื้อที่เก็บลม</p> <p>ง. ลักษณะใดก็ได้</p> <p>ตอบ ก</p>			

แบบประเมินผลวัดความสอดคล้อง (ต่อ)

จุดประสงค์	แบบทดสอบ	ความคิดเห็น		
		1	0	-1
	<p>20. เทคนิคการเล่นให้เสียงต่อเนื่องของเสียงหลักเกี่ยวกับการตัดเสียงคือข้อใด</p> <p>ก. Legato</p> <p>ข. Staccato</p> <p>ค. Tenuto</p> <p>ง. Trill</p> <p>ตอบ ก</p>			
	<p>22. ตัวคำมีเครื่องหมายจุดอยู่บนหัวเป็นเครื่องหมายให้ปฏิบัติอะไร</p> <p>ก. Legato</p> <p>ข. Staccato</p> <p>ค. Tenuto</p> <p>ง. Trill</p> <p>ตอบ ข</p>			
	<p>23. มีเครื่องหมายโยงเสียงอยู่ด้านบนบนตัวโน้ตเป็นสัญลักษณ์ที่ให้ความหมายอย่างไร</p> <p>ก. เมฆโซ</p> <p>ข. สตักาโต</p> <p>ค. เลกาโต</p> <p>ง. ทริว</p> <p>ตอบ ค</p>			
	<p>24. เป็นสัญลักษณ์ที่ให้ความหมายในการปฏิบัติอย่างไร</p> <p>ก. เอ็กเซน</p> <p>ข. เมฆโซ</p> <p>ค. ทริว</p> <p>ง. เบนด์</p> <p>ตอบ ก</p>			

แบบประเมินผลวัดความสอดคล้อง (ต่อ)

จุดประสงค์	แบบทดสอบ	ความคิดเห็น		
		1	0	-1
	25. ฟอลต์ เป็นสัญลักษณ์ที่ให้ความหมายอย่างไร ก. การ โยงเสียงลงซึ่งเสียงตกเป็น โน้ตที่ไม่ชัดเจน ข. การ โยงเสียงขึ้นซึ่งเสียงขึ้นเป็น โน้ตที่ไม่ชัดเจน ค. หยุดเสียงก่อนห้องแรก ง. ลากเสียงให้ยาวตามที่กำหนด ตอบ ก			
	27. Tenuto เป็นสัญลักษณ์ที่ให้ความหมายอย่างไร ก. กิวตูโน ข. สตักกาโต ค. เคนูโต ง. เมชโซ ตอบ ก			
	28. Bend เป็นสัญลักษณ์ที่ให้ความหมายอย่างไร ก. เบิ้ล ข. บาส ค. เบนด์ ง. เบส ตอบ ก			
	29. Fermat เป็นสัญลักษณ์ที่ให้ความหมายอย่างไร ก. ฟิว ข. เฟอรัมอดิส ค. เฟอร์มาติส ง. เฟอร์มาตา ตอบ ง			

แบบประเมินผลวัดความสอดคล้อง (ต่อ)

จุดประสงค์	แบบทดสอบ	ความคิดเห็น		
		1	0	-1
	30. Fall เป็นสัญลักษณ์ที่ให้ความหมายอย่างไร ก. แฝว ข. ฟอลล์ ค. ฟาส ง. ฟีช ตอบ ข			

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ตำแหน่ง.....

ภาคผนวก ง

แบบประเมินเพื่อวัดความสามารถในการปฏิบัติฟลูต (ภาคทักษะ)

ตารางที่ 14 ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องภายใน (IOC) ของแบบประเมินเพื่อวัดความสามารถในการปฏิบัติฟลูต (ภาคทักษะ) โดยผู้เชี่ยวชาญ

หัวข้อในการประเมิน	เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน	ระดับคะแนน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
			คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
			1	2	3		
จังหวะ	เป่าฟลูตได้ถูกต้องตามอัตราจังหวะต่างๆ ในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยไม่มีข้อผิดพลาด	5	1	1	1	3	1.00
	เป่าฟลูตตามอัตราจังหวะต่างๆ ในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ผิดบ้างแต่ไม่เกิน 2 จุด	4	1	1	1	3	1.00
	เป่าฟลูตตามอัตราจังหวะต่างๆ ในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ผิดบ้างแต่ไม่เกิน 3 จุด	3	1	1	1	3	1.00
	เป่าฟลูตตามอัตราจังหวะต่างๆ ในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ผิดบ้างแต่ไม่เกิน 4 จุด	2	1	1	1	3	1.00
	เป่าฟลูตตามอัตราจังหวะต่างๆ ในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ผิดตั้งแต่ 4 จุดขึ้นไป	1	1	1	1	3	1.00

ตารางที่ 14 (ต่อ)

หัวข้อในการประเมิน	เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน	ระดับคะแนน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
			คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
			1	2	3		
ทำนอง	เป่าฟลูตได้ถูกต้องตามทำนองของเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้โดยไม่มีข้อผิดพลาด	5	1	1	1	3	1.00
	เป่าฟลูตได้ถูกต้องตามทำนองของเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ผิดบ้างแต่ไม่เกิน 2 จุด	4	1	1	1	3	1.00
	เป่าฟลูตได้ถูกต้องตามทำนองของเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ผิดบ้างแต่ไม่เกิน 3 จุด	3	1	0	1	2	0.67
	เป่าฟลูตได้ถูกต้องตามทำนองของเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ผิดบ้างแต่ไม่เกิน 4 จุด	2	1	1	1	3	1.00
	เป่าฟลูตได้ถูกต้องตามทำนองของเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ผิดตั้งแต่ 4 จุดขึ้นไป	1	1	1	1	3	1.00

ตารางที่ 14 (ต่อ)

หัวข้อในการประเมิน	เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน	ระดับคะแนน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
			คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
			1	2	3		
คุณภาพเสียง	เป่าฟลูตในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยเสียงที่เป่าออกมาชัดเจนไม่ผิดเพี้ยน และถูกต้องตามธรรมชาติของเสียงฟลูต	5	1	1	1	3	1.00
	เป่าฟลูตในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยเสียงที่เป่าออกมาผิดเพี้ยนบ้างเล็กน้อยแต่ไม่เกิน 2 จุด	4	1	1	1	3	1.00
	เป่าฟลูตในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยเสียงที่เป่าออกมาผิดเพี้ยนบ้างเล็กน้อยแต่ไม่เกิน 3 จุด	3	1	1	1	3	1.00
	เป่าฟลูตในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยเสียงที่เป่าออกมาผิดเพี้ยนบ้างเล็กน้อยแต่ไม่เกิน 4 จุด	2	1	1	1	3	1.00
	เป่าฟลูตในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยเสียงที่เป่าออกมาผิดเพี้ยนตั้งแต่ 4 จุดขึ้นไป กำหนดให้ผิดตั้งแต่ 4 จุดขึ้นไป	1	1	1	1	3	1.00

ตารางที่ 14 (ต่อ)

หัวข้อในการประเมิน	เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน	ระดับคะแนน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
			คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
			1	2	3		
ความคล่องแคล่ว	เป่าฟลูตในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้มีความคล่องแคล่วว่องไว โดยไม่สะดุดหรือติดขัดในการเป่า	5	0	1	1	2	0.67
	เป่าฟลูตในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้มีความคล่องแคล่วว่องไว อาจสะดุดหรือติดขัดในการเป่าบ้างแต่ไม่เกิน 2 จุด	4	1 -	1	1	3	1.00
	เป่าฟลูตในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้มีความคล่องแคล่วว่องไว อาจสะดุดหรือติดขัดในการเป่าบ้างแต่ไม่เกิน 3 จุด	3	1	1	1	3	1.00
	เป่าฟลูตในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้มีความคล่องแคล่วว่องไว อาจสะดุดหรือติดขัดในการเป่าบ้างแต่ไม่เกิน 4 จุด	2	1	1	1	3	1.00
	เป่าฟลูตในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้มีความคล่องแคล่วว่องไว โดยสะดุดหรือติดขัดในการเป่าตั้งแต่ 4 จุดขึ้นไป	1	1	1	1	3	1.00

ตารางที่ 14 (ต่อ)

หัวข้อในการประเมิน	เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน	ระดับคะแนน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
			คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
			1	2	3		
ท่าทางการเป่า	นั่งตัวตรง จรดฟลูต โดยกางขนานกับพื้น ปลายเท้ากางออกเสมอช่วงไหล่ เท้าซ้ายวางไว้ด้านหน้าเท้าขวาเล็กน้อย	5	1	1	0	2	0.67
	นั่งตัวตรง จรดฟลูต โดยกางขนานกับพื้น ปลายเท้ากางออกเสมอช่วงไหล่ เท้าซ้ายวางขนานกับเท้าขวา หรือเท้าขวาวางอยู่ด้านหน้าของเท้าซ้าย	4	1	1	0	2	0.67
	นั่งตัวตรง จรดฟลูต โดยกางขนานกับพื้น ปลายเท้ากางออกเกินช่วงไหล่เท้าซ้ายวางขนานกับเท้าขวา หรือเท้าขวาวางอยู่ด้านหน้าของเท้าซ้าย	3	1	1	0	2	0.67
	นั่งตัวตรง จรดฟลูต โดยก้มหน้า ไกล่ลำคอ ปลายเท้ากางออกเกินช่วงไหล่เท้าซ้ายวางขนานกับเท้าขวา หรือเท้าขวาวางอยู่ด้านหน้าของเท้าซ้าย	2	1	1	0	2	0.67
	นั่งหลังงอ จรดฟลูต โดยก้มหน้า ไกล่ลำคอ ปลายเท้ากางออกเกินช่วงไหล่เท้าซ้ายวางขนานกับเท้าขวา หรือเท้าขวาวางอยู่ด้านหน้าของเท้าซ้าย	1	1	1	0	2	0.67

ตารางที่ 14 (ต่อ)

หัวข้อในการประเมิน	เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน	ระดับคะแนน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
			คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
			1	2	3		
การวางนิ้ว	วางตำแหน่งนิ้วเพื่อปิดรูบังคับเสียงตามตัวโน้ต ได้ถูกต้องตามเพลงหรือแบบทดสอบที่กำหนดให้	5	1	1	1	3	1.00
	วางตำแหน่งนิ้วปิดรูบังคับเสียงตามตัวโน้ตตามเพลงหรือแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยผิดบ้างแต่ไม่เกิน 3 จุด	4	1	1	1	3	1.00
	วางตำแหน่งนิ้วปิดรูบังคับเสียงตามตัวโน้ตตามเพลงหรือแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยผิดบ้างแต่ไม่เกิน 4 จุด	3	1	1	1	3	1.00
	วางตำแหน่งนิ้วปิดรูบังคับเสียงตามตัวโน้ตตามเพลงหรือแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยผิดบ้างแต่ไม่เกิน 4 จุด	2	1	1	1	3	1.00
	วางตำแหน่งนิ้วปิดรูบังคับเสียงตามตัวโน้ตตามเพลงหรือแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยผิดตั้งแต่ 4 จุดขึ้นไป	1	1	1	1	3	1.00

ตารางที่ 15 การคำนวณค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา ของแบบประเมินเพื่อวัด
ความสามารถในการปฏิบัติฟลุค

ข้อคำถาม ที่	Mean	S.D.	แปลผล	ค่าอำนาจ จำแนก	Sig	แปลผล
ข้อที่ 1	4.30	0.82	มาก	0.06	0.780	ปรับปรุง
ข้อที่ 2	4.39	0.50	มาก	0.51	0.010	ใช้ได้
ข้อที่ 3	3.48	0.51	ปานกลาง	0.89	0.000	ใช้ได้
ข้อที่ 4	4.30	0.82	มาก	0.26	0.230	ปรับปรุง
ข้อที่ 5	3.52	0.51	มาก	0.83	0.000	ใช้ได้
ข้อที่ 6	4.43	0.59	มาก	0.76	0.000	ใช้ได้

ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าเท่ากับ 0.9062

หมายเหตุ ค่าอำนาจจำแนกแบบ Item Total Correlation
ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา

แบบประเมินความเหมาะสมสอดคล้องแบบประเมินเพื่อวัดความสามารถในการปฏิบัติฟลุค
โดยผู้เชี่ยวชาญ

คำชี้แจง

โปรดพิจารณาว่า “หัวข้อในการประเมิน เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน และระดับคะแนน” ที่กำหนดไว้ใน แบบประเมินเพื่อวัดความสามารถในการปฏิบัติฟลุค มีความเหมาะสมสอดคล้องหรือไม่ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่องคะแนนการพิจารณาตามความคิดเห็นของท่าน ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่า “หัวข้อในการประเมิน เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน และระดับคะแนน”

มีความเหมาะสมสอดคล้องกัน

0 เมื่อไม่แน่ใจว่า “หัวข้อในการประเมิน เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน และระดับคะแนน”

มีความเหมาะสมสอดคล้องกัน

-1 เมื่อแน่ใจว่า “หัวข้อในการประเมิน เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน และระดับคะแนน”

ไม่มีความเหมาะสมสอดคล้องกัน

หัวข้อในการประเมิน	เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน	ระดับคะแนน	ความคิดเห็น		
			1	0	-1
1. จังหวะ	เป่าฟลุคได้ถูกต้องตามอัตราจังหวะต่างๆ ในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยไม่มีข้อผิดพลาด	5			
	ปฏิบัติฟลุคตามอัตราจังหวะต่างๆ ในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ ผิดบ้างแต่ไม่เกิน 2 จุด	4			
	ปฏิบัติฟลุคตามอัตราจังหวะต่างๆ ในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ ผิดบ้างแต่ไม่เกิน 3 จุด	3			
	ปฏิบัติฟลุคตามอัตราจังหวะต่างๆ ในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ ผิดบ้างแต่ไม่เกิน 4 จุด	2			
	ปฏิบัติฟลุคตามอัตราจังหวะต่างๆ ในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ ผิดตั้งแต่ 4 จุดขึ้นไป	1			

หัวข้อในการ ประเมิน	เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน	ระดับ คะแนน	ความคิดเห็น		
			1	0	-1
2. ทำนอง	ปฏิบัติฟลูตได้ถูกต้องตามทำนองของเพลงหรือใน แบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยไม่มีข้อผิดพลาด	5			
	ปฏิบัติฟลูตได้ถูกต้องตามทำนองของเพลงหรือใน แบบทดสอบที่กำหนดให้ผิดบ้างแต่ไม่เกิน 2 จุด	4			
	ปฏิบัติฟลูตได้ถูกต้องตามทำนองของเพลงหรือใน แบบทดสอบที่กำหนดให้ผิดบ้างแต่ไม่เกิน 3 จุด	3			
	ปฏิบัติฟลูตได้ถูกต้องตามทำนองของเพลงหรือใน แบบทดสอบที่กำหนดให้ผิดบ้างแต่ไม่เกิน 4 จุด	2			
	ปฏิบัติฟลูตได้ถูกต้องตามทำนองของเพลงหรือใน แบบทดสอบที่กำหนดให้ผิดตั้งแต่ 4 จุดขึ้นไป	1			
3. คุณภาพ เสียง	ปฏิบัติฟลูตในเพลงหรือในแบบทดสอบที่ กำหนดให้โดยเสียงที่เป่าออกมาชัดเจน ไม่ ผิดเพี้ยน และถูกต้องตามธรรมชาติของเสียงฟลูต	5			
	ปฏิบัติฟลูตในเพลงหรือในแบบทดสอบที่ กำหนดให้โดยเสียงที่เป่าออกมาผิดเพี้ยนบ้าง เล็กน้อยแต่ไม่เกิน 2 จุด	4			
	ปฏิบัติฟลูตในเพลงหรือในแบบทดสอบที่ กำหนดให้โดยเสียงที่เป่าออกมาผิดเพี้ยนบ้าง เล็กน้อยแต่ไม่เกิน 3 จุด	3			
	ปฏิบัติฟลูตในเพลงหรือในแบบทดสอบที่ กำหนดให้โดยเสียงที่เป่าออกมาผิดเพี้ยนบ้าง เล็กน้อยแต่ไม่เกิน 4 จุด	2			
	ปฏิบัติฟลูตในเพลงหรือในแบบทดสอบที่ กำหนดให้โดยเสียงที่เป่าออกมาผิดเพี้ยนตั้งแต่ 4 จุดขึ้นไป	1			

หัวข้อในการประเมิน	เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน	ระดับคะแนน	ความคิดเห็น		
			1	0	-1
4. ความคล่องแคล่ว	ปฏิบัติฟลูตในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ มีความคล่องแคล่วว่องไว โดยไม่สะดุดหรือติดขัดในการเป่า	5			
	ปฏิบัติฟลูตในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้มีความคล่องแคล่วว่องไวอาจสะดุดหรือติดขัดในการเป่าบ้างแต่ไม่เกิน 2 จุด	4			
	ปฏิบัติฟลูตในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้มีความคล่องแคล่วว่องไวอาจสะดุดหรือติดขัดในการเป่าบ้างแต่ไม่เกิน 3 จุด	3			
	ปฏิบัติฟลูตในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้มีความคล่องแคล่วว่องไวอาจสะดุดหรือติดขัดในการเป่าบ้างแต่ไม่เกิน 4 จุด	2			
	ปฏิบัติฟลูตในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้มีความคล่องแคล่วว่องไวโดยสะดุดหรือติดขัดในการเป่าตั้งแต่ 4 จุดขึ้นไป	1			
5. ท่าทางการเป่า	นั่งตัวตรง จรดฟลูตโดยคางขนานกับพื้น ปลายเท้ากางออกเสมอช่วงไหล่ เท้าซ้ายวางไว้ด้านหน้าเท้าขวาเล็กน้อย	5			
	นั่งตัวตรง จรดฟลูตโดยคางขนานกับพื้น ปลายเท้ากางออกเสมอช่วงไหล่ เท้าซ้ายวางขนานกับเท้าขวา หรือเท้าขวาวางอยู่ด้านหน้าของเท้าซ้าย	4			
	นั่งตัวตรง จรดฟลูตโดยคางขนานกับพื้น ปลายเท้ากางออกเกินช่วงไหล่ เท้าซ้ายวางขนานกับเท้าขวา หรือเท้าขวาวางอยู่ด้านหน้าของเท้าซ้าย	3			

หัวข้อในการ ประเมิน	เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน	ระดับ คะแนน	ความถี่เห็น		
			1	0	-1
5. ท่าทาง การเป่า (ต่อ)	นั่งตัวตรง จรดฟลูต โดยก้มหน้าใกล้ลำคอ ปลาย เท้ากางออกเกินช่วงไหล่ เท้าซ้ายวางขนานกับ เท้าขวา หรือเท้าขวาวางอยู่ด้านหน้าของเท้าซ้าย	2			
	นั่งหลังงอ จรดฟลูต โดยก้มหน้าใกล้ลำคอ ปลาย เท้ากางออกเกินช่วงไหล่ เท้าซ้ายวางขนานกับ เท้าขวา หรือเท้าขวาวางอยู่ด้านหน้าของเท้าซ้าย	1			
6. การวางนิ้ว	วางตำแหน่งนิ้วเพื่อปิดรูบังคับเสียงตามตัวโน้ต ได้ถูกต้องตามเพลงหรือแบบทดสอบที่ กำหนดให้	5			
	วางตำแหน่งนิ้วปิดรูบังคับเสียงตามตัวโน้ตตาม เพลง หรือแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยผิดบ้าง แต่ไม่เกิน 2 จุด	4			
	วางตำแหน่งนิ้วปิดรูบังคับเสียงตามตัวโน้ตตาม เพลงหรือแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยผิดบ้าง แต่ไม่เกิน 3 จุด	3			
	วางตำแหน่งนิ้วปิดรูบังคับเสียงตามตัวโน้ตตาม เพลงหรือแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยผิดบ้าง แต่ไม่เกิน 4 จุด	2			
	วางตำแหน่งนิ้วปิดรูบังคับเสียงตามตัวโน้ตตาม เพลงหรือแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยผิด ตั้งแต่ 4 จุดขึ้นไป	1			

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ตำแหน่ง.....

ภาคผนวก จ

เอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติฟลูตพื้นฐาน
โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และแผนการจัดการเรียนรู้

เอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติพลุดพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และแผนการจัดการเรียนรู้

สำหรับเอกสารประกอบการสอน

เอกสารประกอบการสอนนี้ใช้สำหรับครูผู้สอนวิชาดนตรี เพื่อใช้ดำเนินการสอน เรื่อง การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาการปฏิบัติพลุดพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นซึ่งประกอบด้วยหลักการและเหตุผลเป้าหมายจุดประสงค์ทั่วไปและจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหากิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผล ซึ่งจะอำนวยความสะดวกให้กับผู้สอนเป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะสำหรับการใช้เอกสารประกอบการสอน

1. ชั้นเตรียมการสอน ควรศึกษารายละเอียด ดังนี้

- 1.1 ศึกษาโครงสร้าง จุดประสงค์ทั่วไป จุดประสงค์การเรียนรู้ของเอกสารประกอบการสอนให้เข้าใจอย่างละเอียด
- 1.2 ศึกษาแผนการสอน การดำเนินกิจกรรม และการใช้เวลาให้เข้าใจอย่างถูกต้อง
- 1.3 ตรวจสอบเอกสารประกอบการสอน สื่อการสอน และเครื่องดนตรีให้อยู่ในสภาพ

ที่สามารถใช้งานได้

2. ชั้นดำเนินกิจกรรม

- 2.1 ครูชี้แจงรูปแบบและจุดประสงค์ระหว่างการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเข้าใจ
- 2.2 ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนครูมีหน้าที่เป็นแม่แบบและช่วยเหลือนักเรียนในการฝึกทักษะทำให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น
- 2.3 ครูผู้สอนควรศึกษาเนื้อหาอย่างลึกซึ้ง สามารถปฏิบัติและสามารถตอบปัญหา

ข้อข้องใจได้

3. การประเมินผล

- 3.1 การประเมินหลังการเรียนแต่ละครั้ง จะใช้แบบประเมินและแบบสังเกตทักษะภาคปฏิบัติ
- 3.2 การประเมินผลหลังการเรียนแต่ละครั้ง ควรแจ้งให้นักเรียนทราบขอบเขตเนื้อหา

ที่จะประเมิน

มาตรฐานและตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดรายวิชาดนตรีพื้นฐาน 1 รหัสวิชา ศ21101 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 0.5 หน่วยกิต จำนวน 20 ชั่วโมง/ภาคเรียน

มาตรฐาน	รหัสตัวชี้วัด	ชื่อตัวชี้วัด
มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทาง ดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ คุณค่าดนตรี ถ่ายทอด ความรู้สึก ความคิดต่อดนตรี อย่างอิสระ ชื่นชมและ ประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน	ศ 2.1 ม.1/1	1. อ่าน เขียน ร้องโน้ตไทย และ โน้ตสากล
	ศ 2.1 ม.1/2	2. เปรียบเทียบเสียงร้องและเสียงของเครื่องดนตรีที่มา จากวัฒนธรรมที่ต่างกัน
	ศ 2.1 ม.1/3	3. ร้องเพลงและใช้เครื่องดนตรีบรรเลงประกอบการ ร้องเพลงด้วยบทเพลงที่หลากหลายรูปแบบ
	ศ 2.1 ม.1/4	4. จัดประเภทของวงดนตรีไทยและวงดนตรีที่มาจาก วัฒนธรรมต่างๆ
	ศ 2.1 ม.1/5	5. แสดงความคิดเห็นที่มีต่ออารมณ์ของบทเพลงที่มี ความเร็วของจังหวะ และความดัง-เบาแตกต่างกัน
	ศ 2.1 ม.1/6	6. เปรียบเทียบอารมณ์ ความรู้สึกในการฟังดนตรีแต่ ละประเภท
	ศ 2.1 ม.1/7	7. นำเสนอตัวอย่างเพลงที่ตนเองชื่นชอบและอภิปราย ลักษณะเด่นที่ทำให้งานนั้นน่าชื่นชม
	ศ 2.1 ม.1/8	8. ใช้เกณฑ์สำหรับประเมินคุณภาพงานดนตรีหรือ เพลงที่ฟัง
	ศ 2.1 ม.1/9	9. ใช้และบำรุงรักษาเครื่องดนตรีอย่างระมัดระวังและ รับผิดชอบ
มาตรฐาน ท 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่าง ดนตรี ประวัติศาสตร์ และ วัฒนธรรม เห็นคุณค่าของ ดนตรีที่เป็นมรดกทาง วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและ สากล	ศ 2.2 ม.1/1	1. อธิบายบทบาทความสัมพันธ์และอิทธิพลของ ดนตรีที่มีต่อสังคมไทย
	ศ 2.2 ม.1/2	2. ระบุความหลากหลายขององค์ประกอบดนตรีใน วัฒนธรรมที่ต่างกัน

โครงสร้างแผนการสอน

เรื่อง การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาการปฏิบัติฟลูตพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้
ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุคระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	แผนการจัดการเรียนรู้	กิจกรรม
1 ชั่วโมง	ศ 2.1 ม.1/1 ศ 2.1 ม.1/4 ศ 2.2 ม.1/2	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 1. แนวคิดในการพัฒนาเอกสารประกอบการสอน ฟลูตพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพลงร่ำวงย้อนยุค 1.1 ประวัติฟลูต 1.2 ประวัติฟลูตทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน	ปฏิบัติ, รวมกลุ่ม, บุคคล
4 ชั่วโมง	ศ 2.1 ม.1/1 ศ 2.1 ม.1/4 ศ 2.1 ม.1/5 ศ 2.1 ม.1/8 ศ 2.2 ม.1/1	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 2. ระบบนี้เกี่ยวกับการปฏิบัติแบบฝึกหัด 2.1 ระบบ fingerings flute 2.2 สรีระการปฏิบัติฟลูตพื้นฐาน 2.2.1 แบบฝึกหัดที่ 1 ฝึกปฏิบัติโน้ต โด 2.2.2 แบบฝึกหัดที่ 2 ฝึกปฏิบัติโน้ต เร 2.2.3 แบบฝึกหัดที่ 3 ฝึกปฏิบัติโน้ต มีแฟล็ต 2.2.4 แบบฝึกหัดที่ 4 ฝึกปฏิบัติโน้ต มี 2.2.5 แบบฝึกหัดที่ 5 ฝึกปฏิบัติโน้ต ฟา 2.2.6 แบบฝึกหัดที่ 6 ฝึกปฏิบัติโน้ต ซอล 2.2.7 แบบฝึกหัดที่ 7 ฝึกปฏิบัติโน้ต ลา 2.2.8 แบบฝึกหัดที่ 8 ฝึกปฏิบัติโน้ต ที 2.2.9 แบบฝึกหัดที่ 9 ฝึกปฏิบัติโน้ต ทีแฟล็ต 2.2.10 แบบฝึกหัดที่ 10 ฝึกปฏิบัติโน้ต ดี 2.2.11.แบบฝึกหัดที่ 11 ฝึกปฏิบัติโน้ต โด	ปฏิบัติ, รวมกลุ่ม, บุคคล

ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	แผนการจัดการเรียนรู้	กิจกรรม
4 ชั่วโมง	ศ 2.1 ม.1/1 ศ 2.1 ม.1/3 ศ 2.1 ม.1/5 ศ 2.1 ม.1/8 ศ 2.2 ม.1/1 ศ 2.2 ม.1/2	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 3. เทคนิคการปฏิบัติฟลูตตามบทเพลง 3.1 เทคนิคการปฏิบัติ legato แบบฝึกหัดการปฏิบัติ legato วรรคเพลงวันนี้มีนัด 3.2 เทคนิคการปฏิบัติ staccato แบบฝึกหัดการปฏิบัติ staccato วรรคเพลงดอกบัวไทย 3.3 เทคนิคการปฏิบัติ accent แบบฝึกหัดการปฏิบัติ accent วรรคเพลงยูงรำแพน 3.4 เทคนิคการปฏิบัติ pick-up- note แบบฝึกหัดการปฏิบัติ pick-up- note วรรคเพลงเชิญมารำวงไทย 3.5 เทคนิคการปฏิบัติ trill แบบฝึกหัดการปฏิบัติ trill วรรคเพลงมีกรรม 3.6 เทคนิคการปฏิบัติ fermata วรรคเพลงสายลำดวน 3.7 เทคนิคการปฏิบัติ tenuto วรรคเพลงชิงตางวันแม่พันทอง 3.8 เทคนิคการปฏิบัติ bend วรรคเพลงวันไฉนไม่ได้มา 3.9 เทคนิคการปฏิบัติ fall วรรคเพลงโลกที่เราสร้างสรรค์	ปฏิบัติ, รวมกลุ่ม, บุคคล

ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	แผนการจัดการเรียนรู้	กิจกรรม
4 ชั่วโมง	ศ 2.1 ม.1/1 ศ 2.1 ม.1/3 ศ 2.1 ม.1/5 ศ 2.1 ม.1/8 ศ 2.2 ม.1/1 ศ 2.2 ม.1/2	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 4. ปฏิบัติฟลูตตามเทคนิคต่างๆในบทเพลง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค 4.1 บทเพลงวันนี้มีนัดปฏิบัติ legato 4.2 บทเพลงดอกบัวไทย ปฏิบัติ staccato 4.3 บทเพลงขลุ่ยลำแพน ปฏิบัติ accent 4.4 บทเพลงมีกรรม ปฏิบัติ pick-up- note	ปฏิบัติ, รวมกลุ่ม, บุคคล
5 ชั่วโมง	ศ 2.1 ม.1/1 ศ 2.1 ม.1/3 ศ 2.1 ม.1/5 ศ 2.1 ม.1/8 ศ 2.2 ม.1/1 ศ 2.2 ม.1/2	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 5. ปฏิบัติฟลูตตามเทคนิคต่างๆในบทเพลง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค 5.1 บทเพลงเชิฐมารำวงไทย ปฏิบัติ trill 5.2 บทเพลงสายลำควน ปฏิบัติ fermata	ปฏิบัติ, รวมกลุ่ม, บุคคล
2 ชั่วโมง	ศ 2.1 ม.1/4 ศ 2.1 ม.1/8 ศ 2.2 ม.1/1 ศ 2.2 ม.1/2	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 6.3 บทเพลงชิงรางวัลแม่พันทองปฏิบัติ tenuto 6.4 บทเพลงวันใดฉันไม่ได้มา ปฏิบัติ bend 6.5 บทเพลงโลกที่เราสร้างสรรค์ปฏิบัติ fall	ปฏิบัติ, รวมกลุ่ม, บุคคล

แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

สาระการเรียนรู้ศิลปะ

เรื่อง การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาการปฏิบัติพลุดพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้

ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค

ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

เวลา 1 ชั่วโมง

มาตรฐานตัวชี้วัด

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ทางด้าน ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ศ 2.1 ม.1/1

ศ 2.1 ม.1/4

ศ 2.2 ม.1/2

สาระสำคัญ

จากการศึกษาบทเพลงจากภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งเป็นเพลงรำวงย้อนยุคในปัจจุบันนั้น หากดูได้ยาก นอกจากนั้นการเวลาเปลี่ยนไปทำให้มีการนำวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาผสมผสานกับ วัฒนธรรมไทย ทำให้วัฒนธรรมดั้งเดิมซึ่งหาชมยากอยู่แล้ว ก็จะสูญหายไป ดังนั้นเราจึงควร ช่วยกันอนุรักษ์บทเพลงที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของเราไว้ หรืออาจจะประยุกต์ให้เข้ากับยุคสมัย เพื่อทำให้เกิดความน่าสนใจที่จะสืบสานวัฒนธรรมนี้ต่อไป ส่วนเครื่องดนตรีที่นำมาประยุกต์ใช้ เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่าพลุ ซึ่งมีประวัติที่น่าสนใจและนำมาบรรณาการประยุกต์ใช้กับ บทเพลง รวมถึงทฤษฎีดนตรีสากลที่ต้องศึกษาเพื่อความเข้าใจและถ่ายทอดเป็นบทเพลงภูมิปัญญา ท้องถิ่นรำวงย้อนยุคได้อย่างดี

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. สามารถอธิบายภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมประเพณีที่กำหนดได้
2. สามารถอธิบายเครื่องดนตรีที่นำมาประยุกต์ใช้ในบทเพลงภูมิปัญญาท้องถิ่น

ที่กำหนดได้

3. สามารถอธิบายทฤษฎีดนตรีสากลที่ต้องศึกษาเพื่อความเข้าใจและถ่ายทอดเป็นบทเพลงภูมิปัญญาท้องถิ่นร่ำวงย้อนยุคได้อย่างดี

สาระการเรียนรู้

1. มีแนวคิดในการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนฟลูตพื้นฐานกับการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุคในการเรียนการสอนวิชาดนตรีทราบดีนวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นการศึกษาดนตรีของชมรมผู้สูงอายุตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี

2. มีแนวคิดการพัฒนาตนเองเห็นคุณค่าความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นและสามารถนำเครื่องดนตรีฟลูตมาประยุกต์ใช้ปฏิบัติกับภูมิเพลงท้องถิ่นรวมถึงศึกษาทฤษฎีดนตรีสากลเพื่อนำมาประยุกต์ใช้เพื่อสืบสานประเพณีวัฒนธรรมมิให้สูญหายและนำไปต่อยอดในรายวิชาอื่นได้

กิจกรรมการเรียนรู้

เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม 1 ชั่วโมง

กิจกรรมเข้าสู่บทเรียน

1. ทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค
2. สนทนาซักถามกับผู้เรียน ในหัวข้อภูมิปัญญาท้องถิ่น เพลงร่ำวงย้อนยุคกับการประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนวิชาดนตรี

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน

ให้นักเรียนทบทวนเอกสารประกอบการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 1.1,1.2,1.3 ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม 6 กลุ่ม กลุ่มละเท่าๆกัน(แจกเอกสารประกอบการสอนบางกลุ่มจะได้เอกสารซ้ำกันหัวข้อทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน)

1. เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค
2. ประวัติฟลูต
3. ทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน
 - 3.1 บรรทัดห้าเส้น
 - 3.2 กุญแจประจำหลัก
 - 3.3 เส้นกันห้อง
 - 3.4 เครื่องหมายกำหนดจังหวะ
 - 3.5 ตัวโน้ตและตัวหยุด
 - 3.6 การบันทึกโน้ต

3.7 การเกาะจิงหวะ

4. ครูคอยแนะนำชี้คำถามตอบคำถาม
5. สุ่มแต่ละกลุ่มตอบคำถามตามการแบ่งกลุ่ม
6. ทดสอบหลังเรียน

กิจกรรมสรุป

นักเรียนและครูร่วมกันสรุปตามหัวข้อของแต่ละกลุ่มทั้ง 6 กลุ่ม

การวัดผลและประเมินผล

1. วิธีการวัดผล

- 1.1 ทดสอบ
- 1.2 บันทึกแบบสังเกตพฤติกรรม
- 1.3 ตรวจสอบกิจกรรมหน่วยการเรียนรู้

2. เครื่องมือวัดผล

- 1.4 แบบทดสอบ
- 1.5 แบบสังเกตพฤติกรรม
- 1.6 ใบกิจกรรมหน่วยการเรียนรู้

เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล

1. นักเรียนได้คะแนนจากการทดสอบตั้งแต่ 80% ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์
2. นักเรียนได้คะแนนจากแบบสังเกตพฤติกรรมตั้งแต่ 80% ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์
3. ได้คะแนนจากใบงานตั้งแต่ 80% ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์

เอกสารประกอบการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 รางวัลอนุญากับงานภาคสนามเกี่ยวกับดนตรีศึกษา

ประวัติความเป็นมาของเพลงรำวง

เพลงรำวงที่นำมาร้องนั้นใช้วิธีจดจำสี่บทอดกันมา ไม่นิยมดัดแปลงทั้งเนื้อร้องและทำนอง รำอย่างใดก็ร้อง และรำ อย่างนั้น บางครั้งการถ่ายทอดมาอาจได้มาเฉพาะเนื้อเพลง กรณีเช่นนี้ ผู้เล่นจะคิดทำรำประกอบเองตามความหมายของเนื้อเพลง การถ่ายทอด อาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ได้ทั้งเนื้อเพลง และทำรำ จากการสำรวจพบว่าแม้เป็นเพลงเดียวกัน หากคณะของผู้เล่นอยู่ต่างสถานที่ หรือต่างท้องถิ่นกัน ทำรำและเนื้อเพลงอาจผิดแผกกันไปได้ แต่บางเพลงยังคงเหมือนกันทุกประการ อย่างไรก็ตาม เพลงทุกเพลง ไม่จำเป็นต้องได้จากการสืบทอดเสมอไป ผู้เล่นสามารถแต่งเนื้อร้อง และทำรำ ขึ้นเป็นปัจจุบัน ในขณะที่เล่น ก็ได้เนื้อหาในเพลงส่วนใหญ่

ช่วงก่อน พ.ศ. 2484 จะเป็นเพลงที่เกี่ยวกับตัวละครในวรรณคดี เช่น ลักษณะวงศ์ ไกรทอง รามเกียรติ์ ฯลฯ แต่ที่พบมากที่สุด ได้แก่ เพลงรัก หรือเพลงที่เกี่ยวข้องพราสีกันระหว่างหนุ่มสาว เช่น ไหนเล่าดอกกรัก เดือนจ๋า วันนี้มีนัด สายลมหวน โลกที่เราสร้างสรรค์ ดอกบัวไทย นกยูงลำแพน เชิญมารำวงไทย รักจริง แม่พันทอง มีกรรมต้องจำจาก ฯลฯ เนื่องจากเพลงแต่ละเพลงยาวมาก ฉะนั้นการตั้งชื่อเพลง หรือเรียกชื่อเพลง ก็จะเรียกชื่อเพลง ตามวรรคแรกของเพลงเท่านั้น

และในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม รัฐบาล ต้องการเชิดชูรำไทون ให้เป็นศิลปะประจำชาติ ได้มีการปรับปรุง แก้ไข รำไทอนให้เป็นรำวง และพัฒนามาตามลำดับ จนเป็น รำวงมาตรฐาน เช่น ในปัจจุบัน นอกจากนี้มีการแต่งเพลงเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะ เพลงประเภทปลุกใจ ถูกแต่งขึ้นเป็นจำนวนมากและเพลงประเภทชักชวนให้เชื่อผู้นำ เช่น เพลงแปดนาฬิกา ไตรรงค์ธงชาติ เพลงประเภทสะท้อนภาพบ้านเมือง

เพลงที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมการแต่งกาย เช่น สาวน้อยเอวกลม นอกจากนี้ ยังมีเพลงที่แสดงออกถึงความรัก การเกี่ยวพราสี ระหว่างหนุ่มสาว อีกเป็นจำนวนมาก

เพลงรำวงช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 จะเป็นเพลงจากวรรณกรรม นิทานและเพลงเกี่ยวพราสีกันระหว่างหนุ่มสาว ชื่นชมธรรมชาติ ในยามค่ำคืน ดังเช่นเพลงรำไทอนช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 จะเป็นเพลงปลุกใจให้รักชาติ เชิญชวนให้ประชาชนปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล เชื่อมั่นในตัวผู้นำ คือ จอมพล ป.พิบูลสงคราม และในสมัยนั้นท่านให้มีการวางผังเมืองใหม่ และตั้งหน่วยทหารขึ้นมาในเมืองลพบุรี และบ้านเมืองอยู่ในสภาวะสงคราม และเพลงที่บ่งบอกถึงวัฒนธรรมการแต่งกายในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงครามแต่งตามรัฐนิยมของรัฐบาล คือ สตรีจะนุ่งผ้าถุง หรือกระโปรง ไร่ผมยาวและตัดยาว สวมรองเท้าหุ้มส้นหรือรัดส้น สวมหมวกทุกครั้งที่อยู่กลางแจ้ง การ

สวมหมวกของสตรีนั้น เป็นเรื่องที่รัฐให้ความสำคัญมาก เน้นว่าเป็นการนำชาติไปสู่อารยะธรรม
ถึงกับมีคำว่า “มาลानำชาติไทย”

การบรรเลงและการขับร้อง

การบรรเลงและการขับร้องประกอบการแสดงรำวง จะเริ่มต้นด้วยผู้บรรเลงและขับร้อง
นั่งด้านหน้าเวที ผู้แสดงออกมาขึ้นในท่าที่พร้อมจะแสดง พ่อเพลง แม่เพลง จะร้องขึ้นต้นบทเพลง
เพลงแรกลูกคู่ และผู้บรรเลงดนตรีจะตีรับผู้แสดงก็จะร้องพร้อมกับรำและตีบทไปตามเนื้อเพลง
ใช้ท่าทางที่เป็นธรรมชาติสื่อให้ผู้ชม ได้เห็นอย่างชัดเจนเข้าใจง่าย โดยแต่ละเพลงจะร้องซ้ำหรือร้อง
ทวน 2 ถึง 3 เที่ยว เมื่อจบแต่ละเพลง ทั้งดนตรีและผู้ขับร้อง จะหยุดแล้วขึ้นบทเพลงใหม่ต่อไป

ซึ่งในแต่ละเพลงก็จะปฏิบัติ เช่นเดียวกับขั้นตอนดังกล่าวข้างต้นเนื้อหาของบทเพลงจะ
เกี่ยวกับการปลุกใจให้รักชาติ สร้างขวัญและกำลังใจในยามศึกสงคราม เพราะสมัยนั้นอยู่ในช่วง
สงครามโลกครั้งที่ 2

นอกจากนั้น จะเป็นเพลงที่เกี่ยวกับการเกี่ยวพาราสีกันของหนุ่มสาว เพื่อให้เกิดความรื่น
ริง สนุกสนาน และจะจบสุดท้ายด้วยเพลงลาหรือเพลงจาก เช่น ดึกเสียแล้วละหนานฉันขอลาไป
ก่อนการแต่งกายของผู้บรรเลงและการขับร้อง

การแต่งกายของผู้แสดงรำวง ชมรมผู้สูงอายุ ตำบล สว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี จากการ
สังเกตมีการแต่งกายแยกออกเป็น ดังนี้

1. ชาย สวมเสื้อผ้าลายดอก หรือผ้าพื้นกางเกงขายาว ผ้าขาวม้าคาดเอว
2. หญิง สวมเสื้อผ้าไทยแขนยาว นุ่งผ้าถุงผ้าไทยพื้นบ้าน พร้อมสไบเฉียง มีเครื่อง
ประดับต่างหู สร้อยคอทองคำห้อยพระ ข้อมือ แหวนทองหรือเพชรที่ใส่เป็นของประจำตัวอยู่แล้ว

ลักษณะเฉพาะของท่ารำ

ผู้รำใช้ ท่ารำเป็นแบบฉบับของผู้รำในท้องถิ่นเองโดยผู้รำในท้องถิ่นเป็นผู้คิดท่ารำ และ
เลือกใช้ท่ารำให้เหมาะสมกับเพลง ท่ารำจะมีรูปแบบเป็นธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ หมายถึง การใช้
ท่าทางแสดงสื่อความหมาย ประกอบกิจกรรมการพูดคุย หรือการเคลื่อนไหวต่างๆ ไป เช่น

1. ท่าไหว้เมื่อกล่าวถึงพระพุทธศาสนา หรือผู้มีพระคุณ ทำท่าพนมมือไหว้ข้างศีรษะ
ข้างใดข้างหนึ่ง
2. ท่าเคารพธงชาติ เมื่อกล่าวถึงการทำความเคารพธงชาติ ชายทำท่าคำนับ หญิงทำท่า
ถอนสายบัว
3. ท่าไหว้ มือ เมื่อกล่าวถึงพระมหากษัตริย์ หรือผู้สูงศักดิ์ ทำท่าไหว้ คือยกมือข้างใด
ข้างหนึ่ง ขึ้นเหนือศีรษะ ตะแคงมือ ปลายนิ้วชี้ไปข้างหน้า

4. ทำปฏิเสศ เมื่อกล่าวว่ “ไม่เคย ไม่ร่ำ ไม่เห็น หรือไม่เสียดาย” ทำท่าตั้งมือทั้งสองข้างขึ้นข้างลำตัวข้างใดข้างหนึ่งระดับอก หันหน้าไปคนละทางกับมือที่ตั้งขึ้น แล้วส่วนหน้าเล็กน้อย

5. ทำรัก เมื่อกล่าวถึงความรัก ทำท่าประสานมือไว้ระดับอก หรือประสานมือแตะที่แขนจะทำท่าเท่าสะเอว โดยใช้นิ้วชี้แตะที่สะโพก ส่วนชายทำท่าเท่าสะเอวตามปกติ

การฟื้นฟูและถ่ายทอดองค์ความรู้ของภูมิปัญญา

ร่างของชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี โดยเริ่มจากผู้นำชุมชน หน่วยงานราชการ สภาวัฒนธรรมสถานศึกษา ที่เห็นความสำคัญของภูมิปัญญาด้วยมีความคิดว่า การละเล่นพื้นบ้าน ในท้องถิ่นอื่นๆ ได้มีการฟื้นฟู เพื่ออนุรักษ์ไว้เป็นเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่นร่างของชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี เคยรุ่งเรืองมาก่อนในอดีต ถือเป็นการเล่นพื้นบ้าน ที่เป็นเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่นที่ควรอนุรักษ์ไว้

ชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี ได้ถ่ายทอดการแสดงร่างให้กับนักเรียนและนักศึกษาทั้งในและนอกอำเภอ ซึ่งเป็นหลักสูตรท้องถิ่นและได้สอนการร่างให้กับหน่วยงานราชการทางด้านวัฒนธรรมซึ่งได้จัดอบรมการถ่ายทอดการแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน โดยสมาชิกของชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี เป็นวิทยากรให้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา นอกจากนี้ยังถ่ายทอดให้กับลูกหลานเพื่อให้มีการสืบทอดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมต่อไป

ปรัชญาแนวคิดและการวิเคราะห์คุณค่าของผลงานลักษณะเฉพาะหรือเอกลักษณ์

รูปแบบของร่างพื้นบ้านของชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี เป็นการรำที่มีลักษณะเฉพาะ เรียกว่า “ร้องรำใช้บท” เป็นการรำวงในสมัยก่อนสงครามโลก และช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่ยังคงรักษาภูมิปัญญาด้านการแสดง รูปแบบการรำที่เป็นลักษณะเฉพาะ โดยจะเริ่มด้วยบทไหว้ครูในลำดับแรก และตามด้วยบทเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ต่อด้วยเพลงเชิดชวน เพลงเกี่ยวพาราตี เพลงลาไปรบ เพลงที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ในสงคราม จบช่วงนี้สมมุติว่าไปรบกลับมาแล้วต่อด้วยเพลงชวนสาวไปเที่ยวเกี่ยวพาราตี สลับกับเพลงสนับสนุนรัฐบาลเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณกรรม เมื่อจบการเล่น จะส่งด้วยเพลงลา คนตรีประกอบด้วย โทนหรือตะโพน / ฉิ่ง / กรับ การแต่งกาย แต่งแบบไทยพื้นบ้านทั้งชายและหญิง

การแสดงรำวงชมรมนี้ มีส่วนคล้ายกับรำวง ของจังหวัดอ่างทองและจังหวัดลพบุรี คือ เครื่องดนตรีที่ใช้เหมือนกัน คือ โทณ หรือ รำมะนา / ฉิ่ง / กรับ แต่เนื้อเพลงแตกต่างกันมาก ซึ่งทางชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี และทำรำนี้ได้มีการนำมาประยุกต์ โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และการรำวงในแบบฉบับนี้ยังได้ถูกบรรจุไว้ในหลักสูตรท้องถิ่นของจังหวัด อุทัยธานี

การวิเคราะห์คุณค่าที่แสดงถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นการนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน

รูปแบบการรำวงของ ชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี ได้รับการสร้างสรรค์แนวคิดโดยภูมิปัญญาคนท้องถิ่น ในการคิดสร้างสรรค์ มีการจัดระบบลำดับขั้นตอนในการแสดง รวมทั้งลีลาความสามารถเฉพาะตัว เป็นการแสดงที่ชาวบ้านรวมตัวกันแสดงเพื่อความสนุกสนาน เพื่อสร้างความสามัคคี และเนื้อเพลงที่ใช้ขับร้องได้บอกเล่าความเป็นมาในอดีต คติสอนใจ ความรักชาติ วัฒนธรรม

การแต่งกายในสมัยก่อน เนื้อเพลงและท่วงทำนองมีความไพเราะ เรียบง่าย สร้างความภาคภูมิใจให้ชาวชนรุ่นหลังเมื่อได้ชมและรับฟังทำให้รำวง ได้รับการยอมรับเป็นศิลปะพื้นบ้านที่ควรยกย่อง สนับสนุน อนุรักษ์ เผยแพร่ ให้คงอยู่ต่อไป

ปัจจุบันรำวงพื้นบ้านของชมรม ยังเล่นใน โอกาสงานเทศกาลประจำปีของท้องถิ่น และรับเกียรติให้ไปแสดงสาธิตในงานสำคัญๆ ทั้งในกรุงเทพมหานคร และในต่างจังหวัดในนามของ รำวงพื้นบ้าน ชมรมผู้สูงอายุ ตำบล สว่างอารมณ์ อำเภอ สว่างอารมณ์ จังหวัด อุทัยธานี

การนำเครื่องดนตรีมาใช้บรรเลงประกอบการแสดง

รำมะนา จากการสัมภาษณ์ นักดนตรี และ นักร้อง ทำให้ทราบว่า มีการนำรำมะนา มาตีแทนโทณ แต่ก็ยังคงได้รับความนิยมนำโทณมาใช้ตืออยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งคุณภาพเสียงของโทณมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพอากาศ เช่น อากาศชื้น ทำให้หน้าหน้าโทณหย่อน

เสียงที่ออกมาไม่เป็นไปตามต้องการ ผู้บรรเลงต้องคอยปรับแต่งเสียงอยู่ตลอด ซึ่งแตกต่างจากถังน้ำมันที่ให้คุณภาพเสียงดังกังวานและสภาพดินฟ้าอากาศไม่ได้มีผลกระทบต่อคุณภาพเสียงของถังน้ำมันแต่อย่างใด

ฉิ่ง ใช้เป็นเครื่องตีประกอบจังหวะซึ่งการแสดงรำโทณพบว่าการตีฉิ่งนั้น ใช้เพียงอัตราจังหวะเดียวเท่านั้น คือ จังหวะชั้นเดียว ฉะนั้นการแสดงรำโทณเป็นศิลปะการแสดงที่อยู่ในภาคกลาง ซึ่งฉิ่งได้ใช้เป็นเครื่องประกอบจังหวะดนตรีไทยอยู่โดยทั่วไปมาช้านานแล้ว

กรับคู่ ใช้เป็นเครื่องตีประกอบจังหวะเช่นเดียวกับฉิ่ง โดยตีเป็นจังหวะหนัก

ขอบความเชื่อเกี่ยวกับการแสดง

การแสดงรำวงของชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี เดิมจะแสดงในงานรื่นเริง เช่น งานตรุษสงกรานต์ งานบวชนาค งานแต่งงาน แสดงกันในบริเวณลานวัด บริเวณลานบ้าน บริเวณโรงเรียน และเป็นการพบปะกัน การเกี่ยวพาราตีกัน ระหว่างหนุ่มสาวในหมู่บ้านและต่างถิ่น จะเริ่มแสดงในช่วงหัวค่ำจนถึงเช้าของวันรุ่งขึ้น และแสดงภายใต้แสงเทียน เพราะยังไม่มีไฟฟ้าใช้ในสมัยก่อน ก่อนการแสดง

เพลงที่นำมาร้องสำหรับรำวงนั้น จะมีเนื้อร้องที่ค่อนข้างสั้น จึงต้องร้องซ้ำ 3 รอบ ใช้เวลาประมาณ 3 นาที เนื้อหาในเนื้อเพลง ส่วนใหญ่บรรยายเกี่ยวกับตัวละครในวรรณคดีสมัยก่อนมีประมาณ 80 เพลง แต่ปัจจุบันเหลือประมาณ 10-12 เพลง ถ้าเพลงใดที่ผู้เล่นไม่ชอบก็มักจะไม่นำมาร้อง เพลงนั้นก็สูญหายไป คงอยู่แต่เพลงที่สนุกสนาน ไพเราะ และมีทำนองที่ผู้แสดงพอใจเท่านั้น เพลงที่นำมาร้องใช้จำสืบทอดกันมา ไม่นิยมดัดแปลงจามาอย่างใดก็ร้องต่อๆกันไปอย่างนั้น รูปแบบลักษณะทำนองเพลงรำไท่นของชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี การประดิษฐ์ทำนองจากการศึกษาภาคสนามมีทำนองที่ไม่ยากนัก โดยเน้นการประดิษฐ์ทำนองตามบทร้องที่ร้องเล่นกัน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

บทเพลงภูมิปัญญาท้องถิ่นลงภาคสนามชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี

1. เพลงวันนี้มีน้ด

วันนี้มีน้ด ฉันจะไม่มาหรือก็ไม่ได้ ตั้งใจ มาสมาน ไมตรี ดูกิริยา หรือ จะวางท่าที่ฉันรำไม่ดี ฉันรำไม่ดี ก็ขอรัก

เพลงดังกล่าวบรรยายเกี่ยวกับการดูกิริยา การวางท่าทาง การวางตัว ความตรงต่อเวลา

2. เพลงสายลมหวาน

สายลมหวาน จวนจะรุ่ง น้ำค้างประปรุง ยารุ่งแสงทองเหลือง ชะเง้าแลหา สุริยา จากฟ้า เรืองรอง ยามหนาวใครเล่าจะประคอง โด ยามหนาวใครเล่าจะประคอง มานี่ชื่นน้อง มาครองสินวล

เพลงดังกล่าวบรรยายเกี่ยวกับการถามหาความรัก จากฟ้าแก่ธรรมชาติ

3. เพลงโลกที่เราสร้างสรรค์

โลกที่เราสร้างสรรค์ ต่างกันนั้นช่างงามวิไล ย้มนิด ย้มน้องมองไป งามวิไลตลอดตา ได้อย่างนี้รำคู่ เหมือนอยู่วิมานแดนฟ้า ทุกวันฉันปลื้มอุรา เหมือนเด็ดดอกฟ้า เอามาเชยชม เหมือนเด็ดดอกฟ้า เอามาเชยชม

เพลงดังกล่าวเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์บนโลกที่งามวิไลมีความสุขกับความคิดสร้างสรรค์

4. เพลงรักจริง

วันใด ฉันไม่ได้มา คิดถึงคารา คิดตาเตือนใจ รักจริง รักจริง รักจริง ทุกสิ่งขอให้เธอ
เห็นใจ รักจริงก็จริงใจ จะพูดออกไปฉันอายุเธอ

เพลงดังกล่าวบรรยายเกี่ยวกับความรัก คำพูดที่ออกมาจากหัวใจ

5. เพลงยูงรำแพน

สายลม รำเพยพัดล่อง นกยูงทอง มาร้อง รำแพน จากถิ่นหากินไกลแดน จากถิ่นหากิน
ไกลแดน นกยูงรำแพนพัดแดนมาไกล นกยูงรำแพนพัดแดนมาไกล

เพลงดังกล่าวบรรยายเกี่ยวกับสัตว์ที่มีปีกซึ่งมักชอบออกหากินต่างพื้นที่

6. เพลงเชิญมาร่วงไทย

เชิญมาร่วงไทย แบบใหม่ ขอให้ไทยเจริญ ฉันอุทิศสำหรับมาเชิญ สาวงามมารำคู่กัน ร่วง
สวยดี (ลูกคู่) ขอให้มีย่านอง ร่วงสวยดี (ลูกคู่) ขอให้มีย่านอง สายตาแลมอง เมื่อแรกรักกัน (ลูกคู่)
สายตาแลมอง เมื่อแรกรักกัน

เพลงดังกล่าวบรรยายเกี่ยวกับการเชิญมาร่วงไทยแบบเก่าหรือสมัยใหม่เพื่อช่วย
อนุรักษ์นาฏศิลป์ไทย

7. เพลงดอกบัวไทย

ดอกบัวไทย นั้นช่างงามสุดช่อง แต่ฉันมองเห็นว่าเธอสวยกว่า เธอนั้นสวยกว่า สวยยิ่ง
กว่าเทพธิดา เธอนั้นสวยนักษณา สวยกว่าชีวาของฉัน หากเธอตาย ฉันต้องวายชีวัน มะมะ ตาย
ด้วยกัน ขึ้นสวรรค์ ฉันคู่กับเธอ

เพลงดังกล่าวบรรยายเกี่ยวกับการชมดอกบัวเปรียบเสมือนความงามของผู้หญิง

8. เพลงชิงรางวัลแม่พันทอง

ชิงรางวัลแม่พันทอง เร เร เร แม่พวงดอกสร้อย ของรางวัลให้ฉันหน่อย ขอรางวัลให้
ฉันหน่อย ได้แล้วจะลอยหน้ารำ

เพลงดังกล่าวบรรยายเกี่ยวกับการให้รางวัลของผู้หญิงเป็นสิ่งตอบแทนจากการทำดี

9. เพลงมีกรรมต้องจำจาก

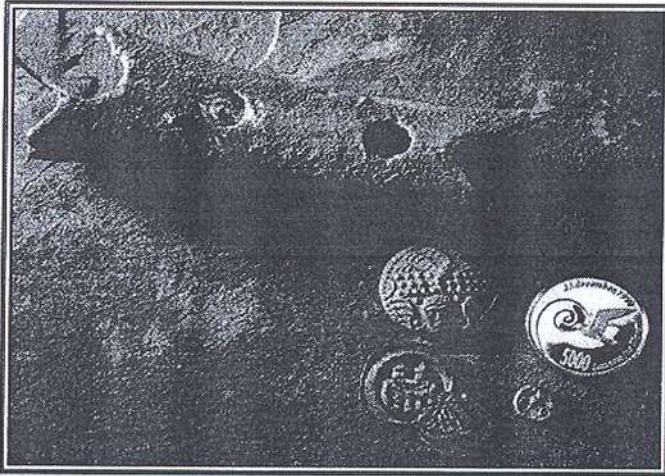
มีกรรม จะต้องจำจาก ดึกมากเสียแล้วพ่อคุณ ไก่แก้ว ส่งสำเนียงเสียงแจ้ว บอกเวลาแล้ว
ยามรุ่งอรุณ ไก่แก้วส่งสำเนียงเสียงแจ้ว บอกเวลาแล้วยามรุ่งอรุณ ดึกมากฝากรักกันไว้ก่อน ดึกมาก
ฝากรักกันไว้ก่อน แสงเดือนอ่อนๆ ยามรุ่งรัศมีจากไป ขอให้เธอโชคดี จากไปขอให้เธอโชคดี ทุกๆ
นาที ผืนดีตลอดคืน

เพลงดังกล่าวบรรยายเกี่ยวกับการลาจากให้มีความโชคดี มีชัย

เอกสารประกอบการสอนที่ 1.2

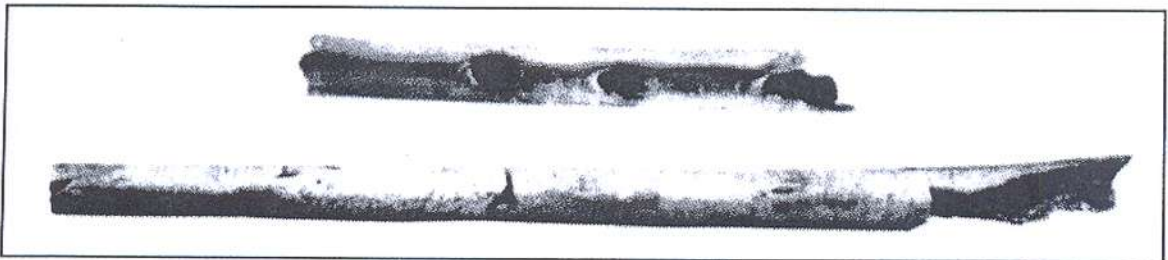
เครื่องดนตรีฟลูต (Flute) ประวัติความเป็นมาของฟลูต

ฟลูต เป็นหนึ่งในเครื่องดนตรีแรก ๆ ของโลก ฟลูตที่เป่าตามแนวนอนพบครั้งแรกที่ประเทศจีนเมื่อ 900 ปีก่อน ค.ศ. ฟลูตได้ไปถึงยุโรปเมื่อราวปี ค.ศ. 1100 ฟลูตในช่วงปี ค.ศ. 1700 นั้นผลิตจากไม้และมีคีย์ 1-4 คีย์ ในศตวรรษที่ 19 จำนวนคีย์ได้เพิ่มเป็น 8 คีย์ ในปี ค.ศ. 1832 ผู้ผลิตเครื่องดนตรีชาวเยอรมันชื่อ Theobald Boehm ได้คิดค้นระบบการวางนิ้วของฟลูตใหม่ และเปลี่ยนวัสดุที่ใช้ผลิตจากไม้เป็นโลหะ ทำให้ฟลูตสามารถเรียนรู้ได้ง่ายยิ่งขึ้นและเสียงเจิดจ้าขึ้น ระบบเดียวกันนี้ยังถูกนำไปประยุกต์ใช้กับ โอโบ คลาริเน็ต และแซกโซโฟนด้วย (วิกิพีเดีย, สารานุกรม 2554: ออนไลน์)

ภาพที่ 1 ซากกระดูกที่ขุดค้นพบในทางตอนใต้ของประเทศเยอรมัน
ที่มา: Flutehistory.com, 2009: ออนไลน์

ฟลูตที่เป่าตามแนวนอนพบครั้งแรกที่ประเทศจีนเมื่อ 900 ปีก่อนคริสตกาล

ภาพที่ 2 กระดูกห่านที่ถูกขุดค้นพบในประเทศจีน
ที่มา : Stateuniversity.com, 2009: ออนไลน์

ฟลูตได้ไปถึงยุโรปเมื่อราวปี ค.ศ. 1100 ฟลูตในช่วงปี ค.ศ. 1700 นั้นผลิตจากไม้และมีคีย์ 1-4 คีย์ ในศตวรรษที่ 19 จำนวนคีย์ได้เพิ่มเป็น 8 คีย์ ในปี ค.ศ. 1832 ผู้ผลิตเครื่องดนตรีชาวเยอรมันชื่อ ทีโอบัลด์ โบเอม (Theobald Boehm) ได้คิดค้นระบบการวางนิ้วของฟลูตใหม่ และเปลี่ยน วัสดุที่ใช้ผลิตจากไม้เป็นโลหะ ทำให้ฟลูตสามารถเรียนรู้ได้ง่ายยิ่งขึ้นและเสียงเจิดจ้าขึ้น ระบบเดียวกันนี้ยังถูกนำไปประยุกต์ใช้กับ โอโบ คลาริเน็ต และแซ็กโซโฟนด้วย

ภาพที่ 3 ทีโอบัลด์ โบเอม (Theobald Boehm)

ที่มา : Flutehistory.com, 2009: ออนไลน์

5.2 ประเภทของฟลูต

ฟลูตมีหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับแหล่งที่มา, โดยพื้นฐานแล้วฟลูตก็คือ ท่อปลายเปิดที่ถูกเป่าให้มีเสียง (เหมือนการเป่าขลุ่ย) เมื่อมีความต้องการการเครื่องดนตรีที่มีความสามารถมากขึ้น ได้ทำให้เกิดการพัฒนาจนเกิด ฟลูตตะวันตก ซึ่งมีกลุ่มของเป่าในคดที่มีความซับซ้อน

ฟลูตถูกแบ่งเป็นหลายประเภท โดยส่วนใหญ่ผู้เล่นจะเป่าไปที่ขอบของฟลูตเพื่อให้เกิดเสียง อย่างไรก็ตาม ฟลูตบางประเภทอย่างเช่น ขลุ่ย, นกหวีด จะมีท่อนำลมไปยังขอบ ซึ่งทำให้ง่ายต่อการเล่น แต่จะทำให้ไม่สามารถควบคุมลักษณะของเสียงได้เช่นเดียวกับการผิว โดยปรกติแล้ว ขลุ่ยจะไม่ถูกเรียกว่าฟลูต ถึงแม้ว่ากายภาพ วิธีการ และเสียง จะคล้ายกับฟลูตก็ตาม

การแบ่งประเภทอีกแบบหนึ่งก็การแบ่งระหว่าง การเป่าด้านข้าง (Transverse) และการเป่าจากส่วนบน

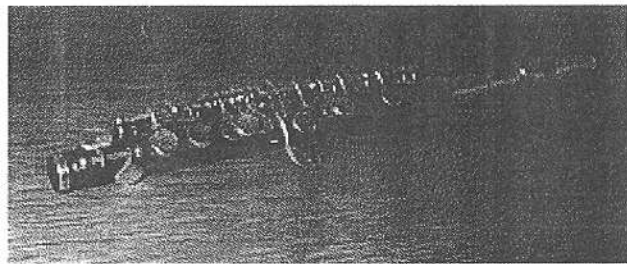
กลุ่มหลัก ๆ ของฟลูตประกอบไปด้วย

- ปิคโคโล
- คอนเสิร์ตฟลูต
- อัลโตฟลูต
- เบสฟลูต
- คอนทราเบสฟลูต

ฟลูตแต่ละชนิดจะมีช่วงของเสียงแตกต่างกัน ปิคโคโลจะมีเสียงสูงกว่าฟลูต ไป 1 คู่แปด แต่การเขียนโน้ตจะเขียนเช่นเดียวกับคอนเสิร์ตฟลูต อัลโตฟลูตจะให้เสียง G (โซ) ซึ่งต่ำกว่า C (โด) กลาง เสียงสูงที่สุดที่อัลโตฟลูตจะเล่นได้คือ G (โซสูง) อยู่บนเส้นที่ 4 เหนือบรรทัด 5 เส้น เบสฟลูตจะให้เสียงต่ำกว่าคอนเสิร์ตฟลูตอยู่ 1 คู่แปด เป็นฟลูตที่ไม่ค่อยถูกนำมาเล่น มีทั้ง ฟลูตเสียงสูง ที่ให้เสียง G (โซ) ที่ให้เสียงสูงกว่า อัลโตฟลูตอยู่ 1 คู่แปด, โซปราโนฟลูต, เทเนอร์ฟลูต ฯลฯ โดยฟลูตที่มีขนาดแตกต่างจาก ฟลูต และ ปิคโคโล บางครั้งจะถูกเรียกว่า ฮาร์โมนีฟลูต (วิกิพีเดีย, สารานุกรม 2554: ออนไลน์)

1. **ปิคโคโล** (อังกฤษ: Piccolo) เป็นเครื่องดนตรีสากลประเภทเครื่องเป่าลมไม้ มีลักษณะคล้ายฟลูตแต่ มีขนาดเล็กกว่า และมีเสียงสูงกว่า 1 ออกทศ มีขนาดเล็กกว่าฟลูต 4 เท่า จึงทำให้มีคุณภาพเสียงที่สดใสและแหลมมาก เสียงในระดับต่ำของปิคโคโลจะดังกังไม่ชัดเจน ปิคโคโลจึงเหมาะที่จะใช้ในการเล่นในระดับเสียงกลางและเสียงสูงมากกว่าใน ระดับเสียงต่ำ ปิคโคโลในวงออร์เคสตรา คือในศตวรรษที่ 18 ด้วยเสียงที่แหลมสูงของปิคโคโลนี้เองทำให้เราสามารถ ที่จะได้ยินเสียงปิคโคโลได้อย่างชัดเจน ถึงแม้ว่าเครื่องดนตรีชิ้นอื่นจะบรรเลงอยู่ก็ตาม

Piccolo

A Yamaha piccolo. The body is made of ABS resin, and the head is plated with silver.

Woodwind instrument

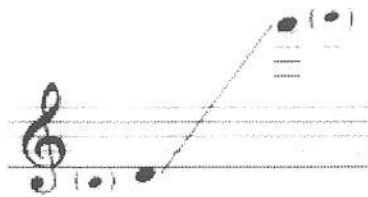
Classification

- Woodwind
- Wind
- Aerophone

Hornbostel–Sachs classification

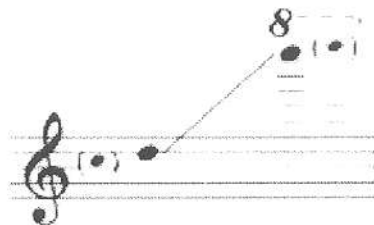
421.121.12-71
(Flute-like aerophone with keys)

Playing range

The piccolo sounds one octave higher than written.

Sounding:

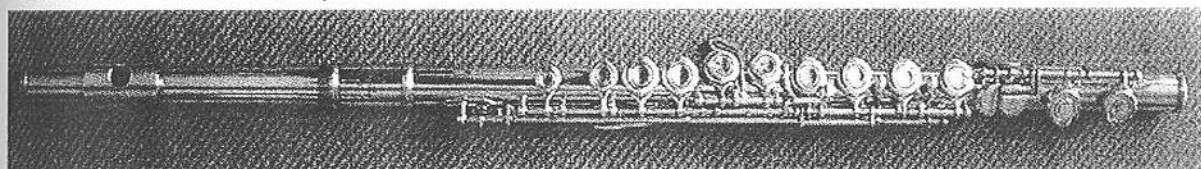

ภาพที่ 4 ปิคโคโล

ที่มา: (<http://en.wikipedia.org/wiki/Piccolo>)

2. Concert Flute หรือ Flute ทั่วไป เป็นเครื่องดนตรีสากลประเภทเครื่องเป่าลมไม้

ซึ่งแตกต่างจากเครื่องเป่าลมประเภทอื่น ๆ ที่กำเนิดเสียงจากการสั่นสะเทือนของลิ้น ฟลูต กำเนิดเสียงจากการผิวของลม ลักษณะเสียงของฟลูตจะมีความไพเราะ นุ่มนวล อ่อนหวาน Concert Flute จะมีเสียงต่ำกว่าปิคโคโล 1 คู่แปด

Flute

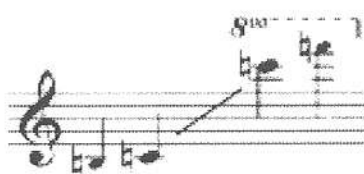

Other names Transverse flute, Boehm flute, C flute

Classification

- Woodwind
- Wind
- Aerophone

Playing range

ภาพที่ 5 คอนเสิร์ตฟลูต

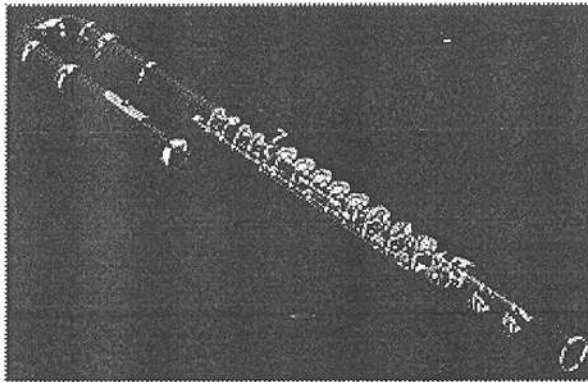
ที่มา: (http://en.wikipedia.org/wiki/Western_concert_flute)

3. อัลโตฟลูต (Alto Flute) จะให้เสียง G (ซอล) ซึ่งต่ำกว่า C (โด) กลาง เสียงสูงที่สุด

ที่อัลโตฟลูต จะเล่น ได้คือ G (ซอลสูง) อยู่บนเส้นที่ 4 เหนือบรรทัด 5 เส้น

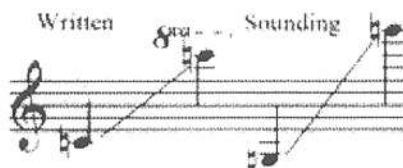

Alto flute

Classification Woodwind (Aerophone)

Playing range

Related instruments

- Woodwind family (Clarinet, oboe, bassoon)
- Flute, bass flute, piccolo

Musicians

ภาพที่ 6 อัลโตฟลูต

ที่มา: (http://en.wikipedia.org/wiki/Alto_flute)

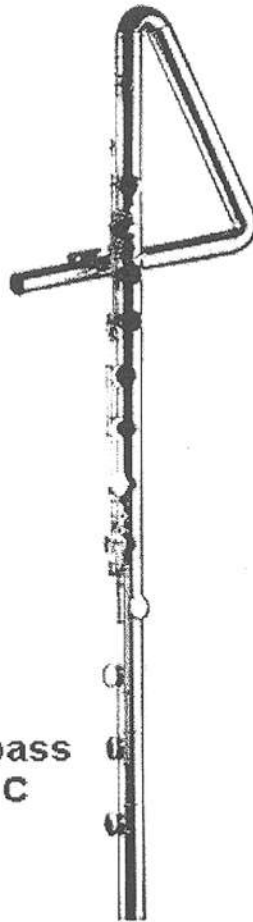
4. เบสฟลูต (Bass Flute) จะให้เสียงต่ำกว่าคอนเสิร์ตฟลูตอยู่ 1 คู่แปด

ภาพที่ 7 เบสฟลูต (Bass Flute) (Nancy Toff, 1996)

ที่มา: (http://en.wikipedia.org/wiki/Bass_flute)

5. คอนทราเบสฟลูต (Contra bass flute) จะให้เสียงต่ำกว่าเบสฟลูตอยู่ 1 คู่แปด

**Contrabass
Flute in C**

ภาพที่ 8 คอนทราเบสฟลูต

ที่มา: http://en.wikipedia.org/wiki/Contrabass_flute

ฟลูตที่ไม่ค่อยถูกนำมาเล่น มีทั้ง ฟลูตเสียงสูง ที่ให้เสียง ซอต ที่ให้เสียงสูงกว่า อัลโตฟลูตอยู่ 1 คู่แปด, โซปราโนฟลูต, เทเนอร์ฟลูต ฯลฯ โดยฟลูตที่มีขนาดแตกต่างจาก ฟลูต และ ปิคโคโล บางครั้งจะถูกเรียกว่า ฮาร์โมนีฟลูต

ส่วนวัสดุที่ใช้ทำฟลูตนั้น มีหลายประเภทได้แก่ นิกเกิล นิกเกิล-ซิลเวอร์ เงิน ไม้ แก้ว ทอง ทองคำขาว สำหรับฟลูตในระดับนักเรียนนั้นนิยมทำด้วยนิกเกิล ฟลูตที่ทำจากวัสดุประเภทนี้จะมีราคาถูก มีการตอบสนองต่อการสั่นสะเทือนต่ำ ให้เสียงที่ทึบ การเลือกฟลูตในระดับนักเรียนนั้นควรให้ความสำคัญกับนมและฝาเป็นกดที่ปิดได้สนิททุกด้านเพราะจะเป่าออกได้ง่าย

5.3 ส่วนประกอบฟลูต (Concert Flute) (วิกิพีเดีย, สารานุกรม 2554: ออนไลน์)

1. ส่วนหัว หรือเรียกว่า Head Joint เป็นตัวกำเนิดเสียง ประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

1.1 ตัวสร้างเสียง หรือเรียกว่า Reflector อยู่ด้านในสุดของรู

1.2 ส่วนวางปาก หรือเรียกว่า Lip Plate ซึ่งบน Lip Plate จะมีปากเป่า

(Embouchure) เป็นส่วนให้ผู้เล่นผิวลมเข้าไป

1.3 ตัวปรับตัวสร้างเสียง หรือเรียกว่า Crown เป็นส่วนที่อยู่บนสุดของฟลูต

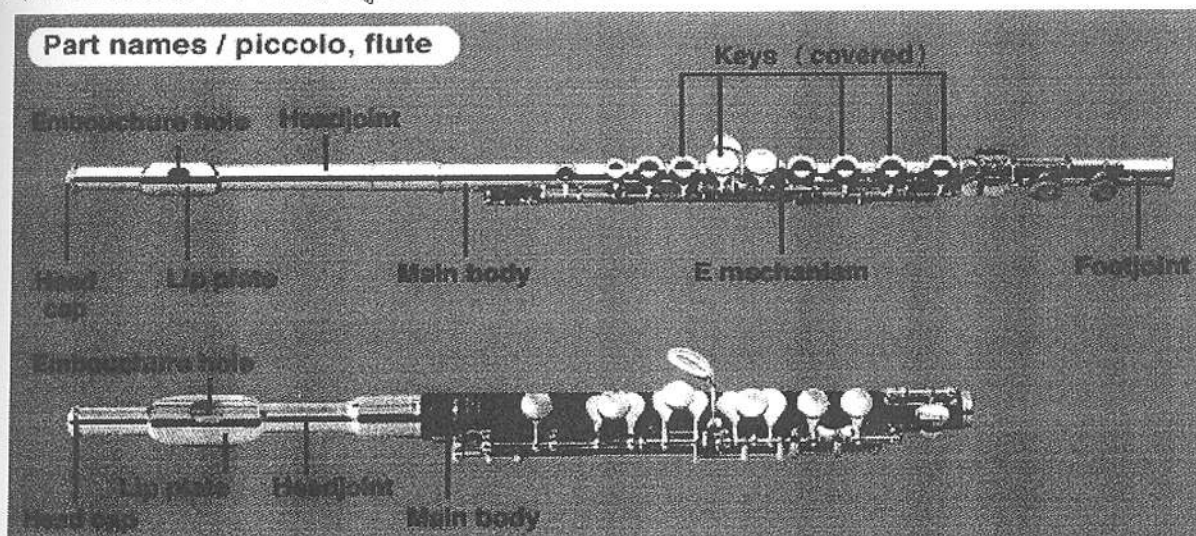
สามารถหมุนออกเพื่อปรับ Reflector ได้

2. ส่วนลำตัว หรือเรียกว่า Body Joint เป็นส่วนควบคุมเสียง โดยมีส่วนคีย์และกลไก

ในการเล่น อาจจะมีกลไกเพิ่มเติมเช่น E Mechanism

3. ส่วนหาง หรือเรียกว่า Foot Joint มี 2 ประเภทคือ C Foot และ B Foot โดยฟลูตที่

เป็น C Foot จะเล่นเสียงต่ำสุดได้คือ Middle C และฟลูตที่เป็น B Foot จะเล่นเสียงต่ำสุดได้คือเสียง B (ต่ำกว่า Middle C 1 เสียง) ฟลูตที่เป็น B Foot จะราคาแพงกว่า ยาวกว่า และหนักกว่า C Foot

ภาพที่ 9 ส่วนประกอบของฟลูต

ที่มา : Wattana Wittaya Academy, 2554: ออนไลน์

5.4 การใช้และบำรุงรักษาเครื่องดนตรีสากลประเภทเครื่องเป่าลมไม้

เครื่องเป่าลมไม้ เช่น คลาริเน็ต โอโบ บาสซูน แซกโซโฟน ฟลูต มีวิธีการใช้และ

บำรุงรักษาเครื่องดนตรี ดังนี้

1. เมื่อนำเครื่องดนตรีออกจากกล่องแล้วนำมาประกอบกันเป็นลำตัวต้องทำด้วยความระมัดระวังและหลีกเลี่ยงการจับส่วนที่เป็นแกนของลิ้นนิ้ว
2. หลังจากใช้เสร็จ ควรซับน้ำลายที่ค้างอยู่ในเครื่องดนตรีออกให้หมด เพราะจะทำให้เครื่องดนตรีเป็นสนิม ผุกร่อนได้
3. ใช้ผ้านุ่มเช็ดภายนอกเครื่องดนตรีและไม่นำเครื่องดนตรีไปล้างน้ำหรือใช้ผ้าเปียกเช็ด
4. นำเครื่องดนตรีเก็บใส่กล่องปิดกล่องให้สนิทเพื่อป้องกันการกระแทก

เอกสารประกอบการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 1.3

ทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน

พื้นฐานทฤษฎีดนตรี โน้ตสากลเป็นลักษณะหรือสัญลักษณ์ทางดนตรีที่ใช้บันทึกแทนเสียงหรือให้หยุดเสียงชั่วขณะ มีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ ตัวโน้ตลักษณะต่างๆ เครื่องหมายหยุด เครื่องหมายกำหนดจังหวะ บรรทัด 5 เส้น กฎเกณฑ์ประจำหลัก และเครื่องหมายต่างๆ ทางดนตรี บรรทัด 5 เส้น (STAFF)

ตัวโน้ตต่างๆจะถูกบันทึกลงบนเส้นตรง จำนวน 5 เส้น ที่ขนานกันในแนวนอน ซึ่งสามารถบันทึกตัวโน้ตได้ทั้งแบบคาบเส้น และในช่องว่างของบรรทัด 5 เส้น นับเส้นล่างสุดเป็นเส้นที่ 1

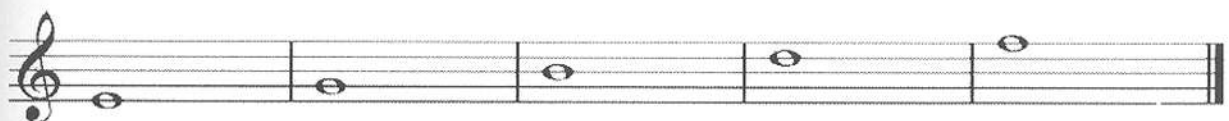
ภาพที่ 10 รูปภาพตัวโน้ตที่อยู่บนเส้น

นับจากช่องล่างสุดเป็นช่องที่ 1

ภาพที่ 11 รูปภาพตัวโน้ตที่อยู่ในช่อง

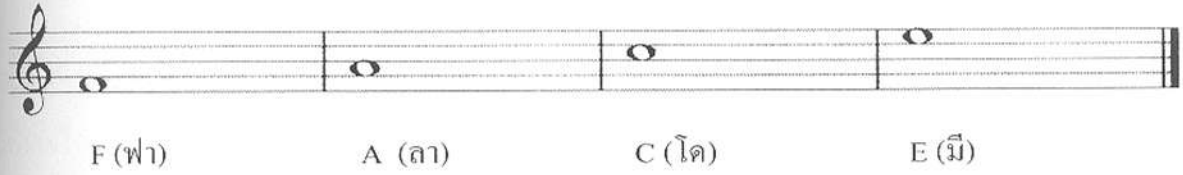
ตัวโน้ตที่อยู่คาบเส้น

E (มี) G (ซอล) B (ลา) D (เร) F (ฟา)

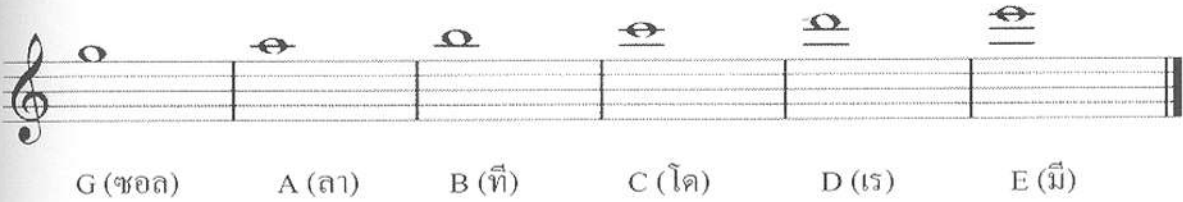
ภาพที่ 12 รูปภาพตัวโน้ตที่อยู่คาบเส้น

ตัวโน้ตที่อยู่ในช่อง

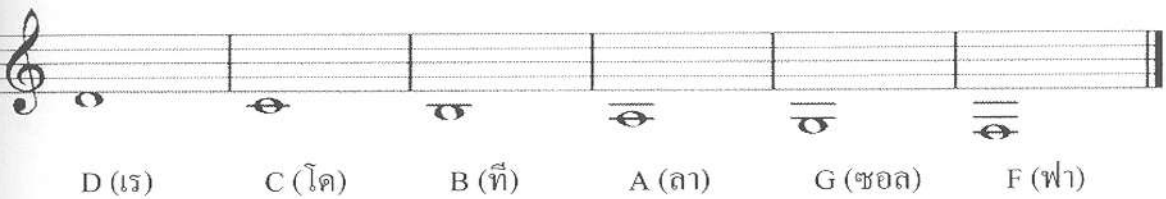
ภาพที่ 13 รูปภาพตัวโน้ตที่อยู่ในช่อง

ตัวโน้ตที่อยู่เหนือบรรทัด 5 เส้น

ภาพที่ 14 รูปภาพตัวโน้ตที่อยู่ในช่อง

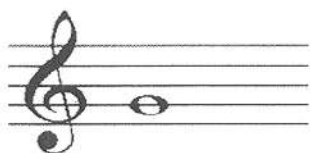
ตัวโน้ตที่อยู่ใต้บรรทัด 5 เส้น

ภาพที่ 15 รูปภาพโน้ตสากลเรื่องบรรทัด 5 เส้น

กุญแจประจำหลัก (Clef)

กุญแจประจำหลัก หมายถึง สัญลักษณ์หรือเครื่องหมายที่กำหนดให้ใช้บังคับเสียงบนบรรทัด 5 เส้น ตามระดับเสียงของโน้ตสากล เบื้องต้นจะเรียนรู้ลักษณะของกุญแจประจำหลักซอล เป็นเครื่องหมายที่บังคับโน้ตเสียงซอล (G) โดยปกติจะเขียนบริเวณตอนต้นของบรรทัด 5 เส้น และหัวของกุญแจซอลจะคาบอยู่บนเส้นที่ 2 ซึ่งทำให้เราทราบได้ว่า โน้ตที่คาบเส้นที่ 2 คือ โน้ตตัวซอล

G (ซอล)

ภาพที่ 16 รูปภาพโน้ตสากลเรื่องกุญแจประจำหลัก

เส้นกั้นห้อง (Bar Line)

โน้ตดนตรีที่เขียนลงบรรทัด 5 เส้น จะถูกแบ่งอย่างเป็นระเบียบโดยเส้นกั้นห้อง ซึ่งทำให้เกิดห้องเพลง (Measure) ที่ใช้สำหรับบันทึกตัวโน้ต

เส้นกั้นห้อง (Bar Line)

ห้องเพลง

ห้องเพลง

ห้องเพลง

ภาพที่ 17 รูปภาพโน้ตสากลเรื่องเส้นกั้นห้อง

เครื่องหมายกำหนดจังหวะ (Time Signatures)

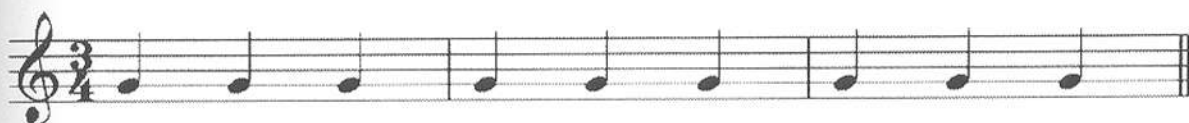
ในทุกๆบทเพลงจะต้องมีเครื่องหมายกำหนดจังหวะ ซึ่งจะกำหนดเป็นตัวเลข โดยให้เลข ด้านตัวบนหมายถึงจำนวนจังหวะใน 1 ห้องเพลง ส่วนตัวเลขด้านล่างหมายถึง ตัวโน้ตโน้ตลักษณะ นั้นมีค่า 1 จังหวะ เช่น

$\frac{2}{4}$ หมายถึงในหนึ่งห้องมี สองจังหวะ โดยโน้ตตัวดำมีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ

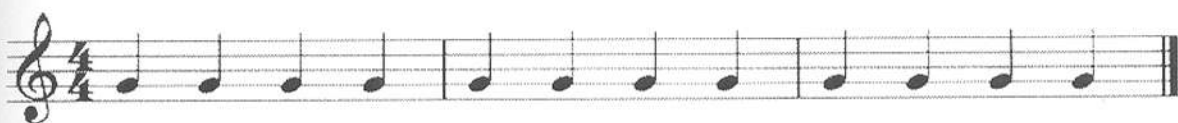
ภาพที่ 18 รูปภาพโน้ตสากลเรื่องเครื่องหมายกำหนดจังหวะ

$\frac{3}{4}$ หมายถึงในหนึ่งห้องมี สามจังหวะ โดยโน้ตตัวดำมีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ

ภาพที่ 19 รูปภาพโน้ตสากลเรื่องเครื่องหมายกำหนดจังหวะ

$\frac{4}{4}$ หมายถึงในหนึ่งห้องมี สี่จังหวะ โดยโน้ตตัวดำมีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ

ภาพที่ 20 รูปภาพโน้ตสากลเรื่องเครื่องหมายกำหนดจังหวะ

ตัวโน้ตและตัวหยุด (Note & Rests)

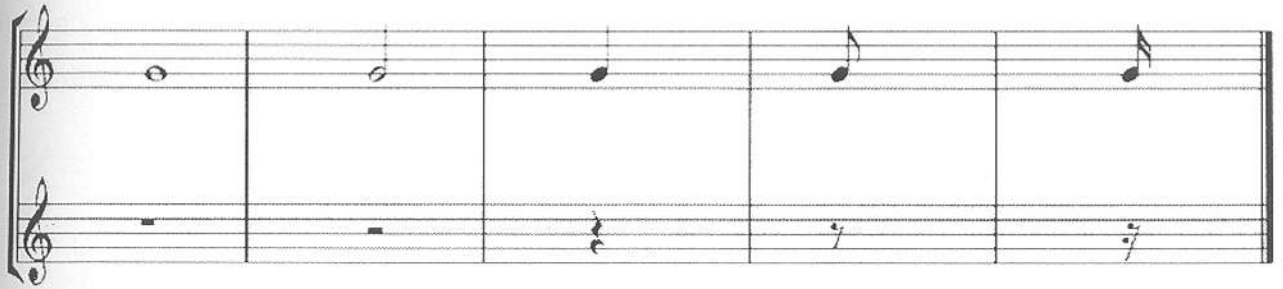
ตัวกลม

ตัวขาว

ตัวดำ

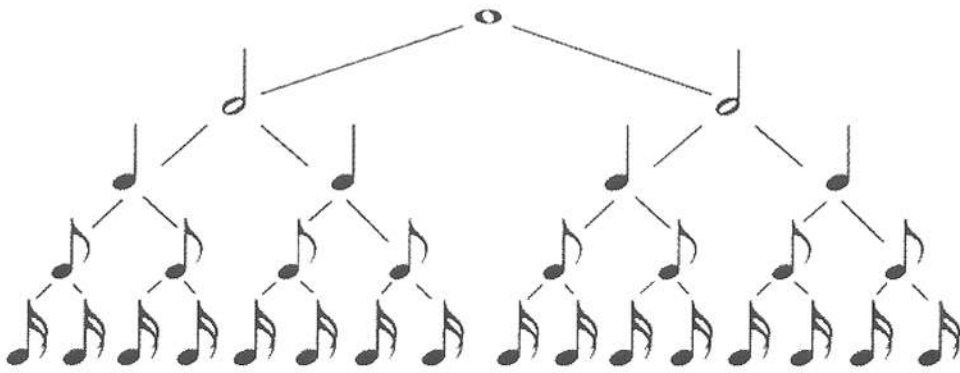
ตัวเข็บบีต 1 ชั้น

ตัวเข็บบีต 2 ชั้น

ภาพที่ 21 รูปภาพตัวโน้ตและตัวหยุด

แผนภูมิแสดงค่าตัวโน้ต

ภาพที่ 22 รูปภาพโน้ตสากลเรื่องตัวโน้ต ตัวหยุด และการกระจายตัวโน้ต

การบันทึกตัวโน้ต (Notation)

การบันทึกตัวโน้ตนั้น สามารถบันทึกตัวโน้ตได้ทั้งคาบเส้นหรือบันทึกในช่องของบรรทัด 5 เส้น (Staff) ดังภาพ เป็นการแสดงการบันทึกตัวโน้ต จากเสียงต่ำไปยังเสียงสูง ตัวโน้ตที่เราเรียกกันว่า โด เร มี นั้น จะมีชื่อเรียกแบบสากลเป็นภาษาอังกฤษ ดังนี้

C D E F G A B C D E F G A B C
โด เร มี ฟา ซอล ลา ที โด เร มี ฟา ซอล ลา ที โด

ภาพที่ 23 รูปภาพโน้ตสากลเรื่องการบันทึกตัวโน้ต

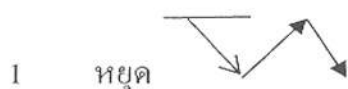
เอกสารประกอบการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 1.4

เรื่อง การเคาะจังหวะ (Beat)

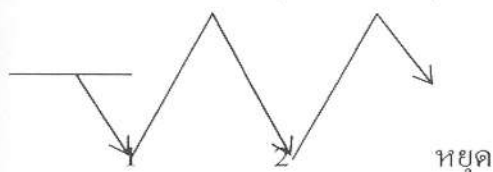
การเคาะจังหวะ (Beat)

ก่อนเริ่มเคาะจังหวะให้ยกปลายเท้าขึ้นเตรียมไว้ก่อน แล้วตบลงนับเป็นจังหวะที่ 1 แต่ต้องยกปลายเท้าขึ้นอย่างเดิม จึงจะครบ 1 จังหวะ (ลงครึ่งจังหวะขึ้นครึ่งจังหวะ จังหวะที่ 2 เริ่มเมื่อตบเท้าลงอีก ครึ่งหนึ่งและเมื่อปลายเท้าขึ้นที่เดิมจึงครบ 2 จังหวะ จังหวะต่อไปก็ทำเช่นเดียวกัน

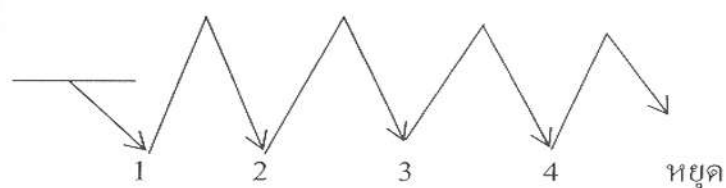
การเคาะ 1 จังหวะ (โน้ตตัวดำ) = โน้ตตัวดำ

การเคาะ 2 จังหวะ (โน้ตตัวขาว) = โน้ตตัวขาว

การเคาะ 4 จังหวะ (โน้ตตัวกลม) = โน้ตตัวกลม

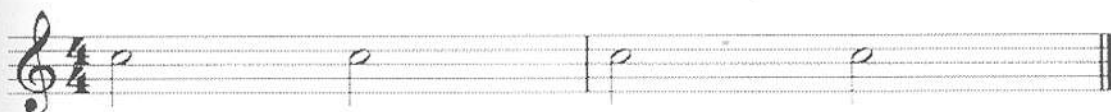
โน้ตตัวกลม ตัวกลม 1 ตัว มีค่าเท่ากับ 4 จังหวะ

นับ 1 2 3 4 และ 1 2 3 4

ภาพที่ 24 รูปภาพโน้ตสากลเรื่องเครื่องหมายการเคาะจังหวะ

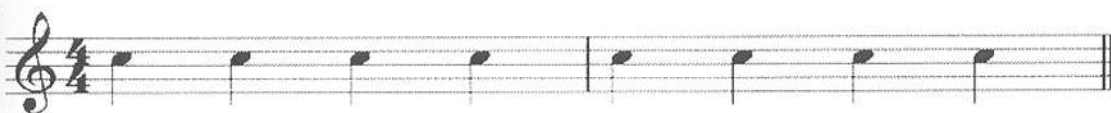
โน้ตตัวขาว ตัวขาว 1 ตัว มีค่าเท่ากับ 2 จังหวะ

นับ 1 2 3 4 และ 1 2 3 4

ภาพที่ 25 รูปภาพโน้ตสากลเรื่องเครื่องหมายการเคาะจังหวะ

โน้ตตัวดำ ตัวดำ 1 ตัว มีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ

นับ 1 2 3 4 และ 1 2 3 4

ภาพที่ 26 รูปภาพโน้ตสากลเรื่องเครื่องหมายการเคาะจังหวะ

โน้ตตัวเข็บบีต 1 ชั้น ตัวเข็บบีต 1 ชั้น 2 ตัว มีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ

นับ 1 2 3 4 และ 1 2 3 4

ภาพที่ 27 รูปภาพโน้ตสากลเรื่องการเคาะจังหวะ

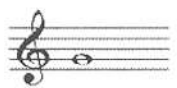
แบบทดสอบระหว่างเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 1

เรื่อง การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาการปฏิบัติฟลุตพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค

เรื่อง แนวคิดในการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาการปฏิบัติฟลุตพื้นฐาน

คำชี้แจง : จงอ่านแล้วพิจารณาเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวจากตัวเลือกที่กำหนดให้ ทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในกระดาษคำตอบให้ตรงกับช่องตัวอักษรที่ต้องการ

1. ช่วงพุทธศักราช 2584 บทเพลงที่ใช้มากที่สุดเป็นบทเพลงประเภทใด
 - ก. บทเพลงรัก
 - ข. บทเพลงโกรธ
 - ค. บทเพลงเศร้า
 - ง. บทเพลงฮึกเหิม
2. “มอลานำชาติไทย”คืออะไร
 - ก. การที่หญิงไทยนำดอกไม้มาตัดหูเมื่อออกนอกบ้าน
 - ข. การที่หญิงไทยสวมชุดไทยเมื่อออกนอกบ้าน
 - ค. การที่หญิงไทยสวมเสื้อลายดอกเมื่อออกนอกบ้าน
 - ง. การที่หญิงไทยสวมหมวกเมื่อออกนอกบ้าน
3. ฟลุต ค้นพบครั้งแรกที่ประเทศใด
 - ก. กัมพูชา
 - ข. จีน
 - ค. เวียดนาม
 - ง. มาเลเซีย
4. ผู้ผลิต “ฟลุต”เป็นคนสัญชาติใด
 - ก. เดนมาร์ก
 - ข. ออสเตรเลีย
 - ค. เยอรมนี
 - ง. สวีเดน

5. การบันทึกบรรทัด 5 เส้น มีกี่ช่องมีกี่เส้น
- มี 4 ช่อง 5 เส้น
 - มี 5 ช่อง 5 เส้น
 - มี 4 ช่อง 4 เส้น
 - มี 5 ช่อง 6 เส้น
6. การบันทึกบรรทัด 5 เส้น จะบันทึกอย่างไร
- ตัดกันเป็นไฮแมงมุม 5 เส้น
 - มีเส้นตัดกันในแนวขวาง
 - ขนานกันในแนวตั้ง
 - ขนานกันในแนวนอน
7. บรรทัด 5 เส้น เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า
- Time
 - Staff
 - Clef
 - Bar Line
8. ภูเขา G Clef เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า
- Time
 - Staff
 - Clef
 - Bar Line
9. มีชื่อโน้ตว่าอย่างไร
- ซอล
 - ที
 - ฟา
 - มี
10. อัตราจังหวะสาม/สี่ กำหนดให้ 1 ห้องเพลง มีกี่จังหวะ
- 1 จังหวะ
 - 2 จังหวะ
 - 3 จังหวะ
 - 4 จังหวะ

11. มีความหมายว่าอย่างไร
- ก. กำหนดให้โน้ตบนเส้นที่ 4 มีเสียง ฟา
ข. กำหนดให้โน้ตบนเส้นที่ 4 มีเสียง ซอล
ค. กำหนดให้โน้ตบนเส้นที่ 2 มีเสียง ฟา
ง. กำหนดให้โน้ตบนเส้นที่ 2 มีเสียง ซอล
12. โน้ตตัวกลมมีความยาวเสียงกี่จังหวะ
- ก. 1 จังหวะ
ข. 2 จังหวะ
ค. 3 จังหวะ
ง. 4 จังหวะ
13. ตัวโน้ตที่คาบเส้นที่ 3 ในกุญแจซอล มีเสียงอะไร
- ก. ซอล
ข. ลา
ค. ที
ง. โด
14. เครื่องหมายนี้มีชื่อว่าอะไร
- ก. ตัวโน้ต
ข. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ
ค. กุญแจประจำหลัก
ง. ถูกทุกข้อ
15. ♩ เป็นสัญลักษณ์เรียกว่าอะไร
- ก. ตัวหยุด
ข. ตัวโน้ต
ค. กุญแจประจำหลัก
ง. การเน้นเสียง

16. “Head Joint” คือส่วนใดของฟลูต
- ส่วนหน้า
 - ส่วนหัว
 - ส่วนลำตัว
 - ส่วนข้าง
17. เครื่องดนตรีประเภทฟลูตควรดูแลทำความสะอาดแบบใด
- เช็ดทำความสะอาดด้วยผ้าแห้ง
 - เช็ดทำความสะอาดด้วยผ้าเปียก
 - ใช้น้ำฉีดก่อนทำความสะอาด
 - ไม่เช็ดเก็บใส่กล่อง
18. ฟลูตเป็นเครื่องดนตรีประเภทใด
- เครื่องดนตรีประเภทเครื่องลมไม้
 - เครื่องดนตรีประเภทลิ้นนิ้ว
 - เครื่องดนตรีประเภทเครื่องทองเหลือง
 - เครื่องดนตรีประเภทเครื่องกระทบ
19. มีความหมายว่าอย่างไร
- กำหนดให้โน้ตบนเส้นที่ 4 มีเสียง ฟา
 - กำหนดให้โน้ตบนเส้นที่ 4 มีเสียง ซอล
 - กำหนดให้โน้ตบนเส้นที่ 2 มีเสียง ฟา
 - กำหนดให้โน้ตบนเส้นที่ 4 มีเสียง ซอล
20. ทีโอบัลด์ โบอม เป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างไร
- เป็นผู้คิดระบบการวางนิ้ว
 - เป็นผู้ประดิษฐ์ฟลูตขนาดต่างๆ
 - เป็นผู้ค้นพบฟลูตตัวแรก
 - เป็นผู้ประพันธ์เพลงสำหรับฟลูต

เฉลยคำตอบแบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้ที่ 1

การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาการปฏิบัติพลุดพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้

ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค

เรื่อง แนวคิดในการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาการปฏิบัติพลุดพื้นฐาน

ข้อ	ตอบ	ข้อ	ตอบ
1	ก	11	ง
2	ง	12	ง
3	ข	13	ค
4	ค	14	ค
5	ก	15	ก
6	ง	16	ก
7	ข	17	ก
8	ค	18	ก
9	ก	19	ก
10	ค	20	ก

แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 2

แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 2

สาระการเรียนรู้ดนตรี

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาการปฏิบัติฟลุคพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุคระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
เรื่อง ระบบนิ้วกับการปฏิบัติแบบฝึกหัด ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เวลา 4 ชั่วโมง

มาตรฐานตัวชี้วัด

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรีถ่ายทอดความรู้สึกความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ศ 2.1 ม.1/1	ศ 2.1 ม.1/3	ศ 2.1 ม.1/5	ศ 2.1 ม.1/8	ศ 2.2 ม.1/1
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

สาระสำคัญ

ระบบนิ้วมีความสำคัญยิ่งระบบเปิดปิดนิ้วมีผลต่อระดับเสียงการที่จะให้ได้ระดับเสียงที่ดีต้องใช้การหายใจที่ถูกต้องรวมถึงสรีระการปฏิบัติที่ถูกวิธีซึ่งนำมาสู่การปฏิบัติตามแบบฝึกหัดเพื่อเพิ่มความเข้าใจในการปฏิบัติฟลุค

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. มีความรู้ความเข้าใจสรีระการปฏิบัติฟลุคและระบบนิ้วที่ถูกต้อง
2. มีความรู้ความเข้าใจการปฏิบัติฟลุคตามแบบฝึกหัดได้

สาระการเรียนรู้

1. ระบบนิ้วสรีระการปฏิบัติฟลุค
2. แบบฝึกหัด 1-10

กิจกรรมเข้าสู่บทเรียน

4 ชั่วโมง

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน

1. ทบทวนความรู้เดิมในหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงราวงย้อนยุคกับการประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนฟลูตพื้นฐานรวมถึงประวัติฟลูตและทฤษฎีขั้นพื้นฐาน
2. ทดสอบก่อนเรียนเรื่อง การอ่าน โน้ตเบื้องต้น

กิจกรรมเข้าสู่บทเรียน

1. ให้นักเรียนศึกษาเรื่องระบบ fingerings flute
2. ให้นักเรียนศึกษาวิธีการปฏิบัติฟลูตพื้นฐาน
3. ให้นักเรียนทดสอบแบบฝึกหัด 1-10 แบบฝึก โดยมีครูผู้สอนแนะนำการปฏิบัติฟลูต

กิจกรรมสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันฝึกปฏิบัติและทำแบบทดสอบท้ายชั่วโมง

การวัดผลประเมินผล

1. วิธีการวัดผล

- 1.1 บันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมทดสอบ
- 1.2 แบบทดสอบ
- 1.3 ตรวจใบกิจกรรมหน่วยการเรียนรู้

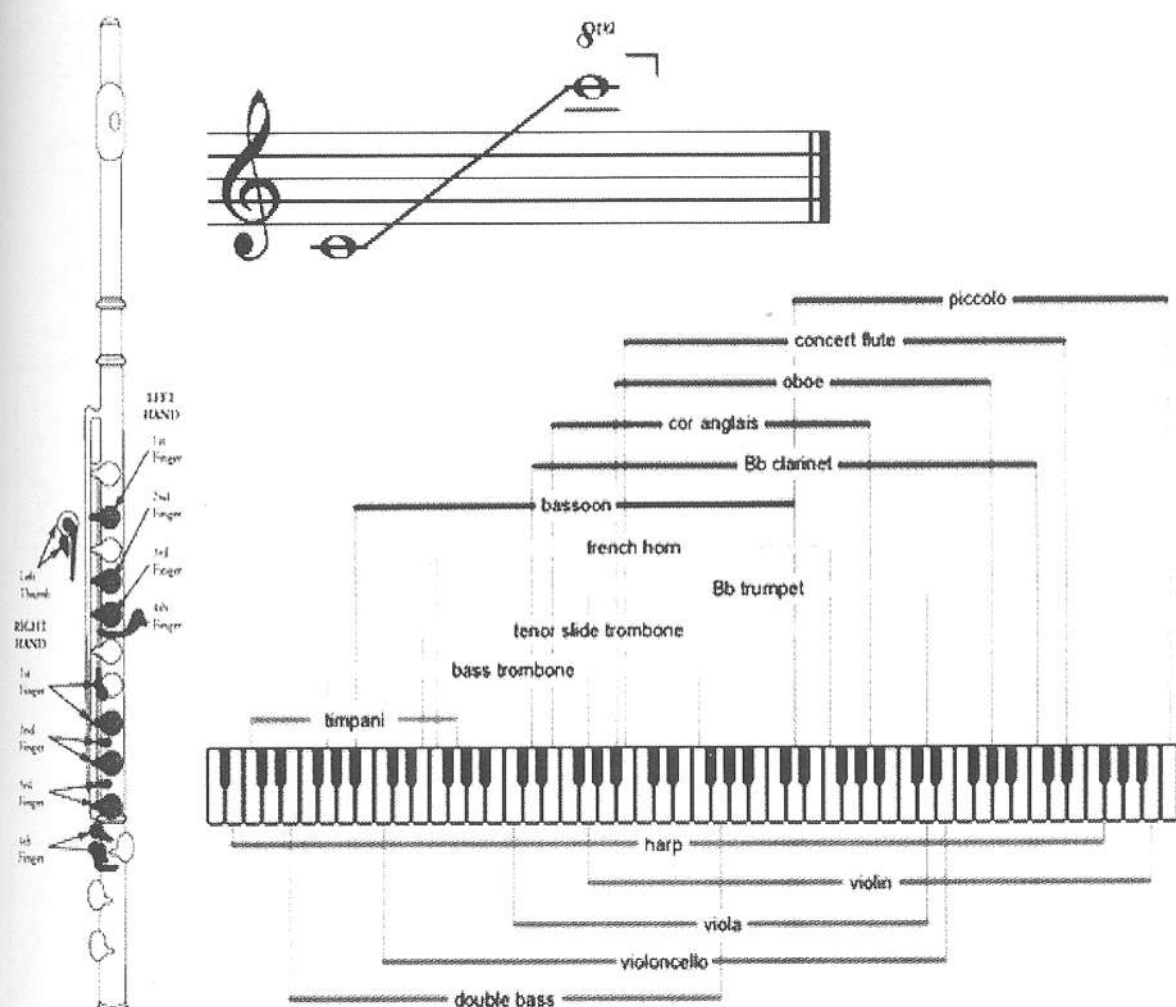
2. เครื่องมือวัดผล

- 2.1 แบบสังเกตพฤติกรรม
- 2.2 แบบทดสอบ
- 2.3 ใบกิจกรรมหน่วยการเรียนรู้

เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล

1. นักเรียนได้คะแนนจากการทดสอบตั้งแต่ 80% ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์
2. นักเรียนได้คะแนนจากแบบสังเกตพฤติกรรมตั้งแต่ 80% ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์
3. ได้คะแนนจากใบงานตั้งแต่ 80% ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์

เอกสารประกอบการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 2.1
เรื่อง ระบบนิ้ว Fingerings Flute และ Keyboard

ภาพที่ 28 Fingerings Flute และ Keyboard

ที่มา : <http://tjflutes.com/PDFs/TJ%20Fingering%20chart.jpg>

Fingerings Flute

ภาพที่ 29 Fingerings Flute และ Keyboard

ที่มา : <http://tjflutes.com/PDFs/TJ%20Fingering%20chart.jpg>

เอกสารประกอบการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 2.2
การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาการปฏิบัติพลุดพื้นฐาน
โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค
เรื่อง การฝึกท่าทางและการหายใจสำหรับเครื่องเป่า

เครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่ามีหลายชนิดรวมถึงการฝึกระบบนิ้วที่เป็นธรรมชาติจะมีความแตกต่างกัน บางชนิดเล่นยากและฝึกหัดง่าย บางชนิดเล่นยากและฝึกหัดยากอีกด้วย การเริ่มต้นครั้งแรกจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้เริ่มฝึกหัดจะต้องตระหนัก การเริ่มต้นที่ดีและถูกวิธีจะช่วยให้ผู้เล่นหรือผู้ฝึกหัดสามารถพัฒนาไปสู่อุปสรรคต่างๆ ไปได้ แต่ถ้าเริ่มต้นไม่ถูกวิธีก็จะติดเป็นนิสัยและไม่ประสบความสำเร็จได้ ดังนั้น ก่อนการเริ่มต้นควรศึกษาความรู้และธรรมชาติของเครื่องดนตรีแต่ละชนิดเสียก่อนว่าเครื่องดนตรีชนิดที่เราสนใจเหมาะสมกับเราหรือไม่ และการฝึกควรเริ่มต้นความถูกต้องเพื่อให้เกิดเป็นนิสัยที่ดีต่อไป

การเลือกเครื่องดนตรีที่เหมาะสม

ผู้ฝึกหัดต้องเลือกเครื่องดนตรีที่เหมาะสมกับสรีระร่างกายของตนเอง ในเบื้องต้นให้สังเกตอวัยวะต่างๆ ที่สำคัญ และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการฝึกหัดดนตรีเสียก่อน ได้แก่

1. **ริมฝีปาก** ต้องมีความพอดีไม่บางหรือหนาเกินไป ผู้ที่เลือกฝึกหัดเป่าเครื่องดนตรีประเภทแตร ควรมีริมฝีปากค่อนข้างบางจึงจะดี
2. **ฟัน** เป็นอวัยวะที่สำคัญมาก ผู้เล่นเครื่องเป่าจะต้องเป็นผู้ที่มีฟันแข็งแรง ไม่ผุกร่อนหรือหัก ไม่เป็นโรคเหงือก ฟันไม่เหยินจนเกินไป โดยเฉพาะถ้าเลือกเครื่องดนตรีประเภทแตรจะต้องมีฟันที่แข็งแรงและค่อนข้างเรียบมากจึงจะดี
3. **นิ้วมือ** คนที่นิ้วมือยาว เรียว สวยงามและแข็งแรง ควรเลือกเครื่องดนตรีประเภทเป่า เช่น ฟลูต คลาริเน็ต และแซ็กโซโฟน ถ้านิ้วมือธรรมดาหรือค่อนข้างสั้นให้เลือกเครื่องดนตรีประเภทแตร
4. **ช่วงแขน** ถ้าเป็นคนที่มีช่วงแขนสั้นไม่ควรเลือกสไลด์ทรอมโบน
5. **ขนาดของร่างกาย** ผู้ฝึกหัดต้องดูตนเองว่ามีรูปร่างหรือร่างกายเหมาะสมกับเครื่องดนตรีชนิดใด บางชนิดไม่เหมาะกับคนที่มีร่างกายเล็ก บางชนิดไม่เหมาะกับคนที่มีร่างกายใหญ่เกินไป

6. สภาพภายใน ผู้ฝึกหัดต้องตรวจสอบสภาพภายในของตนเองด้วยว่ามีความพร้อมหรือไม่ มีโรคอะไรที่เป็นอุปสรรค ระบบหายใจและปอดเป็นอย่างไร ถ้าทุกอย่างพร้อมผู้ฝึกหัดก็สามารถฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ นานาไปได้ และสามารถเป็นนักดนตรีที่ดีและมีฝีมือได้

การหายใจ

การปฏิบัติเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่าเสียงของเครื่องดนตรีจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยการเป่าของผู้บรรเลง การเป่าที่ให้เสียงที่เกิดขึ้นมามีคุณภาพเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับ การจดปาก การป้อนลม และการหายใจของผู้เป่า ผู้เป่าจะต้องเข้าใจธรรมชาติของเครื่องดนตรีที่ตนเองใช้บรรเลง ถ้าหากเข้าใจธรรมชาติ รู้รายละเอียดของเครื่องที่จะช่วยให้ผู้เป่าปฏิบัติได้ถูกวิธี อันจะนำมาซึ่งเสียงดนตรีที่มีคุณภาพ เกิดความไพเราะน่าฟัง นอกจากนี้ยังไม่เปลืองแรงในการเป่าเป็นการรักษาสุขภาพตนเองอีกทางหนึ่งด้วย

ดังได้กล่าวมาแล้วในเบื้องต้นว่า เครื่องเป่ามีหลายประเภท หลายชนิด และมีปากเป่าหรือกำพวด(Mouth piece) ที่มีรูปร่างแตกต่างกันไป ผู้เป่าต้องเข้าใจว่าที่ใช้อยู่เป็นชนิดใด มีหลักการหรือเทคนิคการเป่าอย่างไร ต้องศึกษาและฝึกหัดอย่างถูกต้อง เครื่องเป่าแต่ละชนิดจะมีหลักการและเทคนิควิธีเป่าอย่างไร ต้องศึกษาและฝึกหัดอย่างถูกต้อง เครื่องเป่าแต่ละชนิดจะมีหลักการและเทคนิควิธีเป่าที่แตกต่างกันไป การจดปาก การป้อนลม และการหายใจ ในการเป่าฟลูตและปิก โกลโล มีดังนี้

1. เม้มริมฝีปากทั้งสองเล็กน้อยและเกร็งให้ตึงพอสมควร
2. แตะช่องลมที่ปากเป่าของเครื่องดนตรีกับริมฝีปากล่าง โดยให้ลำตัวเครื่องดนตรีขนานกับพื้นแล้วหมุนตัวเครื่องให้วางที่ปาก (Lip-plate) รองรับริมฝีปากล่างของผู้เป่าพอดี
3. แตะปลายลิ้นที่ริมฝีปากด้านใน หายใจเข้าให้เต็มปอด โดยหายใจทางมุมปากทั้งสองข้าง
4. ป้อนลมออกไปให้ผ่านช่องลมของเครื่องดนตรี ในขณะที่เป่าลมให้ดึงปลายลิ้นออกจากริมฝีปากอย่างรวดเร็ว ทำลักษณะลิ้นเหมือนกับการพูดคำว่า “ทา” ถ้าเสียงยังไม่ดัง ให้ปรับช่องลมของเครื่องดนตรีให้ได้ระดับ โดยหมุนลำตัวเครื่องไปมาทีละน้อยจนเกิดเสียงดังขึ้น
5. เมื่อทำให้เกิดเสียงดังได้แล้วให้จุ่มปากและระดับของช่องลมเอาไว้
6. การหายใจ พยายามสูดลมเข้าไปในปอดให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ หายใจให้ลึกลง

ไปถึงช่องท้อง เวลาหายใจให้หายใจทางปาก

เอกสารประกอบการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 2.3

การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาการปฏิบัติฟลูตพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้

ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค

ฝึกเป่าให้ลมที่ออกมานิ่งและยาว เมื่อปฏิบัติจนเกิดความชำนาญแล้ว ให้ฝึกเป่าโดยใช้ลิ้น

ตัดเสียงตามแบบฝึกหัดที่กำหนดให้

ภาพที่ 30 รูปปากก่อนการเป่า

ผู้แสดง เด็กหญิงเกษมณี แก้วสว่าง

ภาพ โดย ธัญญรัตน์ อ่ำดี

ภาพที่ 31 การเป่าส่วนหัวด้านหน้า

ผู้แสดง เด็กหญิงเกษมณี แก้วสว่าง

ภาพ โดย ธัญญรัตน์ อ่ำดี

ภาพที่ 32 การวางรูปปากด้านซ้าย
 ผู้แสดง เด็กหญิงเกษมณี แก้วสว่าง
 ภาพโดย ชัยฉัตรรัตน์ อ่ำดี

ภาพที่ 33 การวางรูปปากด้านขวา
 ผู้แสดง เด็กหญิงเกษมณี แก้วสว่าง
 ภาพโดย ชัยฉัตรรัตน์ อ่ำดี

เอกสารประกอบการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 2.4
 การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาการปฏิบัติฟลูตพื้นฐาน
 โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค

การวางรูปปากและการวางนิ้ว

การฝึกวางรูปปาก

เสียงของฟลูตนั้นเกิดจากการที่ผู้เล่นเป่าลมที่มีลักษณะเป็นเส้นจากริมฝีปาก (Embouchure) ไปกระทบกับของค้ำนอกของรูเป่า (Blow-Hole) โดยลมที่กระทบนั้นจะแยกออกเป็น 2 ส่วน เกิดการสั่นสะเทือนและทำให้มีเสียง

ภาพที่ 34 การวางรูปปากจากด้านซ้าย
 ผู้แสดง เด็กหญิงเกษมณี แก้วสว่าง
 ภาพโดย รัชฎูรัตน์ อ่ำดี

ภาพที่ 35 การวางรูปปากจากด้านขวา
 ผู้แสดงเด็กหญิงเกษมณี แก้วสว่าง
 ภาพโดย รัชฎูรัตน์ อ่ำดี

การวางรูปปากนั้นควรปฏิบัติดังนี้ คั่นกรามเข้าเล็กน้อย ควบคุมกล้ามเนื้อบริเวณริมฝีปาก ให้ลมออกมาเป็นเส้นเล็กๆ เปิดช่องคอและเพดานอ่อน กระพุ้งแก้มไม่เกร็ง

ภาพที่ 36 การวางรูปปากด้านหน้า
ผู้แสดงเด็กหญิงเกษมณี แก้วสว่าง
ภาพ โดย รัชญูรัตน์ อ่ำดี

ฝึกเป่าให้ลมที่ออกมานิ่งและยาว ไม่ควรเป่าให้เป็นเสียงสั้นๆ ใช้วิธีการหายใจและแบบฝึกหัดข้างต้นในการฝึกเป่าเริ่มแรก ค่อยๆ ปรับมุมปากให้เกิดเสียงดังกังวาน ปฏิบัติจนเกิดความชำนาญและสามารถบังคับทำให้เสียงออกมามีความยาวตามจังหวะที่กำหนดได้

การฝึกจับเครื่องมือ

ท่าทางในการจับเครื่องมือ การวางมือและนิ้วนั้นก็มีส่วนสำคัญในการผลิตเสียงที่ดี ควรฝึกจับเครื่องมือด้วยท่าทางที่ถูกต้อง เกิดความคุ้นเคยเพื่อจะไม่ต้องกลับมาแก้ไขในภายหลัง

การจับมือซ้าย

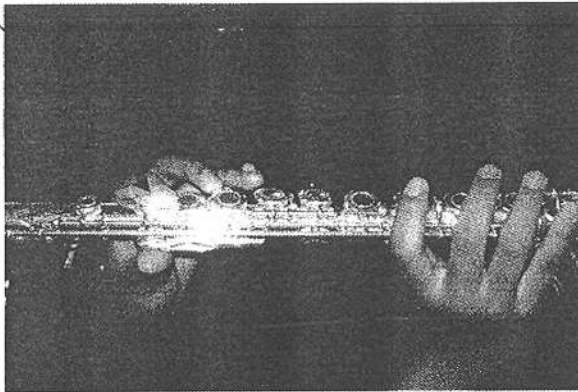
ควรเอียงมือซ้ายเล็กน้อย ใช้ปลายนิ้วกดบนแป้น เมื่อนำฟลูตขึ้นมาอยู่ในท่าพร้อมเป่าควรประคองฟลูตด้วยโคนนิ้วชี้ (ไม่ควรให้นิ้วหัวแม่มือรับน้ำหนัก) จับด้วยลักษณะผ่อนคลายไม่เกร็งจนเกินไป

แป้นกด Bb

ภาพที่ 37 การวางนิ้วจากตำแหน่งมือซ้าย
ผู้แสดง เด็กหญิงเกษมณี แก้วสว่าง
ภาพโดย ธัญญรัตน์ อ่ำดี

แป้นกดBb

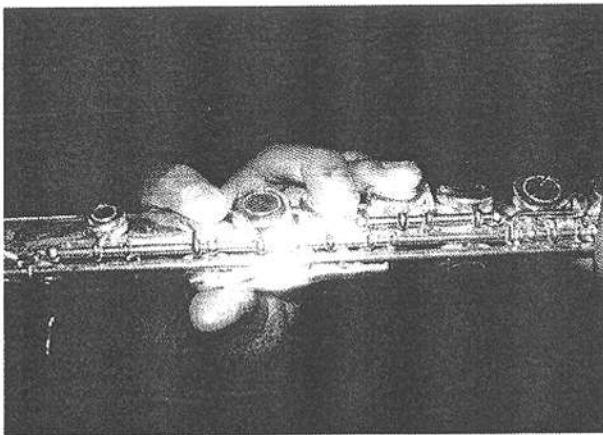
ภาพที่ 38 การวางนิ้วจากตำแหน่งมือขวา
ผู้แสดง เด็กหญิงเกษมณี แก้วสว่าง
ภาพโดย ธัญญรัตน์ อ่ำดี

การจับมือขวา

การจับมือขวานั้นเราจะใช้ 3 นิ้วของมือขวาคือ นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนาง จับในส่วน ลำตัวฟลูต (Body Joint) บน 3 เป็นท้ายของส่วนนี้ นิ้วก้อยใช้กดแป้นในส่วนสุดท้ายของฟลูต (Foot Joint) ส่วนนิ้วหัวแม่มือนั้นจะใช้ด้านข้างของปลายนิ้ว (ใกล้กับจมูกเล็บ) รับน้ำหนักของฟลูต

ภาพที่ 39 การวางนิ้วจากด้านหน้ามือซ้าย
ผู้แสดง เด็กหญิงเกษมณี แก้วสว่าง
ภาพโดย ธัญญรัตน์ อ่ำดี

ภาพที่ 40 การวางนิ้วจากหลังมือขวา
ผู้แสดง เด็กหญิงเกษมณี แก้วสว่าง
ภาพโดย ธัญญรัตน์ อ่ำดี

ปฏิบัติตัวโน้ต

ในการฝึกปฏิบัติส่วนหัว (Head Joint)

ฝึกการเป่าฟลูตส่วนหัว (Head Joint) ตามลักษณะของตัวโน้ตที่แตกต่างกัน

ภาพที่ 41 ฝึกการเป่าฟลูตส่วนหัว (Head Joint)

ที่มา : หนังสือ tutorflute 2000, เอกสารอัดสำเนา

ฝึกการเป่าฟลูตส่วนหัว (Head Joint) ตามลักษณะของเครื่องหมายกำหนดจังหวะที่กำหนดให้

ภาพที่ 42 ฝึกการเป่าฟลูตส่วนหัว (Head Joint)

ที่มา : หนังสือ tutorflute 2000, เอกสารอัดสำเนา

เอกสารประกอบการสอนหน่วยการเรียนรู้ 2.5
 การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาการปฏิบัติพลุดพื้นฐาน
 โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค
 เรื่อง การหายใจสำหรับเครื่องเป่า

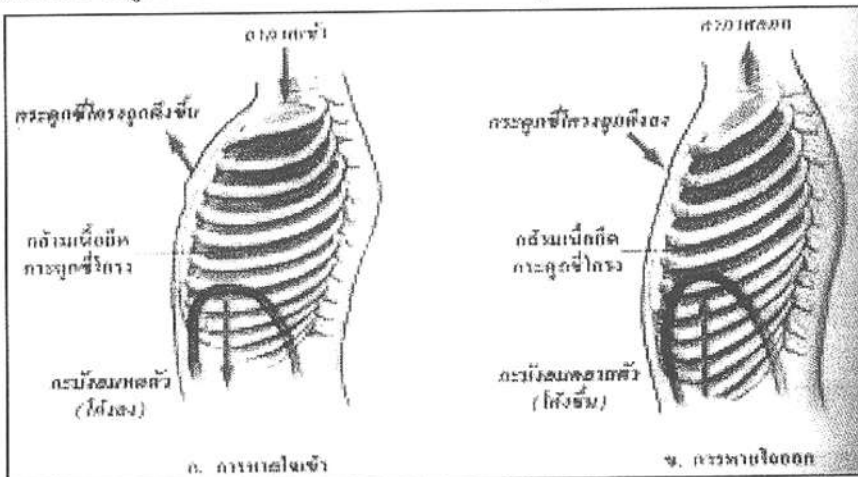
การฝึกหายใจ

เครื่องดนตรีฟลูต นับว่าเป็นเครื่องดนตรีที่อยู่ในกลุ่มเครื่องลมไม้ชนิดหนึ่ง ดังนั้น สิ่งที่สำคัญของนักเล่นเครื่องเป่า คือ การควบคุมลมหายใจ ปริมาณลมที่ถูกต้องและคงที่จะสามารถทำให้เราผลิตเสียงดนตรีที่ไพเราะได้ การฝึกฝนการหายใจที่ถูกต้องจึงเป็นบทเรียนที่สำคัญ

สำหรับนักเล่นเครื่องเป่า การหายใจประกอบด้วย การหายใจเข้า การเก็บลมไว้ และการหายใจออก และการหายใจออกนั้นเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดสำหรับผู้เล่นเครื่องเป่า เนื่องจากการหายใจออกนั้นคือการเป่าลมเข้าไปในลำตัวฟลูตเป็นการผลิตเสียงของเครื่องดนตรี ความสามารถในการควบคุมการหายใจออกโดยปอดและกล้ามเนื้อช่วงท้อง ก่อนที่จะไปถึง ริมฝีปากนั้นมีความจำเป็น นอกจากนั้นแล้วการหายใจยังถือว่าเป็นการแบ่งประ โยคเพลงด้วย

ขั้นตอนการฝึกหายใจ

การหายใจเข้า การหายใจเข้าควรที่จะผ่อนคลายหรือไม่เกร็งช่วงท้อง และเปิดปากและคอ ในขณะที่หายใจเข้าด้วยปาก ลองอ้าปากแล้วเปล่งเสียงคำว่า"อ้า" เพื่อให้ลมผ่านช่องปากและลำคออย่างรวดเร็ว ทำให้ลมไปอยู่เต็มช่องท้องไม่ให้มีที่ว่างเหลืออยู่และทำให้ช่วงลำตัวขยายไปทั้ง

ภาพที่ 43 การหายใจเข้าและออก

ที่มา : <http://lms.thaicyberu.go.th>

ท่าทางที่ดีเป็นตัวบ่งชี้ให้แน่ใจว่าร่างกายอยู่ในท่าหรือว่าตำแหน่งที่สามารถผลิตเสียงได้ดี

ที่สุด

1. ทำยืนควรจะยืนอย่างตัวตรงผ่อนคลายไม่เกร็ง ไม่ยกหัวไหล่และไม่ห่อไหล่ ส่วนบนของร่างกายอาจจะเอียงไปด้านหน้าเล็กน้อย คางควรจะขนานพื้นเพื่อให้ช่องทางในการเป่าลมเปิดให้มากที่สุด ควรจัดขาตั้ง โน้ตตามความสูงพอเหมาะ ขาข้างหนึ่งควรอยู่ด้านหน้าเล็กน้อยเพื่อให้ยืนได้อย่างสมดุล

ภาพที่ 44 แสดงท่ายืนเป่าฟลูตด้านหลัง

ผู้แสดง เด็กหญิงเกษมณี แก้วสว่าง

ภาพโดย รัชญูรัตน์ อ่ำดี

ภาพที่ 45 แสดงท่ายืนเป่าฟลูตด้านหน้า

ผู้แสดง เด็กหญิงเกษมณี แก้วสว่าง

ภาพโดย รัชญูรัตน์ อ่ำดี

2. ทำนั่ง สะโพกไปด้านหน้าเล็กน้อย ให้ขาซ้ายวางไว้ด้านหน้าของขาขวาเล็กน้อย ทำ
 ทางบนพื้นเต็มทั้งเท้า ไม่ควรไขว้ขา การนั่งหลังโค้งจะทำให้กล้ามเนื้อในช่วงท้องที่เป็นหลักในเรื่อง
 การหายใจทำงานได้ไม่ดี การรักษาไว้ซึ่งท่าทางการเล่นที่ดีตลอดเวลา จะช่วยในเรื่องการใช้ลม ให้
 เราเป่าได้ดีขึ้น

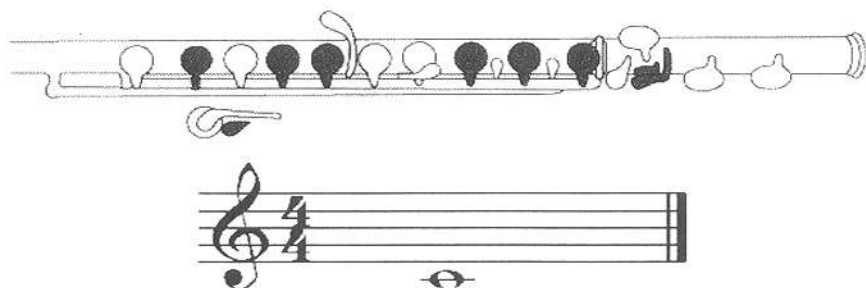

ภาพที่ 46 แสดงทำนั่งเป่าฟลูตด้านข้าง
 ผู้แสดง เด็กหญิงเกษมณี แก้วสว่าง
 ภาพโดย ชัญญรัตน์ อ่ำดี

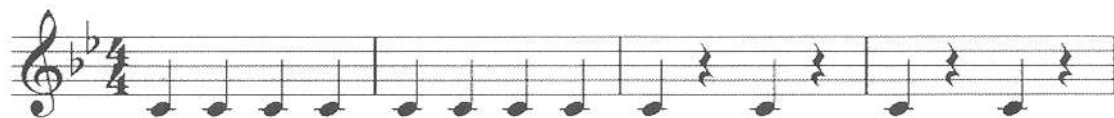
ภาพที่ 47 แสดงทำนั่งเป่าฟลูตด้านหน้า
 ผู้แสดง เด็กหญิงเกษมณี แก้วสว่าง
 ภาพโดย ชัญญรัตน์ อ่ำดี

แบบฝึกหัดการปฏิบัติโน้ตโด C
การวางนิ้วและการปฏิบัติตามแบบฝึกหัดโน้ตตัว C

ภาพที่ 48 การวางนิ้วและการฝึกปฏิบัติโน้ตตัว C

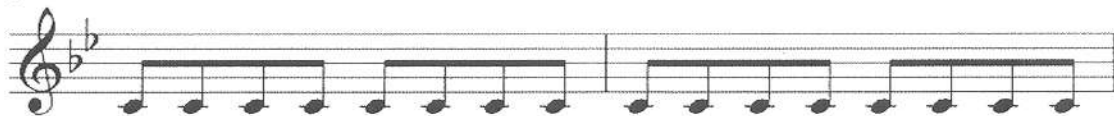
ที่มา : <http://tjflutes.com/PDFs/TJ%20Fingering%20chart.jpg>

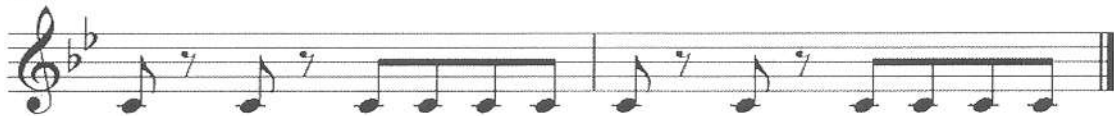
5

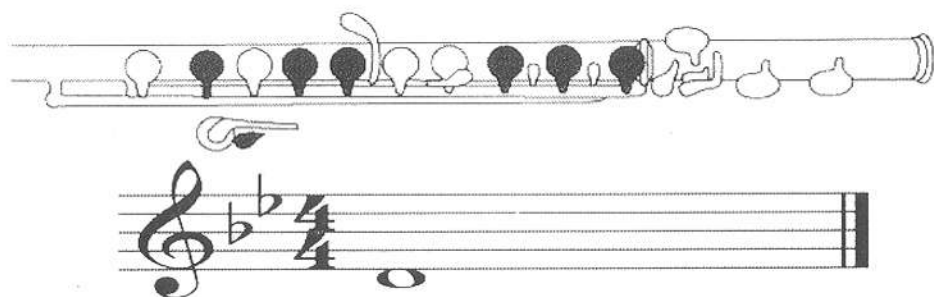
9

11

แบบฝึกหัดการปฏิบัติโน้ต เร (D)
การวางนิ้วและการปฏิบัติตามแบบฝึกหัดโน้ตตัว เร (D)

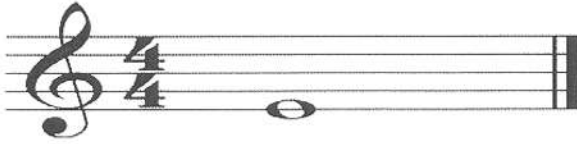
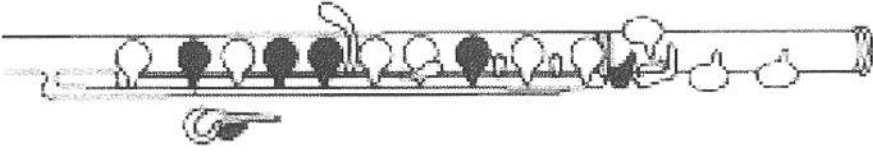

ภาพที่ 49 การวางนิ้วและการฝึกปฏิบัติโน้ตตัว D

ที่มา : <http://tjflutes.com/PDFs/TJ%20Fingering%20chart.jpg>

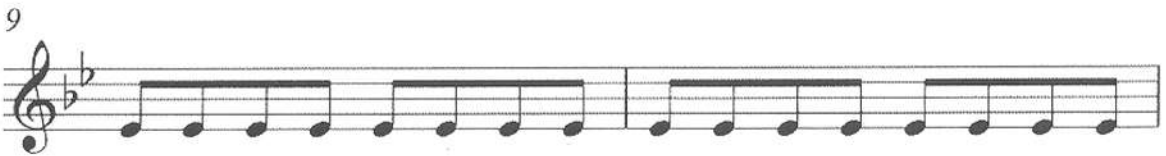
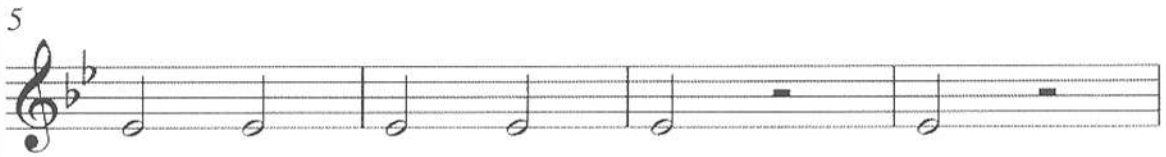
The musical score consists of four staves of music in 4/4 time, starting with a treble clef, a key signature of one flat (Bb), and a 4/4 time signature. The first staff contains the first four measures of the exercise. The second staff is labeled '5' and contains the next four measures. The third staff is labeled '9' and contains the next four measures. The fourth staff is labeled '11' and contains the final four measures of the exercise.

แบบฝึกหัดการปฏิบัติโน้ตมี (E)
การวางนิ้วและการปฏิบัติตามแบบฝึกหัดโน้ตตัว E

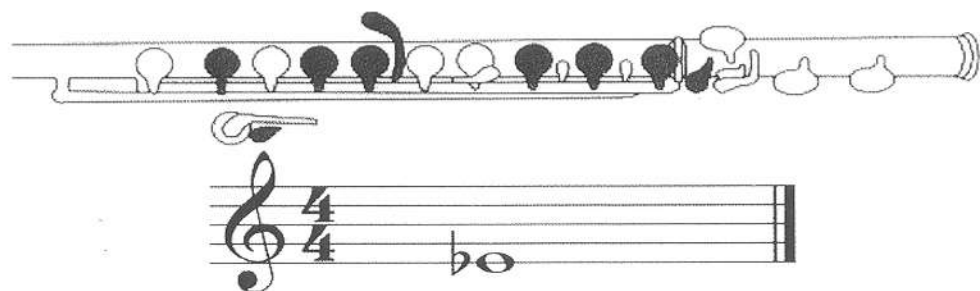

ภาพที่ 50 การวางนิ้วและการฝึกปฏิบัติโน้ตตัว D

ที่มา : <http://tjflutes.com/PDFs/TJ%20Fingering%20chart.jpg>

แบบฝึกหัดการปฏิบัติโน้ต มีแฟล็ต (Eb)
การวางนิ้วและการปฏิบัติตามแบบฝึกหัดโน้ตตัว Eb

ภาพที่ 51 การวางนิ้วและการฝึกปฏิบัติโน้ตตัว Eb
ที่มา : <http://tjflutes.com/PDFs/TJ%20Fingering%20chart.jpg>

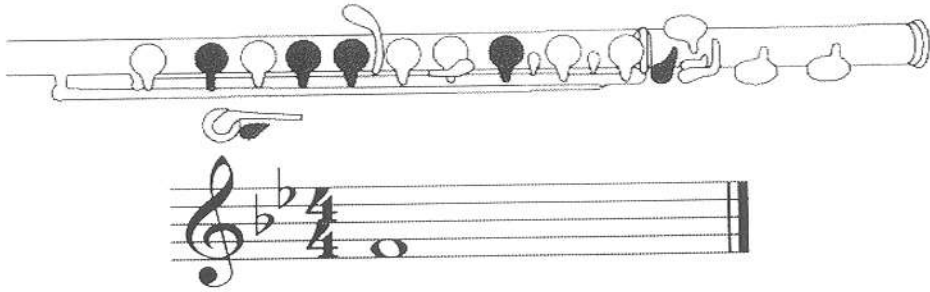
5

9

11

 Four staves of musical notation in treble clef, 4/4 time, with a key signature of one flat (B-flat). The first staff contains a sequence of eighth notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, Bb4, C5, Bb4, A4, G4, F4, E4, D4, C4. The second staff starts with a 5, followed by eighth notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, Bb4, C5, then two whole rests. The third staff starts with a 9, followed by eighth notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, Bb4, C5, D5, C5, Bb4, A4, G4, F4, E4, D4, C4. The fourth staff starts with an 11, followed by eighth notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, Bb4, C5, D5, C5, Bb4, A4, G4, F4, E4, D4, C4.

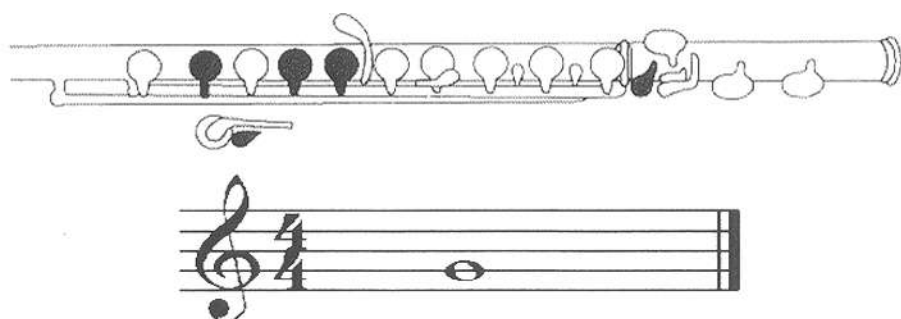
แบบฝึกหัดการปฏิบัติโน้ตฟา (F)
การวางนิ้วและการปฏิบัติตามแบบฝึกหัดโน้ตตัว F

ภาพที่ 52 การวางนิ้วและการฝึกปฏิบัติโน้ตตัว F

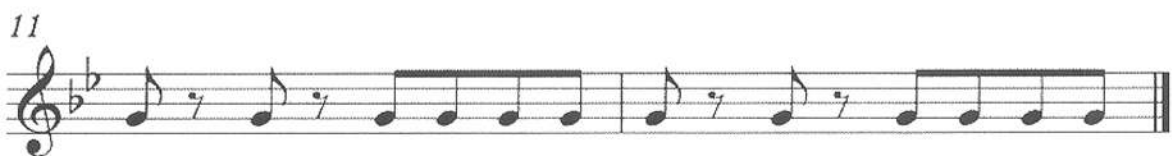
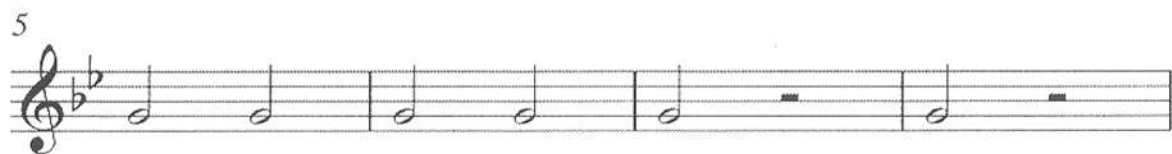
ที่มา : <http://tjflutes.com/PDFs/TJ%20Fingering%20chart.jpg>

แบบฝึกหัดการปฏิบัติโน้ตซอล (G)
การวางนิ้วและการปฏิบัติตามแบบฝึกหัดโน้ตตัว G

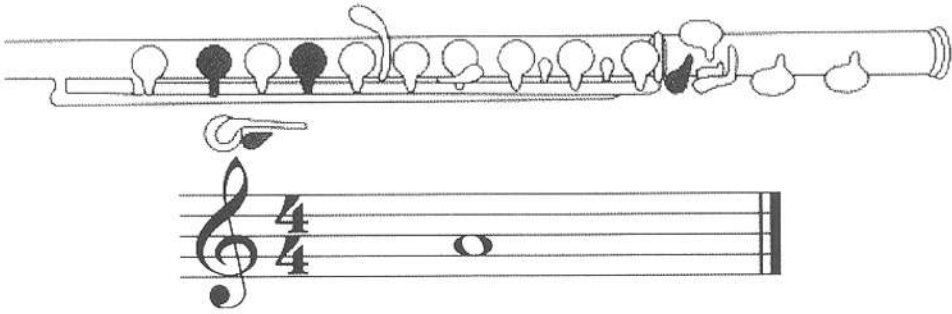

ภาพที่ 54 การวางนิ้วและการฝึกปฏิบัติโน้ตตัว G

ที่มา : <http://tjflutes.com/PDFs/TJ%20Fingering%20chart.jpg>

แบบฝึกหัดการปฏิบัติโน้ตลา (A)
การวางนิ้วและการปฏิบัติตามแบบฝึกหัดโน้ตตัว A

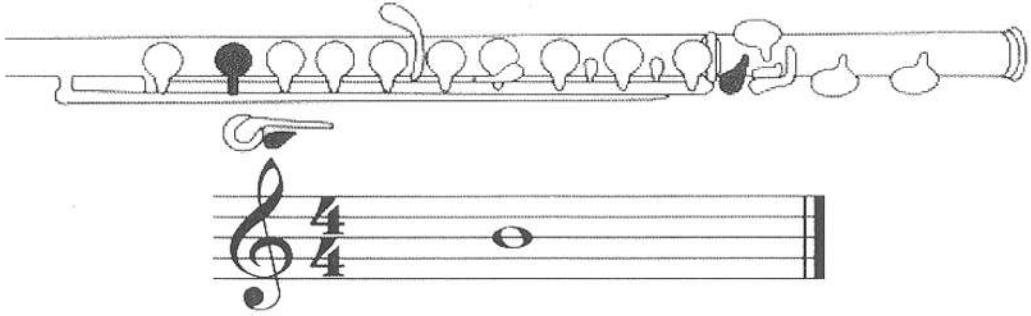

ภาพที่ 55 การวางนิ้วและการฝึกปฏิบัติโน้ตตัว A

ที่มา : <http://tjflutes.com/PDFs/TJ%20Fingering%20chart.jpg>

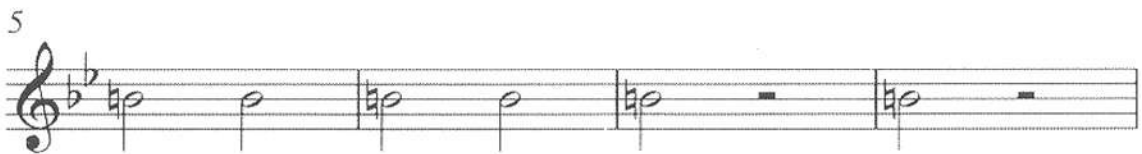
The musical notation consists of four staves in treble clef with a key signature of one flat (Bb) and a 4/4 time signature. The first staff shows a sequence of eighth notes: A4, Bb4, C5, D5, E5, F5, G5, A5, followed by rests. The second staff starts at measure 5 with notes: A4, Bb4, C5, D5, E5, F5, G5, A5. The third staff starts at measure 9 with a continuous eighth-note run: A4, Bb4, C5, D5, E5, F5, G5, A5, Bb4, C5, D5, E5, F5, G5, A5. The fourth staff starts at measure 11 with notes: A4, Bb4, C5, D5, E5, F5, G5, A5, Bb4, C5, D5, E5, F5, G5, A5.

แบบฝึกหัดการปฏิบัติโน้ตที่ (B)
การวางนิ้วและการปฏิบัติตามแบบฝึกหัดโน้ตตัว B

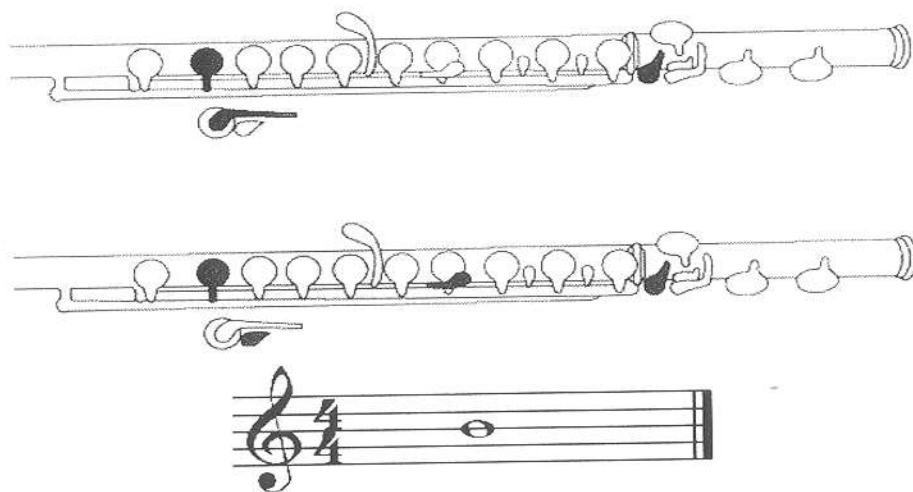

ภาพที่ 56 การวางนิ้วและการฝึกปฏิบัติโน้ตตัว B

ที่มา : <http://tjflutes.com/PDFs/TJ%20Fingering%20chart.jpg>

แบบฝึกหัดการปฏิบัติโน้ต ทีแฟล็ต
การวางนิ้วและการฝึกปฏิบัติโน้ตเสียง ทีแฟล็ต (Bb)

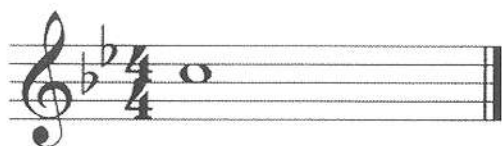

ภาพที่ 57 การวางนิ้วและการฝึกปฏิบัติโน้ตเสียง ทีแฟล็ต (Bb)

ที่มา : <http://tjflutes.com/PDFs/TJ%20Fingering%20chart.jpg>

The musical score is written in 4/4 time with a key signature of one flat (Bb). It consists of four staves of music. The first staff contains the first four measures, the second staff contains measures 5-8, the third staff contains measures 9-10, and the fourth staff contains measures 11-14. The exercise involves a sequence of notes and rests, with some notes marked with a '7' indicating a specific fingering.

แบบฝึกหัดการปฏิบัติโน้ต โด (C)
การวางนิ้วและการฝึกปฏิบัติโน้ตเสียง โด (C)

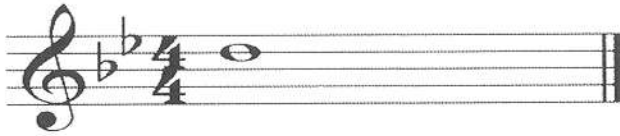

ภาพที่ 58 การวางนิ้วและการฝึกปฏิบัติโน้ตเสียง โด (C)

ที่มา : <http://tjflutes.com/PDFs/TJ%20Fingering%20chart.jpg>

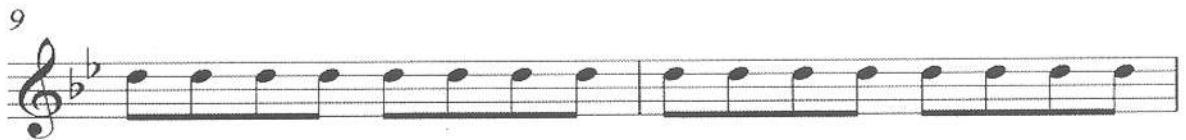
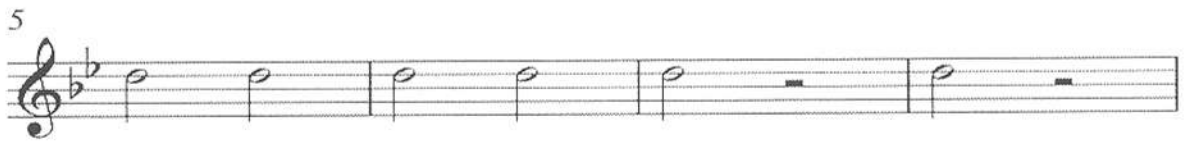

แบบฝึกหัดการปฏิบัติโน้ต เร
การวางนิ้วและการฝึกปฏิบัติโน้ตเสียง เร (D)

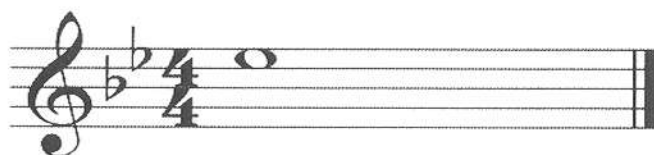

ภาพที่ 59 การวางนิ้วและการฝึกปฏิบัติโน้ตเสียง เร (D)

ที่มา : <http://tjflutes.com/PDFs/TJ%20Fingering%20chart.jpg>

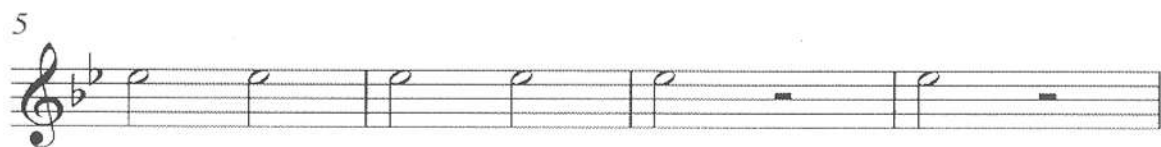

แบบฝึกหัดการปฏิบัติโน้ต มีแฟลต
การวางนิ้วและการฝึกปฏิบัติโน้ตเสียง มีแฟลต (Ed)

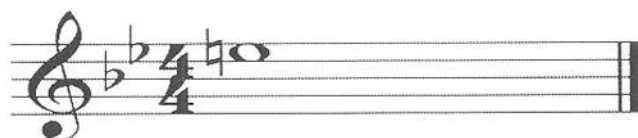

ภาพที่ 60 การวางนิ้วและการฝึกปฏิบัติโน้ตเสียง มีแฟลต (Ed)

ที่มา : <http://tjflutes.com/PDFs/TJ%20Fingering%20chart.jpg>

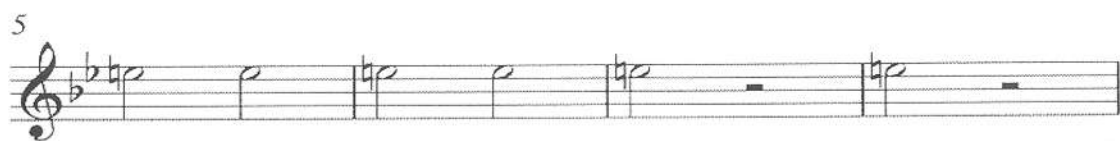

แบบฝึกหัดการปฏิบัติโน้ตตัว มี (E)
การวางนิ้วและการฝึกปฏิบัติโน้ตเสียง มี (E)

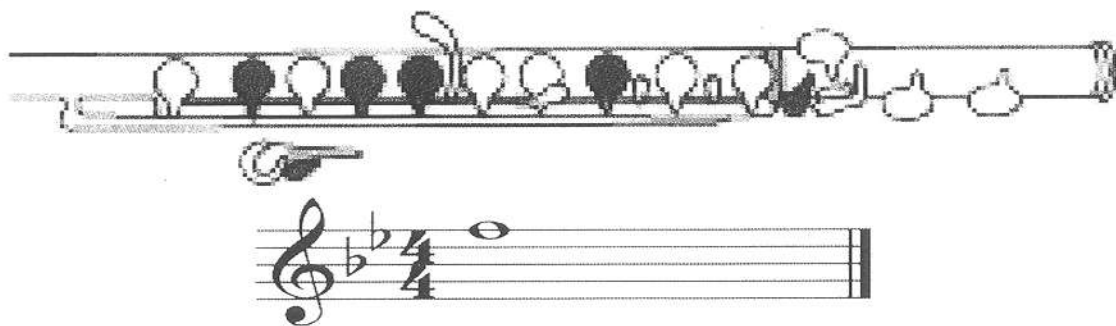

ภาพที่ 61 การวางนิ้วและการฝึกปฏิบัติโน้ตเสียง เสียง มี (E)

ที่มา : <http://tjflutes.com/PDFs/TJ%20Fingering%20chart.jpg>

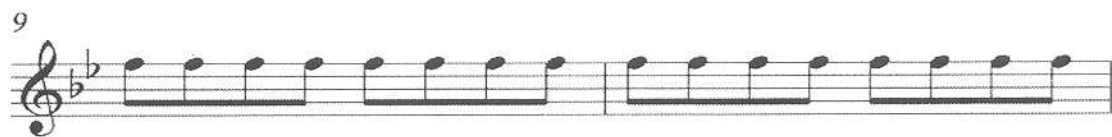
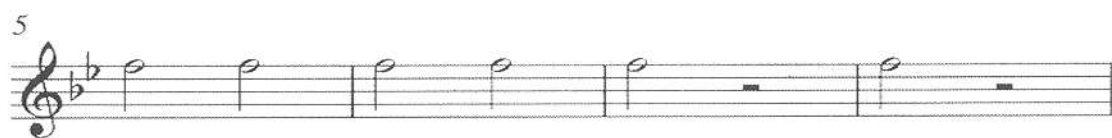

แบบฝึกหัดการปฏิบัติโน้ตฟา (F)
การวางนิ้วและการฝึกปฏิบัติโน้ตเสียง ฟา (F)

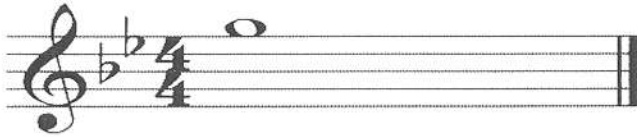

ภาพที่ 62 การวางนิ้วและการฝึกปฏิบัติโน้ตเสียง เสียง ฟา (F)

ที่มา : <http://tjflutes.com/PDFs/TJ%20Fingering%20chart.jpg>

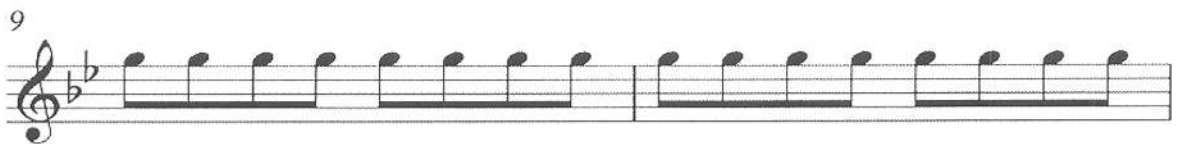
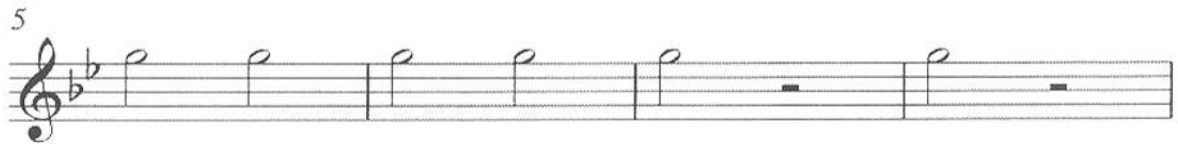

แบบฝึกหัดการปฏิบัติโน้ต ซอล
การวางนิ้วและการฝึกปฏิบัติโน้ตเสียง ซอล (G)

ภาพที่ 63 การวางนิ้วและการฝึกปฏิบัติโน้ตเสียง เสียง ซอล (G)

ที่มา : <http://tjflutes.com/PDFs/TJ%20Fingering%20chart.jpg>

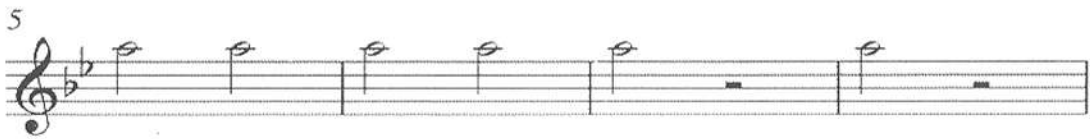

แบบฝึกหัดการปฏิบัติโน้ต ลา
การวางนิ้วและการฝึกปฏิบัติโน้ตตัว ลา (A)

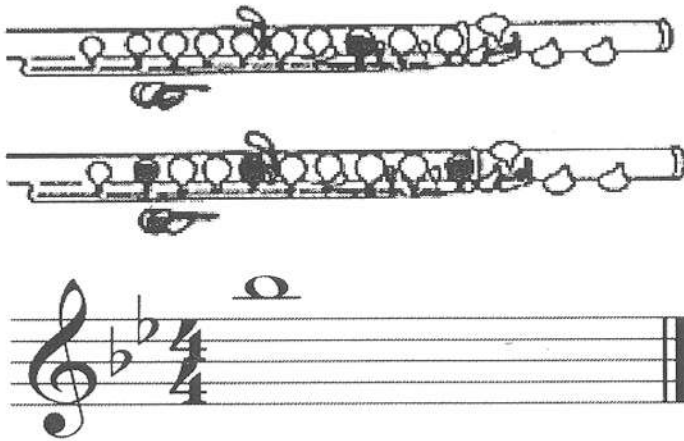

ภาพที่ 64 การวางนิ้วและการฝึกปฏิบัติโน้ตตัว ลา (A)

ที่มา : <http://tjflutes.com/PDFs/TJ%20Fingering%20chart.jpg>

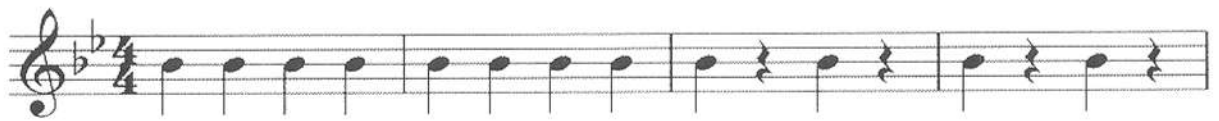

แบบฝึกหัดการปฏิบัติโน้ต ที แฟลต
การวางนิ้วและการฝึกปฏิบัติโน้ตเสียง ที แฟลต (Bd)

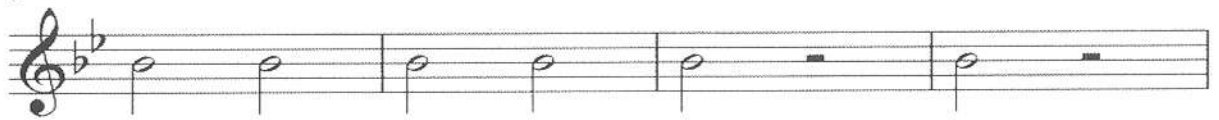

ภาพที่ 65 การวางนิ้วและการฝึกปฏิบัติโน้ตเสียง ที แฟลต (Bd)

ที่มา : <http://tjflutes.com/PDFs/TJ%20Fingering%20chart.jpg>

5

9

11

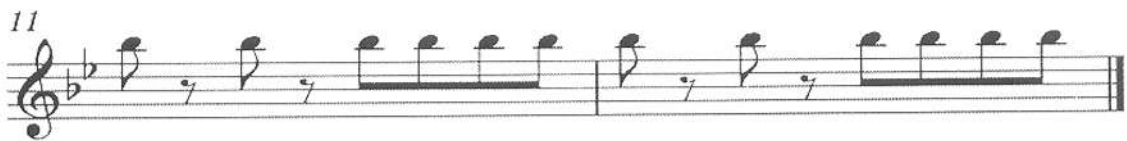
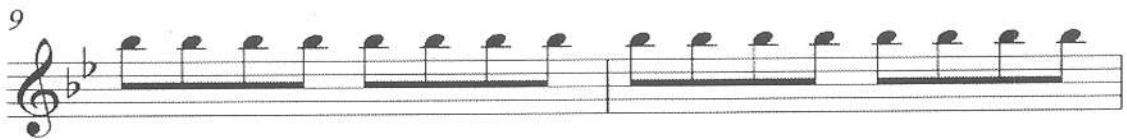
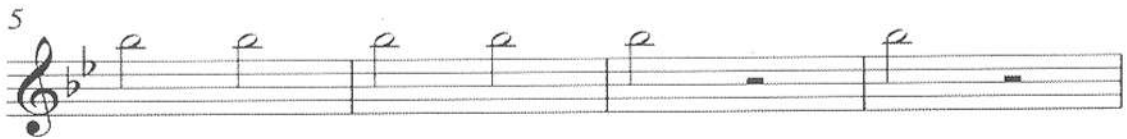
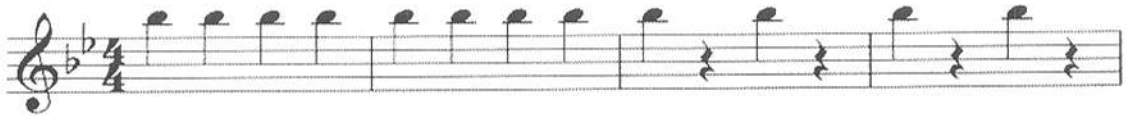

แบบฝึกหัดการปฏิบัติโน้ตที่
การวางนิ้วและการฝึกปฏิบัติโน้ตเสียง ที (B)

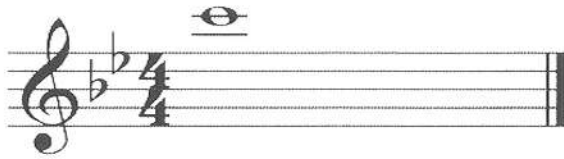

ภาพที่ 66 การวางนิ้วและการฝึกปฏิบัติโน้ตเสียง เสียง ที (B)

ที่มา : <http://tjflutes.com/PDFs/TJ%20Fingering%20chart.jpg>

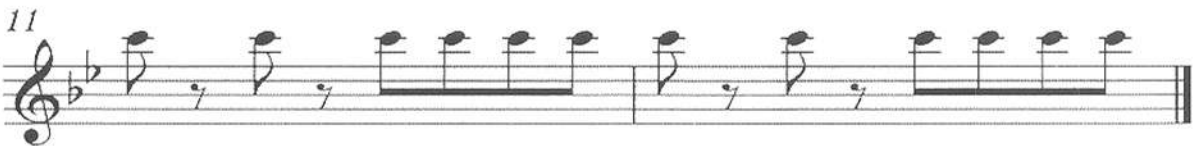
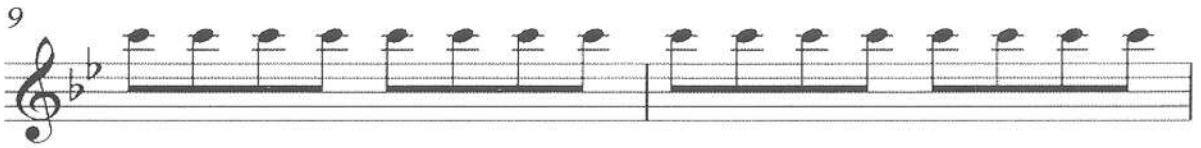
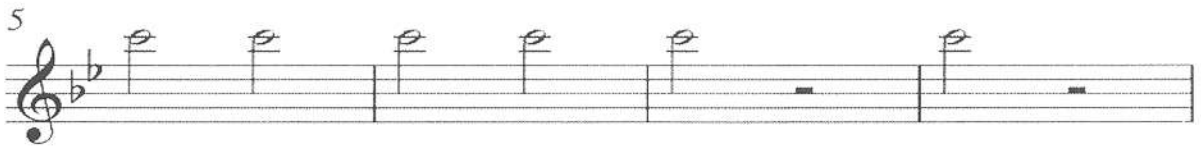
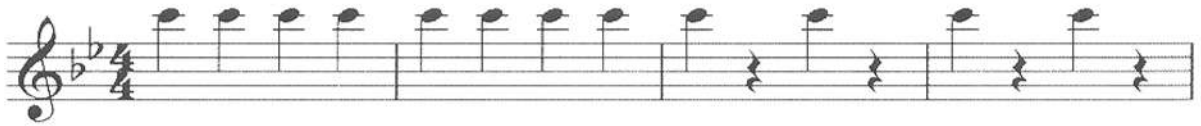

แบบฝึกหัดการปฏิบัติโน้ต โด
การวางนิ้วและการฝึกปฏิบัติโน้ตเสียง โด (C)

ภาพที่ 67 การวางนิ้วและการฝึกปฏิบัติโน้ตเสียง โด (C)

ที่มา : <http://tjflutes.com/PDFs/TJ%20Fingering%20chart.jpg>

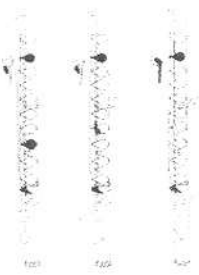

แบบทดสอบระหว่างเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 2
การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาการปฏิบัติฟลูตพื้นฐาน
โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค

เรื่อง ทฤษฎีดนตรีสากลพื้นฐาน

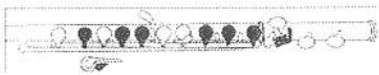
คำชี้แจง : จงอ่านและพิจารณาเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวจากตัวเลือกที่กำหนดให้
 ทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในกระดาษคำตอบ ให้ตรงกับช่องตัวอักษรที่ต้องการ

1. ระบบนิ้วในรูปภาพ คือ เสียงใด

- ก. ทีแฟล็ต
- ข. มี
- ค. ซอล
- ง. โด

2. ระบบนิ้วในรูปภาพ คือ เสียงใด

- ก. โด
- ข. เร
- ค. ฟา
- ง. ซอล

3. อวัยวะใด ที่เราใช้ประคองฟลูตในเวลาเป่า

- ก. คาง
- ข. โคนนิ้วชี้
- ค. นิ้วหัวแม่มือข้างขวา
- ง. ใช้ คาง โคนนิ้วชี้ และนิ้วหัวแม่มือ ช่วยกันประคอง

4. ควรใช้ส่วนใดของนิ้วในการกดแป้น

- ก. ข้อที่ 1 ของนิ้ว
- ข. ข้อที่ 2 ของนิ้ว
- ค. ปลายนิ้ว
- ง. ส่วนใดของนิ้วก็ได้

5. การเก็บฟลูตในข้อใดเหมาะสมมากที่สุด
- ฟิล์ม/ เก็บฟลูตใส่กล่องและวางกล่องผึ่งแดดเพื่อเป็นการฆ่าเชื้อโรค
 - เคน/ เป่าฟลูตเสร็จแล้ววางฟลูตไว้บน โต๊ะเขียนหนังสือ
 - พิน/ ทำความสะอาดฟลูตแล้วเก็บใส่กล่องวางไว้ในที่ๆอากาศถ่ายเทได้สะดวก
 - แอน / ทำความสะอาดฟลูตด้วยน้ำร้อนแล้วนำไปผึ่งแดดเพื่อเป็นการฆ่าเชื้อโรค
6. การวางนิ้วจะใช้นิ้วทั้งหมดกี่นิ้วในการกดแป้น
- 6 นิ้ว
 - 7 นิ้ว
 - 8 นิ้ว
 - 9 นิ้ว
7. เราควรใช้มือใดในการ “ จับฟลูตตอนบน ”
- มือซ้าย
 - มือขวา
 - มือใดก็ได้
 - ถูกทุกข้อ
8. ลักษณะของข้อมือซ้ายเวลาจับฟลูตควรมีลักษณะใด
- ข้อมือตรง
 - หักข้อมือไปทางด้านนิ้วก้อยเล็กน้อย
 - หักข้อมือไปทางด้านนิ้วหัวแม่มือเล็กน้อย
 - มีลักษณะใดก็ได้
9. ลักษณะของข้อสอกขวาควรมีลักษณะใดเมื่อนำฟลูตขึ้นเป่า
- ยกให้มีระนาบเดียวกับฟลูต
 - ชี้ไปด้านหลังเล็กน้อย
 - ชี้ลงตั้งฉากกับพื้น
 - ลักษณะใดก็ได้ตามความถนัด
10. ลักษณะของข้อสอกซ้ายควรมีลักษณะใดเมื่อนำฟลูตขึ้นเป่า
- แนบชิดลำตัว
 - ชี้ไปทางด้านซ้ายของลำตัว
 - ห่างออกจากลำตัวเล็กน้อย
 - ลักษณะใดก็ได้ตามความถนัด

11. การเป่าฟลูตส่วนหัว ควรจินตนาการลักษณะลมที่ออกมาในรูปใด
- เร็วแรง เหมือนการเป่าลูกโป่ง
 - เล็กยาว เหมือนใส่ปากกา
 - ช้าเบา เหมือนการเป่าอาหารร้อน
 - ลักษณะใดก็ได้
12. การเป่าฟลูตนักเรียนควรมีลักษณะใบหน้าออกมาในรูปใด
- ใบหน้ายิ้มแย้ม
 - ใบหน้าไม่พอใจ
 - ใบหน้าโกรธ
 - ลักษณะใดก็ได้
13. การใช้ลิ้นเพื่อสร้างเสียงสั้นๆ ควรใช้ปลายลิ้นในลักษณะใด
- แตะปลายลิ้นที่ริมฝีปากอย่างรวดเร็ว
 - แตะปลายลิ้นที่ริมฝีปากเป็นจังหวะ
 - แตะปลายลิ้นที่ด้านในของฟันหน้าอย่างรวดเร็ว
 - แตะปลายลิ้นที่ด้านในของฟันหน้าเป็นจังหวะ
14. ลักษณะของแก้มในการเป่าฟลูต ควรมีลักษณะใด
- ผ่อนคลายไม่เกร็ง
 - เกร็งแก้มเข้ามาชิดฟันกราม
 - บวมป่องออกเพื่อเพิ่มเนื้อที่เก็บลม
 - ลักษณะใดก็ได้
15. อวัยวะใดไม่ควรใช้รับน้ำหนัก เมื่อกำลังปฏิบัติฟลูต
- คาง
 - โคนนิ้วชี้ข้างซ้าย
 - นิ้วหัวแม่มือข้างขวา
 - นิ้วก้อยข้างซ้าย
16. เมื่อกำลังปฏิบัติฟลูต นิ้วที่ใช้กดแป้นควรมีลักษณะใด
- เกร็งชี้ออกให้ห่างจากตัวแป้นมากที่สุด
 - ใช้รับน้ำหนักของฟลูตเมื่อไม่ได้กดแป้น
 - ผ่อนคลายประจำที่ใกล้ตัวแป้น
 - ลักษณะใดก็ได้

17. เมื่อปฏิบัติฟลูตเป็นเวลานานจนเกิดอาการเมื่อยนิ้ว ควรปฏิบัติตามข้อใด
- หักข้อมือให้เกิดเสียงดัง
 - กำมือและแบออกหลายๆครั้ง
 - ควรหยุดปฏิบัติในทันที
 - ปฏิบัติตามข้อใดก็ได้
18. เมื่อเป่าโน้ตเสียง"ซอล"นักเรียนควรใช้นิ้วใดกดแป้น
- นิ้วชี้ ข้างซ้าย
 - นิ้วชี้ และนิ้วหัวแม่มือด้านซ้าย
 - นิ้วชี้ นิ้วหัวแม่มือ และนิ้วกลางด้านซ้าย
 - นิ้วชี้ นิ้วหัวแม่มือ นิ้วกลาง และนิ้วนางด้านซ้าย
19. เมื่อต้องการเป่า"โน้ตเสียงทีแฟล็ต" เราจะใช้นิ้วใดกดแป้น
- นิ้วก้อย ข้างขวา
 - นิ้วก้อย ข้างซ้าย
 - นิ้วหัวแม่มือข้างขวา และนิ้วก้อยข้างซ้าย
 - นิ้วหัวแม่มือข้างขวา และนิ้วก้อยข้างขวา
20. การเป่าฟลูต ควรให้ลมผ่านรูเป่าในลักษณะใด
- พยายามให้ลมเข้าไปในรูเป่าทั้งหมด
 - ให้ลมผ่านเข้าไปในรูเป่าครึ่งหนึ่ง และไหลออกมาครึ่งหนึ่ง
 - ให้ลมที่ผ่านเข้าไปในรูเป่ามีปริมาณน้อยกว่าลมที่ผ่านออกด้านนอก
 - ให้ลมที่ผ่านเข้าไปในรูเป่ามีปริมาณมากกว่าลมที่ผ่านออกด้านนอก

เฉลยคำตอบแบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้ที่ 2
 การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาการปฏิบัติฟลูตพื้นฐาน
 โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค
 เรื่อง ฟลูต (Flute) และทฤษฎีโน้ตสากลเบื้องต้น

ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ
1.	ก	11.	ข
2.	ก	12.	ข
3.	ง	13.	ง
4.	ค	14.	ก
5.	ค	15.	ง
6.	ง	16.	ค
7.	ก	17.	ข
8.	ค	18.	ง
9.	ข	19.	ค
10.	ค	20.	ข

แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 3

แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 3

สาระการเรียนรู้ศิลปะ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาการปฏิบัติพลุดพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค

เรื่อง เทคนิคการปฏิบัติพลุดตามบทเพลง

ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

เวลา 4 ชั่วโมง

มาตรฐานตัวชี้วัด

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ คุณค่าดนตรีถ่ายทอดความรู้สึกความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระชื่นชมและประยุกต์ใช้ชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ศ 2.1 ม.1/1	ศ 2.1 ม.1/3	ศ 2.1 ม.1/5	ศ 2.1 ม.1/8	ศ 2.2 ม.1/1	ศ 2.2 ม.1/2
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

สาระสำคัญ

เมื่อผู้เรียนทางการปฏิบัติฝึกปฏิบัติเครื่องมือนได้ระดับหนึ่งการเรียนเทคนิคในการปฏิบัติ จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจการปฏิบัติที่ถูกต้อง

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ คุณค่าดนตรีถ่ายทอดความรู้สึกความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระชื่นชมและประยุกต์ใช้ชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. มีความรู้ความเข้าใจเทคนิคต่างๆตามลำดับ ทั้ง แก้ว เทคนิค
2. มีความรู้ความเข้าใจเทคนิคตามแบบฝึกหัดที่กำหนด

สาระการเรียนรู้

1. เทคนิค legato
2. เทคนิค staccato
3. เทคนิค accent
4. เทคนิค pick-up-note
5. เทคนิค trill
6. เทคนิค fermata
7. เทคนิค tenuto
8. เทคนิค bend
9. เทคนิค fall

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1. ทบทวนความรู้เดิมเรื่องระบบนิ้วสรีระการปฏิบัติฟลูตพื้นฐาน
2. สนทนาซักถามนักเรียนจนเกิดความเข้าใจ
3. ทดสอบก่อนเรียนศัพท์ดนตรีที่ควรรู้จัก

กิจกรรมเข้าสู่บทเรียน

1. ครูให้ออกสารประกอบการสอนนักเรียนเรื่อง ระบบนิ้ว
2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละเท่าๆกัน ในการฝึกปฏิบัติฟลูต
3. แบ่งหัวข้อให้นักเรียน ศึกษา
 - 3.1 เทคนิค legato, staccato, accent
 - 3.2 เทคนิค pick-up-note, trill, fermata
 - 3.3 เทคนิค tenuto, bend, fall
4. ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติทีละกลุ่มจนกว่าจะแต่ละกลุ่มจะครบ 3 หัวข้อ (โดยผู้สอนช่วยฝึก

ปฏิบัติ)

5. ให้นักเรียนสนทนาซักถามในการฝึกปฏิบัติ

กิจกรรมสรุป

ครูร่วมกันฝึกปฏิบัติฟลูตและวิธีฝึกระบบนิ้วกับช่วงเสียงให้ถูกต้อง

การวัดผลประเมินผล

1. วิธีการวัดผล
 - 1.1 ทดสอบ
 - 1.2 บันทึกแบบสังเกตพฤติกรรม
 - 1.3 ตรวจใบกิจกรรมหน่วยการเรียนรู้
2. เครื่องมือวัดผล
 - 2.1 แบบทดสอบ
 - 2.2 แบบทดสอบสังเกตพฤติกรรม
 - 2.3 ใบกิจกรรมหน่วยการเรียนรู้

เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล

1. นักเรียนได้คะแนนจากการทดสอบตั้งแต่ 80% ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์
2. นักเรียนได้คะแนนจากแบบสังเกตพฤติกรรมตั้งแต่ 80% ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์
3. ได้คะแนนจากใบงานตั้งแต่ 80% ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์

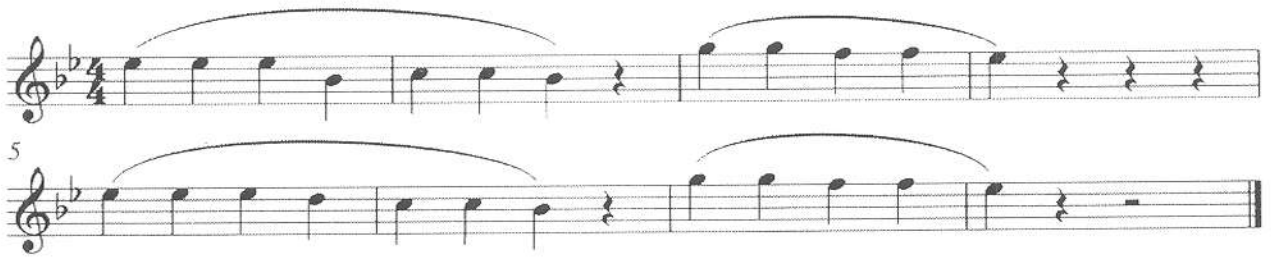
เอกสารประกอบการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 3.1

เทคนิคการปฏิบัติ legato

เทคนิคการปฏิบัติ Legato เล่าได้

Legato หมายถึง เล่นให้เสียงต่อเนื่องหลีกเลี่ยงการตัดเสียงระหว่างโน้ตแสดงด้วย เครื่องหมายเชื่อมเสียง (Slur)

แบบฝึกหัดการปฏิบัติ Legato

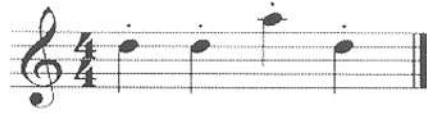
วรรคเพลงวันนี้มีนัดใช้เทคนิคการปฏิบัติ Legato

วันนี้มีนัด หรือ จะไม่มา หรือก็ไม่ได้ ตั้งใจ มาส मानไม่ ตริ

เอกสารประกอบการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 3.2

เทคนิคการปฏิบัติ staccato

Staccato หมายถึง เล่นให้เสียงสั้นหรือเสียงขาด โดยตัดเสียงให้แยกออกจากกันทุกๆตัว

แบบฝึกหัดการปฏิบัติ staccato

วรรคเพลงดอกบัวไทยใช้เทคนิคการปฏิบัติ staccato

ดอกบัว ไทย นั้นชั่ง งาม สุด ผ่อง แต่ฉัน มอง เห็นว่า เธอ สวย กว่า

เอกสารประกอบการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 3.3

Accent หมายถึง แอคเซนส์ เครื่องหมายเน้นเสียง

- > หมายถึง เน้นเสียงโดยลากเสียงยาว
- ^ หมายถึง เน้นเสียงสั้นๆ

แบบฝึกหัดการปฏิบัติ accent

วรรคเพลงยุงรำแพนใช้เทคนิคการปฏิบัติ accent

สายลมลำเพยพัด ล่องนกกุ้งทองมาร้องรำแพน จากถิ่นหากินไกลแดน

เอกสารประกอบการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 3.4

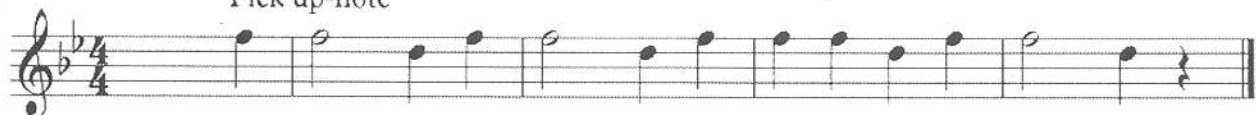
เทคนิคการปฏิบัติ pick-up-note

pick-up-note หมายถึง โน้ตที่มาก่อนจังหวะแรกหรือก่อนการเริ่มเพลง

แบบฝึกหัดการปฏิบัติ pick-up-note

Pick up-note

วรรคเพลงมีกรรมใช้เทคนิคการปฏิบัติ pick-up-note

วรรคเพลงมีกรรม

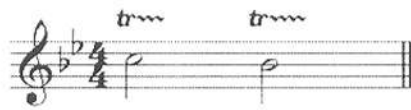
Pick up-note

มี กรรม ก็ ต้องจำ จาก ดึก มากไป แล้ว พ่อคุณ

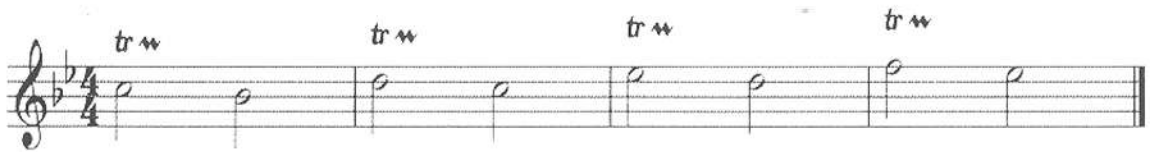
เอกสารประกอบการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 3.5

เทคนิคการปฏิบัติ trill

Trill หมายถึง ทลิว ในเครื่องลมไม้ใช้เล่นโดยการพรมนิ้ว ส่วนเครื่องลมทองเหลืองใช้เล่นโดย (over-tones) ดังๆ โดยการใช้ลิ้น

แบบฝึกหัดการปฏิบัติ trill

วรรคเพลงมีกรรมใช้เทคนิคการปฏิบัติ trill

เชษฐมาร่วงไทย แบบใหม่ขอไทยเจริญอันอุดมมาเชิ สวยามมาราคู่กัน

เอกสารประกอบการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 3.6

Fermata หมายถึง เพอร์มาตา ชีตจังหวะ โน้ตให้ยาวกว่าปกติ

แบบฝึกหัดการปฏิบัติ fermata

วรรคเพลงสายลำดวนใช้เทคนิคการปฏิบัติ fermata

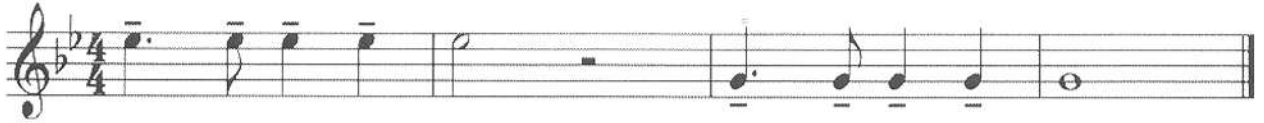

เอกสารประกอบการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 3.7

Tenuto หมายถึง (เทนนูโต) เล่นโดยการลากเสียงให้ยาวออกไปอีกเกินความยาวปกติของตัวโน้ต

แบบฝึกหัดการปฏิบัติ tenuto

วรรคเพลงซิงราววัลแม่พันทองใช้เทคนิคการปฏิบัติ tenuto

ซิง ราววัล แม่ พัน ทอง ได้ เด ได้ เด แม่ พวงดอกหมาก

เอกสารประกอบการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 3.8

Bend หมายถึง เล่นเสียงตามโน้ตและ โยงเสียงให้ต่ำลงและ โยงเสียงให้กลับมาเป็นเสียง

เดิม

แบบฝึกหัดการปฏิบัติ Bend

วรรคเพลง วันใดฉันไม่ได้มา

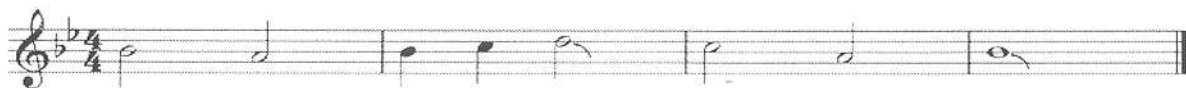

เอกสารประกอบการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 3.9

เทคนิคการปฏิบัติ Fall ฟอลล์

Fall หมายถึง แสดงถึงการ โยงเสียงลงซึ่งเสียงตกเป็น โน้ตที่ไม่ชัดเจน

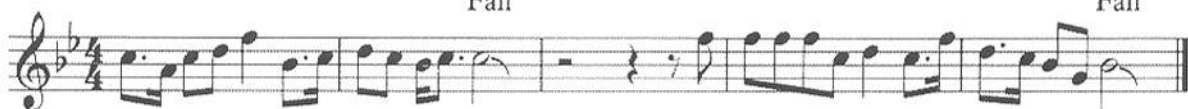
แบบฝึกหัดการปฏิบัติ Fall

วรรคเพลงโลกที่เราสร้างสรรค์

Fall

Fall

โลกที่เราสร้างสรรค์ต่างกระนั้นช่างงามวิไล ยัมนิดยัมย่องมองไปงามวิไลระอ้อหล่อดา

แบบทดสอบระหว่างเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 3
การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาการปฏิบัติฟลูตพื้นฐาน
โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค

เรื่อง เทคนิคการปฏิบัติฟลูตตามบทเพลง

คำชี้แจง : จงอ่านและพิจารณาเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวจากตัวเลือกที่กำหนดให้
 ทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในกระดาษคำตอบ ให้ตรงกับช่องตัวอักษรที่ต้องการ

1. เทคนิคการเล่นให้เสียงต่อเนื่องของเสียงหลักเสียงการตัดเสียงคือข้อใด
 - ก. Legato
 - ข. Staccato
 - ค. Tenuto
 - ง. Trill
2. ตัวคำมีเครื่องหมายจุดอยู่บนหัวเป็นเครื่องหมายให้ปฏิบัติอะไร
 - ก. Legato
 - ข. Staccato
 - ค. Tenuto
 - ง. Trill
3. **Accent** เป็นสัญลักษณ์ที่ให้ความหมายอย่างไร
 - ก. เครื่องหมายเน้นเสียง
 - ข. เครื่องหมายหยุดเสียง
 - ค. เครื่องหมายขีดจังหวะ
 - ง. เครื่องหมายทำให้เสียงต่ำลง
4. **Pick-up-note** เป็นสัญลักษณ์ที่ให้ความหมายอย่างไร
 - ก. โน้ตลากยาวในหนึ่งห้อง
 - ข. โน้ตที่มาก่อนจังหวะห้องแรก
 - ค. ตัวหยุดที่ต้องหยุดเล่นในห้องแรก
 - ง. โน้ตตัวคำสองตัวลากยาว

5. มีเครื่องหมายโยงเสียงอยู่ด้านบนตัวโน้ตเป็นสัญลักษณ์ที่ให้ความหมายอย่างไร
 - ก. เมสโซ
 - ข. สดักกาโต
 - ค. เลกาโต
 - ง. ทริว
6. > เป็นสัญลักษณ์ที่ให้ความหมายในการปฏิบัติอย่างไร
 - ก. เอ็กเซนท์
 - ข. เมสโซ
 - ค. ทริว
 - ง. เบนด์
7. โน้ตตัวค้ำมีจุดข้างบนพร้อมกับมีขีดเล็กด้านบนเรียกว่าสัญลักษณ์อะไร
 - ก. ทริว
 - ข. เลกาโต
 - ค. กลิสซานโด
 - ง. เมสโซสดักกาโต
8. ตัวค้ำมีขีดอยู่ด้านบนเรียกว่าสัญลักษณ์อะไร
 - ก. ทริว
 - ข. เทนุโต
 - ค. ฟอลล์
 - ง. เบนด
9. เบนด์ เป็นสัญลักษณ์ที่ให้ความหมายอย่างไร
 - ก. ยึดจังหวะโน้ตให้ยาว
 - ข. เล่นตามโน้ตและโยงเสียงให้ต่ำลง
 - ค. หยุดเสียงแรกก่อนเล่น
 - ง. เล่นให้เสียงต่อเนื่อง
10. เล่นตามโน้ตและโยงเสียงให้ต่ำลงเป็นสัญลักษณ์ที่ให้ความหมายอย่างไร
 - ก. ฟอลล์
 - ข. เบนด์
 - ค. เฟอ์มาตา
 - ง. ทริว

11. “Trill” เป็นสัญลักษณ์ที่ให้ความหมายอย่างไร
- การใช้โน้ตลูกสะบัด
 - การใช้ลมที่ถูกต้อง
 - การใช้ริมฝีปาก
 - การใช้นิ้วพรอม
12. ฟอลต์ เป็นสัญลักษณ์ที่ให้ความหมายอย่างไร
- การโยงเสียงลงซึ่งเสียงตกเป็นโน้ตที่ไม่ชัดเจน
 - การโยงเสียงขึ้นซึ่งเสียงขึ้นเป็นโน้ตที่ไม่ชัดเจน
 - หยุดเสียงก่อนห้องแรก
 - ลากเสียงให้ยาวตามที่กำหนด
13. “เฟอร์มาตา” เป็นสัญลักษณ์ที่ให้ความหมายอย่างไร
- เล่นตามโน้ตและโยงเสียงให้ต่ำลง
 - การโยงเสียง
 - ยืดโน้ตยาวกว่าปกติ
 - การพรมนิ้ว
14. “Legato” อ่านว่าอะไร
- สตักกาโต
 - สตักดาติสโต
 - เลกาโต
 - เลเกสโต
15. “Staccato” อ่านว่าอะไร
- สตักกาโต
 - สติสกาโต
 - เตโนโต
 - เลกาโต
16. “Tenuto” อ่านว่าอะไร
- กิวตูโน
 - สตักกาโต
 - เทนนูโต
 - เมสโซ

17. “Accent” อ่านว่าอะไร
- ก. แอกเซนท์
 - ข. แอกค้ำ
 - ค. แอกคัส
 - ง. อากเซนท์
18. Bend อ่านว่าอะไร
- ก. เบิล
 - ข. บาส
 - ค. เบนด์
 - ง. เบส
19. Fermat เป็นสัญลักษณ์ที่ให้ความหมายอย่างไร
- ก. ฟิว
 - ข. เฟอรัมอดิส
 - ค. เฟอร์มาติส
 - ง. เฟอร์มาตา
20. Fall เป็นสัญลักษณ์ที่ให้ความหมายอย่างไร
- ก. แฟว
 - ข. ฟอลล์
 - ค. ฟาส
 - ง. ฟิช

เฉลยคำตอบแบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้ที่ 3
 การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาการปฏิบัติฟลุคพื้นฐาน
 โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุค
 เรื่อง เทคนิคการปฏิบัติฟลุคกับบทเพลงต่างๆ

ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ
1.	ก	11.	ง
2.	ข	12.	ก
3.	ก	13.	ค
4.	ข	14.	ก
5.	ค	15.	ก
6.	ก	16.	ค
7.	ง	17.	ก
8.	ข	18.	ค
9.	ข	19.	ง
10.	ข	20.	ข

แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 4

แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยที่ 4

สาระการเรียนรู้ศิลปะ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาการปฏิบัติฟลูตพื้นฐาน โดย
การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค

เรื่อง การปฏิบัติฟลูตตามเทคนิคต่างๆในภูมิเพลงปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค

ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

เวลา 4 ชั่วโมง

มาตรฐานตัวชี้วัด

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์วิเคราะห์วิจารณ์
คุณค่าดนตรีถ่ายทอดความรู้สึกความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิต
ประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็น
คุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ศ 2.1 ม.1/1	ศ 2.1 ม.1/3	ศ 2.1 ม.1/5	ศ 2.1 ม.1/8	ศ 2.2 ม.1/1	ศ 2.2 ม.1/2
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

สาระสำคัญ

การฝึกปฏิบัติฟลูตเมื่อเรียนรู้เทคนิคต่างๆก็นำเทคนิคมาปฏิบัติในภูมิเพลงเพื่อให้เกิด
ความเข้าใจในบทเพลงภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. มีความรู้ความเข้าใจตามแบบฝึกหัดการปฏิบัติเทคนิค legato
2. มีความรู้ความเข้าใจตามแบบฝึกหัดการปฏิบัติเทคนิค staccato
3. มีความรู้ความเข้าใจตามแบบฝึกหัดการปฏิบัติเทคนิค accent
4. มีความรู้ความเข้าใจตามแบบฝึกหัดการปฏิบัติเทคนิค pick-up-note

สาระการเรียนรู้

1. แบบฝึกหัดที่ 1 ปฏิบัติเทคนิคlegato
2. แบบฝึกหัดที่ 2 ปฏิบัติเทคนิคstaccato
3. แบบฝึกหัดที่ 3 ปฏิบัติเทคนิคaccent
4. แบบฝึกหัดที่ 4 ปฏิบัติเทคนิคpick-up-note

กิจกรรมการเรียนรู้

เวลา 4 ชั่วโมง

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน

1. ทบทวนความรู้เดิม เรื่อง เทคนิคการปฏิบัติฟลูตตามบทเพลง
2. ทดสอบก่อนเรียน เรื่องเทคนิคฟลูตในบทเพลง

กิจกรรมเข้าสู่บทเรียน

1. ให้นักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการสอนบทเพลงวันนี้มีน้ดปฏิบัติ เทคนิค legato
2. ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติฟลูตในเอกสารประกอบการสอนบทเพลงวันนี้มีน้ดปฏิบัติ

เทคนิค legato (ครูคอยแนะนำการปฏิบัติ)

3. ให้นักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการสอนบทเพลงดอกบัวไทยปฏิบัติ เทคนิค

staccato

4. ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติฟลูตในเอกสารประกอบการสอนบทเพลงดอกบัวไทยปฏิบัติ

เทคนิคstaccato (ครูคอยแนะนำการปฏิบัติ)

5. ให้นักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการสอนบทเพลงยุงบทเพลงยุงลำแพนปฏิบัติ

เทคนิคaccent

6. ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติฟลูตในเอกสารประกอบการสอน บทเพลงยุงลำแพนปฏิบัติ

เทคนิคaccent (ครูคอยแนะนำการปฏิบัติ)

7. ให้นักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการสอนบทเพลงมีกรรมปฏิบัติเทคนิค pick-up-

note

8. ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติฟลูตในเอกสารประกอบการสอนบทเพลงมีกรรมปฏิบัติเทคนิค

pick-up-note (ครูคอยแนะนำการปฏิบัติ)

สรุปกิจกรรม

1. ครูและนักเรียนร่วมกันปฏิบัติบทเพลงวันใดฉันไม่ได้มาตามเทคนิคต่างๆในบทเพลง
ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงราวข้อนยุค

การวัดผลประเมินผล

1. วิธีการวัดผล
 - 1.1 ทดสอบ
 - 1.2 บันทึกแบบสังเกตพฤติกรรม
 - 1.3 ตรวจสอบกิจกรรมหน่วยการเรียนรู้
2. เครื่องมือวัดผล
 - 2.1 แบบทดสอบ
 - 2.2 แบบสังเกตพฤติกรรม
 - 2.3 ใบกิจกรรมหน่วยการเรียนรู้

เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล

1. นักเรียนได้คะแนนจากการทดสอบตั้งแต่ 80% ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์
2. นักเรียนได้คะแนนจากแบบสังเกตพฤติกรรมตั้งแต่ 80% ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์
3. ได้คะแนนจากใบงานตั้งแต่ 80% ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์

เอกสารประกอบการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 4.1

ปฏิบัติฟลูตตามเทคนิคต่างๆ ในบทเพลงภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค

การปฏิบัติเทคนิคในบทเพลงวันนี้มีนัด Legato

ทำนองโดยชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี

วันนี้มีนัด

เอกสารประกอบการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 4.2

ปฏิบัติฟลูตตามเทคนิคต่างๆ ในบทเพลงภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค

การปฏิบัติเทคนิคในบทเพลงดอกบัวไทย staccato

ทำนองโดยชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี

ดอกบัวไทย

เอกสารประกอบการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 4.3
 ปฏิบัติฟลูตตามเทคนิคต่างๆ ในบทเพลงภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค

การปฏิบัติเทคนิคในบทเพลงนกยูงลำแพน accent

ทำนองโดยชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี

นกยูงลำแพน

The musical score is written in treble clef with a key signature of one flat (B-flat) and a 2/4 time signature. It consists of three staves of music. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one flat, and a 2/4 time signature. The melody starts with a quarter rest, followed by a series of eighth and quarter notes. The second staff is marked with a measure rest '10' and continues the melody with eighth notes and quarter notes, including several accents (v) over the notes. The third staff is marked with a measure rest '17' and concludes the piece with a final cadence.

เอกสารประกอบการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 4.4
 ปฏิบัติฟลูตตามเทคนิคต่างๆ ในบทเพลงภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค

การปฏิบัติเทคนิคในบทเพลงมีกรรม pick up-note

ทำนองโดยชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี

มีกรรม

pick up-note

10

16

แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 5

แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาการปฏิบัติฟลูตพื้นฐาน โดย
การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค

เรื่อง การปฏิบัติฟลูตตามเทคนิคต่างๆในบทเพลงภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค

ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

เวลา 5 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์
คุณค่าดนตรีถ่ายทอดความรู้สึกความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระชื่นชมและประยุกต์ใช้ชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็น
คุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ศ 2.1 ม.1/1	ศ 2.1 ม.1/3	ศ 2.1 ม.1/5	ศ 2.1 ม.1/8	ศ 2.2 ม.1/1	ศ 2.2 ม.1/2
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

สาระสำคัญ

การฝึกปฏิบัติฟลูตเมื่อเรียนเทคนิคต่างๆที่กำหนดหลังจากนั้นนำเทคนิคมาปฏิบัติในเพลง
ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความเข้าใจในบทเพลง

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติฟลูตตามเทคนิคบทเพลงเชญมารำวงไทยปฏิบัติ trill
2. มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติฟลูตตามเทคนิคบทเพลง สายลำดวนปฏิบัติ fermata

สาระการเรียนรู้

1. การปฏิบัติฟลูตตามเทคนิคบทเพลงเชญมารำวงไทยปฏิบัติ trill
2. การปฏิบัติฟลูตตามเทคนิคบทเพลงสายลำดวนปฏิบัติ fermata

กิจกรรมการเรียนรู้

5 ชั่วโมง

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน

1. ทบทวนความรู้เดิมการปฏิบัติแบบฝึกหัดที่วันนี้มีนัดกับลุงลำแพนเลือกมา หนึ่งเพลง
2. ครูร่วมสนทนาซักถามความเข้าใจพร้อมการปฏิบัติที่ถูกต้องวิธี

กิจกรรมเข้าสู่บทเรียน

1. ให้นักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการสอนการปฏิบัติฟลูตตามเทคนิคเชอุมารำวงไทย ปฏิบัติ trill

1.1 ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติฟลูตเทคนิคเพลงเชอุมารำวงไทยปฏิบัติtrill

2. ให้นักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการสอนการปฏิบัติฟลูตเทคนิคบทเพลง สาย

ลำควนปฏิบัติfermata

2.1 ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติฟลูตเทคนิคเพลงสายลำควนปฏิบัติfermata

สรุปกิจกรรม

ครูและนักเรียนร่วมกันฝึกปฏิบัติฟลูตตามเทคนิคบทเพลงเชอุมารำวงไทย บทเพลงสายลำควน

การวัดผลประเมินผล

1. วิธีการวัดผล
 - 1.1 ทดสอบ
 - 1.2 บันทึกแบบสังเกตพฤติกรรม
 - 1.3 ตรวจสอบกิจกรรมหน่วยการเรียนรู้
2. เครื่องมือวัดผล
 - 2.1 แบบทดสอบ
 - 2.2 แบบสังเกตพฤติกรรม
 - 2.3 ใบกิจกรรมหน่วยการเรียนรู้

เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล

1. นักเรียนได้คะแนนจากการทดสอบตั้งแต่ 80% ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์
2. นักเรียนได้คะแนนจากแบบสังเกตพฤติกรรมตั้งแต่ 80% ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์
3. ได้คะแนนจากใบงานตั้งแต่ 80% ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์

เอกสารประกอบการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 5.1
 ปฏิบัติฟลูตตามเทคนิคต่างๆ ในบทเพลงภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค

การปฏิบัติเทคนิคในบทเพลงเชิณมารำวงไทย trill

ทำนองโดยชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี

เชิณมารำวงไทย

9

17

23

เอกสารประกอบการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 5.2
 ปฏิบัติฟลูตตามเทคนิคต่างๆ ในบทเพลงภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค

การปฏิบัติเทคนิคในบทเพลงวันนี้มีนัด fermata

ทำนองโดยชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี

วันนี้มีนัด

11

22

32

แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 6

แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยที่ 6

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาการปฏิบัติ
 ฟลูตพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค
 เรื่อง การปฏิบัติฟลูตตามเทคนิคต่างๆในบทเพลงภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค
 ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น(ต่อ) เวลา 2 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์
 คุณค่าดนตรีถ่ายทอดความรู้สึกความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระชื่นชมและประยุกต์ใช้ชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็น
 คุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ศ 2.1 ม.1/1	ศ 2.1 ม.1/3	ศ 2.1 ม.1/5	ศ 2.1 ม.1/8	ศ 2.2 ม.1/1	ศ 2.2 ม.1/2
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

สาระสำคัญ

การฝึกปฏิบัติฟลูตเมื่อเรียนเทคนิคต่างๆที่กำหนดหลังจากนั้นนำเทคนิคมาปฏิบัติในเพลง
 ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความเข้าใจในบทเพลง

จุดประสงค์การเรียนรู้

6.มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติฟลูตตามเทคนิคบทเพลงซิงราววัลแม่พันทองปฏิบัติ tenuto

7.มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติฟลูตตามเทคนิคบทเพลงวันไฉฉันไม่ได้มา ปฏิบัติ bend

3. มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติฟลูตตามเทคนิคบทเพลงโลกที่เราสร้างสรรค์ปฏิบัติ
 fall

สาระการเรียนรู้

1. การปฏิบัติฟลูตตามเทคนิคบทเพลงซิงราววัลแม่พันทองปฏิบัติ tenuto

2. การปฏิบัติฟลูตตามเทคนิคบทเพลงวันไฉฉันไม่ได้มาปฏิบัติ bend

3. การปฏิบัติฟลูตตามเทคนิคบทเพลงโลกที่เราสร้างสรรค์ปฏิบัติ fall

กิจกรรมการเรียนรู้

2 ชั่วโมง

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน

3. ทบทวนความรู้เดิมการปฏิบัติแบบฝึกหัดที่วันนี้มีนัดกับลุงลำแพนเลือกมา หนึ่งเพลง
4. ครูร่วมสนทนาซักถามความเข้าใจพร้อมการปฏิบัติที่ถูกต้องวิธี

กิจกรรมเข้าสู่บทเรียน

1. ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติฟลูตเทคนิคบทเพลง ชิงรางวัลแม่ฝันทองปฏิบัติ tenuto
2. ให้นักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการสอนการปฏิบัติฟลูตเทคนิคบทเพลงวันไฉฉันไม่ได้มาปฏิบัติ bend
3. ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติฟลูตเทคนิคเพลงวันไฉฉันไม่ได้มาปฏิบัติ bend
4. ให้นักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการสอนการปฏิบัติฟลูตเทคนิคบทเพลง โลกที่เราสร้างสรรค์ปฏิบัติfall
5. ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติฟลูตเทคนิคเพลง โลกที่เราสร้างสรรค์ปฏิบัติfall

สรุปกิจกรรม

ครูและนักเรียนร่วมกันฝึกปฏิบัติฟลูตตามเทคนิคบทเพลงชิงรางวัลแม่ฝันทอง บทเพลง วันไฉฉันไม่ได้มา บทเพลง โลกที่เราสร้างสรรค์

การวัดผลประเมินผล

1. วิธีการวัดผล
 - 1.1 ทดสอบ
 - 1.2 บันทึกแบบสังเกตพฤติกรรม
 - 1.3 ตรวจสอบกิจกรรมหน่วยการเรียนรู้
2. เครื่องมือวัดผล
 - 2.1 แบบทดสอบ
 - 2.2 แบบสังเกตพฤติกรรม
 - 2.3 ใบกิจกรรมหน่วยการเรียนรู้

เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล

1. นักเรียนได้คะแนนจากการทดสอบตั้งแต่ 80% ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์
2. นักเรียนได้คะแนนจากแบบสังเกตพฤติกรรมตั้งแต่ 80% ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์
3. ได้คะแนนจากใบงานตั้งแต่ 80% ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์

เอกสารประกอบการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 6.3
 ปฏิบัติฟลูตตามเทคนิคต่างๆ ในบทเพลงภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค

การปฏิบัติเทคนิคในบทเพลง Tenoto

ทำนองโดยชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี

ชิงรางวัลแม่พันทอง

เอกสารประกอบการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 6.4
 ปฏิบัติฟลูตตามเทคนิคต่างๆ ในบทเพลงภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค

การปฏิบัติเทคนิคในบทเพลงวันไดฉันไม่ได้มา Bend

ทำนองโดยชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี

วันไดฉันไม่ได้มา

เอกสารประกอบการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 6.5
 ปฏิบัติฟลูตตามเทคนิคต่างๆ ในบทเพลงภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุค

การปฏิบัติเทคนิคในบทเพลง โลกเราสร้างสรรค์ Fall

ทำนองโดยชมรมผู้สูงอายุ ตำบลสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี

โลกเราสร้างสรรค์

The musical score is written in treble clef with a 2/4 time signature. It consists of five systems of music. The first system starts at measure 1 and ends at measure 9. The second system starts at measure 10 and ends at measure 18. The third system starts at measure 19 and ends at measure 27. The fourth system starts at measure 28 and ends at measure 34. The fifth system starts at measure 35 and ends at measure 42, concluding with a double bar line. The melody is primarily composed of eighth and sixteenth notes, with some quarter notes and rests.

แบบทดสอบวัดความรู้ทั่วไปในด้านการปฏิบัติฟลุต (ภาคความรู้)

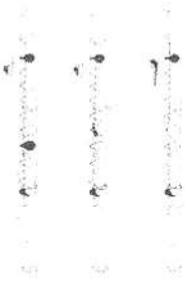
แบบทดสอบวัดความรู้ทั่วไปในด้านการปฏิบัติฟลูต (ภาคความรู้)

คำชี้แจง : จงอ่านและพิจารณาเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวจากตัวเลือกที่กำหนดให้
ทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในกระดาษคำตอบ ให้ตรงกับช่องตัวอักษรที่ต้องการ

1. ช่วงพุทธศักราช 2584 บทเพลงที่ใช้มากที่สุดเป็นบทเพลงประเภทใด
 - ก. บทเพลงรัก
 - ข. บทเพลงโกรธ
 - ค. บทเพลงเศร้า
 - ง. บทเพลงฮึกเหิม
2. “มาลानาชาติไทย”คืออะไร
 - ก. การที่หญิงไทยนำดอกไม้มาทัดหูเมื่อออกนอกบ้าน
 - ข. การที่หญิงไทยสวมชุดไทยเมื่อออกนอกบ้าน
 - ค. การที่หญิงไทยสวมเสื้อสายดอกเมื่อออกนอกบ้าน
 - ง. การที่หญิงไทยสวมหมวกเมื่อออกนอกบ้าน
3. ฟลูต ค้นพบครั้งแรกที่ประเทศใด
 - ก. กัมพูชา
 - ข. จีน
 - ค. เวียดนาม
 - ง. มาเลเซีย
4. บรรทัด 5 เส้น มีกี่ช่องมีกี่เส้น
 - ก. มี 4 ช่อง 5 เส้น
 - ข. มี 5 ช่อง 5 เส้น
 - ค. มี 4 ช่อง 4 เส้น
 - ง. มี 5 ช่อง 6 เส้น
5. การบันทึกบรรทัด 5 เส้น จะบันทึกอย่างไร
 - ก. ตัดกันเป็นไฮเมงมูม 5 เส้น
 - ข. มีเส้นตัดกันในแนวขวาง
 - ค. ขนานกันในแนวตั้ง
 - ง. ขนานกันในแนวนอน

6. บรรทัด 5 เส้น เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า
- ก. Time
 - ข. Staff
 - ค. Clef
 - ง. Bar Line
7. กุญแจ G Clef เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า
- ก. Time
 - ข. Staff
 - ค. Treble Clef
 - ง. Bar Line
8. กุญแจซอลมีความหมายว่าอย่างไร
- ก. กำหนดให้โน้ตบนเส้นที่ 4 มีเสียง ฟา
 - ข. กำหนดให้โน้ตบนเส้นที่ 4 มีเสียง ซอล
 - ค. กำหนดให้โน้ตบนเส้นที่ 2 มีเสียง ฟา
 - ง. กำหนดให้โน้ตบนเส้นที่ 2 มีเสียง ซอล
9. ตัวโน้ตที่คาบเส้นที่ 3 ในกุญแจซอล มีเสียงอะไร
- ก. ซอล
 - ข. ลา
 - ค. ที
 - ง. โด

10. ระบบนิ้วในรูปแบบภาพ คือ เสียงใด

- ก. ทีแฟล็ต
- ข. มี
- ค. ซอล
- ง. โด

11. อวัยวะใด ที่เราใช้ประคองฟลูตในเวลาเป่า

- ก. คาง
- ข. โคนนิ้วชี้
- ค. นิ้วหัวแม่มือข้างขวา
- ง. ใช้ คาง โคนนิ้วชี้ และนิ้วหัวแม่มือ ช่วยกันประคอง

12. เราควรใช้มือใดในการ จับฟลูตตอนบน

- ก. มือซ้าย
- ข. มือขวา
- ค. มือใดก็ได้
- ง. ถูกทุกข้อ

13. ลักษณะของข้อศอกซ้ายควรมีลักษณะใดเมื่อนำฟลูต ขึ้นเป่า

- ก. แนบชิดลำตัว
- ข. ชี้ไปทางด้านซ้ายของลำตัว
- ค. ห่างออกจากลำตัวเล็กน้อย
- ง. ลักษณะใดก็ได้ตามความถนัด

14. เมื่อปฏิบัติฟลูตเป็นเวลานานจนเกิดอาการเมื่อยนิ้ว ควรปฏิบัติตามข้อใด

- ก. หักข้อนิ้วให้เกิดเสียงดัง
- ข. กำมือและแบออกหลายๆครั้ง
- ค. ควรหยุดปฏิบัติในทันที
- ง. ปฏิบัติตามข้อใดก็ได้

16. เมื่อเป่าโน้ตเสียงซอลนักเรียนควรใช้นิ้วใดกดเป็น
- นิ้วชี้ข้างซ้าย
 - นิ้วชี้ และนิ้วหัวแม่มือด้านซ้าย
 - นิ้วชี้ นิ้วหัวแม่มือ และนิ้วกลางด้านซ้าย
 - นิ้วชี้ นิ้วหัวแม่มือ นิ้วกลาง และนิ้วนางด้านซ้าย
17. การวางนิ้วจะใช้นิ้วทั้งหมดกี่นิ้วในการกดเป็น
- 6 นิ้ว
 - 7 นิ้ว
 - 8 นิ้ว
 - 9 นิ้ว
18. การใช้ลิ้นเพื่อสร้างเสียงสั้น ๆ ควรใช้ปลายลิ้นใน ลักษณะใด
- แตะปลายลิ้นที่ริมฝีปากอย่างรวดเร็ว
 - แตะปลายลิ้นที่ริมฝีปากเป็นจังหวะ
 - แตะปลายลิ้นที่ด้านในของฟันหน้าอย่างรวดเร็ว
 - แตะปลายลิ้นที่ด้านในของฟันหน้าเป็นจังหวะ
19. ลักษณะของแก้มในการเป่าฟลูต ควรมีลักษณะใด
- ผ่อนคลายไม่เกร็ง
 - เกร็งแก้มเข้ามาชิดฟันกราม
 - บวมป่องออกเพื่อเพิ่มเนื้อที่เก็บลม
 - ลักษณะใดก็ได้
20. เทคนิคการเล่นให้เสียงต่อเนื่องของเสียงหลักเสียงการตัดเสียงคือข้อใด
- Legato
 - Staccato
 - Tenuto
 - Trill
21. ตัวคำมีเครื่องหมายจุดอยู่บนหัวเป็นเครื่องหมายให้ปฏิบัติอะไร
- Legato
 - Staccato
 - Tenuto
 - Trill

22. คำว่ามีเครื่องหมายจุดอยู่บนหัวเป็นเครื่องหมายให้ปฏิบัติอะไร
- Legato
 - Staccato
 - Tenuto
 - Trill
23. มีเครื่องหมายโยงเสียงอยู่ด้านบนบนตัวโน้ตเป็นสัญลักษณ์ที่ให้ความหมายอย่างไร
- เมสโซ
 - สตักกาโต
 - เลกาโต
 - ทริว
24. เป็นสัญลักษณ์ที่ให้ความหมายในการปฏิบัติอย่างไร
- เอ็กเซนท์
 - เมซโซ
 - ทริว
 - เบนดี
25. ฟอลล์ เป็นสัญลักษณ์ที่ให้ความหมายอย่างไร
- การ โยงเสียงลงซึ่งเสียงตกเป็น โน้ตที่ไม่ชัดเจน
 - การ โยงเสียงขึ้นซึ่งเสียงขึ้นเป็น โน้ตที่ไม่ชัดเจน
 - หยุดเสียงก่อนห้องแรก
 - ลากเสียงให้ยาวตามที่กำหนด
26. Legato เป็นสัญลักษณ์ที่อ่านว่าอย่างไร
- สตักกาโต
 - สตักตาติสโต
 - เลกาโต
 - เลเกสโต
27. Tenuto เป็นสัญลักษณ์ที่ให้ความหมายอย่างไร
- คิวดูโน
 - สตักกาโต
 - เทนนูโต
 - เมสโซ

28. Bend เป็นสัญลักษณ์ที่ให้ความหมายอย่างไร
- ก. เบ็ด
 - ข. บาส
 - ค. เบนด์
 - ง. เบส
29. Fermata เป็นสัญลักษณ์ที่อ่านว่าอย่างไร
- ก. ฟิว
 - ข. เฟอรัมดิส
 - ค. เฟอร์มาติส
 - ง. เฟอร์มาตา
30. Fall เป็นสัญลักษณ์ที่อ่านว่าอย่างไร
- ก. แฟว
 - ข. ฟอลล์
 - ค. ฟาส
 - ง. แฟวลล์

เฉลยแบบทดสอบวัดความรู้ทั่วไปในด้านการปฏิบัติฟลุต (ภาคความรู้)

ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ
1.	ก	11.	ง	21.	ข
2.	ง	12.	ก	22.	ข
3.	ข	13.	ค	23.	ค
4.	ก	14.	ข	24.	ก
5.	ง	15.	ง	25.	ก
6.	ข	16.	ค	26.	ค
7.	ค	17.	ง	27.	ค
8.	ง	18.	ง	28.	ค
9.	ง	19.	ก	29.	ง
10.	ก	20.	ก	30.	ข

ตารางการให้คะแนน หน่วยที่ 1-2-3

ลำดับ ที่	ชื่อ - นามสกุล	หน่วยการ เรียนรู้ บทที่ 1	หน่วยการ เรียนรู้ บทที่ 2	หน่วยการ เรียนรู้ บทที่ 3	คะแนน รวม 60
		20	20	20	
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
10.					
11.					
12.					
13.					
14.					
15.					
16.					
17.					
18.					
19.					
20.					

ลงชื่อ.....กรรมการ

(.....)

ตารางการให้คะแนนการปฏิบัติระหว่างเรียน หน่วยที่ 4-5-6

คำแนะนำในการใช้

1. ควรศึกษาเกณฑ์ในการให้คะแนนในหัวข้อต่างๆอย่างละเอียด
2. ในการให้คะแนนจะพิจารณา เฉพาะหัวข้อที่กำหนดไว้ในแบบการให้คะแนนเท่านั้น

เกณฑ์การให้คะแนนในหัวข้อ จังหวะ

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน และระดับของคะแนนในหัวข้อ จังหวะ ไว้ดังนี้
ระดับคะแนน

- 5 หมายถึง เป้าฟลูตได้ถูกต้องตามอัตราจังหวะต่างๆ ในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยไม่มีข้อผิดพลาด
- 4 หมายถึง เป้าฟลูตตามอัตราจังหวะต่างๆ ในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ ผิดบ้างแต่ไม่เกิน 2 จุด
- 3 หมายถึง เป้าฟลูตตามอัตราจังหวะต่างๆ ในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ ผิดบ้างแต่ไม่เกิน 3 จุด
- 2 หมายถึง เป้าฟลูตตามอัตราจังหวะต่างๆ ในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ ผิดบ้างแต่ไม่เกิน 4 จุด
- 1 หมายถึง เป้าฟลูตตามอัตราจังหวะต่างๆ ในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ ผิดตั้งแต่ 4 จุดขึ้นไป

เกณฑ์การให้คะแนนในหัวข้อ ทำนอง

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน และระดับของคะแนนในหัวข้อ ทำนอง ไว้ดังนี้
ระดับคะแนน

- 5 หมายถึง เป้าฟลูตได้ถูกต้องตามทำนองของเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยไม่มีข้อผิดพลาด
- 4 หมายถึง เป้าฟลูตตามทำนองของเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ผิดบ้างแต่ไม่เกิน 2 จุด
- 3 หมายถึง เป้าฟลูตตามทำนองของเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ผิดบ้างแต่ไม่เกิน 3 จุด
- 2 หมายถึง เป้าฟลูตตามทำนองของเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ผิดบ้างแต่ไม่เกิน 4 จุด
- 1 หมายถึง เป้าฟลูตตามทำนองของเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ผิดตั้งแต่ 4 จุดขึ้นไป

เกณฑ์การให้คะแนนในหัวข้อ คุณภาพเสียง

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน และระดับของคะแนนในหัวข้อ คุณภาพเสียงไว้ดังนี้

ระดับคะแนน

- 5 หมายถึง เป่าฟลูตในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยเสียงที่เป่าออกมาชัดเจน ไม่ผิดเพี้ยน และถูกต้องตามธรรมชาติของเสียงฟลูต
- 4 หมายถึง เป่าฟลูตในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยเสียงที่เป่าออกมาผิดเพี้ยนบ้างเล็กน้อยแต่ไม่เกิน 2 จุด
- 3 หมายถึง เป่าฟลูตในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยเสียงที่เป่าออกมาผิดเพี้ยนบ้างเล็กน้อยแต่ไม่เกิน 3 จุด
- 2 หมายถึง เป่าฟลูตในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยเสียงที่เป่าออกมาผิดเพี้ยนบ้างเล็กน้อยแต่ไม่เกิน 4 จุด
- 1 หมายถึง เป่าฟลูตในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยเสียงที่เป่าออกมาผิดเพี้ยนตั้งแต่ 4 จุดขึ้นไป

เกณฑ์การให้คะแนนในหัวข้อ ความคล่องแคล่ว

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน และระดับของคะแนนในหัวข้อ ความคล่องแคล่วไว้ดังนี้

ระดับคะแนน

- 5 หมายถึง เป่าฟลูตในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ มีความคล่องแคล่วว่องไวโดยไม่สะดุดหรือติดขัดในการเป่า
- 4 หมายถึง เป่าฟลูตในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ มีความคล่องแคล่วว่องไวอาจสะดุดหรือติดขัดในการเป่าบ้างแต่ไม่เกิน 2 จุด
- 3 หมายถึง เป่าฟลูตในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ มีความคล่องแคล่วว่องไวอาจสะดุดหรือติดขัดในการเป่าบ้างแต่ไม่เกิน 3 จุด
- 2 หมายถึง เป่าฟลูตในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ มีความคล่องแคล่วว่องไวอาจสะดุดหรือติดขัดในการเป่าบ้างแต่ไม่เกิน 4 จุด
- 1 หมายถึง เป่าฟลูตในเพลงหรือในแบบทดสอบที่กำหนดให้ มีความคล่องแคล่วว่องไวโดยสะดุดหรือติดขัดในการเป่าตั้งแต่ 4 จุดขึ้นไป

เกณฑ์การให้คะแนนในหัวข้อ ทำทางการเป่า

ดังนี้

- ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน และระดับของคะแนนในหัวข้อ ทำทางการเป่า ไว้
- ระดับคะแนน
- 5 หมายถึง นั่งตัวตรง จรดฟลูตโดยคางขนานกับพื้น ปลายเท้ากางออกเสมอช่วงไหล่ เท้าซ้ายวางไว้ด้านหน้าเท้าขวาเล็กน้อย
 - 4 หมายถึง นั่งตัวตรง จรดฟลูตโดยคางขนานกับพื้น ปลายเท้ากางออกเสมอช่วงไหล่ เท้าซ้ายวางขนานกับเท้าขวา หรือเท้าขวาวางอยู่ด้านหน้าของเท้าซ้าย
 - 3 หมายถึง นั่งตัวตรง จรดฟลูตโดยคางขนานกับพื้น ปลายเท้ากางออกเกินช่วงไหล่ เท้าซ้ายวางขนานกับเท้าขวา หรือเท้าขวาวางอยู่ด้านหน้าของเท้าซ้าย
 - 2 หมายถึง นั่งตัวตรง จรดฟลูตโดยก้มหน้าใกล้ลำคอ ปลายเท้ากางออกเกินช่วงไหล่ เท้าซ้ายวางขนานกับเท้าขวา หรือเท้าขวาวางอยู่ด้านหน้าของเท้าซ้าย
 - 1 หมายถึง นั่งหลังงอ จรดฟลูตโดยก้มหน้าใกล้ลำคอ ปลายเท้ากางออกเกินช่วงไหล่ เท้าซ้ายวางขนานกับเท้าขวา หรือเท้าขวาวางอยู่ด้านหน้าของเท้าซ้าย

เกณฑ์การให้คะแนนในหัวข้อ การวางนิ้ว

- ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน และระดับของคะแนนในหัวข้อ การวางนิ้ว ไว้ดังนี้
- ระดับคะแนน
- 5 หมายถึง วางตำแหน่งนิ้วเพื่อปิดรูบังคับเสียงตามตัวโน้ต ได้ถูกต้องตามเพลงหรือแบบทดสอบที่กำหนดให้
 - 4 หมายถึง วางตำแหน่งนิ้วปิดรูบังคับเสียงตามตัวโน้ตตามเพลงหรือแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยผิดบ้างแต่ไม่เกิน 2 จุด
 - 3 หมายถึง วางตำแหน่งนิ้วปิดรูบังคับเสียงตามตัวโน้ตตามเพลงหรือแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยผิดบ้างแต่ไม่เกิน 3 จุด
 - 2 หมายถึง วางตำแหน่งนิ้วปิดรูบังคับเสียงตามตัวโน้ตตามเพลงหรือแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยผิดบ้างแต่ไม่เกิน 4 จุด
 - 1 หมายถึง วางตำแหน่งนิ้วปิดรูบังคับเสียงตามตัวโน้ตตามเพลงหรือแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยผิดตั้งแต่ 4 จุดขึ้นไป

แบบประเมินเพื่อวัดความสามารถในการปฏิบัติฟลูต (ภาคทักษะ)
ตอนที่ 2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 4-5-6

สรุปผลการประเมิน

ก่อนเรียน

1. ผ่าน	จำนวน.....คน	คิดเป็นร้อยละ
		คะแนนสูงสุด.....คะแนน
2. ไม่ผ่าน	จำนวน.....คน	คิดเป็นร้อยละ
		คะแนนต่ำสุด.....คะแนน

หลังเรียน

1. ผ่าน	จำนวน.....คน	คิดเป็นร้อยละ
		คะแนนสูงสุด.....คะแนน
2. ไม่ผ่าน	จำนวน.....คน	คิดเป็นร้อยละ
		คะแนนต่ำสุด.....คะแนน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล

นางสาวรัชฎาอรุณรัตน์ อ่ำดี

วัน เดือน ปีเกิด

2 กันยายน 2521

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

66/2 หมู่ 5 ตำบลคอนทอง อำเภอเมือง
จังหวัดพิษณุโลก 65000

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2536

ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดปากห้วย
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

พ.ศ. 2540

มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนจ่านกร้อง
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

พ.ศ. 2544

ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) ดนตรีศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2544

ครูผู้สอน โรงเรียนผดุงราษฎร์ อำเภอเมือง
จังหวัดพิษณุโลก

พ.ศ. 2547

ครูผู้สอน โรงเรียนจ่านกร้อง อำเภอเมือง
จังหวัดพิษณุโลก

พ.ศ. 2548

อาจารย์พิเศษ โรงเรียนบ้านปลักแรด
อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก
อาจารย์พิเศษ โรงเรียนบางระกำวิทยศึกษา
อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก

พ.ศ. 2550

อาจารย์ประจำภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก